

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1963-1964

5 MAART 1964

BEGROTING

van het Ministerie van Nationale Opvoeding
en Cultuur
voor het dienstjaar 1964.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE NATIONALE OPVOEDING
EN DE CULTUUR (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER OTTE.

INHOUD.

	Page
I. — Beknopt commentaar bij de begrotingskredieten ...	3
<i>Karakteristieken van de diverse onderwijssecties</i> ...	3
Sectie 1. — Algemeen bestuur ...	3
Sectie 2. — Lager onderwijs ...	3
Sectie 3. — Buitengewoon onderwijs ...	3
Sectie 4. — Middelbaar onderwijs ...	4
Sectie 5. — Technisch onderwijs ...	4
Sectie 6. — Normaalonderwijs ...	4
Sectie 7. — Kunstonderwijs ...	4
Sectie 8. — Hoger onderwijs ...	4
Sectie 9. — Wetenschappelijk onderzoek ...	4
Sectie 10. — Opvoedende diensten ...	5
Sectie 11. — Culturele betrekkingen ...	5
Sectie 12. — Kunsten, Letteren, Volksopleiding en Jeugd ...	5
Sectie 13. — Lichamelijke opvoeding, Sport, Openluchtlevens ...	6
Sectie 14. — Instituten voor Belgische radio en T. V. ...	6

(1) Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: de heer Harmel.

A. — Leden: de heer Berghmans, Mevr. Craeybeckx-Orij, de heren De Rijck, Eneman, Harmel, Lebas, Otte, Peeters (Lode), Mevr. Van Daele-Huys, de heren Verroken, Wirix. — de heren Bracops, Collard (Léo), Cudell, Dejardin, Denis, Mevr. Groesser-Schroyens, de heren Huysmans, Larock, Vanthilt, Vercauteren. — de heren Destenay, Grootjans.

B. — Plaatsvervangers: de heer Blanckaert, Mevrouw Devos (Godelieve), de heren Devos (Robert), Smedts, Tanghe, Mevr. Verlact-Gevaert. — de heren Deconinck (Jules), Grégoire, Harmegnies, Hurez, Lacroix. — de heer Janssens.

Zie:

4-XIX (1963-1964):

- N° 1: Begroting.
- N° 2 en 3: Amendementen.

Chambre des Représentants

SESSION 1963-1964

5 MARS 1964

BUDGET

du Ministère de l'Education Nationale
et de la Culture
pour l'exercice 1964.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'EDUCATION NATIONALE
ET DE LA CULTURE (1)

PAR M. OTTE.

SOMMAIRE.

	Blz.
I. — Commentaire succinct sur les crédits budgétaires ...	3
<i>Caractéristiques des divers secteurs de l'enseignement</i> ...	3
Section 1. — Administration générale ...	3
Section 2. — Enseignement primaire ...	3
Section 3. — Enseignement spécial ...	3
Section 4. — Enseignement moyen ...	4
Section 5. — Enseignement technique ...	4
Section 6. — Enseignement normal ...	4
Section 7. — Enseignement artistique ...	4
Section 8. — Enseignement supérieur ...	4
Section 9. — Recherche scientifique ...	4
Section 10. — Services éducatifs ...	5
Section 11. — Relations culturelles ...	5
Section 12. — Arts, Lettres, Education populaire et Jeunesse ...	5
Section 13. — Education physique, Sport, Vie au plein air ...	6
Section 14. — Instituts de Radiodiffusion Télévision belge ...	6

(1) Composition de la Commission:

Président: M. Harmel.

A. — Membres: M. Berghmans, Mme Craeybeckx-Orij, MM. De Rijck, Eneman, Harmel, Lebas, Otte, Peeters (Lode), Mme Van Daele-Huys, MM. Verroken, Wirix. — MM. Bracops, Collard (Léo), Cudell, Dejardin, Denis, Mme Groesser-Schroyens, MM. Huysmans, Larock, Vanthilt, Vercauteren. — MM. Destenay, Grootjans.

B. — Suppléants: M. Blanckaert, Mlle Devos (Godelieve), MM. Devos (Robert), Smedts, Tanghe, Mme Verlact-Gevaert. — MM. Deconinck (Jules), Grégoire, Harmegnies, Hurez, Lacroix. — M. Janssens.

Voir:

4-XIX (1963-1964):

- N° 1: Budget.
- N° 2 et 3: Amendements.

	Blz.		Page
II. — Cultureel beleid van het Departement	6	II. — Politique culturelle du Département	6
Kanttekeningen en overwegingen bij het cultureel beleid van het Departement	6	Remarques et considérations touchant la politique culturelle du Département	6
1. Internationaal cultureel beleid	7	1. Politique culturelle internationale	7
2. Nationaal cultureel beleid	8	2. Politique culturelle nationale	8
3. Gewestelijk cultureel beleid (Nederlandse sector)	11	3. Politique culturelle régionale (Secteur d'expression néerlandaise)	11
III. — Algemene bespreking	15	III. — Discussion générale	15
1. Democratisering van het onderwijs	15	1. Démocratisation de l'enseignement	15
2. Rationalisatie	17	2. Rationalisation	17
3. Rationalisatie inzake schoolgebouwen	19	3. Rationalisation en matière de bâtiments scolaires	19
4. Hogere handelsinstituten	20	4. Instituts supérieurs de Commerce	20
5. Universiteit te Antwerpen	22	5. Université d'Anvers	22
6. Herwaardering van de universitaire diploma's	22	6. Revalorisation des diplômes universitaires	22
7. Kunstonderwijs	23	7. Enseignement artistique	23
8. Muziekscholen	24	8. Ecoles de musique	24
9. Nationaal Studiefonds	25	9. Fonds national des études	25
10. Schriftelijk onderwijs	28	10. Enseignement par correspondance	28
11. Toepassing van de taalwet van 30 juli 1963	30	11. Application de la loi linguistique du 30 juillet 1963	30
12. Lager onderwijs	39	12. Enseignement primaire	39
13. Bijzonder lager onderwijs	44	13. Enseignement primaire spécial	44
14. Cursus in de zedenleer	47	14. Cours de morale	47
15. P. M. S.-Centra	50	15. Centres P. M. S.	50
16. Resolutie n° 15 van het Schoolpact	53	16. Résolution n° 15 du Pacte scolaire	53
17. Kosteloos leerlingenvervoer	56	17. Transport gratuit des élèves	56
18. B. R. T. — T. V. — Theaters	58	18. R. T. B. — T. V. — Théâtres	58
19. Volksontwikkeling en jeugd	66	19. Education populaire et jeunesse	66
20. Varia	70	20. Divers	70
IV. — Stemmingen	76	IV. — Votes	76
Bijlagen	78	Annexes	78
Tabel I. — Begroting van Nationale Opvoeding en Cultuur	78	Tabelau I. — Budget de l'Education nationale et de la Culture	78
Tabel II. — Begroting van Nationale Opvoeding en Cultuur	79	Tabelau II. — Budget de l'Education nationale et de la Culture	79
Tabel III. — Globale kredieten voor de uitrusting opgenomen in de begroting van Nationale Opvoeding en Cultuur	80	Tabelau III. — Crédits globaux d'équipement repris dans le budget de l'Education nationale et de la Culture	80
Tabel IV. — Globale kredieten voor de uitrusting opgenomen in de begroting van Nationale Opvoeding en Cultuur	81	Tabelau IV. — Crédits globaux d'équipement repris dans le budget de l'Education nationale et de la Culture	81
Tabel V. — Franstalige sector: Recapitulatietabel van de aan de Jeugdverenigingen toegekende subsidies — Art. 22, litt. 9/a, ...	83	Tabelau V. — Secteur français: Tableau récapitulatif des subventions accordées aux organisations de jeunesse — Art. 22, litt. 9/a	83
Tabel VI. — Tabel van verdeling voor 1964 van de toelagen aan jeugdorganisaties — Art. 22, litt. 9/a (Franstalige sector)	85	Tabelau VI. — Tableau des répartitions des subventions 1964 aux Organisations de Jeunesse — Art. 22, litt. 9/a (Secteur français)	85
Tabel VII. — Tabel met de verdeling der toelagen aan jeugdorganisaties — 1963	88	Tabelau VII. — Tableau donnant la répartition des subsides en faveur des organisations de jeunesse — 1963	88
Tabel VIII. — Lijst der P. M. S. Rijkscentra met hun consultatiekabinetten	90	Tabelau VIII. — Liste des centres P. M. S. de l'Etat avec leurs cabinets de consultation	90
Tabel IX. — Lijst der P. M. S. centra en gesubsidieerde diensten voor studie- en beroepsoriëntering	93	Tabelau IX. — Liste des Centres P. M. S. et des offices subventionnés d'orientation scolaire et professionnelle	93
Tabel X. — Rijksinrichtingen opgericht op 1 september 1963	95	Tabelau X. — Etablissements de l'Etat créés au 1 ^{er} septembre 1963	95
Vragen met tabel-antwoorden	98	Questions et tableaux-réponses	98
Lager onderwijs	98	Enseignement primaire	98
Studiebeurzen	100	Bourses d'études	100
Aangelegenheden door de Vaste Schoolpactcommissie onderzocht van juli 1961 tot februari 1964	103	Questions examinées par la Commission Permanente du Pacte Scolaire de juillet 1961 à janvier 1964	103
Technisch onderwijs	105	Enseignement technique	105
Schoolgebouwen	107	Constructions scolaires	107
Lijst der P. M. S. centra en diensten voor beroepsoriëntering	112	Liste des centres P. M. S. et offices d'O. S. P.	112
Schriftelijk onderwijs	113	Cours par correspondance	113
Radio en Televisie	115	Radio et Télévision	115
Overgeboekte kredieten	117	Crédits reportés	117
Subsidies aan vrije scholen	120	Subsides attribués aux écoles libres	120
Subsidies voor officiële scholen	121	Subsides attribués aux écoles officielles	121
Kredieten voor het Rijksonderwijs sedert 1950	122	Crédits attribués à l'enseignement de l'Etat depuis 1950	122
Achterstallige weddetoeelagen	123	Arriérés de subventions-traitements	123
Nationale culturele instellingen	123	Institutions culturelles nationales	123
Godsdienstcursussen	124	Cours de religion	124

DAMES EN HEREN,

Op dinsdag 28 januari 1964 werd met de algemene bespreking van het budget van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur voor het dienstjaar 1964 begonnen.

De Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur verklaart geen algemene inleidende uiteenzetting te geven. Hij stelt voor, dat de discussie zou georiënteerd worden door de aard van de onderwijsproblemen en door de vragen, die door de commissieleden zelf worden gesteld.

Bij wijze van inleiding commentarieert de Minister, per onderwijssector, zeer beknopt de algemene karakteristieken van het budget.

Het budget bedraagt 28.199 miljoen. Dit bedrag moet worden vermeerderd met 471 miljoen, door het aanwenden van saldi van kredieten, overgedragen van vorige dienstjaren en die niet nodig zijn om de uitgaven van die dienstjaren te dekken.

I. — BEKNOPT COMMENTAAR BIJ DE BEGROTINGSKREDIETEN.

KARAKTERISTIEKEN VAN DE DIVERSE ONDERWIJSSECTIES.

Sectie 1. — Algemeen bestuur.

Voor deze sectie wordt een bedrag van 311.385.000, zijnde iets meer dan 1 % van de algemene onkosten uitgetrokken. Dit vertegenwoordigt 47 miljoen meer dan in 1963. Er valt evenwel te noteren, dat hiervan ongeveer 25 miljoen voor Nilos voorzien wordt. Het saldo van de stijging wordt bestemd om de kosten te dekken, die enerzijds het gevolg zijn van de ontubbeling van het administratief kader, en anderzijds van de revalorisatie van de wedden.

Sectie 2. — Lager onderwijs.

Hiervoor liggen de voorziene kredieten ongeveer 320 miljoen lager dan in 1963. Door het aanwenden van 220 miljoen van het saldo van de vorige jaren wordt het verschil met het dienstjaar 1963 tot slechts 100 miljoen herleid. Deze vermindering van 100 miljoen vloeit voort uit het toepassen van de nieuwe bevolkingsnormen (met ingang van 1 september 1963) en van rationalisatiemaatregelen (eventueel met ingang van 1 september 1964 na advies van de Schoolpactcommissie).

Sectie 3. — Buitengewoon onderwijs.

Deze onderwijssector is in volle expansie. Door de Staat zelf werd totnogtoe op dit terrein eerder weinig gepresteerd. Door het gesubsidieerd onderwijs daarentegen worden meer en meer initiatieven genomen. De 47 miljoen, die voor het buitengewoon onderwijs in de begroting worden voorzien, dekken slechts een klein gedeelte van de onkosten omdat het grootste gedeelte ervan door het lager onderwijs wordt gedragen. Praktisch bedraagt het totaal van de kredieten voor het buitengewoon onderwijs circa 300 miljoen. Deze onderwijsvorm dient aan alle gehandicapte kinderen maximale ontwikkelingsmogelijkheden te bieden.

Een wetsontwerp betreffende het statuut van het buitengewoon onderwijs werd door de Ministerraad aanvaard en zal evenals het wetsontwerp tot verlenging van de schoolplicht tot 16 jaar, verlenging, die in twee etapes zal worden verwezenlijkt — eerlang bij het Parlement worden ingediend.

MESDAMES, MESSIEURS,

La discussion générale du budget de l'Education nationale et de la Culture pour l'exercice 1964 a débuté le mardi 28 janvier 1964.

Le Ministre de l'Education nationale et de la Culture déclare qu'il ne fera pas d'exposé introductif. Il propose d'orienter la discussion en fonction de la nature des problèmes de l'enseignement et des questions posées par les membres de la Commission.

En guise d'introduction, le Ministre commente très brièvement, par secteur d'enseignement, les caractéristiques générales du budget.

Le budget s'élève à 28.199 millions. Ce montant doit être augmenté de 471 millions par suite de l'utilisation du solde des crédits transférés des exercices antérieurs et qui ne sont pas nécessaires pour couvrir les dépenses de ces exercices.

I. — COMMENTAIRE SUCCINCT CONCERNANT LES CREDITS BUDGETAIRES.

CARACTERISTIQUES DES DIVERS SECTEURS DE L'ENSEIGNEMENT.

Section 1. — Administration générale.

Les crédits prévus pour cette section atteignent un montant de 311.385.000, soit un peu plus de 1 % des frais généraux, ce qui représente une augmentation de 47 millions par rapport à 1963. Il faut toutefois noter que, sur ce montant, 25 millions environ sont destinés à l'Ineps. Le reste de la majoration doit couvrir les frais résultant, d'une part, du dédoublement du cadre administratif et, d'autre part, de la revalorisation des traitements.

Section 2. — Enseignement primaire.

Les crédits prévus en l'occurrence sont inférieurs d'environ 320 millions à ceux pour 1963. L'utilisation de 220 millions du solde des exercices antérieurs permet de réduire l'écart par rapport à l'exercice 1963 à 100 millions seulement. Cette diminution de 100 millions résulte de l'application de nouvelles normes de population scolaire (à partir du 1er septembre 1963) et de mesures de rationalisation (éventuellement à partir du 1er septembre 1964, après avis de la Commission du Pacte scolaire).

Section 3. — Enseignement spécial.

Ce secteur est en pleine expansion. Jusqu'à présent, les réalisations de l'Etat en ce domaine sont plutôt minimes. Les initiatives de l'enseignement subventionné, au contraire, sont de plus en plus nombreuses. Les 47 millions inscrits au budget pour l'enseignement spécial ne couvrent qu'une petite partie des dépenses, parce que la plus grande partie de celles-ci est destinée à l'enseignement primaire. En pratique, le total des crédits en faveur de l'enseignement spécial s'élève à quelque 300 millions. Cette forme d'enseignement doit offrir à tous les enfants handicapés le maximum de possibilités d'épanouissement.

Un projet de loi relatif au statut de l'enseignement spécial a été adopté par le Conseil des Ministres et — comme le projet de prolongation jusqu'à 16 ans de la scolarité obligatoire, qui sera réalisée en deux étapes — il sera déposé sous peu au Parlement.

Sectie 4. — Middelbaar onderwijs.

Een bedrag van 6.545 miljoen wordt op het budget uitgetrokken. Rekening houdend met het feit dat 142 miljoen van het saldo van vorige dienstjaren zal gebruikt worden, bedragen de werkelijke uitgaven 6.687 miljoen. De Minister voegt eraan toe, dat de verdere democratisering van het middelbaar onderwijs noodzakelijk is. De moderne maatschappij moet zodanig georganiseerd zijn, dat iedereen effectief over de materiële mogelijkheden kan beschikken om zijn persoonlijke aanleg en bekwaamheden te ontwikkelen. Te dien einde werd bij het Parlement een wetsontwerp, genaamd de omnivalentie van de secties van het secundair onderwijs voor de toegang tot de universiteit, ingediend.

Sectie 5. — Technisch onderwijs.

Voor deze sector wordt een krediet van 6.895 miljoen voorzien. In vergelijking met de begroting 1963 wordt een stijging van 450 miljoen geconstateerd.

Rekening houdend met het gebruik van 71 miljoen van het saldo van vorige dienstjaren, bedragen de werkelijke uitgaven 6.966 miljoen. De Minister staat op het standpunt, dat ook in deze onderwijssector dient gerationaliseerd te worden, en dat vooral de specialisatie dient bevorderd en aangemoedigd te worden. Het technisch onderwijs heeft zijn eigen finaliteit, die dient te beantwoorden aan de fundamentele tendensen van de economische, sociale en industriële evolutie.

Sectie 6. — Normaal onderwijs.

Op het budget wordt een krediet van 1.026 miljoen uitgetrokken, zijnde 71 miljoen meer dan in 1963. Door het aanwenden van 9,5 miljoen van het saldo van de vorige dienstjaren bedragen de werkelijke uitgaven 1.035,5 miljoen. De Minister beweert dat met het systeem van het supplementair vormingsjaar verder dient geëxperimenteerd te worden; nu reeds zijn de adviezen van de inrichtingshoofden gunstig voor het experiment.

Sectie 7. — Kunstonderwijs.

Voor deze sector worden de kredieten eigen aan het dienstjaar met 21 miljoen verminderd, maar door het gebruiken van een gedeelte van het saldo van de vorige dienstjaren stijgen de werkelijke uitgaven met 6,5 miljoen.

De Minister onderstreept het ontbreken aan een werkelijk statuut van dit onderwijs, en de ingewikkeldheid van deze sector.

Sectie 8. — Hoger onderwijs.

In plaats van 2.014 miljoen voor 1963 wordt in 1964 een krediet van 2.218,5 miljoen uitgetrokken.

Sectie 9. — Wetenschappelijk onderzoek.

Het globale bedrag is 580 miljoen waarvan 135 miljoen op artikel 22/3 voor het collectief fundamenteel onderzoek. Het totale krediet van deze sectie wordt verhoogd met 90 miljoen. In de begroting van de diensten voor de Eerste Minister worden eveneens kredieten voor het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek voorzien. Verleden jaar werden 15 miljoen overgeheveld.

Section 4. — Enseignement moyen.

Un montant de 6.545 millions est inscrit au budget. En tenant compte du fait qu'il sera utilisé 142 millions du solde d'exercices antérieurs, les dépenses réelles s'élèvent à 6.687 millions. Le Ministre ajoute qu'il est nécessaire de poursuivre la démocratisation de l'enseignement moyen. La société moderne doit être organisée de manière à permettre à chacun de disposer des possibilités matérielles en vue de développer ses dispositions et aptitudes personnelles. A cette fin, un projet de loi sur l'omnivalence des sections de l'enseignement secondaire pour l'accès à l'université a été soumis au Parlement.

Section 5. — Enseignement technique.

Pour ce secteur, il est prévu un crédit de 6.895 millions. Comparativement au budget pour 1963, on constate une augmentation de 450 millions.

En tenant compte de l'utilisation des 71 millions du solde des exercices antérieurs, les dépenses réelles s'élèvent à 6.966 millions. Le Ministre estime que dans ce secteur de l'enseignement également, il convient de rationaliser et surtout de promouvoir et encourager la spécialisation. L'enseignement technique a sa propre finalité, qui doit répondre aux tendances fondamentales de l'évolution économique, sociale et industrielle.

Section 6. — Enseignement normal.

Un crédit de 1.026 millions est inscrit au budget, soit une augmentation de 71 millions par rapport à 1963. Par l'utilisation d'un montant de 9,5 millions du solde d'exercices antérieurs, les dépenses réelles s'élèvent à 1.035,5 millions. Le Ministre déclare qu'il convient de poursuivre l'expérience du système de l'année de formation supplémentaire; dès à présent, les avis des chefs d'établissement sont favorables à l'expérience.

Section 7. — Enseignement artistique.

Pour ce secteur, les crédits afférents à l'exercice sont réduits de 21 millions mais, par suite de l'utilisation d'une partie du solde des exercices antérieurs, les dépenses réelles augmentent de 6,5 millions.

Le Ministre souligne l'absence d'un statut réel de cet enseignement et la complexité de ce secteur.

Section 8. — Enseignement supérieur.

Pour 1964, il est prévu un crédit de 2.218,5 millions, contre 2.014 millions pour 1963.

Section 9. — Recherche scientifique.

Le montant global est de 580 millions, dont 135 millions à l'article 22/3 pour la recherche fondamentale collective. Le crédit total de cette section est augmenté de 90 millions. Le budget des services du Premier Ministre prévoit également des crédits destinés à la recherche scientifique fondamentale. L'an dernier, un transfert de 15 millions a eu lieu.

In de begroting van de diensten van de Eerste-Minister voor het dienstjaar 1964 — stuk van de Senaat n° 5-VI — wordt onder artikel 19-2 van de tabellen 75 miljoen voorzien voor « uitgaven in verband met het wetenschapsbeleid » (krediet bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit) ter beschikking te stellen van de betrokken Ministers.

Bij de bespreking in de Senaatscommissie heeft de Eerste-Minister verklaard, dat de stabilisatie van het krediet — 75 miljoen in 1963 en 75 miljoen in 1964 — geen remmende invloed uitoefent op de evolutie van het wetenschappelijk onderzoek. De kredieten, die op artikel 19-2 voorkomen zijn bestemd voor nieuwe uitgaven voor het wetenschappelijk onderzoek. De verklaring luidt verder : « Op deze kredieten, die gewoonlijk « reserve-massa » genoemd worden, moet slechts gedurende één jaar een beroep gedaan worden : van het volgende jaar af kan het op dit artikel gesubsidieerde onderzoek door de begroting van het betrokken departement gefinancierd worden. »

Voor de uitbreiding van de wetenschappelijke hulpkaders wordt 21 miljoen ingeschreven.

Op deze manier tracht het departement gevolg te geven aan de aanbevelingen van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid nopens de gewenste financiële steun voor de researchprogramma's.

Een land dat zich modern en up-to-date wil noemen, moet een efficiënte politiek van wetenschap en research voeren.

De stijging van deze kredieten is een universeel verschijnsel, dat gemotiveerd wordt door de universele overtuiging, dat een hogere belegging van fondsen voor het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek noodzakelijk is.

Sectie 10. — Opvoedende diensten.

Ten opzichte van de vorige begroting wordt een stijging van 140 miljoen geconstateerd. Aan de P. M. S.-centra wordt 215 miljoen besteed, waarvan circa 74 miljoen voor de P. M. S.-centra van het Rijk, circa 39 miljoen voor de P. M. S.-centra en de gesubsidieerde *officiële diensten* voor beroepsoriëntering en circa 102 miljoen voor de P. M. S.-centra en de gesubsidieerde *vrije diensten* voor beroepsoriëntering.

Onder deze sectie vallen eveneens alle kredieten die besteed worden aan de school-TV, de cinemateek, de discotheek, de cinéclubs, enz.

Sectie 11. — Culturele betrekkingen.

Voor deze sector wordt een globaal bedrag van 68,5 miljoen voorzien. Dat is 15 miljoen meer dan vorig jaar. In deze begrotingspost worden al de kredieten verzameld, waarover het departement moet beschikken ingevolge de culturele verdragen met het buitenland. Het krediet voor studiebeurzen om buitenlanders, afkomstig uit landen, waarmee België geen cultureel akkoord heeft afgesloten, de mogelijkheid te geven in ons land post-graduaatstudies te volgen of in ons land te verblijven voor wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden, wordt dit jaar van 10 tot 13 miljoen opgevoerd.

Sectie 12. — Kunsten, Letteren, Volksopvoeding en Jeugd.

Er wordt een stijging van bijna 60 miljoen voorzien. Het globaal bedrag belooft 494 miljoen.

Hiervan gaan 169 miljoen naar de gemeenschappelijke sector, namelijk naar de nationale culturele instellingen. In dit krediet is een post voorzien voor de K. M. S. Bij de wet van 19 april 1963 kreeg de Koninklijke Muntschouwburg het statuut van openbare instelling met een nationale en internationale opdracht op het gebied van de lyrische kunst.

Le budget des services du Premier Ministre pour l'exercice 1964 — document du Sénat, n° 5-VI — prévoit à l'article 19-2 des tableaux 75 millions pour les « dépenses en matière de politique scientifique (crédit à mettre à la disposition des Ministres intéressés par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres) ».

Lors de la discussion en Commission du Sénat, le Premier Ministre a déclaré que la stabilisation du crédit — 75 millions en 1963 et 75 millions en 1964 — n'entraverait aucunement l'évolution de la recherche scientifique. Les crédits figurant à l'article 19-2 sont destinés aux dépenses nouvelles en faveur de la recherche scientifique. La déclaration comporte aussi le passage suivant : « Il ne sera nécessaire de recourir auxdits crédits, habituellement qualifiés de « masse de réserve », que pendant une durée d'un an : dès l'année suivante, la recherche scientifique, subventionnée sur cet article, pourra être financée par le budget du département intéressé ».

Un crédit de 21 millions a été inscrit en vue de l'extension des cadres scientifiques de complément.

Le département s'efforce, ce faisant, à suivre les recommandations faites par le Conseil National de la Politique Scientifique concernant l'appui financier qu'il est souhaitable d'accorder aux programmes de recherche.

Un pays qui se veut moderne et à la pointe du progrès doit mener une politique efficace dans le domaine des sciences et de la recherche scientifique.

L'augmentation de ces crédits constitue un phénomène universel, engendré par la conviction unanime que l'augmentation des investissements en faveur de la recherche scientifique fondamentale répond à une nécessité.

Section 10. — Services éducatifs.

Par rapport au budget précédent, on constate une augmentation de 140 millions. 215 millions sont affectés aux centres P. M. S. : environ 74 millions aux centres P. M. S. de l'Etat, environ 39 millions aux centres P. M. S. et *offices officiels* d'orientation professionnelle subventionnés, et environ 102 millions aux centres P. M. S. et *offices libres* d'orientation professionnelle subventionnés.

Les crédits affectés à la télévision scolaire, la cinémathèque, la discothèque, les cinéclubs, etc., font également partie de cette section.

Section 11. — Relations culturelles.

Pour ce secteur, il est prévu un montant global de 68,5 millions, c'est-à-dire 15 millions de plus que l'année précédente. Dans ce poste budgétaire sont rassemblés tous les crédits dont doit disposer le département à la suite d'accords culturels avec l'étranger. Le crédit prévu pour les bourses d'études devant permettre à des étrangers en provenance de pays avec lesquels la Belgique n'a pas conclu d'accord culturel de faire dans notre pays à des études postgraduées ou de résider dans notre pays à des fins de recherche scientifique, est porté de 10 à 13 millions.

Section 12. — Arts, Lettres, Education populaire et Jeunesse.

Une augmentation de près de 60 millions est prévue. Le montant global est de 494 millions.

De ce montant, 169 millions iront au secteur commun, notamment aux organismes culturels nationaux. Ce crédit prévoit un poste au profit du T. R. M. La loi du 19 avril 1963 a conféré au Théâtre Royal de la Monnaie le statut d'établissement public, chargé d'une mission nationale et internationale dans le domaine de l'art lyrique.

Voor de Nederlandse en voor de Franse secties wordt voor elk afzonderlijk een bedrag van 162,5 miljoen voorzien. De kredieten voor de Volksopleiding en Jeugd worden aanzienlijk verhoogd ingevolge de toepassing van het besluit van 22 mei 1963.

Sectie 13. — Lichamelijke opvoeding - Sport Openluchtlevens.

De parastatale instelling van het Nilos werd als rijksdienst geïntegreerd in het Departement van Nationale Opvoeding en Cultuur. Het budget voor 1964 voorziet voor de lichamelijke opvoeding en de sport een eerste krediet van 24 miljoen. Daarbij wordt 25 miljoen gevoegd, waarvan sprake is in sectie 1.

Daarenboven werd een besluit getroffen, waarbij aan de pronostiekkfirma's op buitenlandse wedstrijden een verhoogde heffing wordt opgelegd. De opbrengst ervan, die geraamd wordt op 51 miljoen, zal eveneens besteed worden aan de lichamelijke opvoeding en de sport. Voor de bouw en de inrichting van een nationaal sportcentrum wordt in de buitengewone begroting van 1964 een vastleggingskrediet ingeschreven van 40 miljoen, evenals een betalingskrediet van 20 miljoen voor de aankoop van een bouwterrein in de Brusselse agglomeratie.

Sectie 14. — Instituten voor Belgische radio en T. V.

Voor deze sectie wordt een verhoogd krediet van 1.300 miljoen ingeschreven. Het begrotingsontwerp voorziet in dit verband op de buitengewone begroting een staatstoelage van 150 miljoen tot stijving van het Investeringsfonds, dat bij de B. R. T., met het oog op de financiering van de werken, is opgericht.

II. — CULTUREEL BELEID VAN HET DEPARTEMENT.

Door de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur werd een exposé gegeven over het cultureel beleid van zijn departement. Over diverse aspecten ervan werd tijdens de algemene bespreking uitvoerig uitgebreid.

De Minister van Cultuur, adjunct voor Nationale Opvoeding, verschaftte aan de vaste commissieleden een uitvoerige nota, die integraal in het rapport wordt overgenomen onder de titel « *Kanttekeningen en overwegingen bij het cultureel beleid van het Departement* ».

Kanttekeningen en overwegingen bij het cultureel beleid van het Departement.

Nadat bij koninklijk besluit van 4 mei 1907 de onderwijs en culturele diensten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken werden afgescheiden en omgevormd tot het « Ministerie van Kunsten en Wetenschappen », werd bij koninklijk besluit van 17 december 1932 de benaming veranderd in « Ministerie van Openbaar Onderwijs ».

Indien de benaming van het Departement in 1961 andermaal veranderd werd in « Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur » dan geschiedde zulks met de uitgesproken bedoeling een ander accent te leggen in de traditionele opdracht van het Departement. De fundamentele verschuivingen in ons maatschappelijk bestel dwingen immers tot een meer actief cultuurbeleid, zowel inzake cultuurbevordering als inzake cultuuroverdracht.

Daar waar de kredieten voor de culturele activiteiten buiten het onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek in het verleden slechts geringe wijzigingen ondergingen, kenden ze in de laatste jaren een aanzienlijke stijging zoals blijkt uit onderstaande tabel (in miljoen frank).

Pour chacun des secteurs d'expression néerlandaise et française séparément, il est prévu un montant de 162,5 millions. Les crédits en faveur de l'Education populaire et de la Jeunesse ont été considérablement augmentés à la suite de l'application de l'arrêté du 22 mai 1963.

Section 13. — Education physique, Sports, Vie au plein air.

L'I. N. E. P. S., établissement parastatal, a été intégré au département de l'Education nationale et de la Culture en tant que service de l'Etat. Le budget de 1964 prévoit un premier crédit de 24 millions en faveur de l'éducation physique et des sports. Il convient d'y ajouter les 25 millions dont question à la section 1.

D'autre part, il a été pris un arrêté augmentant la taxe sur les entreprises qui organisent des concours de « pronostics » sur des épreuves sportives étrangères. Le produit de cette taxe, évalué à 51 millions, sera également affecté à l'éducation physique et aux sports. Au budget extraordinaire de 1964, il est inscrit un crédit d'engagement de 40 millions pour la construction et l'organisation d'un centre sportif national ainsi qu'un crédit de paiement de 20 millions pour l'achat d'un terrain à bâtir dans l'agglomération bruxelloise.

Section 14. — Instituts de la Radiodiffusion Télévision belge.

Le crédit prévu pour cette section a été porté à 1.300 millions. Le projet de budget prévoit en l'occurrence, au budget extraordinaire, une subvention de l'Etat de 150 millions pour l'alimentation du Fonds d'investissement, créé auprès de la R. T. B. en vue du financement des travaux.

II. — POLITIQUE CULTURELLE DU DEPARTEMENT.

Le ministre de l'Education Nationale et de la Culture a exposé la politique culturelle de son département. Divers aspects de celle-ci ont été traités en long et en large au cours de la discussion générale.

Le Ministre de la Culture, adjoint à l'Education Nationale, a remis aux membres titulaires de la Commission une note détaillée qui est reprise intégralement dans le rapport sous le titre : « *Remarques et considérations touchant la politique culturelle du Département* ».

Remarques et considérations touchant la politique culturelle du Département.

L'arrêté royal du 4 mai 1907 détacha l'enseignement et les services culturels du Ministère de l'Intérieur et les transforma en « Ministère des Sciences et des Arts ». Cette dénomination fut modifiée par arrêté royal du 17 décembre 1932 en « Ministère de l'Instruction publique ».

Si le nom du département fut une nouvelle fois modifié en 1961 pour devenir le Ministère de l'Education nationale et de la Culture, ce fut dans l'intention manifeste de mettre en évidence un autre aspect de la mission traditionnelle du département. Les modifications fondamentales que subit l'organisation de notre société nous obligent, en effet, à pratiquer une politique plus active, tant dans le domaine de la promotion que de la transmission de la culture.

Les crédits destinés aux activités culturelles autres que l'enseignement et la recherche scientifique, ne subissaient que peu de modifications dans le passé. Ces dernières années, ils ont été majorés d'une manière appréciable, comme le montre le tableau suivant (en millions de francs).

	1960	1961	1962	1963	1964	
	—	—	—	—	—	
Internationale betrekkingen ...	41	46	43	54	68	Relations internationales.
Kunsten, jeugd en volksopleiding	243	286	373	436	494	Arts, jeunesse et éducation populaire.
Lichamelijke opvoeding en sport	14	14	26	40	49 (1)	Education physique et sports.
Radio en Televisie	762	763	985	1.195	1.297	Radiodiffusion et télévision.
	1.060	1.109	1.427	1.725	1.908	

Het cultuurbeleid speelt zich af :

- a) op het internationale vlak;
- b) op het nationale vlak;
- c) op het gewestelijke vlak.

De twee Ministers dragen samen de verantwoordelijkheid voor het nationale en internationale cultuurbeleid, terwijl ze afzonderlijk instaan voor de culturele zaken van hun taalgemeenschap.

I. — Internationaal cultureel beleid.

Op het multilaterale vlak blijft België deelnemen aan de algemene culturele werking van de Unesco, het Internationaal Bureau voor Opvoeding te Genève, de N. A. T. O., de O. E. S. O., de Raad van Europa, de Conferentie van de Europese Ministers van Onderwijs en Benelux. Ons land blijft ook een actief aandeel nemen in de activiteit van een hele reeks gespecialiseerde organismen.

Zonder enigszins de bijdrage te verminderen in de culturele samenwerking onder de landen van de Raad van Europa, wordt thans de mogelijkheid onderzocht om op een beperkter gebied een periodiek overleg van de Ministers van Nationale Opvoeding en Cultuur te organiseren in die sectoren waar, ingevolge thans bestaande verdragen, tot culturele integratie moet overgegaan worden in een nabije toekomst.

Hierbij wordt in eerste instantie gedacht aan een inniger contact in Benelux-verband. Niet alleen is het van belang overleg te plegen over die zaken waar harmonisatie van het cultureel beleid onder drie landen geboden is als gevolg van de economische integratie doch ook over die aanlegenheden die kunnen bijdragen om de Benelux-gedachte meer inhoud te geven. Anderzijds zou aandacht moeten geschonken worden aan de coördinatie van het optreden der drie Benelux-landen «naar buiten». Hoeft het trouwens gezegd, dat diverse ministeriële werkgroepen, zelfs deze van de drie Ministers van Justitie, meestal tweemaal per jaar bijeenkomen om van gedachten te wisselen.

Luidens het verdrag van Rome hebben de landen van de Europese Economische gemeenschap een reeks verbintenissen aangegaan die rechtstreeks de onderwijssector aangaan. De noodzakelijkheid van een samenwerking onder de Zes op het gebied van onderwijs, cultuur en wetenschappen werd trouwens nog bevestigd na de vergadering van de Staats- of Regeringshoofden te Bonn op 18 juli 1961.

Ook in bilateraal verband groeit de culturele activiteit van ons land van jaar tot jaar. Op dit ogenblik bestaat er een cultureel akkoord met 23 landen.

(1) Waarvan 25 miljoen op sectie I.

La politique culturelle se situe :

- a) sur le plan international;
- b) sur le plan national;
- c) sur le plan régional.

Deux Ministres sont conjointement responsables de la politique culturelle nationale et internationale, mais chacun d'eux est seul responsable des affaires culturelles de sa communauté linguistique.

I. — Politique culturelle internationale.

Sur le plan multilatéral, la Belgique continue à participer à l'activité culturelle générale de l'Unesco, du Bureau international d'Education à Genève, de l'O.T.A.N., de l'O. C. D. E., du Conseil de l'Europe, de la Conférence des Ministres européens de l'Education, de Benelux. Notre pays prend aussi une part active au fonctionnement d'un grand nombre d'organismes spécialisés.

Sans diminuer dans une mesure quelconque la contribution de la collaboration culturelle entre les pays du Conseil de l'Europe, on envisage actuellement d'organiser, dans un domaine plus restreint, une consultation périodique des Ministres de l'Education nationale et de la Culture dans les secteurs où il faudra, en vertu des traités existants, procéder à l'intégration culturelle dans un proche avenir.

Il s'agit en premier lieu de contacts plus étroits dans le cadre de Benelux. Il importe non seulement de se consulter sur des matières où l'harmonisation de la politique culturelle des trois pays s'impose par suite de l'intégration économique, mais aussi sur les matières qui peuvent donner plus de constance à l'idée Benelux. D'autre part, il faut veiller à coordonner l'attitude des trois pays envers «les pays tiers». Rappelons que plusieurs groupes de travail ministériels, parmi lesquels on note même un groupe de travail des trois Ministres de la Justice, se réunissent périodiquement, le plus souvent deux fois par an, pour procéder à des échanges de vues.

Par le traité de Rome, les pays de la communauté économique européenne ont souscrit une série d'engagements qui concernent directement l'enseignement. La nécessité d'une collaboration des Six en matière d'enseignement, de culture et de science a été confirmée à l'issue de la conférence des chefs d'Etat ou de Gouvernement à Bonn, le 18 juillet 1961.

Sur le plan bilatéral également, l'activité culturelle de notre pays augmente d'année en année. A l'heure actuelle, nous sommes liés par un accord culturel avec 23 pays.

(1) Dont 25 millions à la section I.

In de toekomst zal er naar gestreefd worden om de bestaande culturele fondsen van ruimer geldmiddelen te voorzien. Nieuwe akkoorden zullen slechts afgesloten worden met die landen van wie voldoende reciprociteit kan verwacht worden. Met de andere landen zal de culturele samenwerking voortgezet worden onder vorm van toekenning van studiebeurzen, bepaalde uitwisselingsprogramma's, enz. Voor de culturele activiteit met deze landen zal trouwens een coördinatie moeten tot stand komen tussen het departement van Nationale Opvoeding en Cultuur en de Dienst voor Technische bijstand.

Er weze aan herinnerd dat tussen België en Nederland overeengekomen werd een einde te maken aan de huidige onzekerheid inzake de spelling van de Nederlandse taal, en dat, in afwijking van het gestelde in de woordenlijst, de voorkeur moet worden gegeven aan één schrijfwijze zonder keuzemogelijkheid. Met dit doel werd op 28 mei 1963 een gemengde Belgisch-Nederlandse Commissie geïnstalleerd die als opdracht kreeg, uitgaande van voornoemd standpunt, op korte termijn te adviseren op welke wijze een spelling van de bastaardwoorden kon worden bereikt, waarbij een zo consequent mogelijke opzet in fonologische zin en een zo ver mogelijk gaande vernederlandsing wordt nagestreefd.

De Commissie is reeds ver gevorderd in haar besprekingen. Er blijven nog enkele moeilijke punten op te lossen, maar toch is de hoop gegrond dat de Commissie haar werkzaamheden in de loop van dit jaar zal kunnen beëindigen en dat de Regeringen een beslissing zullen kunnen treffen.

De Commissie van het Frans-Belgisch Cultureel akkoord houdt zich voornamelijk bezig met het probleem van de privileges der impressario's van het Franse toneelrepertorium, en met het oprichten van een gemeenschappelijke prijs voor literatuur van de franssprekende landen.

Ook de culturele expansie buiten de culturele verdragen zal worden geïntensifieerd.

Het krediet voor studiebeurzen om buitenlanders, afkomstig uit landen waarmede België geen cultureel akkoord heeft afgesloten, de mogelijkheid te geven, in België hogere studies te doen of in ons land te verblijven voor wetenschappelijke onderzoekingsdoeleinden, werd opgevoerd van 10 tot 13 miljoen.

II. — Nationaal cultureel beleid.

Wat het museumwezen van de Brusselse agglomeratie betreft worden voor een totaal bedrag van 12 miljoen frank kredieten voorzien om te voorzien in het nijpend tekort aan personeel in deze instellingen.

Anderzijds houdt de Regering zich actief bezig met de uitvoering van de plannen, die moeten leiden tot de oprichting van een museum voor moderne Kunst.

Bij koninklijk besluit van 5 juli 1963 werd de Dienst der Opgravingen, die achtereenvolgens gehecht was aan de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis en aan het Koninklijk Instituut van het Kunstpatrimonium, omgevormd tot zelfstandige wetenschappelijke instelling.

Een ontwerp van personeelskader ligt ter studie, en de Nationale Commissie voor Opgravingen, in voormeld besluit voorzien, wordt thans samengesteld.

Deze reorganisatie beoogt niet een beperking van de vrije archeologische opzoeking, doch heeft voor doel aan de bevoegde organismen en personen wetenschappelijke, technische en materiële hulp te verlenen. Een der opdrachten van de Nationale Dienst en van de Commissie bestaat er bovendien in lokale opzoeken te coördineren, hetgeen het bijeenbrengen van een systematische documentatie en een betere kennis van ons verleden zal bevorderen.

A l'avenir, on s'efforcera de mettre des moyens financiers plus importants à la disposition des fonds culturels existants. De nouveaux accords ne seront conclus qu'avec les pays dont on peut attendre une réciprocité suffisante. La collaboration culturelle avec les autres pays sera poursuivie sous forme d'octroi de bourses d'études, d'élaboration de certains programmes d'échanges, etc... L'activité culturelle avec ces pays devra faire l'objet d'une action coordonnée de la part du département de l'Éducation nationale et de la Culture et des services de l'Assistance technique.

Rappelons que la Belgique et les Pays-Bas ont décidé de commun accord de mettre fin à l'incertitude régnant actuellement en ce qui concerne l'orthographe de la langue néerlandaise : contrairement à ce qui a été fait dans la « woordenlijst » (= vocabulaire), on donnera la préférence à une graphie excluant toute possibilité de choix. A cette fin, une Commission mixte belgo-néerlandaise a été installée le 28 mai 1963 : partant du principe précité, elle devra donner à bref délai un avis sur l'orthographe des mots hybrides, suivant un système aussi conséquent que possible sur le plan phonologique et recherchant une néerlandisation des plus poussée.

Les discussions de la Commission sont déjà fort avancées. Quelques points délicats restent à régler, mais il est permis d'espérer que la commission pourra achever ses travaux dans le courant de l'année, et qu'une décision pourra être prise par les Gouvernements.

La Commission de l'accord culturel franco-belge, pour sa part, étudie principalement le problème des privilèges des imprésarios du répertoire théâtral français, ainsi que la création d'un prix de littérature commun aux pays de langue française.

L'expansion culturelle en dehors des accords sera également intensifiée.

Le crédit pour les bourses d'études devant permettre aux étrangers, originaires de pays avec lesquels la Belgique n'a pas conclu d'accord culturel, de faire des études supérieures ou un séjour de recherches en Belgique, a été porté de 10 à 13 millions.

II. — Politique culturelle nationale.

Des crédits d'un montant total de 12 millions de francs sont prévus en faveur des musées de l'agglomération bruxelloise en vue de résorber la pénurie de personnel qui affecte ces établissements.

D'autre part, le Gouvernement se préoccupe activement de la réalisation des plans destinés à la création d'un Musée d'Art moderne.

L'arrêté royal du 5 juillet 1963 a érigé en établissement scientifique autonome le service des fouilles qui avait appartenu successivement aux Musées royaux d'Art et d'Histoire et à l'Institut royal du Patrimoine artistique.

Un projet de cadre est actuellement à l'étude et la Commission nationale des fouilles, prévue par l'arrêté du 5 juillet 1963, est en voie de constitution.

Cette réorganisation n'a pas pour but de limiter la liberté de recherche archéologique, mais elle permettra d'apporter aux organismes et personnes qualifiées une aide scientifique, technique et matérielle. Une des missions du Service national et de la Commission est aussi la coordination des recherches locales, ce qui facilitera la constitution d'une documentation systématique et contribuera à une connaissance meilleure de notre passé.

Bij de wet van 19 april 1963 kreeg de Koninklijke Muntscouwburg het Statuut van openbare instelling met een nationale en internationale opdracht op het gebied van de lyrische kunst.

Daar dit nieuw statuut zeer laattijdig werd uitgevaardigd, kon het seizoen 1963-1964 niet volledig in de nieuwe optiek worden gesitueerd. Het moet eerder als overgangperiode worden beschouwd. Niettemin kan gezegd worden, dat de bereikte resultaten zeer bevredigend zijn.

De Raad van Beheer, evenwichtig samengesteld, werkt in de beste omstandigheden. Het ingewikkeldste probleem, waaraan deze Raad op dit ogenblik werkt, is het vaststellen van de weddeschalen van de verschillende categorieën van het artistiek-, technisch- en administratief personeel. Deze studie is aan gang in samenwerking met de bevoegde diensten van het Openbaar Ambt.

Wat het repertoire betreft zal in 1964 een eerste weloverwogen formule worden uitgewerkt om het scheppen van Belgisch operawerk te stimuleren.

Inzake jeugdbeleid weze opgemerkt dat de Regering, gevolgd gevend aan een reeds lang uitgesproken wens van de jeugdbewegingen, thans een wetsontwerp heeft goedgekeurd waarbij de detachering voorzien wordt van leden van het onderwijzend personeel bij de jeugdbewegingen en -diensten. Deze onderwijzsmensen zullen aangeduid worden op voorstel en verzoek van de jeugdbewegingen zelf en aldaar uitsluitend belast worden met pedagogisch leidende functies en inzonderheid met de kadervorming. Wij hopen, dat deze maatregel aan onze jeugdbewegingen de nodige deskundige leiding zal bezorgen.

Tevens dient er op gewezen te worden, dat de vroegere Nationale Raad voor de Jeugd reeds een rapport had ingediend over objectieve normen voor verdeling van de toelagen in deze sector en er mag verwacht worden, dat de nieuwe Nationale Jeugdraad, die eerstdaags zal samengesteld worden, deze normen zal kunnen bekrachtigen en verder uitwerken.

De open jeugdtehuizen voor adolescenten genieten niet alleen het vertrouwen van de opvoeders doch worden van langs om meer opgezocht door een jeugdig publiek, dat deze educatieve ontmoetingsplaatsen verkiest boven commerciële vermakelijkheidsinstellingen. Het aantal jeugdtehuizen stijgt voortdurend. Naast de geldelijke toelagen verleent het Departement ook materiële hulp onder de vorm van audiovisuele middelen (bandopnemers, dia-projectors, platen-draaiers, platen voor taalonderricht, enz...)

Niet minder belangrijk is de hulp, die de Nationale Dienst voor de Jeugd verleent aan de jeugdbewegingen door het terbeschikking stellen van kampeermateriaal. Ondanks de omvangrijke voorraad kampeermateriaal moeten ieder jaar een groot aantal aanvragen voor uitleningen worden afgewezen, dit vooral ingevolge het toenemen van de trek naar het openluchtlevens bij de brede massa der jeugd. In 1961 werden 1.052 aanvragen ingediend, 222 ervan konden niet worden ingewilligd; in 1962 bedroegen deze getallen respectievelijk 1.516 en 219, en in 1963 respectievelijk 1.480 en 110.

De wet van 1 juli 1963 regelt de reeds zolang besproken kwestie van het cultureel verlof van de jonge arbeiders. Hoewel deze wet tot het domein behoort van de Minister van Sociale Voorzorg brengt zij nochtans ook voor de Nationale Dienst voor de jeugd bepaalde implicaties met zich mede.

La loi du 19 avril 1963 a conféré au Théâtre royal de la Monnaie le statut d'établissement public, chargé d'une mission nationale et internationale dans le domaine de l'art lyrique.

La promulgation très tardive du nouveau statut n'a pas permis de situer entièrement dans la nouvelle optique la saison 1963-1964. Celle-ci doit être considérée comme une période de transition. Cependant, les résultats atteints peuvent être considérés comme très satisfaisants.

Le Conseil d'administration, composé paritairement, travaille dans les meilleures conditions. Le problème le plus complexe auquel il cherche actuellement à donner une solution, est celui de la fixation des barèmes des diverses catégories de personnel artistique, technique et administratif. Cette étude se poursuit en collaboration avec les services compétents de la Fonction publique.

Quant au répertoire, une première formule soigneusement étudiée sera élaborée en 1964 en vue de stimuler la création d'opéras belges.

En ce qui est de la politique de la jeunesse, il est à remarquer que le Gouvernement, accédant au désir formulé depuis longtemps par les mouvements de jeunesse, vient d'approuver un projet de loi prévoyant le détachement de membres du personnel enseignant auprès des mouvements et services de jeunesse. Ces enseignants seront choisis sur la proposition et à la demande des mouvements de jeunesse eux-mêmes et ils y seront chargés uniquement d'activités de direction pédagogique, notamment de la formation des cadres. Nous espérons que cette mesure fournira à nos mouvements de jeunesse la direction spécialisée dont ils ont besoin.

Il convient également de signaler que l'ancien Conseil national de la Jeunesse avait déjà déposé un rapport relatif aux normes objectives en matière de répartition des subventions dans ce secteur; on peut espérer que le nouveau Conseil national de la Jeunesse, qui sera constitué prochainement, pourra rectifier ces normes et les mettre définitivement au point.

Les homes de jeunesse ouverts, destinés aux adolescents, non seulement jouissent de la confiance des éducateurs, mais ils sont de plus en plus fréquentés par les jeunes qui préfèrent des lieux de rencontre éducatifs aux établissements fournissant des divertissements commerciaux. Le nombre de maisons de jeunesse s'accroît sans cesse. Le Département n'octroie pas seulement une aide en espèce, mais également une aide matérielle sous la forme de moyens audio-visuels (enregistreurs sur bande, projecteurs pour diapositives, tourne-disques, disques pour l'enseignement des langues, etc.).

Non moins importante est l'aide fournie par le Service national de la Jeunesse aux mouvements de jeunesse lorsqu'il met à leur disposition du matériel de camping. Malgré la grande quantité de matériel dont il dispose, il se voit forcé de refuser chaque année un grand nombre de demandes d'emprunt, surtout par suite de l'attrait toujours plus grand qu'exerce sur la jeunesse la vie en plein air. En 1961, 1.052 demandes ont été introduites et il a fallu en rejeter 222; en 1962, ces chiffres étaient respectivement de 1.516 et de 219; en 1963, de 1.480 et de 110.

La loi du 1er juillet 1963 règle la question longtemps controversée du congé culturel des jeunes travailleurs. Bien que cette loi soit du ressort du Ministre de la Prévoyance sociale, elle n'en implique pas moins certaines conséquences pour le Service national de la Jeunesse.

De wet voorziet inderdaad slechts dat jonge arbeiders en arbeidsters verlof krijgen om aan culturele en opvoedingsactiviteiten deel te nemen.

Over de inrichting en de subsidiëring van deze activiteiten rept de wet niet zodat noodzakelijkerwijze de Nationale Dienst voor de Jeugd hier een verantwoordelijkheid zal moeten opnemen.

Op het stuk van de lichamelijke opvoeding en sport werd in 1963 de regeringspolitiek bijna volledig uitgewerkt. De parastatale instelling van het Nilos werd opgeheven en als rijksdienst geïntegreerd in het Departement van Nationale Opvoeding en Cultuur.

De begroting van 1964 voorziet weer een gevoelige verhoging van de toelagen ten gunste van de lichamelijke opvoeding en de sport, waarbij speciaal de aandacht zal worden besteed aan de sportbeoefening van de grote massa en in de scholen.

1964 is het jaar van de Olympische spelen in Tokio. Dank zij een uitstekende samenwerking tussen de Hoge Raad van het Nilos en het Belgisch Olympisch Comité, konden de beschikbare gelden op zo rationeel mogelijke wijze worden besteed, om onze elite atleten grondig voor te bereiden en in de beste voorwaarden naar de Olympische spelen te sturen om er onze kleuren te verdedigen.

Anderzijds werd onlangs een besluit getroffen waarbij aan de pronostiekfirma's op buitenlandse wedstrijden een verhoogde heffing wordt opgelegd, waarvan de opbrengst ook zal worden besteed aan de lichamelijke opvoeding en de sport te lande. Tot nog toe waren deze pronostiekfirma's zonder reden bevoordeeld tegenover firma's van Belgische wedstrijden.

Tenslotte is men inzake de bouw en de inrichting van een nationaal sportcentrum gevoelig opgeschoten. De Ministers van Nationale Opvoeding en Cultuur hebben hun principieel akkoord betuigd met de keuze van een grond in de Brusselse agglomeratie, en is men thans bezig aan de studie van de bouwplannen. In de buitengewone begroting van 1964 is een vastleggingskrediet ingeschreven van 40 miljoen frank, evenals een betalingskrediet van 20 miljoen frank voor de aankoop van bedoelde grond.

Inzake Radio en Televisie zal dit jaar met de bouwwerken voor het Radio- en Televisiecentrum op de vroegere Nationale Schietbaan te Schaarbeek, een aanvang worden gemaakt. De eerste faze, die de oprichting van 4 middelgrote en 2 grote T. V.-studio's met daartoe behorende kantoren en magazijnen omvat, werd einde 1963 in openbare aanbesteding uitgegeven, zodat de werken in de loop van de maand februari definitief zullen kunnen toegewezen worden.

Het begrotingsontwerp voorziet in dit verband een Staats-toelage van 150 miljoen tot stijving van het Investeringsfonds, dat bij de B. R. T., met het oog op de financiering van de werken, is opgericht. Deze eerste schijf van bouwwerken zal binnen een termijn van twee jaar worden uitgevoerd. De kosten ervan, die op ongeveer 350 miljoen geraamd zijn, worden door lening gefinancierd.

De Belgische Radio en Televisie heeft anderzijds een plan uitgewerkt om binnen de 8 jaren het gehele landsgebied met de nationale Nederlandse en Franse Radio- en Televisieprogramma's te kunnen bereiken.

Tevens zullen twee zenders met groot vermogen (250 Kw) te Waver worden opgericht om op doeltreffende wijze de korte golfuitzendingen naar Kongo uit te stralen.

Wij nemen ons voor de financiering van dit plan aan de goedkeuring van de Ministerraad voor te leggen.

En effet, la loi prévoit uniquement que les jeunes travailleurs et travailleuses obtiendront des jours de congé pour participer à des activités culturelles et éducatives.

La loi ne dit mot de l'organisation ni du subventionnement de ces activités, de sorte que le Service national de la Jeunesse devra nécessairement en supporter la responsabilité.

En ce qui concerne l'éducation physique et les sports, la politique gouvernementale a été presque entièrement réalisée en 1963. L'organisme parastatal I. N. E. P. S. a été supprimé et intégré comme service de l'Etat au Ministère de l'Education nationale et de la Culture.

Le budget de 1964 prévoit une nouvelle augmentation sensible des subventions pour l'éducation physique et les sports; l'accent est mis tout spécialement sur le sport de masse et le sport scolaire.

1964 est l'année des Jeux olympiques de Tokyo. Grâce à la collaboration excellente qui existe entre le Conseil supérieur de l'I. N. E. P. S. et le Comité olympique belge, les fonds disponibles ont pu être répartis de la façon la plus rationnelle, afin de permettre une préparation poussée de nos athlètes d'élite et de les envoyer défendre nos couleurs aux Jeux olympiques dans les meilleures conditions.

D'autre part, un arrêté récent impose aux firmes de pronostics qui se consacrent aux compétitions étrangères une taxe supérieure, dont le produit sera consacré à la pratique de l'éducation physique et des sports dans le pays. Jusqu'à présent, ces firmes de pronostics jouissaient d'un privilège injustifié au détriment des firmes se consacrant aux compétitions belges.

Enfin, des progrès notables ont été accomplis vers la construction et l'organisation d'un centre sportif national. Les Ministres de l'Education nationale et de la Culture ont marqué leur accord de principe sur le choix d'un terrain situé dans l'agglomération bruxelloise et les projets sont actuellement à l'étude. Un crédit d'engagement de 40.000.000 francs et un crédit de paiement de 20.000.000 francs destiné à l'achat de ce terrain, ont été inscrits au budget extraordinaire de 1964.

Quant à la radio et à la télévision, les travaux de construction du centre de radiodiffusion et de télévision sur le terrain de l'ancien Tir National à Schaarbeek débiteront cette année. La première phase de cette construction, comprenant 4 studios moyens et 2 grands studios de télévision avec bureaux et magasins annexes, a été mise en adjudication publique fin 1963. Les travaux pourront être adjugés définitivement au cours du mois de février.

Le projet de budget prévoit à ce sujet une allocation de l'Etat de 150 millions en vue d'alimenter le fonds d'investissement destiné au financement des travaux précités. La première tranche des travaux doit être terminée dans un délai de deux ans. Les dépenses, estimées environ à 350 millions, seront financées par voie d'emprunt.

La radiodiffusion-télévision belge a également élaboré un plan en vue de couvrir, endéans les huit ans, le territoire entier par les programmes nationaux néerlandais et français de radio et T. V.

Enfin, deux émetteurs de grande puissance (250 kW) seront érigés à Wavre, en vue de porter d'une manière plus efficace les émissions sur ondes courtes vers le Congo.

Nous nous proposons de soumettre le financement de ce plan à l'approbation du Conseil des Ministres.

III. — *Gewestelijk cultureel beleid.* (Nederlandse sector.)

In haar verklaring van 2 mei 1961 ging de regering de verbintenis aan de voorwaarden te scheppen voor een gelijklopende culturele ontplooiing van de beide gemeenschappen.

In die geest werd bij koninklijk besluit van 4 januari 1963 een nieuwe structuur gegeven aan het Departement om, op het administratieve vlak, een vergaande culturele autonomie te vestigen. De bezetting van het nieuw leidend kader is bijna verwezenlijkt en er wordt thans gewerkt aan het nieuw kader voor de lagere functies om aldus de organisatie van de diensten aan te passen aan de huidige behoeften.

Er weze tevens herinnerd aan het feit, dat sedert 1962 de kredieten van sectie XII gegroepeerd werden in een Gemeenschappelijke sector, een Nederlandstalige sector en een Franstalige sector, en dat het totaal van de laatste twee sectoren gelijk is. Binnen deze grenzen kan voor iedere gemeenschap de kredietverdeling onder de verschillende activiteiten vrijelijk gebeuren. De autonomie op dit stuk is dus ook verzekerd derwijze dat op de onderscheiden posten die kredieten kunnen uitgetrokken worden die voor ieder landsgedeelte noodzakelijk worden geacht.

Wat de Nederlandse sector betreft kunnen de volgende bedenkingen worden gemaakt :

a) Inzake kunsten en letteren wordt het beleid van het Nederlands taalgebied voor een groot deel gericht op wat wij zouden kunnen noemen een rationele spreiding. Dit wil zeggen, dat wij de belangrijke kunstvormen zoals musea orkesten, toneel, niet meer wensen te centraliseren in één of twee grote steden, doch veeleer ze over de vijf Vlaamse provincies uit te spreiden. Deze spreiding mag echter niet zo ver gaan, dat cultuurlichamen worden tot stand gebracht in bv. alle steden waar hun kostprijs ver uitstijgt boven de behoeften van de plaatselijke bevolking. Dit zou geldverspilling zijn, en het doel is precies een evenwicht tot stand te brengen tussen de noden en de mogelijkheden.

De begroting voor vaste stads- en regionale orkesten voorziet een vermindering van 200.000 frank, die misleidend kan werken. In feite is het, dank zij de medewerking van de Nederlandse uitzendingen van de B. R. T. en een synchronisatie tussen de cultuurpolitiek van het departement en van de B. R. T., mogelijk de vorming van regionale orkesten sterk aan te moedigen. Aldus zal het mogelijk zijn in 1964 de staatstoelage voor de Antwerpse Philharmonie te handhaven op 4,5 miljoen, terwijl bovendien aan het Westvlaams orkest en aan andere regionale orkesten een eerste substantiële steun zal kunnen worden geboden.

Wat de literatuur betreft, kan worden aangestipt, dat de ingestelde commissie ter bevordering van de Nederlandse letterkunde uitstekend werkt en haar oprichting ten volle verantwoordt. In 1964 zal evenwel sterk de nadruk worden gelegd op de verspreiding van de Vlaamse letterkunde in het buitenland.

De toelagen ten voordele van de oudheidkunde en het kunstpatrimonium is een zware sector op de begroting.

In de sector van de geclassificeerde privé-monumenten stellen wij vast, dat de omvang van de uit te voeren restauratiewerken voortdurend toeneemt. Ondanks een stelselmatige opvoering van de kredieten (van 3 miljoen frank bij de oprichting, in 1959, van een Dienst voor het Nationaal Patrimonium, tot 10 miljoen in 1964, waarvan 6 miljoen voor het Nederlandstalig landsgedeelte), kan de massa

III. — *Politique culturelle régionale.* (Secteur d'expression néerlandaise.)

Par sa déclaration du 2 mai 1961, le gouvernement s'est engagé à créer les conditions d'un développement culturel parallèle des deux communautés.

C'est dans cet esprit que l'arrêté royal du 4 janvier 1963 a restructuré le Département, afin de réaliser une autonomie culturelle très poussée sur le plan administratif. Les nominations aux échelons supérieurs du nouveau cadre sont presque terminées et actuellement on élabore un nouveau cadre pour les fonctions inférieures, afin d'adapter l'organisation des services aux nécessités actuelles.

Il y a lieu de rappeler également que depuis 1962, les crédits afférents à la section XII ont été regroupés en un secteur commun, un secteur de langue néerlandaise et un secteur de langue française, ces deux derniers secteurs comportant le même total. La répartition des crédits à l'intérieur de ces limites peut se faire librement pour chacune des deux communautés. L'autonomie a donc pu être réalisée en ce domaine de telle façon que, pour chaque région linguistique, les crédits jugés nécessaires puissent être inscrits aux différents postes.

En ce qui concerne le secteur de langue néerlandaise, il convient de faire les remarques suivantes :

a) La politique artistique et littéraire de la région de langue néerlandaise vise principalement ce que nous pourrions appeler une répartition rationnelle, ce qui veut dire que nous ne désirons plus centraliser les expressions de l'art que sont les musées, les orchestres, le théâtre, etc... dans une ou deux grandes villes, mais que nous préférons les disséminer dans les cinq provinces flamandes. Cette dissémination ne peut cependant aller, par exemple, jusqu'à la création d'organismes culturels dans toutes les villes, ce qui porterait leur prix de revient bien au-delà des besoins de la population locale. Ce serait gaspiller de l'argent, alors que le but est précisément de réaliser un équilibre entre les besoins et les possibilités.

Le budget prévoit une diminution de 200.000 francs des crédits destinés aux orchestres permanents des villes et régions, ce qui peut prêter à confusion. En réalité, il est possible, grâce à la collaboration des émissions en langue néerlandaise de la B. R. T. et à la synchronisation de la politique culturelle du département et de la B. R. T., d'encourager fortement la création d'orchestres régionaux. Il sera possible, de la sorte, de maintenir en 1964 la subvention nationale de 4,5 millions à la Philharmonie d'Anvers, tout en accordant de surcroît une aide substantielle à l'orchestre de Flandre occidentale et à d'autres orchestres régionaux.

En ce qui concerne la littérature, il convient de constater que la Commission créée pour encourager la pratique de la littérature néerlandaise fonctionne de façon excellente et justifie pleinement sa création. En 1964, cependant, l'accent sera mis sur la diffusion de la littérature flamande à l'étranger.

Les subventions en faveur de l'archéologie et du patrimoine artistique constituent un secteur important du budget.

Dans le secteur des monuments classés du domaine privé, nous constatons que le rythme des travaux de restauration à réaliser croît continuellement. En dépit d'une majoration systématique des crédits (de 3 millions de francs en 1959 lors de la création du Service du Patrimoine national, à 10 millions de francs en 1964, dont 6 millions pour la partie flamande du pays) il n'est pas possible d'en-

van de uit te voeren werken niet worden opgevangen en moeten wij ons tot de meest dringende herstellingen beperken.

Om al de reeds ingediende restauratieontwerpen ten uitvoer te kunnen leggen, zou, alleen van Vlaamse zijde, het krediet minstens 14 miljoen hebben moeten bedragen.

Alleen een rationele herziening van de classeringspolitiek, gepaard aan het inventariseren van de monumenten, waarvan het behoud van onbetwistbaar nationaal belang is, zal hier de oplossing moeten brengen. Het feit dat enkel reeds in het Vlaamse land, ruim 1.080 privé-gebouwen als monument gerangschikt werden, stemt tot nadenken.

Wat de musea betreft kan, dank zij een gepaste financiële hulp van de Staat, op een haast algemene heropleving gewezen worden. Ook hier moeten wij constateren, dat het beschikbare krediet van 6 miljoen (125.000 frank in 1952) niet meer toereikend is. Reeds in 1963 beliep het totaal van de subsidieerbare uitgaven 18.700.000 frank, hetzij een maximale toelage van 9.500.000 frank. Het beschikbare krediet wordt dan ook bij prioriteit gereserveerd aan de financiering van buitengewone uitgaven zoals modernisering van bestaande en oprichting van nieuwe musea.

De toelagen voor de lyrische kunst voorzien in een verhoging van 1.550.000 frank.

Onderhandelingen werden aangevat met de stadsbesturen van Gent en Antwerpen om te komen tot de oprichting van een Vlaams lyrisch gezelschap, dat vooral de plateaus van Antwerpen en Gent zou bespelen, doch ook de andere Vlaamse steden zou aandoen waar een geschikte infrastructuur voorhanden is.

Alleen door de oprichting van dit ene gezelschap is het mogelijk in Vlaanderen een lyrisch toneel aan het werk te zetten, dat op artistiek gebied de voet kan zetten naast de Koninklijke Muntschouwburg.

Het Departement is bereid hiervoor een supplementaire inspanning te doen zoals de begroting het aanwijst. Dezelfde strekking schijnt te bestaan in Wallonië, en men hoopt dat het mogelijk zal zijn in ons land geheel de lyrische kunst op een rationele basis te vestigen.

Reeds nu kan echter worden gezegd, dat in de opera's van Gent en Antwerpen, alle verhoudingen in acht genomen, dezelfde rijkssteun wordt verleend als aan de Muntschouwburg, d.w.z. eenzelfde procent op haar begroting.

In het kader van deze politiek zijn twee studiebeurzen voorzien van 100.000 frank om twee jonge vlaamse operaregisseurs naar het buitenland te sturen waar zij zich in hun vak beter kunnen bekwamen, bekwaamheid, die uiteindelijk ten goede moet komen aan de artistieke waarde van dit ene vlaamse lyrisch gezelschap.

De Vlaamse dramatische kunst is in volle evolutie. De spreiding van deze kunst veronderstelt de aanwezigheid van een minimum-infrastructuur, die helaas op dit ogenblik nog ver van voldoende is.

De gegevens, die vorig jaar door het kadaster werden verstrekt, worden nu wetenschappelijk ontleed. Aan een studiegroep voor Cultuurbevordering, onder leiding van Prof. Van Mechelen, werd opdracht gegeven uit te maken aan welke sociologische en culturele voorwaarden deze infrastructuur moet voldoen, welke taak de openbare overheid hierin te dragen heeft, en welke plaats in de geografische ruimte, aan deze infrastructuur kan gegeven worden.

Deze studie zal als basis moeten dienen voor een bouwpolitiek, die aangepast is aan het beschikbaar bevolkingvolume enerzijds, en aan de culturele noden van die bevolking anderzijds.

De werkgroep ter bevordering van toneel-, televisie- en luisterspelen is in volle activiteit. Weliswaar zijn niet alle ingediende werken even waardevol, toch hebben reeds enkele vooraanstaande letterkundigen hun vertrouwen in

trepreneur la masse des travaux à exécuter; nous devons nous limiter aux restaurations les plus urgentes.

Afin de pouvoir exécuter tous les projets de restauration, qui nous sont actuellement soumis, il nous faudrait — rien que pour les régions flamandes — un crédit d'au moins 14 millions.

La seule solution en cette matière réside dans la revision rationnelle de la politique de classement, jointe à l'inventaire des monuments dont la conservation est incontestablement d'intérêt national. Le fait que, rien qu'en pays flamand, environ 1.080 édifices privés sont considérés comme monuments classés, incite à la réflexion.

En ce qui concerne les musées, une résurrection quasi générale, due à une aide financière appropriée de l'Etat, peut être observée. Ici aussi, force nous est de constater que le crédit disponible (6 millions contre 125.000 francs en 1952) n'est pas suffisant. En 1963 déjà, le total des dépenses subsidiables atteignait 18.700.000 francs soit une subvention maximum de 9.500.000 francs. Il nous faut, dès lors, réserver par priorité les crédits disponibles au financement des dépenses extraordinaires comme la modernisation des musées existants ou l'érection de nouveaux.

Les subventions en faveur de l'art lyrique prévoient une augmentation de 1.550.000 francs.

Les négociations ont été entamées avec les autorités communales de Gand et d'Anvers, en vue de créer une troupe lyrique flamande qui servirait surtout les scènes d'Anvers et de Gand, mais se produirait aussi dans les autres villes flamandes disposant de l'infrastructure nécessaire.

Seule, la création d'une telle troupe permettrait l'existence en Flandre d'un théâtre lyrique dont le niveau artistique puisse être comparé à celui du T. R. M.

Le département est prêt à fournir un effort supplémentaire à cet effet, comme le montre le budget. La même tendance semble exister en Wallonie et l'on espère qu'il sera possible de donner des bases rationnelles à l'ensemble de l'art lyrique de notre pays.

On peut d'ores et déjà dire que les opéras de Gand et d'Anvers bénéficient, toutes proportions gardées, du même soutien de l'Etat que le T. R. M., c'est-à-dire un même pourcentage de leur budget.

Dans le cadre de cette politique, deux bourses d'études d'un montant de 100.000 francs sont prévues, afin de permettre à deux jeunes metteurs en scène flamands d'opéra d'aller se perfectionner dans leur métier à l'étranger. Leur art relèvera, en définitive, la valeur artistique de la troupe lyrique flamande.

L'art théâtral flamand est en pleine évolution. L'extension de cet art requiert un minimum d'infrastructure, et celle-ci est loin d'être suffisante à l'heure actuelle.

Les données qui ont été fournies, l'an passé, par le cadastre, font actuellement l'objet d'un dépouillement scientifique. Mission a été donnée au centre d'étude pour la promotion culturelle, dirigé par le professeur Van Mechelen, d'établir à quelles conditions sociologiques et culturelles cette infrastructure doit satisfaire, quelle est, à cet égard, la tâche des pouvoirs publics, et quelle place dans l'espace géographique peut être réservée à cette infrastructure.

Cette étude servira de base à une politique de construction, adaptée au volume de la population, d'une part, et aux besoins culturels de cette population, d'autre part.

Le groupe de travail pour la promotion des œuvres théâtrales, radiophoniques et destinées à la télévision, est en pleine activité. Bien sûr, toutes les œuvres présentées ne sont pas d'égale valeur, mais quelques écrivains de premier

die werkgroep gesteld, door een toneel-, televisie- of luisterspel ter beoordeling voor te leggen.

Bovendien is een organiek besluit klaar, waarbij een nieuwe subsidiëeringspolitiek voor het gesproken toneel wordt uitgewerkt.

Er diende een klare lijn te worden getrokken tussen datgene wat beroepstoneel is, en datgene wat geen beroepstoneel is. De nieuwe regeling strekt er toe een reeks van bijzondere inspanningen aan te moedigen, die stimulerend zijn voor het Nederlands toneellevens enerzijds, en anderzijds de uittocht van een aantal goede beroepskrachten naar Nederland tegen te gaan. Aldus voorziet het nieuwe besluit, dat eerlang zal verschijnen, toelagen op uitgekeerde wedden, op werkingsuitgaven en voor bijzondere prestaties.

De reorganisatie van het Nationaal Toneel moest omwille van lopende verbintenissen, tot een latere datum worden uitgesteld. Tenslotte stellen wij pogingen in het werk om naast Brussel en Antwerpen een nieuw beroepsgezelschap op te richten te Gent.

Alhoewel de begroting op dit stuk geen verhoogde toelagen voorziet, toch is het weer, dank zij de medewerking van de B. R. T., mogelijk hiertoe een bijzondere financiële inspanning te doen. Ook hier zal evenwel veel afhangen van de hulp der ondergeschikte besturen.

Inzake hulp aan jonge plastische kunstenaars werd, bij wijze van experiment, een nieuw krediet van 500.000 frank ingeschreven dat bestemd is om in de provincie groepstoonstellingen in te richten en beloftevolle jongeren aldus de gelegenheid te bieden de publieke belangstelling voor hun werk op te wekken.

Op het stuk van het kunstonderwijs is het departement op dit ogenblik bezig met het probleem der herwaardering van het leraarsambt. De hele structuur van het kunstonderwijs moet opnieuw aan een grondig onderzoek worden onderworpen. Dit kan echter slechts gevoeglijk gebeuren wanneer de dienst voor het kunstonderwijs van het departement is uitgebouwd. Deze uitbouw zal weldra verwezenlijkt zijn in het kader van de lopende reorganisatie van het departement.

b) Naast hetgeen hierboven werdesignaleerd inzake jeugdbeleid in nationaal verband, kan nog het volgende worden vermeld voor het Nederlands taalgebied.

Wanneer wij de uitwerking overlopen van de verhoging van de kredieten zoals wij die in 1963 mochten noteren, dan stellen wij vast, dat in de jeugdsector de verhoging van de toelagen aan de jeugdbewegingen deze in staat gesteld heeft hun diensten beter te organiseren.

Anderzijds kennen wij de laatste tijd in het Vlamse land een merkwaardig initiatief, namelijk dit van de levensscholen, waar jonge arbeiders en arbeidsters uit verschillende bedrijven gedurende een dag per week cursussen en activiteiten komen volgen zonder dat zij daarom enig loon moeten derven. Dit initiatief zal, naar de overtuiging van de Minister, een belangrijke rol spelen in de opvoeding van de jonge arbeiders en arbeidsters.

Tenslotte wenst de Minister er nog op te wijzen, dat de nodige terreinen werden aangekocht voor de bouw van een vormingscentrum voor de Nederlandstalige jeugd. De plannen daarvoor zijn thans ter studie en het departement hoopt zo spoedig mogelijk dit centrum te kunnen opbouwen en ter beschikking te stellen van alle jeugdbewegingen, organisaties en diensten voor een efficiënte inrichting van hun kadervorming.

c) Inzake Nederlandstalige volksopvoedingswerken kanesignaleerd worden, dat van dit jaar af een ruimere subsidiëring van de nationale of centrale organisaties en fede-

plan ont déjà montré leur confiance en ce groupe de travail, en soumettant à son jugement des œuvres théâtrales, radiophoniques ou destinées à la télévision.

En outre, un arrêté organique est prêt, qui permettra une nouvelle politique de subvention à l'art dramatique.

Il importait de séparer nettement théâtre professionnel et théâtre amateur. La nouvelle réglementation tend, d'une part, à encourager une série d'efforts exceptionnels, qui stimulent la vie théâtrale néerlandaise, d'autre part, à empêcher le départ vers les Pays-Bas de maints artistes professionnels de valeur. Le nouvel arrêté, qui paraîtra incessamment, prévoit donc des subventions aux traitements, aux frais de fonctionnement et aux prestations exceptionnelles.

Par suite d'engagements en cours, la réorganisation du Théâtre national a dû être reportée à une date ultérieure. Nous nous efforçons, enfin, de créer à Gand une nouvelle compagnie qui s'ajouterait à celles de Bruxelles et d'Anvers.

Bien qu'à cet égard, le budget ne prévoie pas d'augmentation des subventions, il a été possible, grâce une nouvelle fois à la collaboration de la B. R. T., de fournir un effort exceptionnel. En ce domaine aussi, beaucoup dépendra de l'aide des pouvoirs subordonnés.

En matière d'aide aux jeunes artistes, peintres et sculpteurs, un crédit nouveau de 500.000 francs a été prévu, à titre d'expérience, en vue d'organiser en province des expositions de groupe et de donner ainsi à de jeunes talents l'occasion d'attirer l'attention du public sur leur œuvre.

Dans le domaine de l'enseignement artistique, le département s'attache actuellement au problème de la revalorisation des traitements du personnel enseignant. Toute la structure de l'enseignement artistique doit être soumise à un nouvel examen approfondi. Cela ne pourra se faire convenablement qu'au moment où sera constitué au département le service de l'enseignement artistique. Ce sera bientôt chose faite dans le cadre de la réorganisation en cours.

b) En plus de ce que nous avons signalé ci-dessus, en matière de politique de la jeunesse sur le plan national, nous pouvons ajouter ce qui suit en ce qui concerne la région d'expression néerlandaise.

Lorsque nous examinons les résultats de l'augmentation des crédits comme celle que nous avons pu enregistrer en 1963, nous pouvons affirmer que, dans le secteur « jeunesse », l'augmentation des subventions aux mouvements de jeunesse a permis à ceux-ci de mieux organiser leurs services.

D'autre part, une initiative remarquable vient de voir le jour en pays flamand : des écoles de vie où de jeunes travailleurs et travailleuses, de différents secteurs, une fois par semaine, suivent des cours et se livrent à des activités, sans perdre le moindre salaire pour autant. Le Ministre est convaincu que cette initiative jouera un rôle important dans l'éducation des jeunes travailleurs et travailleuses.

Le Ministre voudrait, enfin, signaler que les terrains nécessaires ont été acquis pour la construction d'un centre de formation pour la jeunesse d'expression néerlandaise. Les plans sont actuellement à l'étude et le département espère pouvoir créer ce centre le plus rapidement possible et le mettre à la disposition de tous les mouvements, groupements et services de jeunesse, en vue d'organiser efficacement la formation de leurs cadres.

c) En ce qui concerne l'éducation populaire d'expression néerlandaise, signalons qu'à partir de cette année, une subvention plus importante est octroyée aux organisations et

raties doorgevoerd werd. Bij deze organisaties wordt er naar gestreefd een zo hoog mogelijk procentuele tussenkomst te bereiken voor de werkingskosten, zodanig dat zij zich de diensten kunnen verzekeren van bevoegde en gespecialiseerde beroepskrachten. Indien op het lokale vlak de activiteiten nog kunnen ter hand genomen worden door mensen die dit doen uit louter idealisme, dan is het toch zo dat op het nationale vlak dit amateurisme in de huidige tijdsomstandigheden niet meer te verantwoorden is.

Dit ruimer subsidiëren van de centrale organisaties en federaties heeft men zich gebracht, dat de subsidiëring van de lokale activiteiten, die volgens de berekening van een puntenstelsel gebeurt, enigszins teruggelopen is. Wij zijn inderdaad de mening toegedaan, dat de subsidiëring van deze lokale activiteiten uitsluitend tot de bevoegdheid van de gemeentelijke overheid zou moeten behoren.

Meer en meer gemeentebesturen worden zich daar trouwens van bewust. Zolang echter aan deze gemeentebesturen geen wettelijke verplichting wordt opgelegd, en wij hopen dat ook dit spoedig zal gebeuren, zal het departement nochtans in de mate van het mogelijke deze verenigingen blijven steunen.

Indien de subsidiëring zelf enigszins is teruggelopen dan moet er toch op gewezen worden dat een andere vorm van steunverlening en activiteit van de Volksopleiding in 1963 steeds meer uitbreiding genomen heeft, namelijk, het terbeschikkingstellen van lokale werken en verenigingen, van manifestaties.

In het jaar 1963 werden 58 symfonische concerten georganiseerd, 83 uitvoeringen van kamermuziek en recitals, 42 balletavonden, 95 voordracht- en vertelavonden, 284 toneelvoorstellingen, 93 gevarieerde manifestaties. In totaal 702 manifestaties gespreid over 353 gemeenten.

Ook volgend jaar hopen wij aan deze bedrijvigheid van de dienst Volksontwikkeling nog meer uitbreiding te kunnen geven door de nauwere samenwerking, die tot stand gebracht wordt tussen deze dienst en de diensten van de Radio en Televisie.

Ook hopen wij in de nabije toekomst meer de nadruk te kunnen leggen op de wetenschapsspreiding door het organiseren van reizende tentoonstellingen met wetenschappelijk karakter.

Zoals voor de Nederlandstalige jeugd een vormingscentrum voorzien wordt te Dworp, hebben wij het inzicht in het kasteel te Steenokkerzeel een conferentieoord voor de Nederlandstalige volksontwikkeling in te richten. Dit zal ter beschikking gesteld worden van alle volksopvoedingsorganisaties voor het houden van conferenties, colloquia, stages, enz.

Verder dient de aandacht te worden gevestigd op de publicaties van de dienst Volksopvoeding, namelijk het tijdschrift « Volksopvoeding » zelf dat op 3.700 exemplaren wordt verspreid in de jeugd- en volksopvoedingsorganisaties; de « bibliografie over de volksopvoeding » die jaarlijks gepubliceerd wordt en tenslotte de bibliografische lijsten namelijk over « referentiewerken voor de openbare bibliotheken », recente werken in verband met de rijpere jeugd en de bibliografie van werken over massamedia, vrijetijdsbesteding en sport.

Eerlang verschijnen eveneens de resultaten van de enquête over « de volksontwikkeling en de vrijetijdsbesteding », die door het bureau voor opiniepeiling van het centrum voor sociale studies der Universiteit van Leuven in het Vlaamse land werd georganiseerd.

De resultaten van deze enquête zijn merkwaardig en zullen niet alleen voor de administratieve diensten van het departement maar ook voor alle geïnteresseerden op het gebied van de volksontwikkeling en de vrijetijdsbesteding nuttige aanwijzingen kunnen geven.

fédérations nationales ou centrales. Ces organisations essaient d'atteindre une intervention proportionnelle aussi élevée que possible dans les frais de fonctionnement de manière à pouvoir s'assurer les services professionnels compétents et spécialisés. Si, sur le plan local, les tâches peuvent encore être assumées par des personnes qui les acceptent par pur idéalisme, sur le plan national, cet amateurisme ne répond plus aux circonstances actuelles.

Il résulte de l'octroi de ces subventions plus importantes à des organisations et fédérations centrales, que les subventions accordées pour des activités locales, qui sont calculées suivant un système de cotisation, ont été quelque peu réduites. Nous avons, en effet, acquis la conviction que les subventions accordées pour ces activités locales devraient relever exclusivement de la compétence de l'autorité communale.

Les autorités communales deviennent d'ailleurs de plus en plus conscientes de cette obligation. Aussi longtemps cependant qu'une obligation légale ne leur est pas imposée — et nous souhaitons que cela se fasse très rapidement — le département constitue à aider ces associations dans la mesure du possible.

S'il est vrai que la subvention proprement dite a été quelque peu réduite, il faut cependant signaler qu'une autre forme d'aide et d'activité du Service de l'Éducation populaire a pris, en 1963, une extension considérable : notamment celle qui consiste à réserver des manifestations culturelles aux organisations et associations locales.

Ainsi, nous avons organisé en 1963, 58 concerts symphoniques, 83 récitals et concerts de musique de chambre, 42 soirées de ballets, 95 soirées poétiques et littéraires, 284 représentations théâtrales, 93 manifestations variées. Au total 702 manifestations, réparties sur 353 communes.

Grâce à la collaboration étroite qui s'est établie entre les services de l'Éducation populaire et les services de la B. R. T., nous espérons encore donner à cette activité une extension plus grande.

Nous espérons pouvoir également, dans un proche avenir, accentuer la diffusion des sciences, en organisant des expositions scientifiques itinérantes.

L'érection d'un centre de formation pour la jeunesse d'expression néerlandaise est prévue à Tourneppe et celle d'un centre d'étude et de conférence pour l'éducation populaire d'expression néerlandaise, au château de Steenokkerzeel. Ce dernier sera mis à la disposition de toutes les organisations d'éducation populaire pour y tenir leurs colloques, conférences, stages, etc.

En outre, l'attention doit être attirée sur les publications du Service d'Éducation populaire, notamment le périodique « Volksopleiding » qui est distribué à 3.700 exemplaires dans les organisations de jeunesse et d'éducation populaire la « bibliographie de l'éducation populaire » qui est publiée annuellement et enfin les listes bibliographiques concernant les « œuvres de référence pour les bibliothèques publiques », œuvres récentes intéressant les adolescents, ainsi que la bibliographie d'ouvrages sur les *mass media*, les loisirs et les sports.

Les résultats d'une enquête sur « l'éducation populaire et les loisirs », organisée par le bureau de sondage l'opinion publique, attaché au centre des études sociales de l'université de Louvain, doivent être publiés sous peu.

Les résultats de cette enquête s'annoncent remarquables : ils donneront des indications très utiles non seulement aux services administratifs du département, mais aussi à tous ceux qui s'intéressent aux problèmes de l'éducation populaire et des loisirs.

Het is trouwens de bedoeling van het Departement deze enquêtes verder door te zetten omdat het toch zo is dat het op wetenschappelijke basis georganiseerd sociologisch onderzoek een dringende noodzakelijkheid is voor het bewust kennen en aanvoelen van de snelle evolutie die wij op het gebied van de volksontwikkeling en vrijetijdsbesteding doormaken.

d) In de derde sector van de Algemene Directie « Jeugd en Vrijetijdsbesteding » namelijk het bibliotheekwezen wordt op dit ogenblik naar een nieuwe structurering van het bibliotheekwezen in ons land gestreefd. De Hoge Raad voor de Openbare Bibliotheken houdt zich op dit ogenblik met die problemen bezig.

In afwachting is door de verhoging van de toelagen aan de middelbare bibliotheken reeds de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid van de vestiging van behoorlijk georganiseerde en permanente lektuurcentra in de grote centra van ons land.

Dit aantal middelbare bibliotheken is thans tot 12 gestegen.

e) Tenslotte zal de Nederlandstalige Radio en Televisie (B. R. T.) de samenwerking in Europees verband, meer speciaal met Nederland verstevigen.

Het Noordzeefestival dat dit jaar opnieuw op touw wordt gezet, de tweede Wereldweek van de radio, de toenemende uitwisseling van radio- en T. V. programma's tussen Noord en Zuid, de coproductie met de Nederlandse Omroepverenigingen en tenslotte de vaste vertegenwoordiging van de B. R. T. in Hilversum-Bussum, zijn zoveel bewijzen daarvan.

Vermeldenswaardig is ook de uitzonderlijke inspanning van het Instituut der Nederlandse Uitzendingen dit jaar ten behoeve van de dramatische, de lyrische, de muziek-kunst, en een aantal orkestverenigingen uit de provincie. Tot dekking van deze extra-uitgave is een speciaal krediet van 8 miljoen frank op de begroting uitgetrokken.

III. — ALGEMENE BESPREKING.

Na de beknopte commentaar bij het budgettaire cijfermateriaal en de nota over het cultureel beleid wordt de algemene bespreking ingezet. Bij al de onderwijsproblemen, waarover door de commissieleden vragen worden gesteld, hebben de Ministers objectieve, klare en volledige informatie verstrekt.

1. Democratisering van het onderwijs.

Eén van de problemen, waarover nog veel gediscussieerd wordt, is dat van de democratisering van het onderwijs. Is in ons land iedereen in de gelegenheid, die opvoeding en dat onderwijs te ontvangen, die hem tot een zo groot mogelijke ontplooiing van zijn vermogens in staat stellen? Zijn er in dit opzicht nog grote hindernissen, o.a. financiële? Indien het antwoord affirmatief is, volgt daaruit de conclusie, dat de democratisering van het onderwijs nog niet voldoende werd gerealiseerd en dat een deel intellectueel potentieel verloren gaat.

Een lid verheugt zich over de pogingen, die door het departement worden gedaan om de democratisering te bevorderen. Dit komt tot uiting in de hogere bedragen voor studietoelagen, die in de begroting worden opgenomen. Om de barrières tussen bepaalde milieu's en de bestaande onderwijsvormen te openen, dienen vooral de studiebeursbedragen voor het secundair, voor het hoger technisch en voor het niet-universitair onderwijs verhoogd te worden. De bedragen zijn te laag in vergelijking met de universitaire studiebeurzen.

Le Département a d'ailleurs l'intention de poursuivre ces enquêtes, eu égard au fait qu'il est nécessaire de fonder les investigations sociologiques sur des bases scientifiques, si l'on veut connaître et sentir consciemment l'évolution rapide qui se produit dans le domaine de l'éducation populaire et de l'utilisation des loisirs.

d) Dans le troisième secteur de la Direction générale « Jeunesse et Loisirs », notamment celui des bibliothèques, nous cherchons actuellement à restructurer les bibliothèques de notre pays. Le Conseil Supérieur des bibliothèques publiques se penche actuellement sur cette question.

En attendant, par l'augmentation des subventions aux bibliothèques moyennes, a déjà été souligné la nécessité d'établir des centres de lecture permanents et bien organisés dans les grandes agglomérations de notre pays.

Le nombre des bibliothèques moyennes est actuellement de 12.

e) L'Institut des émissions néerlandaises de la B. R. T. intensifiera sa coopération avec d'autres stations de radio-diffusion et de télévision européennes et plus spécialement des Pays-Bas.

Le Festival de la Mer du Nord, qui sera réédité cette année, la deuxième Semaine Mondiale de la Radio, l'augmentation des échanges de programmes radio et T. V. entre les Pays-Bas et notre pays, la coproduction avec les stations de radiodiffusion néerlandaises et enfin la représentation permanente de la B. R. T. à Hilversum, sont autant de preuves de cette coopération.

Il y a lieu de signaler également que l'Institut des émissions néerlandaises fera cette année un effort spécial en faveur des théâtres lyriques et dramatiques. Afin de couvrir cette dépense extraordinaire, un crédit spécial de 8 millions a été inscrit au budget.

III. — DISCUSSION GENERALE.

La discussion générale fait suite au bref commentaire des données chiffrées du budget et à la note concernant la politique culturelle. Les Ministres fournissent des renseignements clairs, complets et objectifs sur tous les problèmes d'enseignement au sujet desquels des questions ont posées par les membres de la Commission.

1. Démocratisation de l'enseignement.

Le problème de la démocratisation de l'enseignement est l'un de ceux qui reste l'objet de bien des discussions. Dans notre pays, chacun a-t-il la possibilité de recevoir cette éducation et cet enseignement lui permettant d'épanouir au mieux ses facultés? Existe-t-il encore sous ce rapport de grands obstacles, notamment de nature financière? En cas de réponse affirmative, il convient d'en conclure que la démocratisation de l'enseignement n'est pas encore suffisamment réalisée et que le potentiel intellectuel continue à se perdre en partie.

Un membre se réjouit des efforts entrepris par le département en vue de promouvoir la démocratisation de l'enseignement. Ils trouvent leur expression dans l'augmentation des crédits pour allocations d'études figurant au budget. Pour ouvrir les barrières séparant certains milieux des formes d'enseignement existantes, il convient surtout de majorer le montant des bourses d'études pour l'enseignement secondaire, l'enseignement technique supérieur et l'enseignement non-universitaire. Le montant de ces bourses est trop peu élevé comparativement aux bourses d'études universitaires.

De Minister gaat ermee akkoord, dat de studietoelagen voor het technisch onderwijs onvoldoende zijn. Voor het T.O. in het gemiddeld bedrag circa 10.000 frank terwijl het voor het universitair onderwijs circa 19.000 frank is. De budgettaire post « studiebeurzen » is met 600 miljoen verhoogd, vergeleken met 1957. Op dit moment worden 5.100 beurzen verleend. Voor het schooljaar 1964-1965 zal het gemiddeld bedrag circa 12.000 frank bedragen. Het stelsel van de studiebeurzen voor het secundair onderwijs blijft in de praktijk onvoldoende. Omdat dit een rechtstreekse belemmering betekent voor de democratisering van het onderwijs dient aan dit stelsel een speciale attentie besteed te worden. Niemand denkt eraan het systeem minder efficiënt te maken, maar om als democratiseringsmiddel maximaal te renderen, kan het geperfectioneerd worden.

Voor de eerste maal wordt op de begroting voor het toekennen van doctoraatsbeurzen een krediet van 8 miljoen ingeschreven. Hierdoor wordt tegemoetgekomen aan de aanbevelingen van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid. Er werden 200 beurzen van circa 40.000 frank uitgereikt. De Minister is van oordeel, dat het de voorkeur verdient slechts 100 beurzen toe te kennen. Dan zouden de individuele bedragen verdubbeld worden. Dan kan geëxperimenteerd worden. Voor de ontwikkeling van het postgraduaat wordt op het budget een krediet van 4.800.000 frank uitgetrokken.

Uit het « Jaarverslag 1962 » van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid wordt volgend citaat gelicht :

« De wetenschappelijke ontwikkeling evenzeer als de economische en de sociale vooruitgang zijn slechts mogelijk wanneer het land kan beschikken over bevoegd wetenschappelijk en leidinggevend personeel, dat wil zeggen over een voldoende aantal wetenschappelijke onderzoekers en specialisten met universitaire opleiding. Volgens de beschikbare statistieken zijn er in België in verhouding tot onze nabuurlanden, die een met het onze vergelijkbare culturele en sociaal-economische ontwikkeling hebben bereikt, betrekkelijk weinig studenten, die na een eerste universitair einddiploma te hebben behaald, hun opleiding voortzetten met het oog op het wetenschappelijk onderzoek of specialisering. »

« Ondanks het geringe aantal studenten, dat het postgraduaat- of de specialisatiestudies aanvat, in vergelijking met het aantal studenten die hun universiteitsstudies voltooien, is het toch bemoedigend te kunnen vaststellen, dat het aantal doctors, met name in de exacte en natuurwetenschappen — inzonderheid scheikunde en fysica — in de jongste jaren merkkelijk is gestegen. »

Volgens de Raad dient het begrip postgraduaat nader te worden gedefinieerd en dienen voor de ontwikkeling ervan structurele en financiële voorstellen te worden uitgewerkt.

Om de afgestudeerden van de universiteiten ertoe aan te moedigen postgraduaat-studies aan te pakken, dringt de Nationale Raad erop aan, dat grote financiële mogelijkheden worden geboden voor het verlenen van toereikende studietoelagen ten behoeve van degenen, die na een volledige universitaire studiecycclus ertoe besluiten nog één of meer jaren te wijden aan de volmaking van hun opleiding.

Op 13 april 1962 heeft de Nationale Raad, inzake organisatie, aanbevolen de toekenning van subsidies voor postgraduaat-studies te regelen in het kader van één enkel orgaan, nl. het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (N.F.W.O.), dat zich steeds in hoofdzaak heeft bezig gehouden met de ontwikkeling van de wetenschap door opleiding van jonge vorsers. « De Raad heeft de Regering verzocht het N.F.W.O. de nodige gelden

Le Ministre est d'accord pour reconnaître que les allocations d'études pour l'enseignement technique sont insuffisantes. Pour l'enseignement technique, le montant moyen des bourses est d'environ 10.000 francs, alors qu'il est d'environ 19.000 francs pour l'enseignement universitaire. Le poste « bourses d'études » est en augmentation de 600 millions par rapport à 1957. Le nombre des bourses octroyées s'élève actuellement à 5.100. Pour l'année scolaire 1964-1965, le montant moyen des bourses sera d'environ 12.000 francs. Le système des bourses d'études pour l'enseignement secondaire reste insuffisant en pratique. Cet état de choses étant de nature à entraver directement la démocratisation de l'enseignement, il convient d'accorder une attention particulière à ce système. Personne ne songe à le rendre moins efficace, mais il peut être perfectionné pour en obtenir un rendement maximal en tant qu'auxiliaire de la démocratisation.

Pour la première fois, un crédit de 8 millions est inscrit au budget pour l'octroi de bourses de doctorat. Il est ainsi donné suite aux recommandations du Conseil national de la politique scientifique. Deux cents bourses d'environ 40.000 francs ont été attribuées. Le Ministre estime qu'il serait préférable de n'accorder que 100 bourses, ce qui permettrait de doubler les montants individuels. L'expérience peut en être faite. Un crédit de 4.800.000 francs est inscrit au budget pour le développement des études postgraduées.

Citons le passage suivant du « Rapport annuel 1962 » du Conseil national de la politique scientifique :

« Le développement scientifique autant que le progrès économique et social sont liés au nombre et à la qualité du personnel scientifique et de cadre dont le pays peut disposer, c'est-à-dire concrètement au nombre de chercheurs et de spécialistes de niveau universitaire. D'après les statistiques disponibles, le nombre d'étudiants qui, après avoir obtenu un premier diplôme universitaire final, poursuivent leur formation en vue de la recherche scientifique ou d'une spécialisation, est relativement faible en Belgique, par rapport aux proportions atteintes dans les pays voisins au développement culturel et socio-économique comparable au nôtre. »

« Malgré la faible proportion d'étudiants qui entament des études postgraduées ou de spécialisation par rapport au nombre total d'étudiants qui terminent des études universitaires, il est encourageant de constater que le nombre de doctors, notamment en sciences exactes et naturelles, et particulièrement en chimie et en physique, est en nette progression au cours des dernières années. »

Le Conseil estime qu'il faut préciser la notion d'études postgraduées et élaborer des propositions structurelles et financières en vue de leur développement.

En vue d'encourager les jeunes diplômés universitaires à entreprendre des études postgraduées, le Conseil national insiste pour que des possibilités financières plus larges soient créées pour l'octroi de bourses suffisantes, en faveur de ceux qui, après un cycle complet d'études universitaires, décident de consacrer encore une ou plusieurs années à parfaire leur formation.

Le 13 avril 1962, le Conseil national a recommandé de régler l'octroi d'allocations pour études postgraduées par l'intermédiaire d'un organisme unique : le Fonds national de la Recherche scientifique (F.N.R.S.), dont l'activité principale a toujours été le développement de la science par formation de jeunes chercheurs. « Il a invité le Gouvernement à accorder au F.N.R.S. les fonds nécessaires en vue du financement de ces allocations; sur la base du

tot financiering van deze subsidies ter beschikking te stellen. Op basis van het geraamde aantal subsidies zal de Nationale Raad jaarlijks een aanbeveling doen nopens de begroting, die ter bestrijding van deze uitgaven is vereist. Volgens de voorgestelde formule zal de Raad de nodige maatregelen treffen opdat bij de criteria en de procedure tot toekenning van de vergoedingen, rekening wordt gehouden met de waarde van de kandidaten, de aard van de post-graduaat-studies (research of specialisatie) alsmede met de ontwikkeling van de verschillende takken van wetenschap, zowel op het gebied van het fundamenteel als van het toegepast wetenschappelijk onderzoek en het belang van de technologische toepassingen ervan, met inachtneming van de behoeften en de doelstellingen van de economische ontwikkeling in ons land. »

2. Rationalisatie.

De Schoolpactcommissie heeft o.a. als opdracht rationalisatiemaatregelen voor te stellen. Men is op zoek naar een zo efficient mogelijke organisatie van de door het departement te voeren onderwijspolitiek. Een ongezone concurrentiesfeer mag het onderwijs en de opvoeding niet benadelen. Op de verbetering ervan komt het aan. De hogere onkosten, die daarvoor vereist worden, kunnen enkel gemotiveerd beperkt worden door een efficiënte organisatie. Men krijgt som de indruk, dat de rationalisatie organisatorisch onze kracht te boven gaat.

Een lid stelt vast, dat veel gesproken wordt over rationalisatie en wenst te vernemen welke de gevolgen zullen zijn van de besproken rationalisatiemaatregelen. De toepassing van de nieuwe leerlingennormen, die in de loop van het laatste trimester van volgend jaar zouden moeten in werking treden, zouden geldbesparingen moeten toelaten. Het lid wenst te vernemen welke maatregelen precies worden voorgesteld. Tevens wordt de wens uitgesproken, dat de vaste leden van de parlementaire commissie voor Nationale Opvoeding en voor Cultuur mededeling zouden krijgen van de beslissingen, die door de Schoolpactcommissie worden genomen en door de Ministers worden goedgekeurd.

In verband met de rationalisatiemaatregelen antwoordt de Minister dat het hier het geheel van maatregelen betreft die thans door de Schoolpactcommissie worden onderzocht om de oprichting van nieuwe scholen en afdelingen te remmen.

Deze maatregelen zouden dus, in elk geval, slechts uitwerking hebben op 1 september 1964. Het kan hier slechts om een raming gaan.

De nieuwe normen inzake schoolbevolking, zo verklaart de Minister, zijn de financiële weerslag van de toepassing der besluiten op de splitsing der klassen. Deze besluiten zijn voor het lager en het middelbaar onderwijs genomen begin september 1963 (besluiten van 24 en 25 augustus 1963).

In het kader van de rationalisatie stelt een lid het probleem van de centralisatie in het departement voor N. O. C. van alle onderwijsvormen, die b.v. georganiseerd worden door de ministeries van Justitie, van Middenstand en van Landbouw.

Daarop antwoordt de Minister, dat de door het Ministerie van Justitie beheerde instellingen of de door het Ministerie van Landbouw georganiseerde cursussen zeer gespecialiseerd zijn.

Wat de Middenstand betreft, werd contact gelegd tussen de twee departementen. Dit leidde tot een overeenkomst, dat thans moet worden uitgevoerd.

Hier volgt de tekst van het Protokol tussen de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur, de Minister van Cultuur, adjunct voor Nationale Opvoeding en de Minister van Middenstand, wat betreft de organisatie van leer- en beroepsopleiding.

nombre d'interventions prévisibles, le Conseil national fera annuellement une recommandation sur le budget nécessaire pour couvrir ces dépenses. La formule proposée prévoit que le Conseil national prendra les mesures nécessaires pour que les critères et procédures d'attribution tiennent compte, à la fois, de la valeur des candidats, de la nature des études postgraduées (initiation à la recherche ou spécialisation), du développement des diverses disciplines dans les domaines de la recherche fondamentale et de la recherche appliquée, ainsi que de l'importance de leurs applications technologiques, compte tenu des besoins et des objectifs du développement économique du pays. »

2. Rationalisation.

La Commission du Pacte scolaire a notamment pour tâche de proposer des mesures de rationalisation. Le département est à la recherche d'une organisation aussi efficace que possible de la politique à suivre en matière d'enseignement. Une atmosphère de concurrence malsaine ne peut porter préjudice à l'enseignement et à l'éducation. Il s'agit d'améliorer ceux-ci. Les frais supplémentaires que cela nécessite ne peuvent être limités d'une façon judicieuse que par une organisation efficace. On a parfois l'impression que la rationalisation dépasse nos forces d'organisation.

Un membre constate qu'il est beaucoup question de rationalisation. Il voudrait savoir quelles seront les conséquences des mesures de rationalisation envisagées. L'application des nouveaux critères en matière de population scolaire, prévue pour le dernier trimestre de l'année prochaine, devrait permettre de faire des économies. Le membre voudrait savoir exactement quelles sont les mesures proposées. En outre, il est souhaité que les membres titulaires de la commission parlementaire de l'Education nationale et de la Culture reçoivent communication des décisions prises par la Commission du Pacte scolaire et approuvées par les Ministres.

En ce qui concerne les mesures de rationalisation, le Ministre répond qu'il s'agit de l'ensemble des mesures qui sont examinées en ce moment par la Commission du Pacte et qui devraient avoir pour résultat de freiner la création de nouvelles écoles et de nouvelles sections.

De toute façon, ces mesures n'auraient donc d'effet qu'au 1er septembre 1964. Il ne peut s'agir que d'une évaluation

En ce qui concerne les nouveaux critères en matière de population scolaire, le Ministre prétend qu'il s'agit de l'incidence financière de l'application des arrêtés sur le dédoublement des classes, pris pour l'enseignement primaire et l'enseignement moyen au début de septembre 1963 (arrêtés des 24 et 25 août 1963).

Dans le cadre de la rationalisation, un membre soulève le problème de la centralisation, au département de l'E. N. C., de toutes les formes d'enseignement organisées, par ex., par les ministères de la Justice, des Classes Moyennes et de l'Agriculture.

Le Ministre répond que les institutions gérées par le ministère de la Justice ou les cours organisés par le ministère de l'Agriculture sont fort spécialisés.

En ce qui concerne les Classes Moyennes, des contacts ont été pris entre les deux départements et l'on est arrivé à un protocole d'accord que l'on doit mettre en œuvre.

Nous reproduisons ci-après le texte du protocole établi entre le Ministre de l'Education Nationale et de la Culture, le Ministre de la Culture, adjoint à l'Education Nationale et le Ministre des Classes Moyennes au sujet de l'organisation des cours de formation professionnelle.

Overwegende dat het statuut van de leerling onder leercontract en de organisatie der beroepsopleiding in ambachten en neringen door wettelijke maatregelen moeten worden geregeld;

Overwegende dat het geboden is, alvorens tot neerlegging van een tekst terzake over te gaan, concrete bases te leggen voor de coördinatie der leergangen ingericht in het raam der beroepsopleiding in ambachten en neringen en de cursussen van gelijk gehalte door het Technisch Onderwijs gericht;

Overwegende dat artikel 36 van het koninklijk besluit van 13 april 1959, betreffende het inrichten van leergangen van beroepsopleiding, beschikkingen inhoudt die, bij een degelijke toepassing ten eerste kunnen bijdragen tot de beoogde rationalisatie;

tussen :

de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur,
de Minister van Cultuur, adjunct voor Nationale Opvoeding
en
de Minister van Middenstand

is overeengekomen wat volgt :

I. — Wegens het eigen specifiek karakter, behoren de leergangen van patroonsopleiding en de activiteiten inzake beroepsvolmaking tot de uitsluitende bevoegdheid van de Minister van Middenstand;

II. — De praktische leertijd bij een gevestigde patroon in de sectoren van handel, ambacht, kleine nijverheid en dienstverlening, geschiedt onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Middenstand, meer bepaald door middel van het leercontract;

III. — De leergangen van algemene kennis en beroepskennis in het stadium der scholing, zullen het voorwerp uitmaken van een coördinatie tussen de Departementen van Nationale Opvoeding en Cultuur en van Middenstand, op grond van de hiernavolgende principes :

1. In acht genomen de noden van de zelfstandigen inzake beroepsopleiding, zal worden gestreefd naar een harmonisatie der programma's van de leergangen van het Technisch Onderwijs volgens beperkt leerplan en van die voorgeschreven door het Departement van Middenstand.

2. Aan de leerlingen onder leercontract zal steeds vrijheid worden gelaten de leergangen van het Technisch Onderwijs te volgen, onder voorwaarde dat deze leergangen gelijkwaardig zijn verklaard aan die waarvoor het Departement van Middenstand toelagen verleent.

3. Het Departement van Middenstand zal elk nieuw initiatief verwerpen dat ertoe strekt in een bepaalde gemeente een nieuwe cursus in te richten, indien de leerlingen in die gemeente reeds vrijheid van keuze hebben voor gelijkwaardige leergangen door het Technisch Onderwijs ingericht volgens uurrooster aangepast aan de vereisten der beroepsopleiding.

IV. — Teneinde de uitvoering van dit protocol te bevorderen, zullen navolgende maatregelen worden getroffen :

1. Een permanente Contactcommissie wordt opgericht waarin vertegenwoordigers van beide departementen zullen zetelen en die o.m. tot opdracht heeft :

a) inzake leergangen van algemene kennis en beroepskennis op het niveau der scholing, een vergelijkende studie te maken van de programma's der beroepsopleiding in ambachten en neringen en van het Technisch Onderwijs;

b) een permanente inventaris op te maken van de leergangen die voor het leerlingwezen in aanmerking komen;

c) de betwiste gevallen te onderzoeken en voorstellen te doen aan de bevoegde Ministers.

Considérant que le statut de l'apprenti et l'organisation de la formation professionnelle dans les Métiers et Négoces doivent faire l'objet de mesures législatives;

Considérant qu'il y a lieu, avant tout dépôt de texte en la matière d'établir des bases concrètes de coordination entre les cours organisés dans le cadre de la formation professionnelle dans les Métiers et Négoces et les cours de contenu similaire organisés par l'Enseignement Technique;

Considérant que l'article 36 de l'arrêté royal du 13 avril 1959 relatif à l'organisation des cours de formation professionnelle énonce des dispositions dont la saine application peut contribuer largement à la rationalisation recherchée;

entre :

le Ministre de l'Education Nationale et de la Culture,
le Ministre de la Culture, adjoint à l'Education Nationale
et
le Ministre des Classes Moyennes

il a été convenu ce qui suit :

I. — De par leur caractère spécifique, les cours de formation patronale et les activités de perfectionnement professionnel relèvent de la compétence exclusive du Ministre des Classes Moyennes;

II. — L'apprentissage pratique auprès d'un patron établi dans le secteur du commerce, de l'artisanat, de la petite industrie et des services est assurée sous la responsabilité du Ministre des Classes Moyennes notamment par le contrat d'apprentissage.

III. — Les cours de connaissances générales et professionnelles au stade de la qualification font l'objet de mesures de coordination entre les départements de l'Education Nationale et de la Culture et des Classes Moyennes sur base des principes suivants :

1. Etant donné les besoins des indépendants en matière de formation professionnelle, il sera recherché une harmonisation des programmes des cours de l'Enseignement Technique à horaire réduit et de ceux qui sont prescrits par le Département des Classes Moyennes.

2. La liberté sera toujours laissée aux apprentis sous contrat d'apprentissage de suivre les cours de l'enseignement technique à condition que ceux-ci aient été déclarés équivalents aux cours subsidiés par le Département des Classes Moyennes.

3. Le Département des Classes Moyennes rejettera toute initiative nouvelle tendant à créer un cours dans une commune déterminée lorsque les apprentis disposent dans cette commune du libre choix de cours équivalents organisés par l'Enseignement Technique suivant un horaire répondant aux besoins de la formation professionnelle.

IV. — En vue de faciliter l'exécution de ce protocole, les mesures suivantes sont prises :

1. il est institué une Commission de contact permanente dans laquelle siégeront des délégués des deux départements et qui a notamment pour mission :

a) de procéder à une étude comparative des programmes de la formation professionnelle dans les Métiers et Négoces et de ceux de l'Enseignement Technique en ce qui concerne les cours de connaissances générales et professionnelles correspondant au niveau de la qualification ;

b) d'établir un inventaire permanent des cours entrant en ligne de compte pour l'apprentissage;

c) d'examiner les cas litigieux et de faire toutes propositions aux Ministres intéressés.

2. De Minister van Middenstand zal regelmatig een bijgehouden lijst laten mededelen aan gans het net van de beroepsopleiding in ambachten en neringen van de leer-
gangen die toegankelijk zijn voor de leerjongens.

De aandacht van deze laatsten en van hun wettige tegenwoordigers zal speciaal gevestigd worden op het feit dat ze de vrije keuze hebben tussen de leergangen welke op deze lijsten voorkomen.

3. Wat betreft de leerlingen van het Technisch Onderwijs die zich voornemen een zelfstandig beroep uit te oefenen in de sectoren van handel, ambacht, kleine nijverheid en dienstverlening, zullen de Ministers van Nationale Opvoeding en Cultuur er hunnerzijds over waken dat ze ertoe worden uitgenodigd de leergangen van patroons-
opleiding te volgen en deel te nemen aan de activiteiten inzake beroepsvorming die speciaal voor hen worden ingericht in het raam van de Beroepsopleiding en Beroepsvorming in ambachten en neringen.

3. Rationalisatie inzake schoolgebouwen.

Een lid signaleert, dat de kredieten van het fonds voor schoolgebouwen onvoldoende zijn en dat ernstige tekortkomingen worden vastgesteld wat betreft de oprichting van nieuwe en de verbetering en de uitbreiding van de bestaande rijksinrichtingen voor onderwijs. Functioneel beantwoorden de rijksgebouwen niet aan de gestelde normen.

De Minister antwoordt, dat op dit moment twee honderd nieuwe schoolgebouwen voltooid zijn. In de bijlagen van dit rapport figureert een tabel met een lijst van de gebouwen, die sinds de wet van 29 mei 1959 werden opgericht. Indien vertraging wordt vastgesteld is deze niet te wijten aan het Schoolpact.

De situatie is toe te schrijven aan de gebouwen-politiek, die in de XIXe eeuw werd gevoerd en aan het Fonds Vanderpoorten van 17 juni 1937, dat in onvoldoende dotaties voorzorg. Er dient nochtans opgemerkt te worden, dat de middelen, die ter beschikking werden gesteld, herhaaldelijk werden uitgebreid en wel bij de opeenvolgende wetten van 2 april 1948 (verlengd bij koninklijke besluit van 21 maart 1951 en 28 november 1952) en van 22 juni 1953 en van 22 april 1958.

Ingevolge de wet van 29 mei 1959, artikel 15-2°, beschikt het fonds voor schoolgebouwen over volgende kredieten :

1° één miljard 100 miljoen voor het bouwen van de nieuwe inrichtingen, die voorzien zijn bij art. 14 van dezelfde wet;

2° jaarlijks *ten minste* 600 miljoen voor verbetering en voor uitbreiding van de bestaande onderwijsinrichtingen.

De voorziene kredieten worden bij voorkeur uitgetrokken op elke buitengewone begroting. Zij worden aangepast aan de evolutie van de bouwkosten. De modaliteiten van deze aanpassing worden bij koninklijk besluit vastgesteld.

Dit probleem wordt in deze begroting niet opgelost. Het bouwen van scholen stelt ingewikkelde problemen. De constructie-kosten variëren naar gelang men zich bevindt in een periode van laag- of hoogconjunctuur. Een oplossing dient nochtans gevonden te worden.

Hetzelfde commissielid doet opmerken, dat het bouwritme geremd wordt door de voorgeschreven procedure. Het Schoolpact voorziet, dat zolang de vrije keuze in alle gewesten van het land niet werkelijk verzekerd is, jaarlijks 20 inrichtingen voor secundair onderwijs, 16 internaten,

2. Le Ministre des Classes Moyennes fera communiquer régulièrement à tout le réseau de la formation professionnelle dans les Métiers et Négoces une liste tenue à jour des cours accessibles aux apprentis.

L'attention de ces derniers et de leurs représentants légaux sera spécialement attirée sur le fait qu'ils ont le libre choix entre les cours figurant sur ces listes.

3. Les Ministres de l'Education Nationale et de la Culture veilleront, de leur côté, à ce que les élèves de l'enseignement technique qui se destinent à l'exercice de professions indépendantes du commerce, de l'artisanat, de la petite industrie et des services soient invités à suivre les cours de formation patronale et les activités de perfectionnement professionnel qui leur sont spécifiquement destinés dans le cadre de la formation professionnelle dans les Métiers et Négoces.

3. Rationalisation en matière de bâtiments scolaires.

Un membre signale que les crédits du Fonds des constructions scolaires sont insuffisants, que de sérieuses carences sont constatées en ce qui concerne la construction de nouveaux établissements et l'amélioration ainsi que l'extension des établissements scolaires de l'Etat existants. Au point de vue fonctionnel, les bâtiments de l'Etat ne répondent pas aux normes imposées.

Le Ministre répond qu'en ce moment deux cents nouveaux bâtiments scolaires sont achevés. Dans les annexes au présent rapport figure un tableau comprenant une liste des bâtiments qui ont été édifiés depuis l'entrée en vigueur de la loi du 29 mai 1959. Si on peut constater du retard, celui-ci ne peut être imputé au Pacte scolaire.

Cette situation est due à la politique de construction qui était menée au XIXe siècle et au Fonds Vanderpoorten, du 17 juin 1937, qui prévoyait des dotations insuffisantes. Il convient toutefois de remarquer que les moyens mis en œuvre ont été étendus à plusieurs reprises et ceci successivement, par la loi du 2 avril 1948 (prorogée par les arrêtés royaux du 21 mars 1951 et du 28 novembre 1952), les lois du 22 juin 1953 et du 22 avril 1958.

En vertu de l'article 15-2° de la loi du 29 mai 1959, le Fonds des constructions scolaires dispose des crédits suivants :

1° un milliard cent millions pour la construction des nouveaux établissements prévus par l'article 14 de la même loi;

2° annuellement, 600 millions *au moins* pour l'amélioration et l'extension des établissements d'enseignement existants.

Les crédits prévus sont, de préférence, imputés chaque fois à l'extraordinaire. Ils sont adaptés à l'évolution du coût de la construction. Les modalités de cette adaptation sont fixées par arrêté royal.

Le présent budget ne résout pas cette question. La construction d'écoles soulève des problèmes complexes. Les frais de construction varient suivant que l'on se trouve en période de basse ou de haute conjoncture. Il faut cependant qu'une solution soit trouvée.

Le même membre de la Commission fait observer que le rythme de construction est freiné par la procédure prescrite. Le Pacte scolaire prévoit la création annuelle de 20 établissements d'enseignement secondaire, 16 internats, 30 sections préparatoires et écoles primaires autonomes de l'Etat.

30 voorbereidende afdelingen en autonome lagere scholen van de Staat opgericht worden.

Artikel 14 voorziet, dat de lijst van de op te richten onderwijsinrichtingen ten laatste in de maand december wordt opgemaakt.

Omdat dit programma niet altijd wordt uitgewerkt, suggereert het lid twee of drie oplossingen :

- 1° overdracht van al de bevoegdheden ter zake naar het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur;
- 2° het oprichten van een parastatale instelling.
- 3° het oprichten in het Ministerie van Openbare Werken van een speciale directie, die uitsluitend zou belast worden met het bouwen van rijksinrichtingen voor onderwijs.

De Minister geeft toe, dat inderdaad bij het bouwen van scholen ten minste twee ministeries betrokken zijn, nl. Nationale Opvoeding en Openbare Werken; als er budgettaire complicaties rijzen, is ook de tussenkomst van het departement van Financiën vereist; in de gevallen waar een controle van de gemeentelijke budgetten noodzakelijk is, komt ook Binnenlandse Zaken tussenbeide.

Het schoolpakt voorziet de concentratie van alle verantwoordelijkheden bij het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur. De realisatie ervan stelt complexe technische en administratieve problemen. In bijlage wordt een lijst gepubliceerd met de rijkscholen, waarvan de oprichting begonnen werd.

4. Hogere handelsinstituten.

a) Sociale voordelen.

Een lid vestigt de aandacht op de hogere handelsinstituten - artikel 21/2 (toelagen aan de sociale dienst van de Rijkshandelshogeschool te Antwerpen : 2.000.000 frank) - artikel 21/3 (toelagen aan de sociale dienst van de vier andere hogere handelsinstituten die van het hoger onderwijs afhangen - aangevraagd krediet : 4.000.000 frank) en stelt voor dat een regeling zou worden getroffen in de aard van die waarin in de wet van 3 augustus 1960 is voorzien ten gunste van de universiteiten, namelijk :

- a) 1.500.000 frank voor elke ermede gelijkgestelde inrichting;
- b) verhoging met 20 % voor elke tranche van 50 studenten ingeschreven boven 250.

Inzake het toekennen van sociale voordelen, aan de onderscheiden Hogere Handelsinstituten, verklaart de Minister voor Nationale Opvoeding en Cultuur zich akkoord, een nieuwe verdelingswijze door te voeren van de kredieten voor toelagen, voorzien in artikel 21/2 en 3 van de sectie hoger onderwijs.

Indien men echter een subsidieringsregeling zou aannemen zoals die geldend is voor het universitaire onderwijs, — zoals door het lid voorgesteld — dan zou zulks een budgettaire verhoging met zich brengen van meer dan 6.000.000 frank, wat onmogelijk is gezien de door de regering solidair genomen beslissing om in alle begrotingen geen verhogingen van het budget aan te nemen.

Deze subsidieverdeling zou inhouden :

- a) 1.500.000 frank forfaitair voor elke instelling;
- b) een verhoging van 20 % van dit bedrag per schijf van 50 studenten boven de 250.

jusqu'au moment où le libre choix sera effectivement assuré dans toutes les régions du pays.

L'article 14 dispose que la liste des établissements scolaires à créer sera dressée chaque année, en décembre au plus tard.

Etant donné que ce programme n'est toujours pas réalisé, le membre suggère deux ou trois solutions :

- 1° délégation de toutes les compétences en la matière au Ministère de l'Education nationale et de la Culture;
- 2° la création d'un établissement parastatal;
- 3° la création, au sein du Ministère des Travaux publics, d'une direction particulière chargée exclusivement de la construction d'établissements scolaires de l'Etat.

Le Ministre concède que, de fait, deux Ministères au moins interviennent dans la construction des écoles, à savoir le Ministère de l'Education nationale et celui des Travaux publics; en cas de complications budgétaires, l'intervention du département des Finances est, elle aussi, nécessaire; et là où le budget communal doit faire l'objet d'un contrôle, le Ministère de l'Intérieur intervient à son tour.

Le Pacte scolaire prévoit la concentration de toutes les responsabilités au Ministère de l'Education nationale et de la Culture. La réalisation de cet objectif pose des problèmes techniques et administratifs complexes. Une liste des écoles de l'Etat dont la construction a été entamée figure en annexe.

4. Instituts supérieurs de Commerce.

a) Avantages sociaux.

Un membre attire l'attention sur les Instituts Supérieurs de Commerce - article 21/2 (subventions au Service Social de l'Institut Supérieur de Commerce de l'Etat à Anvers : 2.000.000 de francs) - article 21/3 (subventions au Service Social des 4 autres Instituts Supérieurs de Commerce relevant de l'enseignement supérieur - crédit sollicité : 4.000.000 de francs) et propose que l'on établisse un système semblable à celui qui est prévu pour les Universités, par la loi du 3 août 1960, c'est-à-dire :

- a) 1.500.000 francs par établissement assimilé;
- b) majoration de 20 % par tranche de 50 étudiants inscrits au-delà de 250.

En ce qui concerne l'octroi d'avantages sociaux aux différents Instituts supérieurs de Commerce, le Ministre de l'Education nationale et de la Culture se déclare d'accord pour appliquer un nouveau mode de répartition des crédits afférents aux subventions prévues par l'article 21/2 et 3 de la section Enseignement supérieur.

Si, toutefois, on adoptait un système de répartition des subventions semblable à celui qui est en vigueur pour l'enseignement universitaire — comme le membre l'a proposé — cette mesure entraînerait une augmentation de plus de 6.000.000 de francs, ce qui se révèle impossible en raison de la décision du Gouvernement de repousser toute augmentation budgétaire pour l'ensemble des budgets des différents départements.

Cette répartition des subventions comprendrait :

- a) un forfait de 1.500.000 francs par institution;
- b) une augmentation de 20 % de ce montant par tranche de 50 étudiants au-delà du chiffre 250.

Een billijke verdeling van deze toelagen is echter mogelijk zonder wijziging van de budgettaire cijfers, door een verdelingssysteem in te voeren op basis van het aantal regelmatig ingeschreven studenten van het vorige academiejahr.

De Minister zal dan ook, de 2.000.000 frank toelagen aan de sociale dienst van de Rijkshandelshogeschool te Antwerpen, en de 4.000.000 frank aan de sociale diensten van de vier andere hogere handelsinstituten (zoals zij respectievelijk voorkomen in artikel 21/2 en 3 van de sectie hoger onderwijs), toewijzen op basis van 3.000 frank per regelmatig ingeschreven leerling voor het academiejahr 1962-1963.

Ter illustratie, de studentenbevolking van de academiejaren 1962-1963 en 1963-1964 :

Instituut :	1962-1963	1963-1964
Rijkshandelshogeschool	659	965
St.-Ignatius	694	803
Mons Warocquée	204	281
Mons Cons.	285	307
Luik	190	242

b) Administratief en pedagogisch beheer.

Een lid signaleert, dat vijf handelshogescholen onder toepassing van de organieke wetten op het technisch onderwijs vallen. De kredieten bestemd voor de Rijkshandelshogeschool te Antwerpen zijn uitgetrokken op de sectie « Hoger Onderwijs », terwijl de toelagen aan de in de subsidieregeling opgenomen handelshogescholen zijn uitgetrokken op de sectie « Technisch onderwijs ».

Het lid vraagt of het niet wenselijk is al die kredieten, hetzij naar het hoger onderwijs, hetzij naar het technisch onderwijs over te brengen.

De Minister verklaart :

Bij ministeriële beslissing van 1956 werden de vijf hogere handelsinstituten van het land, voor wat aangaat het pedagogisch beheer, ondergebracht in de sektor hoger onderwijs, maar de gemeentelijke, provinciale en vrije instellingen hebben op basis van de wet van mei 1959 toelagen ontvangen. De kredieten, die op de begroting voor deze instellingen worden uitgetrokken, zijn ondergebracht in artikel 22 van het technisch onderwijs.

Voor wat aangaat het Rijksinstituut, meenden de Ministers voor Nationale Opvoeding en Cultuur sinds 1956, dat om het onderwijsniveau te waarborgen, het best ware het administratief en pedagogisch beheer te laten afhangen van het hoger onderwijs, eerder dan van het technisch onderwijs.

Het wil ons voorkomen, dat er op dit ogenblik geen ernstige reden aanwezig is, om op deze beslissing terug te komen.

In een verdere gedachtenwisseling terzake, gaat de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur de verbintenis aan om, ter gelegenheid van het ontwerp inzake spreiding hoger onderwijs, dat de regering kortelings zal neerleggen, voor dit probleem een oplossing voor te stellen. Het statuut der hogere handelsscholen zal op dit ogenblik terug ter sprake komen, wat de meest geschikte gelegenheid biedt om de administratieve afhankelijkheid van het technisch of het hoger onderwijs te bespreken en eventueel te wijzigen, in functie van de te nemen maatregelen inzake spreiding hoger onderwijs.

Il est toutefois possible de réaliser une répartition équitable de ces subventions, sans modification des chiffres budgétaires, par l'introduction d'un système de répartition basé sur le nombre d'étudiants régulièrement inscrits au cours de l'année académique précédente.

C'est pourquoi le Ministre accordera la subvention de 2.000.000 francs au service social de l'Institut supérieur de Commerce de l'Etat à Anvers, et les 4.000.000 francs aux services sociaux des quatre autres instituts supérieurs de commerce (tels qu'ils apparaissent respectivement à l'article 21/2 et 3 de la section Enseignement supérieur), sur une base de 3.000 francs par élève régulièrement inscrit pour l'année académique 1962-1963.

A titre d'exemple, voici la population scolaire des années académiques 1962-1963 et 1963-1964.

Instituts :	1962-1963	1963-1964
Institut supérieur de commerce de l'Etat	659	965
Saint-Ignace	694	803
Mons Warocquée	204	281
Mons Cons.	285	307
Liège	190	242

b) Gestion administrative et pédagogique.

Un membre signale que 5 Instituts supérieurs de commerce sont soumis aux lois organiques de l'enseignement technique. Les crédits destinés à l'Institut supérieur de commerce de l'Etat à Anvers sont inscrits à la section de l'enseignement supérieur, tandis que les subsides attribués aux Instituts supérieurs de commerce subventionnés sont inscrits à la section de l'enseignement technique.

Un membre demande s'il ne conviendrait pas de transférer tous ces crédits, soit à l'enseignement supérieur, soit à l'enseignement technique.

Le Ministre déclare que :

En ce qui concerne la gestion pédagogique, l'arrêté ministériel de 1956 a transféré les cinq instituts supérieurs de commerce au secteur enseignement supérieur, mais les institutions communales, provinciales ainsi que les institutions libres ont été subventionnées sur base de la loi de mai 1959. Les crédits que le budget prévoit au profit de ces institutions sont inscrits à l'article 22 de l'enseignement technique.

En ce qui concerne l'Institut de l'Etat, les Ministres de l'Education nationale et de la Culture ont estimé, depuis 1956, qu'en vue de garantir le niveau de l'enseignement, il valait mieux que la gestion administrative et pédagogique dépende de l'enseignement supérieur plutôt que de l'enseignement technique.

Il nous semble qu'il n'existe actuellement aucune raison valable de revenir sur cette décision.

Au cours d'un échange de vues ultérieur à ce sujet, le Ministre de l'Education nationale et de la Culture s'est engagé à proposer une solution à ce problème, dans le cadre du projet de loi relatif à l'essaimage de l'enseignement supérieur que le Gouvernement déposera prochainement. Le statut des écoles supérieures de commerce reviendra alors en discussion, et le moment sera propice pour discuter de la tutelle administrative de l'enseignement technique ou de l'enseignement supérieur et la réformer éventuellement en fonction des mesures à prendre en matière d'essaimage de l'enseignement supérieur.

c) *Gelijkschakeling van het rijkshoger handelsinstituut met universitair onderwijs.*

Een lid wenst te vernemen :

1° ingevolge welke reglementaire bepaling het Rijkshoger Handelsinstituut van Antwerpen een gelijkaardige organisatie als het universitair onderwijs heeft gekregen ? Waarop steunen deze bepalingen ?

2° waarom geen enkele maatregel is getroffen voor de 4 andere hogere handelsinstituten, die met universitaire faculteiten zijn gelijkgesteld ?

De Minister van Nationale Opvoeding en van Cultuur geeft in verband met dit probleem volgende motivering :

« Bij koninklijk besluit van 31 mei 1963 heeft de Rijks-handelshogeschool te Antwerpen een nieuw organiek reglement gekregen. Dit koninklijk besluit strekt ertoe de waarde van het in deze instelling verstrekte onderwijs te verbeteren door middel van een aantal maatregelen die in hoofdzaak betrekking hebben op de volgende twee gebieden :

a) *Organisatie van de werking van de instelling :*

Er worden een aantal academische colleges in het leven geroepen, die het mogelijk moeten maken de hoogleraren bij het beheer van de instelling te betrekken.

b) *Benoemingen van hoogleraren :*

Deze benoemingen worden voortaan gedaan op de voordracht van het betrokken instituut en van het College van assessoren. In artikel 15 is voorzien dat de sector bij koninklijk besluit wordt benoemd voor een termijn van vier jaar uit een lijst van drie door de academische raad bij een $\frac{2}{3}$ meerderheid der aanwezige leden voorgedragen hoogleraren.

* * *

De inrichtende machten van de in de subsidieregeling opgenomen instituten kunnen vanzelfsprekend aan de Instituten, waarvan zij de leiding hebben, de administratieve organisatie geven die zij noodzakelijk achten. »

5. Universiteit te Antwerpen.

In verband met de oprichting van een universiteit te Antwerpen antwoordt de Minister van Cultuur, dat hij hoopt dat de Regering voor de allerlaatste keer aan het Parlement moet vragen nog een weinig geduld te hebben.

Hij hoopt immers dat het mogelijk zal zijn in de eerstkomende weken een Regeringsontwerp ter tafel te leggen. In dit verband merkt hij echter op dat de Vlaamse achterstand inzake universitair onderwijs en instellingen voor universitair onderwijs van die aard is, dat de grootste inspanning beslist in de Vlaamse provincies zal moeten worden gedaan.

Vanzelfsprekend zal Antwerpen daarbij een zeer voorname rol krijgen.

6. Herwaardering van de universitaire diploma's.

a) *Universitair onderwijs.*

Op de vraag welke kredieten in het budget voorzien worden met betrekking tot de herwaardering van de universi-

c) *Assimilation de l'Institut supérieur de commerce de l'Etat à l'enseignement universitaire.*

Un membre désire savoir :

1° à la suite de quelle disposition réglementaire l'Institut supérieur de commerce de l'Etat, à Anvers s'est vu accorder une organisation semblable à celle de l'enseignement universitaire. Sur quelles bases ces dispositions ont-elles été prises

2° pourquoi aucune disposition n'a-t-elle été prise pour les 4 autres Instituts supérieurs de commerce assimilés aux facultés universitaires ?

En ce qui concerne ce problème, le Ministre de l'Education nationale et de la Culture donne les explications suivantes :

« Un arrêté royal du 31 mai 1963 a doté l'Institut supérieur de commerce de l'Etat, à Anvers, d'un nouveau règlement organique. Cet arrêté royal a en effet pour but d'améliorer la valeur de l'enseignement qui est dispensé dans cet établissement, en prévoyant une série de mesures sur deux plans essentiellement :

a) *Organisation de la vie de l'établissement :*

Il est créé une série de collèges académiques qui doivent permettre au corps professoral de participer à la gestion de l'établissement.

b) *Nominations de professeurs :*

Ces nominations se font dorénavant sur proposition de l'Institut intéressé et du Collège des Assesseurs. L'article 15 prévoit que le Recteur est nommé par arrêté royal pour un terme de 4 ans sur une liste de 3 professeurs présentés par le Conseil académique, à la majorité des $\frac{2}{3}$ des membres présents.

* * *

Les pouvoirs organisateurs des institutions subventionnées sont évidemment libres de donner aux Instituts qu'ils dirigent, l'organisation administrative qui leur paraît s'imposer. »

5. Université d'Anvers.

En ce qui concerne la création d'une Université à Anvers, le Ministre de l'Education nationale et de la Culture répond qu'il espère que c'est la toute dernière fois que le Gouvernement se voit obligé de demander encore un peu de patience au Parlement.

Il espère en effet qu'il sera possible, au cours des prochaines semaines de déposer un projet de loi gouvernemental. Il souligne toutefois à ce sujet, que le retard de la partie flamande du pays en matière d'enseignement universitaire et d'établissements d'enseignement supérieur est tel que le plus gros effort devra incontestablement être fourni dans les provinces flamandes.

Il va de soi qu'Anvers prendra une importance considérable dans l'ensemble de cette solution.

6. Revalorisation des diplômes universitaires.

a) *Enseignement universitaire.*

A la question de savoir quels sont les crédits prévus au budget pour la revalorisation des titres universitaires (cher-

taire titels (vorser, geschoold vorser en hoofdvorser) antwoordt de Minister, dat :

1° voor het dienstjaar 1963 in het wetsontwerp betreffende de regularisatiën (Stuk N° 6, Senaat, zitting 1963-1964) wordt bepaald dat onder artikel 19/4 van sectie II van de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt een bedrag van 250 miljoen wordt behouden voor de herwaardering van de wedden van het onderwijzend personeel der universiteiten en van het wetenschappelijk personeel;

2° voor het dienstjaar 1964 zal de uitgave worden gedekt door het globale krediet van 247 miljoen dat uitgetrokken is op artikel 19/4, sectie II, van de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt.

b) Hoger onderwijs.

Op de vraag of in de begrotingsramingen voor hoger onderwijs voor 1964 ook kredieten — en voor welk bedrag — zijn begrepen voor de herwaardering, antwoordt de Minister dat :

1° kredieten zijn uitgetrokken voor het administratief personeel waarvan de wedden reeds zijn aangepast, maar dat er geen voorzieningen zijn voor het wetenschappelijk en onderwijzend personeel in het hoger onderwijs;

2° voor het onderwijzend personeel toch een krediet van $\pm$ 10 miljoen is uitgetrokken voor de uitbetaling van de bijzondere toelage waarin voorzien is bij het koninklijk besluit van 6 februari 1963 krachtens hetwelk aan bedoeld personeel weddevoorschotten kunnen worden toegekend in afwachting dat hun wedden worden aangepast;

3° het zaak van de Minister van het Openbaar Ambt is, te voorzien in de nodige kredieten voor de herwaardering der wedden van het wetenschappelijk en onderwijzend personeel.

7. Kunstonderwijs.

Wat de wedden van het onderwijzend personeel voor het kunstonderwijs betreft, deelt de Minister mede, dat hij beslist heeft aan de leraars van inrichtingen voor bouwkunst en plastische kunsten de anciënniteit toe te kennen die van 1 januari 1959 af kan worden bewezen aan de hand van de dossiers waarover zijn Bestuur beschikt.

Bij het vaststellen van de weddetoelagen zal dus voortaan rekening worden gehouden met die nieuwe factor.

Een lid informeert naar het statuut van het kunstonderwijs (statuut van het eigenlijk onderwijs en statuut van het personeel — eventuele instelling van de kunsthumaniora) in verband met de toepassing van het Schoolpact.

De Minister antwoordt dat een ontwerp tot structuurhervorming van het onderwijs van de bouwkunst en de plastische kunsten ter studie ligt. Dat ontwerp voorziet met name de instelling van een kunsthumaniora, die over de drie jaren van de hogere secundaire graad zal lopen, en van een vakafdeling plastische kunsten.

Het statuut van de leraars moet, althans voor de scholen van eerste categorie, worden aangepast en herzien in verband met de bepalingen van de wet van 29 mei 1959.

Vanzelfsprekend zal dat statuut afhangen van hetgeen met betrekking tot de ombouw van het onderwijs zelf zal worden bepaald.

Het onderzoek van die twee kwesties wordt daarom parallel voortgezet.

Gezien de ingewikkelde aard van de problemen welke rijzen op een gebied waar tot nog toe niet veel georganiseerd was en waarop nog principiële punten moeten worden geregeld, zal het lid wel begrijpen dat het lang niet gemakkelijk is dit vraagstuk in zijn geheel te regelen.

cheur, chercheur qualifié et chercheur en chef), le Ministre répond que :

1° pour l'exercice 1963 le projet de loi sur les régularisations (Doc. n° 6, Sénat, session 1963-1964) prévoit, à l'article 19/4, de la section II du budget du Ministère de l'Intérieur et de la Fonction publique, le maintien d'une somme de 250 millions pour la revalorisation des traitements du personnel enseignant des universités et du personnel scientifique;

2° pour l'exercice 1964, la dépense sera supportée par le crédit global de 247 millions prévu à l'article 19/4, section II, du budget du Ministère de l'Intérieur et de la Fonction publique.

b) Enseignement supérieur.

A la question de savoir si — et, éventuellement, dans quelle mesure — les prévisions budgétaires concernant l'enseignement supérieur pour 1964 comprennent des crédits en vue de la revalorisation, le Ministre répond que :

1° des crédits ont été prévus pour le personnel administratif dont les traitements ont déjà été revalorisés. Aucun crédit n'a été prévu pour le personnel scientifique et enseignant relevant de l'enseignement supérieur;

2° en ce qui concerne le personnel enseignant, un crédit de $\pm$ 10 millions a été prévu pour le paiement de l'allocation spéciale instaurée par l'arrêté royal du 6 février 1963 qui permet d'accorder audit personnel des avances de traitement en attendant la revalorisation desdits traitements;

3° il appartient au Ministre de la Fonction Publique de prévoir les crédits nécessaires à la revalorisation des traitements du personnel scientifique et enseignant.

7. Enseignement artistique.

En ce qui concerne les traitements du personnel de l'enseignement artistique, le Ministre signale qu'il a décidé d'accorder aux professeurs des établissements d'architecture et des arts plastiques subventionnés l'ancienneté qui peut être établie, depuis le 1er janvier 1959, à l'aide des dossiers dont dispose son Administration.

Les subventions-traitements seront donc dorénavant fixées en tenant compte de ce nouvel élément.

Un membre s'informe du statut de l'enseignement artistique (statut de l'enseignement proprement dit et statut du personnel — création éventuelle d'humanités artistiques), tout cela dans le cadre de l'application du Pacte scolaire.

Le Ministre répond qu'un projet de restructuration de l'enseignement de l'architecture et des arts plastiques est à l'étude. Il prévoit notamment la création d'humanités artistiques portant sur les trois années de l'enseignement secondaire supérieur et une section professionnelle d'arts plastiques.

Le statut des professeurs, du moins pour les écoles de première catégorie, doit être adapté et revu en tenant compte des dispositions de la loi du 29 mai 1959.

Il est évident que ce statut dépendra des dispositions qui seront prises quant à la restructuration de l'enseignement lui-même.

Les deux études sont donc poussées parallèlement.

Le membre comprendra qu'en raison de la complexité des problèmes que pose un secteur peu organisé jusqu'à présent, et où les options fondamentales doivent encore être prises, il est assez ardu de mettre au point une solution d'ensemble.

Weddetoelage voor tekenleraars.

Een lid signaleert, dat de weddetoelage voor de tekenleraars, die afhangen van de dienst Schone Kunsten en Letteren, nog steeds wordt toegekend op basis van barema's, die dateren van 1958. De minima-wedden worden toegekend zonder rekening te houden met enige anciënniteit. Dat is een onrechtvaardige situatie voor het personeel, dat in dienst is en is tevens zeer nadelig voor de gepensioneerde leerkrachten, die ingevolge deze reglementering slechts een voorlopig pensioen ontvangen.

Aangezien de barema's, die voor deze personeelsleden kunnen verwacht worden nooit lager zullen liggen, stelt het lid voor dat tenminste rekening zou gehouden worden met de anciënniteit vanaf het invoerge treden van dit stelsel.

De Minister deelt mede, dat alle nodige maatregelen zullen getroffen worden om zo spoedig mogelijk voor alle leerkrachten van het Kunstonderwijs een voorlopige anciënniteit vast te stellen waarbij ten minste zal rekening gehouden worden met de vroegere diensten verstrekt vanaf het in werking treden van het nieuwe stelsel. Deze regel geldt echter niet voor de titularissen van een toekomstige betrekking in een school met volledig leerplan.

8. Muziekscholen.

Een lid wenst ingelicht te worden over de situatie van de muziekscholen wat betreft de bijdragen aan de R. M. Z.

Door de Minister wordt hierover volgende mededeling verstrekt :

1° Krachtens het statuut van het gesubsidieerd muziekonderwijs (koninklijk besluit van 26 maart 1954), is de staatstoelage (20 % in de tweede categorie tot 1 januari 1963, 50 % van die datum af, 30 % in de eerste categorie tot aan de inwerkingtreding van de wet van 29 mei 1959) verschuldigd op de aan de R. M. Z. gestorte werkgeversbijdragen (art. 22, § 2).

In de praktijk waren (1° categorie) en zijn (2° categorie) slechts bepaalde vrije scholen aangesloten, terwijl de gemeentelijke scholen de inhouding verrichtten voor de kas van weduwen en wezen. Het gemeentelijk personeel is ook beschermd op het stuk van ziekten en gebrekkigheid, door de reglementering betreffende de terbeschikkingstelling en het vervroegd pensioen (wet van 31 maart 1884, koninklijke besluiten van 31 december 1884 en 5 april 1935).

Sedert de inwerkingtreding van de wet van 29 mei 1959, die slechts betrekking heeft op de muziekscholen van eerste categorie (conservatoria en muziekacademiën), draagt de Staat nog slechts ten belope van een bepaald percentage bij in de werkgeversbijdragen die aan de R. M. Z. worden gestort door de inrichtende overheid van de vrije scholen van de 2° categorie.

M.b.t. de vrije muziekscholen van de eerste categorie moeten de diensten van de comptabiliteit, die individueel de weddetoelage van de leraars betalen, de inhouding voor de Kas van weduwen en wezen verrichten.

2° *Lijst van de vrije inrichtingen voor muziekonderwijs die de R. M. Z.-bijdrage storten.*

A. — 1° categorie (tot op het ogenblik dat het Schoolpact toegepast werd) :

a) *Brussel en Franstalige landstreken :*

- Muziekacademie van Schaarbeek;
- Muziekacademie Grétry te Luik;
- Muziekacademie te Hoci.

Subvention-traitement pour les professeurs de dessin.

Un membre signale que les subventions-traitements des professeurs de dessin dépendant du services des Beaux Arts et des Lettres sont toujours attribuées sur base de barèmes datant de 1958. On accorde des traitements minima sans tenir aucun compte de l'ancienneté. Cette situation est injuste à l'égard du personnel en activité et est aussi préjudiciable aux professeurs pensionnés, auxquels ce régime ne procure qu'une pension provisoire.

Puisque les barèmes que l'on peut escompter pour ces agents ne seront jamais inférieurs, le membre propose qu'il soit au moins tenu compte de l'ancienneté à partir de l'entrée en vigueur du système en question.

Le Ministre signale que les mesures nécessaires seront prises afin de fixer au plus tôt, pour tous les professeurs de l'enseignement artistique, une ancienneté provisoire qui tienne au moins compte des services antérieurs, accomplis à partir de l'entrée en vigueur du nouveau système. Cette règle ne concerne toutefois pas les titulaires d'une fonction accessoire, en service dans une école de plein exercice.

8. Ecoles de musique.

Un membre désire être informé sur la situation des écoles de musique en ce qui concerne les cotisations à l'O. N. S. S.

Le Ministre fournit à ce sujet les renseignements suivants :

1° Aux termes du statut de l'enseignement musical subventionné (arrêté royal du 26 mars 1954) la subvention de l'Etat (20 % en deuxième catégorie jusqu'au 1er janvier 1963, 50 % à partir de cette date, 30 % en première catégorie jusqu'au moment de l'entrée en vigueur de la loi du 29 mai 1959) est due sur les contributions patronales versées à l'O. N. S. S. (art. 22, § 2).

En pratique, seules certaines écoles libres étaient (1re catégorie) et sont affiliées (2e catégorie), les écoles communales appliquant la retenue pour la Caisse des Veuves et Orphelins. Le personnel communal est également protégé dans le domaine de la maladie et de l'infirmité, par la réglementation en matière de mise en disponibilité et de pension prématurée (loi du 31 mars 1884, arrêtés royaux des 31 décembre 1884 et 5 avril 1935).

Depuis l'entrée en vigueur de la loi du 29 mai 1959, qui ne vise que les écoles de musique de la 1re catégorie (conservatoires et académies de musique), l'Etat n'intervient plus, à concurrence du pourcentage fixé, que dans les contributions patronales à l'O. N. S. S. versées par les pouvoirs organisateurs des écoles libres, de la 2e catégorie.

En ce qui concerne les écoles libres de musique de 1re catégorie, les services de la comptabilité, qui paient individuellement la subvention-traitement des professeurs, opèrent la retenue pour la Caisse des Veuves et Orphelins.

2° *Relevé des établissements libres d'enseignement musical qui cotisent à l'O. N. S. S.*

A. — 1re catégorie (jusqu'au moment où le Pacte scolaire a été appliqué) :

a) *régions bruxelloise et française :*

- Académie de musique de Schaarbeek;
- Académie de musique Grétry à Liège;
- Conservatoire de musique de Huy.

b) *Vlaamse landsgedeelte* :

- Muziekacademie te Deurne;
- Muziekconservatorium te Halle;
- Beiaardierschool te Mechelen;
- Muziekacademie te Eisden;
- Muziekacademie te Roeselare.

B. — 2e categorie :a) *Brussel en Franstalige landstreken* :

- Muziekschool te Jette (gemeentelijk geworden op 1 september 1963);
- Muziekschool te Borgworm;
- Muziekschool te Hannuit.

b) *Vlaamse landsgedeelte* :

- Muziekschool te Beringen-Mijn;
- Muziekschool te Brasschaat;
- Muziekschool te Tielt.

9. Nationaal Studiefonds.

In verband met een opmerking over de samenstelling van de arrondissementale schiftingscommissies verklaart de Minister :

Die aangelegenheid wordt geregeld door de wet van 19 maart 1954. De beurzen worden toegekend door schiftingscommissies samengesteld uit zeven leden, benoemd voor een termijn van drie opeenvolgende jaren (art. 18). Er zijn 6 professoren en 1 geneesheer.

Dit artikel 18 preciseert nog :

- a) 3 leden en de geneesheer worden benoemd door de Bestendige Deputatie van de provinciale raad;
- b) 3 leden worden benoemd door de Koning.

Artikel 21 van dezelfde wet bepaalt :

« De schiftingscommissies worden derwijze samengesteld dat, buiten het lid-geneesheer, de belangen van het Rijksonderwijs, van het provinciaal en gemeentelijk onderwijs en van het vrij onderwijs vertegenwoordigd zijn; derwijze eveneens dat en het middelbaar onderwijs, en het normaalonderwijs, en het technisch onderwijs en eventueel het artistiek onderwijs, in de mate van het mogelijke, vertegenwoordigd zijn. »

Op het verwijt, dat de schiftingscommissies door de Bestendige Deputaties partijdig zouden worden samengesteld en dat het grootste aantal studiebeurzen aan de leerlingen van de vrije gesubsidieerde onderwijsinrichtingen van het Vlaamse landsgedeelte worden toegekend, repliceert de Minister :

Het is dus de taak van de Minister om er, op basis van de aanduidingen die verschaft werden door de Bestendige Deputatie, voor te zorgen dat, door de voordrachten die hij aan de Koning doet, artikel 21 nageleefd wordt.

Uit de statistieken mag niet worden afgeleid dat de beslissingen van de schiftingscommissies tot gevolg zouden hebben dat het vrij onderwijs bevoordeeld wordt.

Voorbeeld : Voor het jaar 1962-1963 zijn 34 % van de beurzen toegekend aan leerlingen uit het officieel onderwijs en 66 % aan leerlingen uit het vrij onderwijs.

b) *région flamande* :

- Académie de musique de Deurne;
- Conservatoire de musique de Hal;
- Ecole des Carillons à Malines;
- Académie de musique d'Eisden;
- Académie de musique de Roulers.

B. — 2e catégorie :a) *régions bruxelloise et française* :

- Ecole de musique de Jette (devenue communale au 1er septembre 1963);
- Ecole de musique de Waremmes;
- Ecole de musique de Hannut.

b) *région flamande* :

- Ecole de musique de Beringen-Mijn;
- Ecole de musique de Brasschaat;
- Ecole de musique de Tielt.

9. Fonds national des études.

Répondant à une critique au sujet de la composition des comités de sélection d'arrondissement, le Ministre signale ce qui suit :

Cette matière est réglée par la loi du 19 mars 1954. Les bourses sont attribuées par des comités de sélection de sept membres nommés pour un terme de trois années consécutives (art. 18). Il y a 6 professeurs et 1 médecin.

Cet article 18 précise encore :

- a) 3 membres et le médecin sont nommés par la Députation permanente du Conseil provincial;
- b) 3 membres sont nommés par le Roi.

L'article 21 de la même loi stipule :

« Les Comités de sélection sont composés de manière telle que, indépendamment du membre médecin, les intérêts de l'enseignement de l'Etat, de l'enseignement des provinces et des communes et de l'enseignement privé soient représentés; de manière telle également que soit représenté autant que possible chacun des enseignements moyen, normal, technique, et, le cas échéant, artistique. »

En réponse au reproche que les comités de sélection sont composés d'une façon partisane par les Députations permanentes et que la majeure partie des bourses d'études est octroyée aux élèves de l'enseignement libre subsidié de la région flamande, le Ministre réplique ce qui suit :

Il appartient donc au Ministre, sur la base des désignations faites par la Députation permanente, de faire en sorte que par les propositions de nomination qu'il fait au Roi, l'article 21 soit respecté.

De l'examen des statistiques on ne peut pas conclure que les décisions des comités de sélection auraient pour résultat de favoriser l'enseignement libre.

Exemple : Pour l'année 1962-1963 34 % des bourses ont été données à des élèves de l'enseignement officiel et 66 % à des élèves de l'enseignement libre.

Het percentage leerlingen dat secundair onderwijs genoot (4de graad uitgezonderd), bedroeg voor het voorafgaande schooljaar (1961-1962) 40 % voor het officieel onderwijs en 60 % voor het vrij onderwijs. Doch er dient opgemerkt te worden dat, voor het schooljaar 1962-1963 30,45 % van de aanvragen uitgingen van kinderen die ingeschreven waren in een officiële school en 69,55 % van kinderen die ingeschreven waren in een vrije school.

Men heeft dus meer aanvragen uitgeschakeld onder die welke uitgingen van het vrij onderwijs.

Een lid stelt een vraag betreffende de studiebeurzen, die aangevraagd worden door studenten die verklaren dat zij hun familie verlaten hebben.

De Minister verklaart dat hij als antwoord op een mededeling van de vereniging der Franstalige Belgische hogeschoolstudenten (M. U. B. E. F.), inderdaad in een perscommuniqué verklaard heeft dat er nog 2.217 studiebeurzen voor het lopende academisch jaar moeten worden uitgekeerd. Het ging hier deels om tegemoetkomingen, aangevraagd door studenten die verklaren dat zij geen banden meer hebben met hun gezin en wier dossier een grondig onderzoek vereist.

Op dit totaal van 2.217 nog te onderzoeken aanvragen waren er 716 dossiers van gehuwde alleenstaande kandidaten of wezen.

Sedert het verschijnen van dit perscommuniqué werd aan veel van die gevallen een oplossing gegeven, zodat er thans nog slechts 324 van de 716 aanvragen die ingediend werden door studenten behorend tot één van de drie voornoemde categorieën in beraad worden gehouden. In totaal blijven thans nog 674 aanvragen in beraad.

M.b.t. de vereffening van beurzen voor hogere studiën zij opgemerkt dat :

- 1) 3.879 beurzen voor het eerste jaar universiteit zijn op 26 oktober 1963 uitbetaald;
- 2) 7.263 beurzen aan kandidaten in de loop van universitaire studiën zijn op 20 december 1963 uitbetaald;
- 3) 5.543 beurzen voor het eerste jaar niet-universitaire studiën zijn op 24 oktober 1963 uitbetaald;
- 4) 7.961 beurzen aan kandidaten in de loop van niet-universitaire studiën zijn op 29 november 1963 uitbetaald.

De dossiers van de studenten die beweren dat zij alleen staan, zijn dit jaar gezamenlijk behandeld. Daardoor was het mogelijk oplossingen te vinden, die voortaan een snellere uitbetaling in de hand zullen werken.

Ten slotte is het probleem van de verdeling der stortingen in studie genomen.

Een lid van de Commissie van de Kamer heeft de wens uitgesproken dat men diegenen die bij particulieren inwonen, als internen zou beschouwen.

Hierop antwoordt de Minister dat het bedrag van de beurzen voor hogere studiën vastgesteld is door middel van schalen, die in drie categorieën van studiebeurzen voorzien, naargelang de student :

- 1) zijn domicilie in een universiteitstad heeft;
- 2) genoodzaakt is heen en weer te reizen tussen zijn woonplaats en de plaats waar de onderwijsinrichting gevestigd is;
- 3) genoodzaakt is logies te zoeken in een stad waar de bezochte onderwijsinrichting gevestigd is.

Le pourcentage d'élèves fréquentant l'enseignement secondaire (4me degré exclu) était pour l'année scolaire précédente (1961-1962) de 40 % pour l'enseignement officiel et de 60 % pour l'enseignement libre. Mais, il faut signaler que pour l'année scolaire 1962-1963 30,45 % des demandes émanaient d'enfants inscrits dans une école officielle et 69,55 % d'enfants inscrits dans une école libre.

On a donc pratiqué plus d'éliminations parmi les demandes émanant de l'enseignement libre.

Un membre pose une question relative aux bourses d'études sollicitées par des étudiants qui déclarent avoir quitté leur famille.

Le Ministre déclare qu'en réponse à un communiqué du mouvement des étudiants universitaires belges d'expression française, (M. U. B. E. F.), il a effectivement signalé dans un communiqué de presse, qu'il restait 2.217 bourses d'études à liquider pour l'année académique en cours. Il s'agissait en partie d'allocations sollicitées par des étudiants qui se déclarent indépendants de leur famille et dont le dossier nécessite un examen plus approfondi.

Ce total de 2.217 demandes restant à examiner comprenait 716 dossiers de candidats mariés, indépendants ou orphelins.

Depuis la publication de ce communiqué de presse un grand nombre de ces cas a été résolu de sorte qu'il ne reste plus actuellement en suspens que 324 des 716 demandes émanant d'étudiants appartenant à une des trois catégories précitées. En tout 674 demandes restent encore en suspens.

En ce qui concerne la liquidation des bourses d'études supérieures, il y a lieu de remarquer que :

- 1) 3.879 bourses de première année universitaire ont été payées le 26 octobre 1963;
- 2) 7.263 bourses ont été payées le 20 décembre 1963 à des candidats en cours d'études universitaires;
- 3) 5.543 bourses d'études de première année non-universitaire ont été payées le 24 octobre 1963;
- 4) 7.961 bourses ont été payées le 29 novembre 1963 à des candidats en cours d'études non-universitaires.

Les dossiers des étudiants se prétendant indépendant de leur famille ayant été traités en bloc cette année, il a été possible de trouver des solutions qui permettront à l'avenir d'en assurer une liquidation plus rapide.

Enfin, le problème du fractionnement des versements est actuellement à l'étude.

Un membre de la Commission de la Chambre a souhaité que l'on considère comme élèves internes, ceux qui logent chez l'habitant.

Le Ministre répond que le montant des bourses d'études supérieures est fixé au moyen de barèmes qui prévoient trois catégories de bourses d'études selon que l'étudiant :

- 1) est domicilié dans la ville universitaire;
- 2) doit faire la navette entre le lieu de son domicile et le lieu où est situé l'établissement d'enseignement;
- 3) doit prendre un logement dans la ville où est situé l'établissement d'enseignement fréquenté.

Er zij derhalve opgemerkt dat het voor hogeschoolstudenten volstaat logies te nemen in de stad, waar de bezochte onderwijsinrichting gevestigd is, om een beurs van de derde categorie te genieten, die hoger ligt omdat bij de vaststelling daarvan rekening wordt gehouden met bepaalde logieskosten. Daarbij is het zonder belang of de student b.v. in de cité universitaire, in het internaat van een middelbare normaalschool of bij particulieren woont.

Het opgeworpen probleem kan dus alleen betrekking hebben op beurzen voor secundaire studiën. Deze worden door de bevoegde provinciale en gemeentelijke overheden toegekend, waarbij eveneens rekening wordt gehouden met een door het departement opgestelde schaal, die in twee categorieën beurzen voorziet, nl. :

- 1) voor de externe leerlingen;
- 2) voor de interne leerlingen.

In bepaalde, tot op heden zeer weinig talrijke gevallen heeft de dienst van het nationaal studiefonds, die daarover werd geraadpleegd, geadviseerd dat als internen mogen worden beschouwd, de leerlingen die verplicht zijn logies te zoeken bij particulieren wegens plaatsgebrek in het internaat van de bezochte onderwijsinrichting.

De dienst van het Nationaal Studiefonds zal aan alle bevoegde provinciale en gemeentelijke diensten een nota richten om deze werkwijze te veralgemenen, doch deze tevens strikt te beperken tot de leerlingen die geen plaats meer kunnen vinden in het internaat van hun onderwijsinrichting. Met een dergelijke beperking zal deze mogelijkheid normaal geen aanleiding geven tot misbruiken.

Het Nationaal Studiefonds werd ingericht bij de wet van 19 maart 1954, die in werking getreden is op 1 januari 1955. De middelen, waarover het N. S. F. beschikt, worden vastgelegd in artikel 10.

Het N. S. F. wordt gespijsd door :

- 1) een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage, bepaald op 1 frank per inwoner;
- 2) een jaarlijkse provinciale bijdrage, bepaald op 50 centimes per inwoner;
- 3) een staatstoelage, waarvan het bedrag ieder jaar door de begrotingswet zal vastgesteld worden en die niet minder mag zijn dan het driedubbel van het totaal der gemeentelijke bijdragen;
- 4) eventuele terugbetalingen van de gewezen titularissen ener beurzen;
- 5) toelagen, subsidies, tegemoetkomingen, schenkingen en legaten vanwege de openbare machten, vanwege private of publieke organismen alsook vanwege particulieren.

De verdeling van het bedrag van de kredieten wordt bepaald door artikel 16. Het bedrag van de kredieten wordt toegekend aan de afdeling beurzen voor secundaire studiën wordt verdeeld onder :

- a) de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners;
- b) de provinciën,

met dien verstande dat het bevolkingscijfer van iedere provincie verminderd wordt met het bevolkingscijfer der bedoelde gemeenten.

Deze verdeling geschiedt in verhouding tot het respectieve cijfer van hun bevolking tussen 12 en 17 jaar inbegrepen.

Il y a donc lieu de remarquer que, pour les étudiants de l'enseignement supérieur, il suffit de prendre un logement dans la ville où est situé l'établissement d'enseignement pour bénéficier d'une bourse de la troisième catégorie, bourse qui sera plus élevée, étant fixée compte tenu de certains frais de logement. Il n'importe pas de savoir, dans ce cas, si l'étudiant loge par exemple à la cité universitaire, à l'internat d'une école normale moyenne ou chez les particuliers.

Le problème soulevé ne peut donc concerner que les bourses d'études secondaires. Celles-ci sont accordées par les autorités provinciales et communales compétentes compte tenu, également d'un barème, établi par le département et qui prévoit deux catégories de bourses, à savoir :

- 1) pour les élèves externes;
- 2) pour les élèves internes.

Dans certains cas, très peu fréquents jusqu'ici, le service du fonds national des études, consulté à ce sujet, a émis l'avis que l'on pouvait considérer comme internes les élèves obligés de prendre logement chez des particuliers par suite du manque de place à l'internat de l'établissement fréquenté.

Le service du Fonds national des Etudes adressera une note à tous les services provinciaux et communaux compétents pour généraliser cette façon de procéder, tout en la limitant strictement aux élèves ne pouvant trouver place à l'internat de leur établissement d'enseignement. Ainsi limitée, cette possibilité ne doit normalement pas conduire à des abus.

Le Fonds national des Etudes a été institué par la loi du 19 mars 1954, qui est entrée en vigueur le 1er janvier 1955. Les moyens dont dispose le F. N. E. sont définis à l'article 10.

Le F. N. E. est alimenté :

- 1) par une allocation annuelle des communes à raison de 1 franc par habitant;
- 2) par une allocation annuelle des provinces, à raison de 50 centimes par habitant;
- 3) par une subvention de l'Etat, dont le montant sera fixé chaque année par la loi budgétaire et qui ne pourra être inférieur au triple du total des allocations communales;
- 5) par des subventions, allocations, dons et legs qui lui anciens titulaires d'une bourse;
- 5) par des subventions, allocations, dons et legs qui lui sont faits par les pouvoirs publics, par des organismes publics ou privés et par des particuliers.

La répartition du montant des crédits est fixée à l'article 16. Le montant des crédits alloués à la section des bourses d'études secondaires est réparti entre :

- a) les communes de plus de 100.000 habitants;
- b) les provinces,

le chiffre de la population de chaque province étant diminué du chiffre de la population des communes visées.

Cette répartition s'opère au prorata du chiffre respectif de leur population âgée de 12 à 17 ans inclus.

Een lid kan er zich niet mede akkoord verklaren, dat in 1963, wat de toekenning van de globale beursbedragen aan de provincies betreft, als basis voor de verdeling de cijfers van de volkstelling van 1947 worden genomen.

De Minister deelt de zienswijze van het lid, maar meent, dat niettegenstaande zijn aandringen bij het Nationaal Instituut voor de Statistiek, de cijfers van de telling 1961 vermoedelijk pas in 1965 als basis voor de verdeling van de globale beursbedragen zullen kunnen dienen.

10. Schriftelijk onderwijs.

Door de inrichting van dit onderwijs beoogt de Staat een klaarblijkelijk sociaal doel, nl. aan hen, die buiten het gewone schoolkader naar verdere ontwikkeling streven, of naar grotere beroepsbekwaamheid, een aangepast onderwijs te verstrekken.

Een lid apprecieert dit initiatief van het departement, maar kritiseert de manier, waarop het budgettair geregeld wordt. Artikel 17 van de Grondwet bepaalt, dat het openbaar onderwijs, op 's Lands kosten gegeven, bij de wet wordt geregeld. Artikel 12 van de begrotingswet daarentegen machtigt de Koning « onderwijs in te richten in de vorm van schriftelijke cursussen, dat ertoe strekt de kandidaten voor te bereiden op de examens af te leggen ten overstaan van de centrale examencommissies voor het secundair onderwijs. De inrichting van deze onderwijsvorm gedurende de budgettaire dienstjaren 1959 tot 1963 wordt gevalideerd. »

Het lid wijst erop, dat in zijn studie over het grondwettelijk recht de heer Wigny verklaart, dat een begrotingswet formeel gezien een wet is, maar dat zij niet normatief is. Zij mag geen aanleiding zijn tot het scheppen van nieuwe rechtsregelen. De procedure, die door het departement wordt gevolgd is in strijd met de grondwet.

Het lid wenst eveneens te vernemen of de verhoging met 56,4 % van het uitgetrokken krediet in verhouding is tot het aantal ingeschreven cursisten. Het krediet bedraagt 2.786 frank per cursist. Overigens is het lid van oordeel dat aangezien het hier een kosteloos door de Staat georganiseerd onderwijs betreft, eveneens subsidies moeten verleend worden aan de privé-sector die gelijkaardig onderwijs inricht.

In zijn antwoord verklaart de Minister, dat het schriftelijk onderwijs, dat door de Staat wordt georganiseerd, inderdaad niet wettelijk gereguleerd is en dat zo vlug mogelijk een wetsontwerp moet ingediend worden. De Minister van Cultuur en hijzelf zijn tot een akkoord gekomen over bepaalde principes, die in het kader van het Schoolpact, in het bewuste wetsontwerp wettelijk dienen geregeld te worden. Schikkingen worden voorzien voor het schriftelijk onderwijs, dat georganiseerd wordt door de Staat of door provinciale, gemeentelijke en privé-instanties.

Wat de verhoging van de uitgetrokken kredieten betreft, vindt het lid in bijlage een tabel i.v.m. de evolutie van het aantal leerlingen, van het aantal leraars en van de kredieten voor 1959 tot en met 1964.

Volledigheidshalve volgt hier een beknopte historiek van de inrichting van de schriftelijke rijksleergangen.

Historisch overzicht betreffende de inrichting der schriftelijke rijksleergangen.

1957 :

22 februari 1957 : de Minister van Openbaar Onderwijs beslist over te gaan tot de inrichting, bij wijze van proef, van een schriftelijk onderwijs voorbereidend tot de Cen-

Un membre ne peut marquer son accord sur le fait que pour l'octroi aux provinces, en 1963, des montants globaux des bourses, les chiffres du recensement de 1947 soient pris comme base de répartition.

Le Ministre partage le point de vue de ce membre, mais il estime que, malgré ses instances auprès de l'Institut National de Statistique, les chiffres du recensement de 1961 ne pourront probablement servir de base de répartition des montants globaux en matière de bourses qu'en 1965.

10. Enseignement par correspondance.

En organisant cet enseignement, l'Etat poursuit un but social évident : mettre un enseignement adapté à leur situation à la disposition de ceux qui, en dehors ou au-delà du cadre de la scolarité ordinaire, aspirent à se cultiver ou à se perfectionner professionnellement.

Un membre apprécie cette initiative prise par le département, tout en critiquant la manière dont cette initiative est réglée au point de vue budgétaire. L'article 17 de la Constitution stipule que l'instruction publique, donnée aux frais de l'Etat, est réglée par la loi. En revanche, l'article 12 de la loi budgétaire permet au Roi d'organiser « sous forme de cours par correspondance, un enseignement destiné à préparer les candidats aux examens à subir devant les jurys centraux de l'enseignement secondaire. L'organisation de cet enseignement pendant les exercices budgétaires 1959 à 1963 est validée ».

Le membre signale que M. Wigny, dans son Précis de droit constitutionnel, écrit que, d'un point de vue formel, une loi budgétaire est une loi, mais qu'elle n'est pas normative. Elle ne peut être à l'origine de nouvelles règles de droit. La procédure suivie par le département est contraire au droit constitutionnel.

Le membre désire également savoir si l'augmentation du crédit prévu, s'élevant à 56,4 %, est proportionnelle au nombre d'élèves inscrits. Le crédit est de 2.786 francs par élève. Le membre estime par ailleurs que, puisqu'il s'agit en l'occurrence d'un enseignement gratuit organisé par l'Etat, il y aurait lieu de prévoir également des subventions pour l'enseignement similaire du secteur privé.

Dans sa réponse le Ministre déclare que l'enseignement organisé par l'Etat n'est, en effet, pas réglé par voie légale et qu'un projet de loi devrait être déposé dès que possible. Le Ministre de la Culture et lui-même sont convenus de certains principes qui, dans le cadre du Pacte scolaire, devraient être réglés légalement dans le projet en question. Des dispositions sont prévues pour l'enseignement par correspondance, organisé par l'Etat ou par les instances provinciales, communales et privées.

Quant à l'augmentation des crédits prévus, le membre trouvera en annexe un tableau relatif à l'évolution du nombre d'élèves, du nombre de professeurs ainsi que des crédits, entre 1959 et 1964 inclus.

Un bref historique de l'organisation des cours par correspondance de l'Etat est donné, ci-après, dans le seul but d'être complet.

Historique de l'organisation des cours par correspondance de l'Etat.

1957 :

22 février 1957 : le Ministre de l'Instruction publique décide la création à titre expérimental d'un enseignement par correspondance préparant au Jury central des Humani-

trale examencommissie voor de humanoria en hij verzoekt het Bestuur de nodige maatregelen daartoe te treffen.

1958 :

Een bedrag van 500.000 frank wordt op de begroting van Openbaar Onderwijs uitgetrokken.

1959 :

Februari 1959 : een Dienst voor Schriftelijk Onderwijs wordt bij wijze van proef opgericht bij de Algemene Directie van de Opvoedende Diensten. De opdracht ervan is tijdelijk beperkt tot de voorbereiding van de proeven t.o.v. de examencommissie van het lager secundair onderwijs (opgericht door de wet van 12 maart 1958).

5 maart 1959 : de Minister van Openbaar Onderwijs kondigt officieel in een rondschrijven de inrichting van de eerste leergangen aan. Deze zullen in het Nederlands en in het Frans gegeven worden.

Aantal in maart 1959 ingeschreven leerlingen : 310.

Een twintigtal meldden zich aan voor de tweede zitting van de examencommissie L. S. O. in 1959; 5 slaagden.

De duur van de voorbereiding tot de proeven van de examencommissie L. S. O. wordt principieel bepaald :

— op 36 weken voor hen die reeds lessen van middelbaar onderwijs gevolgd hebben;

— op 72 weken voor hen wier studiën beperkt bleven tot het lager onderwijs.

De voorbereiding tot de toegangsexamens voor betrekkingen van de derde categorie is op ongeveer 36 weken vastgesteld.

1960 :

Sedert begin 1960 werkt de Dienst voor schriftelijk onderwijs officieel mede met de Opvoedende Diensten van het Leger, met de Personeelsdiensten van het Ministerie van Verkeerswezen; hij geeft lessen aan honderden personeelsleden van de verschillende departementen, aan de zieken van preventoria en sanatoria, aan gedetineerden in verscheidene gevangenissen; hij telt onder zijn leerlingen zieke kinderen en Belgische kinderen in het buitenland (o.m. kinderen van Belgische diplomaten).

6 oktober 1960 : arrest van de Raad van State tot nietigverklaring van het ministerieel rondschrijven van 5 maart 1959 betreffende de inrichting, op Staatskosten, van kosteloze schriftelijke leergangen, op grond van het feit dat geen koninklijk besluit genomen werd ter uitvoering van de wet (van 27 juli 1955) en dat de Minister van Openbaar Onderwijs zijn bevoegdheid is te buiten gegaan.

1961 :

Het organiek statuut van de Dienst wordt vastgelegd in koninklijke en ministeriële besluiten :

— het koninklijk besluit van 24 februari 1961 (*Belgisch Staatsblad* van 2 juni 1961) tot oprichting bij het Ministerie van Openbaar Onderwijs, van een Dienst voor Schriftelijk Onderwijs, gewijzigd bij koninklijk besluit van 17 juni 1961, dat het koninklijk besluit van 24 februari 1961 op 1 januari 1961 in werking laat treden (*Belgisch Staatsblad* van 24 augustus 1961);

— het koninklijk besluit van 26 juni 1961 (*Belgisch Staatsblad* van 15 augustus 1961) tot vaststelling van de

tés et prie l'administration de prendre les mesures nécessaires.

1958 :

Une somme de 500.000 francs est inscrite au budget de l'Instruction Publique.

1959 :

En février 1959 : un Service d'Enseignement par correspondance est créé à titre expérimental au sein de la Direction générale des Services Éducatifs. Sa mission est temporairement limitée à la préparation aux épreuves du Jury de l'enseignement secondaire inférieur (créé par la loi du 12 mars 1958).

Le 5 mars 1959 : le Ministre de l'Instruction Publique annonce officiellement par circulaire la création des premiers cours. Ceux-ci se donneront en français et en néerlandais.

Nombre d'élèves inscrits au mois de mars 1959 : 310.

Une vingtaine se présentèrent aux examens de la deuxième session du J. E. S. I. en 1959; 5 réussirent.

La durée de la préparation aux épreuves du J. E. S. I. est fixée en principe :

— à 36 semaines pour ceux qui ont déjà suivi des cours d'enseignement moyen;

— à 72 semaines pour ceux dont les études se sont limitées à l'école primaire.

Celle de la préparation aux concours d'accession aux emplois de troisième catégorie est fixée à environ 36 semaines.

1960 :

Depuis le début de l'année 1960, le Service d'Enseignement par correspondance collabore officiellement avec les Services Éducatifs de l'Armée, les Services du Personnel du Ministère des Communications; il dispense ses cours à des centaines d'agents des différents départements ministériel, aux malades de préventoria et de sanatoria, aux détenus de différentes prisons; compte parmi ses élèves des enfants malades et des enfants belges résidant à l'étranger (notamment des enfants de diplomates belges).

Le 6 octobre 1960 : arrêt du Conseil d'Etat annulant la circulaire ministérielle du 5 mars 1959 concernant l'organisation de cours par correspondance gratuits et aux frais de l'Etat, considérant qu'aucun arrêté royal n'a été pris en exécution de la loi (du 27 juillet 1955) et que le Ministre de l'Instruction Publique a excédé ses pouvoirs.

1961 :

Le statut organique du Service est fixé par arrêtés royaux et ministériels :

— arrêté royal du 24 février 1961 (*Moniteur Belge* du 2 juin 1961) créant au Ministère de l'Instruction Publique un Service d'Enseignement par correspondance, modifié par l'arrêté royal du 17 juillet 1961 portant les effets de l'arrêté royal du 24 février 1961 au 1er janvier 1961 (*Moniteur Belge* du 24 août 1961).

— arrêté royal du 26 juin 1961 (*Moniteur Belge* du 15 août 1961) fixant les allocations pour l'enseignement

vergoedingen voor het schriftelijk onderwijs, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 17 juli 1961, dat het koninklijk besluit van 26 juni 1961 op 1 januari 1961 in werking laat treden (*Belgisch Staatsblad* van 11 september 1961);

— het ministerieel besluit van 3 maart 1961 (*Belgisch Staatsblad* van 2 juni 1961) ter bepaling van de wijze van inrichting van de schriftelijke leergangen;

— het ministerieel besluit van 3 maart 1961 (*Belgisch Staatsblad* van 2 juni 1961) betreffende de verplaatsingen van de leraars van het schriftelijk onderwijs.

11 augustus 1961 : de Adjunct-Minister van Financiën verleent schriftelijk zijn akkoord voor de uitbreiding van het schriftelijk onderwijs tot het hoger secundair onderwijs (voorbereiding op de homologatiecommissie, examens einde humaniora) en tot de toegangsexamens voor betrekkingen van de tweede categorie.

Die uitbreiding zal geleidelijk, over een tijdspanne van drie jaar, plaats hebben.

Oktober 1961 : het aantal inschrijvingen stijgt tot 2300 nieuwe leerlingen en 100 aanvragen om inschrijving worden ingehouden bij gebrek aan de nodige kredieten.

Organisatie in zes steden van het land en tweemaal 's jaars, van mondelinge herhalingen over de hoofdvakken van het programma voor het examen van de Commissie van het L. S. O.

1962 :

Uitbreiding van de leergangen volgens het plan dat aanvaard werd door de Ministers van Nationale Opvoeding en van Financiën.

1963 :

Koninklijk besluit van 15 januari 1963 (*Belgisch Staatsblad* van 13 maart 1963) tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 juni 1961 dat de vergoedingen voor het schriftelijk onderwijs bepaalt.

Van februari 1963 af : uitbreiding van de maandelijks gehouden herhalingen tot 12 steden.

30 mei 1963 : arrest van de Raad van State, waarbij het koninklijk besluit van 24 februari 1961 en het ministerieel besluit van 3 maart 1961 nietig verklaard worden, op grond van het feit dat zij inbreuk maken op het gebied van de wetgevende macht en de bevoegdheid werd te buiten gegaan (*Belgisch Staatsblad* van 17 september 1963).

17 september 1963 : perscommuniqué van de Minister van Nationale Opvoeding, waarbij aan de leerlingen van de schriftelijke leergangen wordt medegedeeld dat deze zonder onderbreking voortgezet worden.

22 november 1963 : bij deliberatie van de Ministerraad wordt beslist dat « de uitgaven van allen aard die nodig zijn voor de werking van de Dienst voor schriftelijk onderwijs van de Staat, vereffend moeten worden ».

11. — Toepassing van de taalwet van 30 juli 1963.

In verband met de toepassing van de nieuwe taalwet zijn in de commissie vragen gesteld over :

- a) *Splitsing van de directies der tweetalige scholen in het arrondissement Hoofdstad Brussel.*

Daarop antwoordt de Minister dat de splitsing van een school steeds een kiese aangelegenheid is, die een aantal maatregelen van materiële en administratieve aard

par correspondance, modifié par l'arrêté royal du 17 juillet 1961 portant les effets de l'arrêté royal du 26 juin 1961 au 1er janvier 1961 (*Moniteur Belge* du 11 septembre 1961);

— arrêté ministériel du 3 mars 1961 (*Moniteur Belge* du 2 juin 1961) réglant les modalités d'organisation des cours par correspondance;

— arrêté ministériel du 3 mars 1961 (*Moniteur Belge* du 2 juin 1961) concernant les déplacements des professeurs de l'enseignement par correspondance;

11 août 1961 : le Ministre adjoint aux Finances marque par écrit son accord pour l'extension de l'enseignement par correspondance au niveau de l'enseignement secondaire supérieur (préparation au Jury d'Homologation, fin des Humanités) et aux concours d'accession aux emplois de deuxième catégorie.

Cette extension se réalisera progressivement et s'échelonnera sur une période de trois ans.

En octobre 1961 : le nombre d'inscriptions s'élève à 2300 nouveaux élèves et 100 demandes d'inscription sont tenues en suspens, faute de crédits.

Organisation dans six villes du pays et deux fois par an, de révisions orales pour les matières fondamentales faisant partie du programme de l'examen du J. E. S. I.

1962 :

Extension des cours suivant le plan accepté par les Ministres de l'Education Nationale et des Finances.

1963 :

Arrêté royal du 15 janvier 1963 (*Moniteur Belge* du 13 mars 1963) modifiant l'arrêté royal du 26 juin 1961 qui fixe les allocations pour l'enseignement par correspondance.

A partir de février 1963 : extension à 12 villes du pays de séances de révision organisées mensuellement.

30 mai 1963 : arrêt du Conseil d'Etat annulant l'arrêté royal du 24 février 1961 et l'arrêté ministériel du 3 mars 1961 considérant qu'ils empiètent sur les attributions du pouvoir législatif et qu'il sont entachés d'excès de pouvoir (*Moniteur Belge* du 17 septembre 1963).

17 septembre 1963 : communiqué du Ministre de l'Education Nationale informant les élèves des cours par correspondance organisés par l'Etat que ceux-ci continueront à fonctionner sans interruption.

22 novembre 1963 : par délibération en Conseil des Ministres, il est décidé que « les dépenses de toute nature nécessaires au fonctionnement du Service d'enseignement par correspondance de l'Etat doivent être payées ».

11. Application de la loi linguistique du 30 juillet 1963.

L'application de la nouvelle loi linguistique a amené des membres à poser des questions au sujet des points suivants :

- a) *Dédoublément des directions des écoles bilingues de Bruxelles-Capitale.*

Le Ministre répond que le dédoublément d'une école est toujours une opération délicate qui exige toute une série de mesures d'ordre matériel et administratif. Pour les écoles

noodzakelijk maakt. Wat de Rijksscholen betreft de betrokken besturen hebben opdracht gekregen het probleem te onderzoeken en nauwkeurige voorstellen te doen (voor de technische scholen b.v. moet een regeling worden gevonden voor het gebruik van gemeenschappelijke lokalen).

Uit officieus verkregen inlichtingen blijkt dat de splitting in het gemeentelijke onderwijs reeds ver is gevorderd in gemeenten zoals Anderlecht, Brussel, enz. Waarschijnlijk zal alles in orde zijn bij het begin van het nieuwe schooljaar, in september 1964.

b) *Oprichting van de taalinspectie.*

In verband hiermede verklaart de heer Minister :

« De twee Ministers hebben zich over de bepalingen van de wet van 30 juli 1963 beraden en een akkoord bereikt.

Men is bezig met de tekst van het besluit. Waarschijnlijk zal het, na de voorgeschreven administratieve weg (Syndicale Raad voor Advies — Raad van State) te hebben gevolgd, over zes weken kunnen worden bekendgemaakt.

In dit nieuwe besluit is voorzien dat de taalinspectie eveneens bevoegd is voor het technisch onderwijs. »

c) *Artikel 7 van de wet.*

In artikel 7 van de wet van 30 juli 1963 is voorzien dat afdelingen voor Franstalig technisch onderwijs in Vlaanderen kunnen worden gehandhaafd, en omgekeerd :

- a) bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit;
- b) op voorwaarde dat deze afdelingen enkel toepasselijk zijn voor kinderen wier moedertaal of gebruikelijke taal niet de onderwijstaal is van het taalgebied waar de school gevestigd is;
- c) op voorwaarde eveneens dat het gezinshoofd buiten dit gebied verblijft.

Welke maatregelen werden genomen ten aanzien van de leerlingen die deze voorwaarden niet vervullen, en welke gevolgen zal een ten onrechte gedane inschrijving hebben voor de homologatie van de diploma's?

De Minister antwoordt :

« Bij koninklijk besluit van 8 augustus 1963 is een voorlopige regeling getroffen, d.w.z. dat het de Franstalige klassen en afdelingen voor onderwijs in het Nederlandse taalgebied, en omgekeerd, voor één jaar worden gehandhaafd.

Bovendien hebben de inrichtingen richtlijnen gekregen met betrekking tot de inschrijving van de leerlingen (omzendbrief van 9 augustus 1963).

Het spreekt vanzelf dat een gehomologeerd of erkend diploma niet kan worden toegekend aan kinderen die in strijd met de bepalingen van de wet zijn ingeschreven. »

d) *Artikel 10, alinea 1, van de wet.*

De toepassing van artikel 10, alinea 1, van de taalwet.

Dit artikel stipuleert :

« Het onderricht in de tweede taal is verplicht in de lagere scholen van het arrondissement Hoofdstad-Brussel

de l'Etat, les administrations intéressées ont reçu l'ordre d'étudier la question et de faire des propositions précises (par exemple pour les écoles techniques, il faut prendre des dispositions pour l'utilisation de locaux communs).

En ce qui concerne l'enseignement communal, il résulte de renseignements officieux, que le dédoublement est déjà fort avancé, notamment dans des communes comme Anderlecht, Bruxelles, etc. Il est vraisemblable que tout pourra être en place pour la rentrée de septembre 1964.

b) *Création de l'inspection linguistique.*

Le Ministre déclare à ce sujet :

« Quant aux dispositions de la loi du 30 juillet 1963, les deux Ministres ont examiné le problème et sont arrivés à un accord.

L'arrêté est à la rédaction. Il est vraisemblable qu'il pourra paraître dans six semaines, après passage par les stades administratifs imposés (Comité de Consultation syndicale — Conseil d'Etat).

Ce nouvel arrêté prévoit que la compétence de l'inspection linguistique s'étend également à l'enseignement technique. »

c) *L'article 7 de la loi.*

La loi du 30 juillet 1963 prévoit à l'article 7 que des sections d'enseignement technique françaises peuvent être maintenues en Flandre et vice-versa :

- a) par arrêté royal pris en Conseil des Ministres;
- b) à condition que ces sections soient uniquement accessibles à des enfants dont la langue maternelle ou usuelle n'est pas la langue de l'enseignement de la région linguistique où l'école est située;
- c) à condition encore que le chef de famille réside en dehors de cette région.

Qu'est-ce qui a été fait pour les élèves qui ne remplissent pas ces conditions et quelles sont les conséquences pour l'homologation des diplômes au cas où une inscription aurait été faite indûment.

Le Ministre répond :

« L'arrêté royal du 8 août 1963 a pris une mesure provisoire, c'est-à-dire qu'il a maintenu pour un an les classes et sections d'enseignement de régime français existant en région néerlandaise et vice-versa.

D'autre part, des directives ont été données aux établissements quant à l'inscription des élèves (circulaire du 9 août 1963).

Il est évident que des élèves qui auraient été inscrits contrairement aux dispositions de la loi, ne pourraient pas recevoir un diplôme homologué ou reconnu. »

d) *Article 10, alinéa 1er, de la loi.*

Application de l'article 10, alinéa 1er, de la loi concernant le régime linguistique.

Cet article stipule :

« L'enseignement de la seconde langue est obligatoire dans les écoles primaires de l'arrondissement de Bruxelles-

en van de gemeenten opgesomd in artikel 3, naar rata van 3 uren per week in de tweede graad en van 5 uren per week in de derde en vierde graad.

In de lagere scholen die bij toepassing van artikel 6 opgericht worden in de gemeenten opgesomd in artikel 3, 1°, wordt het aantal uren evenwel op respectievelijk 4 en 8 gebracht. »

Het lid wenst precies te vernemen of er reeds initiatieven zijn genomen in verband met laatstbedoelde bepaling, volgens welke dat onderricht moet worden verstrekt in de gemeenten langs de taalgrens.

Hierop antwoordt de minister dat in geen enkel verslag van de inspectie miskenning van de wet door de in artikel 3, 1°, bedoelde gemeenten signaleert. Het is immers de taak van de inspectie, toezicht te houden op de lesrooster.

Daaruit concludeert de minister dat de voorschriften van de wet worden toegepast. In ieder geval zullen de inspecteurs-generaal worden verzocht na te gaan hoe de onderscheiden schoolautoriteiten die verplichting nakomen, en tevens zullen zij de inhoud van de onderwezen vakken nagaan.

e) Europese school te Mol.

Een lid wenst nader ingelicht te worden over :

1° de preciese interpretatie van artikel 20 van de nieuwe wet houdende taalregeling in het onderwijs in de Europese school te Mol;

2° de controle op en de inspectie van de inschrijvingen der leerlingen;

3° het aantal ingeschreven leerlingen, met vermelding van de internationale instelling waarvan de ouders afhangen.

In verband met punt 1 en 2 deelt de Minister mede, dat op 19 augustus 1963 de directeur van de Europese school te Mol het volgend ministerieel schrijven heeft ontvangen :

« De nieuwe wet houdende taalregeling in het onderwijs bevat een aantal bepalingen die ook op uw instelling betrekking hebben. Het komt ons dan ook wenselijk voor u duidelijk in te lichten over de voorwaarden waarin leerlingen bij de Europese school te Mol kunnen worden ingeschreven.

Het basisprincipe van de nieuwe wet is de bevestiging van de eentaligheid der gewesten die nu ook logisch doorgetrokken wordt op onderwijsvlak, zodanig dat in de provincies met nederlandssprekende bevolking, alleen nog nederlandstalig onderwijs kan worden ingericht. Enkele uitzonderingen zijn hierop voorzien, en zo wordt o.m. in artikel 20 gehandeld over de Europese scholen. Hierbij rijst dan vooral het probleem van de inschrijving der leerlingen van Belgische nationaliteit in de verschillende afdelingen van uw instelling.

In dit verband is het duidelijk dat de regeling definitief op punt zal moeten gezet worden op het ogenblik dat de Kamers het protocol betreffende de school te Mol zullen moeten bekrachtigen.

Persoonlijk oordelen wij dat Belgische wetenschappelijke navorsers in de schoot van het S. C. K., komende uit een andere dan de eentalig-Nederlandse streek hun kinderen wier moedertaal Frans of Duits is aan de Franse of Duitse sectie van de Europese school zouden moeten kunnen toevertrouwen aangezien die wetenschapslui per definitie slechts voor een beperkte periode bij het S. C. K. verblijven, en dat aan hun kinderen een continuïteit inzake onderwijs mag verzekerd worden.

Capitale et des communes visées à l'article 3, à raison de 3 heures par semaine au 2e degré et de 5 heures par semaine aux 3e et 4e degrés.

Toutefois dans les écoles primaires créées par application de l'article 6 dans les communes visées à l'article 3, 1°, le nombre d'heures est porté respectivement à 4 et à 8. »

Le membre aimerait obtenir une réponse précise à la question de savoir si des initiatives ont été prises au sujet de cette dernière disposition, qui prévoit un enseignement renforcé dans les communes de la frontière linguistique.

Le Ministre répond qu'aucun rapport d'inspection n'a attiré son attention sur une méconnaissance de la loi par les communes visées par l'article 3, 1°. En effet, l'inspection est amenée à contrôler les horaires.

Le Ministre en conclut que les prescriptions de la loi sont appliquées. De toute façon, MM. les Inspecteurs généraux seront invités à s'informer de la manière dont les différents pouvoirs satisfont à cette prescription; ils s'informeront également du contenu du programme donné.

e) Ecole européenne de Mol.

Un membre désire obtenir des renseignements au sujet de :

1° l'interprétation exacte donnée à l'Ecole européenne de Mol de l'article 20 de la loi nouvelle concernant le régime linguistique dans l'enseignement;

2° le contrôle et l'inspection des inscriptions des élèves;

3° le nombre d'élèves inscrits, avec mention de l'institution internationale dont dépendent les parents.

Au sujet des points 1 et 2, le Ministre signale qu'en date du 19 août 1963, le Directeur de l'Ecole européenne de Mol a reçu la dépêche ministérielle suivante :

« La nouvelle loi concernant le régime linguistique dans l'enseignement comporte un certain nombre de dispositions qui sont également d'application à votre établissement. Il me paraît donc souhaitable de vous donner des informations précises sur les conditions auxquelles des élèves peuvent être inscrits à l'Ecole européenne de Mol.

Le principe de base de la nouvelle loi est l'affirmation du principe de l'unilinguisme des régions, qui trouve maintenant son application logique dans l'enseignement, de sorte que dans les provinces de langue néerlandaise on ne peut organiser qu'un enseignement en langue néerlandaise. Quelques exceptions sont prévues : l'article 20 parle notamment des écoles européennes. Cela soulève surtout le problème de l'inscription des élèves de nationalité belge dans les différentes sections de votre établissement.

Il est évident que la réglementation en la matière devra être mise définitivement au point au moment où les Chambres devront ratifier le protocole concernant l'école de Mol.

Personnellement, nous estimons que les chercheurs scientifiques belges du C. E. N., venant d'une autre région que la région néerlandaise unilingue, devraient pouvoir confier leurs enfants dont la langue maternelle est le français ou l'allemand, à la section française ou allemande de l'Ecole européenne, attendu que ces chercheurs ne restent nécessairement qu'un temps limité au C. E. N., et que la continuité de l'enseignement de leurs enfants peut être assurée.

Wij hebben dan ook het inzicht bij de Kabinetsraad een speciaal statuut voor te dragen van « wetenschappelijk navorser in het S. C. K. », steunende op de wetenschappelijke qualificatie en de werkelijke wetenschappelijke opzoekingen op basis van een goed uitgestippeld programma. Een dergelijk statuut zou toelaten aan de beneficianten hiervan een speciaal attest af te leveren dat definitief en automatisch alle moeilijkheden en betwistingen zou oplossen.

Daarom geldt de regeling, hieronder voorzien onder 2, c, alleen voor het schooljaar 1963-1964 voor zover het gaat om kinderen waarvan het gezinshoofd niet behoort tot een volkenrechtelijke organisatie.

Onder dit voorbehoud mogen bijgevolg van 15 september 1963 af in uw inrichting volgende leerlingen worden ingeschreven :

1. In de Nederlandse afdeling : alle Belgische of vreemde leerlingen zonder enige beperking of formaliteit.

2. In de andere afdelingen :

a) alle leerlingen op uw rollen ingeschreven tijdens het schooljaar 1962-1963, voor zover ze in dezelfde taalafdeling blijven en in dezelfde cyclus (hetzij dus kleuter- en lager onderwijs, hetzij secundair niveau);

b) de leerlingen van vreemde nationaliteit waarvan het gezinshoofd niet in België verblijft of waarvan het gezinshoofd in België verblijft maar behoort tot een volkenrechtelijke organisatie, een ambassade, een gezantschap of een consulaat. In afwachting dat de vaste commissie van taaltoezicht haar advies zal kunnen geven over de internationale aard van het studiecentrum voor kernenergie mogen eveneens worden ingeschreven de leerlingen van vreemde nationaliteit waarvan het gezinshoofd tot het studiecentrum voor kernenergie behoort;

c) de leerlingen van Belgische nationaliteit wier moedertaal of gebruikelijke taal niet het Nederlands is en waarvan het gezinshoofd behoort tot een volkenrechtelijke organisatie of voor wetenschappelijke stages of functies met beperkte duur in het studiecentrum voor kernenergie tewerk is gesteld.

Voor alle leerlingen bedoeld bij 2, c, mag de inschrijving alleen gebeuren op overlegging van een taalverklaring zoals bij de wet voorzien.

Voor die leerlingen van wie het gezinshoofd tewerkgesteld is in het studiecentrum voor kernenergie te Mol, moet naast de taalverklaring nog worden overgelegd :

a) een attest afgeleverd door het S. C. K. en gevisieerd door de Minister van Economische Zaken of zijn afgevaardigde, houdende :

voor de personen werkzaam in het S. C. K. vóór 1 augustus 1963 : een verklaring dat zij hun activiteit in het centrum na 1 augustus 1960 zijn begonnen;

voor de personen na 1 augustus 1963 in het S. C. K. tewerkgesteld : een verklaring dat de duur van hun contract of dienstverbintenis maximum drie jaar bedraagt.

b) een attest afgeleverd door het gemeentebestuur der woonplaats van het gezinshoofd, verklarende dat dit gezinshoofd tijdens de vijf jaar die het begin van zijn stage of zijn ambt in het S. C. K. voorafgingen, zijn woonplaats had in een andere dan de Nederlandse eentalige streek.

Wij verzoeken u ons de gevallen te willen overmaken van Belgen met zuiver tijdelijke wetenschappelijke activiteit die reeds sedert meer dan drie jaar in het Centrum werken ten einde te kunnen onderzoeken of er gebeurlijk aanleiding toe bestaat aanvullende voorstellen uit te werken. »

Nous avons d'ailleurs l'intention de soumettre au Conseil des Ministres un statut spécial du « Chercheur scientifique au C. E. N. », basé sur la qualification scientifique et les recherches scientifiques effectives sur la base d'un programme bien défini. Un tel statut permettrait aux bénéficiaires de fournir une attestation spéciale mettant fin de façon automatique et définitive à toutes les difficultés et contestations.

C'est pourquoi la réglementation prévue au 2, c, ci-dessous, ne vaut que pour l'année scolaire 1963-1964 en ce qui concerne les enfants dont le chef de famille ne fait pas partie d'une organisation de droit des gens.

Sous cette réserve, les élèves suivants peuvent être inscrits dans votre établissement à partir du 15 septembre 1963 :

1. Dans la section néerlandaise : tous les élèves belges ou étrangers sans restrictions ni formalités.

2. Dans les autres sections :

a) tous les élèves inscrits à votre rôle pendant l'année scolaire 1962-1963 pour autant qu'ils restent dans la même section linguistique et dans le même cycle (donc enseignement gardien et primaire, ou niveau secondaire);

b) les élèves étrangers dont le chef de famille ne réside pas en Belgique, ou réside en Belgique, mais fait partie d'une organisation de droit des gens, d'une ambassade, d'une légation ou d'un consulat. En attendant que la commission permanente de contrôle linguistique donne son avis sur le caractère international du centre d'études de l'énergie nucléaire, les élèves étrangers dont le chef de famille appartient au personnel de ce centre pourront également être inscrits;

c) les élèves belges dont la langue maternelle ou usuelle n'est pas le néerlandais et dont le chef de famille fait partie d'une organisation de droit des gens ou est employé au centre d'études de l'énergie nucléaire pour des stages ou fonctions scientifiques de durée limitée.

Pour tous les élèves visés au 2, c, l'inscription ne peut se faire que sur présentation de la déclaration linguistique prévue par la loi.

Pour les élèves dont le chef de famille est employé au dit centre d'études à Mol, il faut présenter outre la déclaration linguistique :

a) une attestation délivrée par le C. E. N. et visée par le Ministre des Affaires économiques ou son délégué et comportant :

pour les personnes en fonctions au C. E. N., avant le 1er août 1963 : une déclaration selon laquelle ils ont commencé leur activité au centre après le 1er août 1960;

pour les personnes en fonctions au C. E. N., après le 1er août 1963 : une déclaration selon laquelle la durée de leur contrat comporte au maximum trois ans.

b) une attestation de l'administration communale de la résidence du chef de famille, déclarant que ce dernier avait son domicile dans une autre région que la région néerlandaise unilingue pendant les cinq ans précédant le début du son stage ou de ses fonctions au C. E. N.

Nous vous prions de signaler le cas des Belges ayant une activité scientifique purement temporaire qui travaillent déjà depuis plus de trois ans au centre, afin de vérifier s'il y a lieu de mettre au point des propositions complémentaires. »

De Minister verklaart verder dat artikel 20 de inschrijving verbiedt van leerlingen die door geen enkele band met de internationale instellingen verbonden zijn. In de Senaat heeft de Regering een interpretatie gegeven volgens welke de « wetenschappelijke medewerkers » van Mol die er voor een beperkte duur verblijven, beschouwd zullen worden als vallende buiten de toepassing van de wet.

De Ministers zijn het erover om bijzondere gevallen in aanmerking te nemen: per slot van rekening werd aan 17 kinderen de toegang tot de Europese school te Mol geweigerd.

De Hoge Raad voor Europese Scholen heeft protest aangetekend, daarbij betogend dat de Belgische wet strijdig is met de bepalingen die gelden voor de Europese instellingen. De directeur van de Europese school heeft dan ook de betwiste bepalingen van de Belgische wet niet toegepast.

De Regering heeft een ministerieel comité *ad hoc* ingesteld.

Reeds meer dan 4 regeringen hebben de internationale conventie bekrachtigd. Het geldt hier een kies en ingewikkeld probleem.

In verband met de schoolbevolking verstrekt de Minister volgende gegevens:

Bewaarschool, lagere en secundaire school.

Aantal leerlingen wier opneming niet betwist wordt:

Euratom	81
Eurochimic	55
Europese school	21
S. C. K.	257
Particulieren (Italiaanse mijnwerkers, particuliere ondernemingen)	154
	568

f) *Lessen in de Franse taal in de Oost-kantons*
budget, sectie II — artikel 22/4.

1° In 1950 is de cursus georganiseerd in 31 scholen van 20 gemeenten en waren er ongeveer 300 leerlingen.

De uitgave bedroeg toen 225.000 frank.

Zowel het aantal gemeenten als het aantal leerlingen geven van het ene jaar tot het andere verschillen te zien.

Zo is de cursus georganiseerd:

voor het dienstjaar 1959, in 5 gemeenten; de uitgave bedroeg 48.000 frank;

voor het dienstjaar 1960, in 7 gemeenten: uitgave: 73.763 frank;

voor het dienstjaar 1961, in 11 gemeenten; uitgave: 86.650 frank;

voor het dienstjaar 1962, in 11 gemeenten; uitgave: 86.650 frank;

voor het zopas afgesloten dienstjaar 1963 in twee gemeenten: Amel (22 leerlingen) en Eupen (19 leerlingen) ingericht; uitgave 23.000 frank.

De waargenomen schommelingen zijn een gevolg van het feit dat het Ministerie van Verkeerswezen eveneens lessen organiseren en dat de belangstelling vrij groot is tijdens een strenge winter, doch vermindert bij zacht weder.

2° Het programma en de organisatievoorwaarden van de betrokken cursussen zijn bepaald bij koninklijk besluit van 27 maart 1951 (*Belgisch Staatsblad* van 25 april 1951).

Le Ministre déclare en outre que l'article 20 interdit d'inscrire des élèves n'ayant pas de liens avec les organismes internationaux. Au Sénat le gouvernement a fait une déclaration qui fournit une interprétation selon laquelle les « scientifiques » de Mol, y séjournant pour une durée limitée, seraient considérés comme ne tombant pas sous l'application de la loi.

Les Ministres sont d'accord pour accepter des cas spéciaux: en fin de compte 17 enfants se sont vu refuser l'accès à l'école européenne de Mol.

Le Conseil supérieur des écoles européennes a protesté parce que selon lui la loi belge est en contradiction avec les dispositions des institutions européennes. Aussi le directeur de l'Ecole européenne n'a-t-il pas appliqué les dispositions controversées de la loi belge.

Le gouvernement a constitué un comité ministériel *ad hoc*.

Plus de 4 gouvernements ont déjà ratifié la convention internationale. Il s'agit d'un problème délicat et complexe.

Le Ministre fournit les renseignements suivants au sujet de la population scolaire:

Ecoles maternelle, primaire, secondaire.

Elèves dont l'admission n'est pas discutée:

Euratom	81
Eurochimic	55
Ecole Européenne	21
C. E. N.	257
Particuliers (mineurs italiens, entreprises privées)	154
	568

f) *Cours de langue française dans les cantons de l'Est*
budget, section II — article 22/4.

1° En 1950, le cours a été organisé dans 31 écoles de 20 communes et était fréquenté par environ 300 élèves.

La dépense a été, à cette époque, de l'ordre de 225.000 francs.

Le nombre des communes a varié d'année en année, ainsi que le nombre d'élèves.

C'est ainsi que:

pour l'exercice 1959, le cours était organisé dans 5 communes; la dépense fut de 48.000 francs;

pour l'exercice 1960, le cours était organisé dans 7 communes; dépense: 73.763 francs;

pour l'exercice 1961, le cours était organisé dans 11 communes; dépense: 86.650 francs;

pour l'exercice 1962, le cours était organisé dans 11 communes; dépense: 86.650 francs;

pour l'exercice 1963 qui vient d'être clôturé, 2 communes seulement — Amblève (22 élèves) et Eupen (19 élèves) — dépense: 23.000 francs.

Les fluctuations enregistrées résultant du fait qu'il existe également des cours organisés par le Ministère des Communications et du fait que l'intérêt pour les cours est relativement grand pendant un hiver rigoureux et qu'il décroît par temps doux.

2° Un arrêté royal du 27 mars 1951 (*Moniteur belge* du 25 avril 1951) a fixé le programme et les conditions d'organisation des cours en question.

De aangewezen leraren moeten dus de gegeven onder-richtingen opvolgen en de gemeentelijke autoriteiten moeten toezicht houden op het normale verloop van de ver-richting.

3° Een koninklijk besluit van 15 april 1955 heeft het bedrag van de uit te keren toelagen bepaald op :

75 frank per uur voor de leraren van de eerste twee jaren;

100 frank per uur voor die van het 3e jaar.

g) *Gemeentelijk onderwijs te Remersdael.*

De Minister geeft het volgende zeer gedetailleerde ex-posé over de situatie :

Toestand onder de gelding van de wet van 14 juli 1932.

De gemeenteraad heeft bij beslissing van 14 november 1954 volgende taalregeling getroffen voor het onderwijs :

1° voor de eerste drie jaren van het lager onderwijs is Nederlands de onderwijstaal;

2° voor de laatste drie jaren van het lager onderwijs is Frans de onderwijstaal.

Deze gemeenteraadsbeslissing is goedgekeurd : bij een schrijven van 7 mei 1955 heeft de Minister van Openbaar Onderwijs de Gouverneur van de provincie Limburg ervan verwittigd dat bedoelde beslissing in werking mocht treden.

Toestand vanaf 1 september 1963.

Op 19 juli 1963 heeft de gemeenteraad beslist :

1° dat het onderwijs in de lagere gemeenteschool met ingang van het schooljaar 1963-1964 in het Frans wordt gegeven vanaf het eerste studiejaar;

2° dat het aantal uren onderricht in de tweede taal wordt vastgesteld als volgt :

- 3 uren in het 3de jaar;
- 4 uren in het 4de jaar;
- 5 uren in het 5de jaar;
- 6 uren in het 6de jaar.

Deze beslissing werd echter met betrekking tot het tweede punt gewijzigd bij een beslissing van 21 augustus 1963, waarbij het aantal uren onderricht in de tweede taal in de 2de graad op 4 en in de 3de graad op 8 is gebracht.

* * *

Op 16 september 1963 constateert de gemeenteraad van Remersdael dat de Franse klas meer dan 30 leerlingen telt; hij herziert daarom de toestand en neemt de volgende beslissingen :

1° de lagere school omvat een Franse en een Nederlandse afdeling;

2° de Franse afdeling wordt samengesteld uit twee klas-sen :

- 1ste klas : 1ste, 2de en 3de studiejaar (26 leerlingen);
- 2de klas : 4de, 5de en 6de studiejaar (19 leerlingen).

De Nederlandse afdeling bestaat uit één klas die al de studiejaeren (van het 1ste tot het 6de) omvat (2 leerlingen).

Dezelfde dag beslist het schepencollege tot voorlopige benoeming van een onderwijzeres aan de gemeenteschool.

Les professeurs désignés doivent donc suivre les instruc-tions données et les autorités communales doivent surveil-ler le déroulement normal des opérations.

3° Un arrêté royal du 15 avril 1955 a fixé le montant des rétributions à accorder :

pour les professeurs des deux premières années : 75 francs l'heure,

et pour ceux de 3e année : 100 francs l'heure.

g) *Enseignement communal à Remersdael.*

Le Ministre expose ci-après en détail la situation :

Situation sous le régime de la loi du 14 juillet 1932.

Par décision du Conseil communal du 14 novembre 1954, l'enseignement a été organisé au point de vue linguistique de la manière suivante :

1° les trois premières années de l'enseignement primaire, langue de l'enseignement : le néerlandais.

2° les trois dernières années de l'enseignement primaire, langue de l'enseignement : le français.

Cette délibération communale a été approuvée : par dé-pêche du 7 mai 1955, le Ministre de l'Instruction publique a averti le Gouverneur de la province de Limbourg que cette décision pouvait sortir ses effets.

Situation à partir du 1er septembre 1963.

Le 19 juillet 1963, le Conseil communal a décidé :

1° qu'à partir de l'année scolaire 1963-1964, la langue de l'enseignement serait le français à l'école primaire com-munale à partir de la première année.

2° que le nombre d'heures d'enseignement de la seconde langue serait fixé de la manière suivante :

- 3 heures en 3e année;
- 4 heures en 4e année;
- 5 heures en 5e année;
- 6 heures en 6e année.

Mais la décision a été revue sur ce point par une déli-bération du 21 août 1963, qui a fixé le nombre d'heures d'enseignement de la seconde langue à 4 au 2e degré et, à 8 au 3e degré.

* * *

Le 16 septembre 1963, le Conseil communal de Remers-dael constate que la classe française compte plus de 30 élèves et revoit en conséquence la situation; il prend les décisions suivantes :

1° l'école primaire comprend une section française et une section néerlandaise.

2° la section française comprendra deux classes :

- 1re classe : 1re, 2e et 3e années (26 élèves);
- 2e classe : 4e, 5e et 6e années (19 élèves).

La section néerlandaise comprendra une classe, qui com-porte toutes les années, de la 1re à la 6e année (2 élèves).

Le même jour, le collège échevinal décide de nommer une institutrice à titre provisoire à l'Ecole communale.

Eerstgenoemde beslissing wordt nietigverklaard bij een besluit van de Provinciegouverneur van 25 oktober 1963, waarin wordt geconstateerd dat de bestreden beslissing niet vermeldt dat voldaan is aan de voorwaarden die bij de wet zijn vereist voor het inrichten van onderwijs in het Frans in een gemeente waar Nederlands de onderwijstaal is.

Als motivering voor de nietigverklaring van de beslissing van het schepencollege wordt de nietigverklaring van de beslissing van de gemeenteraad opgegeven.

* * *

Enkele dagen vóór die nietigverklaring deelt het college van burgemeester en schepenen van Remersdael aan het Ministerie van Nationale Opvoeding de lijst mede van de 34 ouders van leerlingen die op 25 augustus 1963 hebben verzocht om de inrichting van onderwijs in het Frans voor hun kinderen, die zowel de bewaarschool als de lagere school moeten bezoeken.

Dit verzoek is de 28ste november overgezonden naar de taalinspectie, opdat deze zou kunnen nagaan of aan de wettelijke voorwaarden was voldaan.

Dit onderzoek heeft inmiddels plaats gehad, maar de conclusies moeten nog worden onderzocht :

1° uitmaken welke taalverklaringen door de inspectie zijn geïssueerd;

2° uitmaken over welke taalverklaringen de twee inspecteurs het niet eens zijn;

3° eventueel in de procedure van beroep vóór de nog in te stellen jury of commissie voorzien.

Pas wanneer deze procedure ten einde is, kan de gemeente met kennis van zaken het onderwijs inrichten voor de leerlingen wier moedertaal of omgangstaal niet de streektaal is.

* * *

Er zij echter opgemerkt dat het Bestuur op 28 januari 1964 geweigerd heeft subsidies toe te kennen aan de Franse klassen die, naar zijn oordeel, ingericht zijn in strijd met artikel 6 van de wet van 30 juli 1963. Deze beslissing, die vóór het beëindigen van de wettelijke procedure is genomen, is een kennelijke schending van de wet. De Minister heeft het Bestuur dan ook verzocht zijn beslissing van 28 januari 1964 ongedaan te maken, hetgeen geschied is bij brief van 10 februari 1964.

In verband met het geval Remersdael verwijst de Minister naar de interpellatie « over het verkeerd toepassen of het niet-toepassen van de taalwet van 30 juli 1963, waarop hij op 10 december 1963 in de Kamer heeft geantwoord. Hierbij aansluitend herhaalt de Minister, dat hij de wet streng, doch ook gematigd heeft willen toepassen.

h) *De school voor schipperskinderen te St-Ghislain.*

Deze school is tweetalig en een lid stelt voor, dat de Nederlandse afdeling zou blijven bestaan.

De Minister antwoordt dat de Nederlandse afdeling van die school mag worden behouden op grond van artikel 7, tweede lid, 1°, van de wet van 30 juli 1963.

i) *Afschaffing van de franstalige afdeling van het Koninklijk Atheneum te Ronse.*

Een lid went te vernemen waar een nieuw franstalig atheneum zal worden opgericht.

La première délibération est annulée par un arrêté du Gouverneur de Province du 25 octobre 1963, qui constate que la délibération incriminée ne fait pas mention de l'accomplissement des conditions mises par la loi à l'organisation d'un enseignement en français dans une commune dans laquelle la langue de l'enseignement est le néerlandais.

Quant à l'annulation de la délibération du collège échevinal, elle est motivée par l'annulation de la délibération du Conseil.

* * *

Quelques jours avant cette annulation, le collège des bourgmestres et échevins de Remersdael fait parvenir au Ministère de l'Éducation nationale la liste des 34 parents d'élèves qui ont demandé le 24 août 1963 l'organisation de l'enseignement en français pour leurs enfants qui doivent fréquenter tant l'école gardienne que l'école primaire.

Cette demande a été transmise le 28 novembre à l'inspection linguistique qui a été invitée à examiner si les conditions légales étaient remplies.

Cet examen a eu lieu et les conclusions doivent encore être examinées :

1° déterminer quelles sont les déclarations linguistiques qui ont été visées par l'inspection;

2° déterminer quelles sont les déclarations linguistiques pour lesquelles les deux inspecteurs sont en désaccord;

3° éventuellement mettre en œuvre la procédure de recours devant le jury ou la commission qui doivent encore être créés.

Ce n'est qu'au moment où cette procédure sera achevée que la commune pourra organiser en connaissance de cause l'enseignement à l'intention des enfants dont la langue maternelle ou usuelle n'est pas celle de la région.

* * *

Il faut toutefois signaler que le 28 février 1964 l'Administration a refusé l'octroi des subsides aux classes françaises qui, selon elle, auraient été organisées en violation de l'article 6 de la loi du 30 juillet 1963. Cette décision prise avant l'achèvement de la procédure légale viole manifestement la loi. Aussi le Ministre a-t-il invité l'Administration à annuler sa décision du 28 janvier 1964, ce qui a été fait par lettre du 10 février 1964.

Toujours au sujet du cas de Remersdael, le Ministre renvoie à l'interpellation « sur l'application abusive et la non application de la loi linguistique du 30 juillet 1963 » à laquelle il a répondu à la Chambre, le 10 décembre 1963. Il rappelle à ce propos qu'il a voulu une application sévère, mais en même temps modérée de la loi.

h) *L'école pour enfants de bateliers de St-Ghislain.*

Cette école étant bilingue, un membre propose de maintenir la section flamande.

Le Ministre répond que la section flamande peut être maintenue à cette école en vertu de l'article 7, al. 2, 1° de la loi du 30 juillet 1963.

i) *Suppression de la section française de l'athénée royal de Renaix.*

Un membre désire savoir où sera créé un nouvel athénée français.

De Minister verklaart, dat Ronse een van de 25 gemeenten met beschermde minderheid is. De franstalige afdeling van het atheneum te Ronse zal tijdens de zes volgende jaren trapsgewijze gesloten worden. De franstalige leerlingen zullen hun studies in de franse taal mogen voltooien, maar er zullen geen nieuwe franstalige leerlingen meer worden aanvaard. Het is billijk, dat aan deze leerlingen een nieuw atheneum wordt bezorgd.

De Minister heeft de nodige kredieten gevraagd en de instemming van de regering bekomen. Door een atheneum vlak over de taalgrens bij Ronse op te richten, zou men de wet omzeilen. De Minister zocht een gemakkelijker te bereiken localiteit en verklaart, dat hij slechts een definitieve vestiging zou goedkeuren indien het vrije onderwijs zich ertoe heeft verplicht te Saint-Sauveur geen college te openen. Dat zou strijdig zijn met de geest van het schoolpact. Minister van Elslande bevestigt, dat vanwege het vrije onderwijs de gewenste waarborgen verzekerd zijn. De Minister deelt mede, dat hij beslist heeft het atheneum te Anvaing gelegen op de weg Renaix-Leuze op te richten.

*j) Tweede taal-onderricht
in het secundair onderwijs
van het arrondissement Brussel-Hoofdstad.*

In verband met de bevordering van het onderwijs in de tweede taal verwijst een lid naar het wetsvoorstel Van den Boeynants c.s., dat door het Parlement in juli 1963 vrijwel eenparig werd aangenomen. Het wetsvoorstel voorziet de installatie van een nationale commissie, die ermede belast zou zijn iedere formule op te sporen, die een efficiënter onderwijs in de tweede taal zou mogelijk maken.

Het departement heeft aan competente instanties terzake het verzoek gericht om een lijst op te maken men namen van personaliteiten, die met de moderne technieken vertrouwd zijn. Op dit moment is de Minister in het bezit van die lijst. Onder deze specialisten zullen er twaalf aangeduid worden om in de commissie *ad hoc* te zetelen.

Voor de vraag of de Hoofdstad Brussel niet met de gemeenten op de taalgrens mag worden gelijkgesteld met betrekking tot de onderwijsmethodes, die voor het onderwijs van de tweede taal toegelaten zijn, wordt verwezen naar volgend advies van de Raad van State :

« De Wetgever heeft er zich toe beperkt te eisen dat, in de instellingen voor secundair onderwijs van het arrondissement Brussel-Hoofdstad waar een tweede taal tot het programma behoort, deze tweede taal het Frans of het Nederlands zij. Hij heeft zich te dier zake onthouden van elke andere tussenkomst. Hij heeft de organisatie van deze cursus, waarvan het onderricht theoretisch of praktisch mag zijn, overgelaten aan de schooloverheden.

De wet van 30 juli 1963 verzet zich niet tegen het feit dat, in de instellingen voor secundair onderwijs van het arrondissement Brussel-Hoofdstad, sommige vakken voorkomend op het programma onderwezen worden in de tweede nationale taal, voor zover de volgende voorwaarden vervuld worden :

1° De moedertaal of gebruikelijke taal van de leerling moet onbetwistbaar de taal van het onderwijs blijven;

2° Het onderwijs van één of twee vakken in de tweede nationale taal moet het onderwijs van deze taal tot doel hebben;

3° Dit onderwijs moet ingericht worden rekening houdend met de bekwaamheid van de leerlingen. »

Le Ministre déclare que Renaix est une des 25 communes à minorité protégée. La section française de l'athénée de Renaix sera supprimée par étapes au cours des six prochaines années. Les élèves francophones pourront achever leurs études en français, mais il ne sera plus admis de nouveaux élèves francophones. Il est équitable de prévoir un nouvel athénée pour ces élèves.

Le Ministre a sollicité les crédits nécessaires et obtenu l'accord du Gouvernement. En créant un athénée près de Renaix, de l'autre côté de la frontière linguistique, on tournerait la loi. Le Ministre a cherché une localité aisément accessible et il déclare qu'il n'approuvera l'emplacement définitif que si l'enseignement libre s'engage à ne pas créer un collège à Saint-Sauveur. Cette création irait à l'encontre de l'esprit du pacte scolaire. Le Ministre Van Elslande confirme que du côté de l'enseignement libre les garanties voulues sont acquises. Le Ministre signale qu'il a décidé de créer l'athénée à Anvaing, situé sur l'axe routier Renaix-Leuze.

*j) Enseignement de la seconde langue
dans les établissements d'enseignement secondaire
de l'arrondissement Bruxelles-Capitale.*

Au sujet de la promotion de l'enseignement de la seconde langue, un membre se réfère à la proposition de loi de M. Vanden Boeynants et consorts adoptée par la quasi-unanimité du Parlement en juillet 1963. La proposition de loi prévoit la création d'une commission nationale chargée de rechercher toute formule de nature à permettre un enseignement plus efficace de la seconde langue.

Le département a demandé aux instances compétentes d'établir une liste de noms de personnalités qui se sont familiarisées avec les techniques modernes. Le Ministre est actuellement en possession de cette liste. Parmi ces spécialistes, douze seront désignés pour siéger dans la commission *ad hoc*.

Au sujet de la question de savoir si Bruxelles-Capitale ne peut être assimilée aux communes de la frontière linguistique en ce qui concerne les méthodes d'enseignement autorisées pour l'enseignement de la seconde langue, il est renvoyé à l'avis suivant du Conseil d'Etat :

« Le Législateur s'est borné à exiger dans les établissements d'enseignement secondaire de l'arrondissement de Bruxelles-Capitale où une seconde langue figure au programme, que cette seconde langue soit le français ou le néerlandais. Il s'est abstenu de toute autre intervention en la matière. Il a laissé à l'appréciation des autorités scolaires l'organisation de ce cours, dont l'enseignement peut être théorique ou pratique.

La loi du 30 juillet 1963 ne s'oppose pas à ce que certaines matières du programme soient enseignées dans la seconde langue nationale dans les établissements d'enseignement secondaire de l'arrondissement de Bruxelles-Capitale, pour autant que soient respectées les conditions suivantes :

1° La langue maternelle ou usuelle de l'élève doit rester incontestablement la langue de l'enseignement;

2° L'enseignement d'une ou deux matières dans la seconde langue nationale doit viser l'enseignement de cette langue;

3° Cet enseignement doit être organisé selon les capacités des élèves. »

k) *Belgische scholen in Duitsland.*

Op de vraag i.v.m. de splitsing in een Franstalige en Nederlandstalige afdeling van het Koninklijk Atheneum te Rösraath antwoordde de Minister dat het Atheneum twee afdelingen omvat :

1° het Koninklijk Atheneum te Rösraath, dat een Franstalige afdeling, een Nederlandstalige afdeling en klassen van lager onderwijs omvatte, verspreid over het ganse grondgebied waarop Belgische troepen gelegerd zijn, werd, bij koninklijk besluit van 30 september 1963, gesplitst in twee onderscheidene instellingen : een Franstalige en een Nederlandstalige.

2° Anderzijds werden maatregelen getroffen opdat de lagere Franstalige klassen zouden afhangen van het hoofd van de Franstalige instellingen, en alle lagere Nederlandse klassen van het hoofd van de Nederlandstalige afdeling.

Die klassen werden gegroepeerd derwijze dat zij alle afhangen van een hoofdonderwijzer van hun taalrol.

Lager onderwijs.
(Voorbereidende afdeling.)

k) *Ecoles belges en Allemagne.*

En réponse à la question concernant le dédoublement de l'Athénée royal de Rösraath en une section française et une section néerlandaise, le Ministre signale que l'athénée comprend deux sections.

1° L'Athénée royal de Rösraath, qui comprenait une section d'expression française, une section d'expression néerlandaise et des classes d'enseignement primaire réparties sur l'ensemble du territoire où stationnent les troupes belges, a été scindé, par l'arrêté royal du 30 septembre 1963, en deux établissements distincts, l'un d'expression française, l'autre d'expression néerlandaise.

2° D'autre part, des mesures ont été prises pour que les classes primaires d'expression française relèvent du chef d'établissement français et toutes les classes primaires d'expression néerlandaise du chef d'établissement néerlandais.

Ces classes ont été groupées de façon que toutes relèvent d'un instituteur en chef de leur rôle linguistique.

Enseignement primaire.
(Section préparatoire.)

	Nederlandstalig stelsel Régime néerlandais			Franstalig stelsel Régime français			
	Officiële Officiels	Vrije Libres	Totaal Total	Officiële Officiels	Vrije Libres	Totaal Total	
Bewaarschoolonderwijs	26	22	48	35	10	45	Institutrices gardiennes.
Schoolhoofd zonder klas	—	4	4	9	1	10	Chefs d'école sans classe.
Onderwijzers	51	65	116	87	29	116	Instituteurs primaires.
Gedeeltelijk totaal	77	91	168	131	40	171	Sous-total.
Godsdienstleraars	—	7	7	—	10	10	Professeur de religion.
Totaal	77	98	175	131	50	181	Total.
	Nederlandstalig atheneum Athénée néerlandais			Franstalig atheneum Athénée français			
	Officiële Officiels	Vrije Libres	Totaal Total	Officiële Officiels	Vrije Libres	Totaal Total	
Leraars + bestuur	22	15	37	41	11	52	Professeur + direction.
Opzichters (ext. + int.)	11	4	15	18	2	20	Surveillants (ext. + int.).
Gedeeltelijk totaal	33	19	52	59	13	72	Sous-total.
Leraars katholieke godsdienst + prot. gods.	—	3	3	—	3	3	Prof. religion cath. + protest.
Totaal	33	22	55	59	16	75	Total.
	Voorbereidende afdeling + Nederlandstalig atheneum Section préparatoire + Athénée néerlandais			Voorbereidende afdeling + Franstalig Atheneum Section préparatoire + Athénée français			
	Officiële Officiels	Vrije Libres	Totaal Total	Officiële Officiels	Vrije Libres	Totaal Total	
Voorbereidende afdeling	77	98	175	131	50	181	Section préparatoire.
Atheneum	33	22	55	59	16	75	Athénée.
Totaal	110	120	230	190	66	256	Total.

1) *Ontdubbeling van het departement voor N. O. C.*

Een lid wenst te vernemen hoever het staat met de ont-dubbeling in toepassing van het koninklijk besluit van 4 januari 1963. Wat werd op dit moment et wat dient nog uitgevoerd te worden?

De Minister antwoordt :

I. — *Ontdubbeling van het departement.*1° *Betrekkingen van 1^e categorie.*a) *Wat verwezenlijkt werd :*

Bij koninklijk besluit van 4 januari 1963 werd het kader van het leidend personeel van het departement vastgesteld. De benoemingen en de bestemmingen die door dit koninklijk besluit zijn bepaald, werden gedaan.

Kosten : circa 3 miljoen.

b) *Wat nog moet verwezenlijkt worden :*

Het door het koninklijk besluit van 4 januari 1963 bepaalde kader moet nog aangevuld worden met een reeks betrekkingen van 1^e categorie.

Die betrekkingen zijn :

- 1° ofwel opgenomen in het oude kader;
- 2° ofwel nieuw opgerichte betrekkingen.

Thans bestudeert de Minister de samenstelling van dit aanvullingskader van 1^e categorie.

De eerste ramingen wijzen op een weerslag op de begroting ten belope van 27 miljoen voor de nieuwe betrekkingen waarin moet voorzien worden.

c) Zodra de laatste verrichting, vermeld sub b), beëindigd is, zal gans het kader van 1^e categorie aangevuld zijn.

De ont-dubbeling van taalkundig standpunt uit is ter-zelfder tijd aangepast aan de behoeften van het ogenblik.

2° *Betrekkingen van 2^e, 3^e en 4^e categorie.*

In feite behoren alle betrekkingen van 2^e, 3^e en 4^e categorie reeds tot de ene of andere taalrol, en diensvolgens bestaat de ont-dubbeling reeds in de praktijk.

Nochtans, gezien de structuurhervorming van het departement — structuurhervorming die trouwens niet alleen op taalkundig gebied plaats heeft — is het overduidelijk dat het kader van de 2^e, 3^e en 4^e categorie volledig moet herzien worden.

Het bestuur houdt zich reeds met het onderzoek van dit vraagstuk bezig.

Het zal nochtans slechts mogelijk zijn met de definitieve voorstellen klaar te komen wanneer het kader van 1^e categorie volledig zal geïnstalleerd zijn.

12. *Lager onderwijs.*a) *Bewaarscholen zonder eigen directies.*

In verband met een vraag over de situatie van de bewaarscholen zonder eigen directie verwijst de Minister naar het koninklijk besluit van 31 december 1928, dat het mogelijk heeft gemaakt een betrekking van hoofdkleuter-onderwijzeres zonder klas op te richten voor een lagere

1) *Dédoublement du département de l'E. N. C.*

Un membre désire savoir où en est le dédoublement en application de l'arrêté royal du 4 janvier 1963. Quel est l'état actuel des choses et que reste-t-il à réaliser?

Voici la réponse du Ministre :

I. — *Dédoublement du département.*1° *Emplois de 1re catégorie.*a) *Ce qui a été fait :*

L'arrêté royal du 4 janvier 1963 a fixé le cadre du personnel dirigeant du département. Les nominations et les affectations fixées par cet arrêté ont été faites.

Coût : 3 millions environ.

b) *Ce qui reste encore à réaliser :*

Le cadre fixé par l'arrêté royal du 4 janvier 1963 doit encore être complété par une série d'emplois de 1re catégorie.

Ces emplois sont :

- 1° soit repris dans l'ancien cadre;
- 2° soit des créations nouvelles.

Actuellement le Ministre étudie la composition de ce cadre complémentaire de 1re catégorie.

Les premières estimations se montent à une incidence budgétaire de $\pm$ 27 millions pour les emplois nouveaux qui sont à prévoir.

c) Lorsque cette dernière opération, reprise en b), sera terminée, tout le cadre de 1re catégorie aura été complété.

Le dédoublement du point de vue linguistique est en même temps adapté aux nécessités du moment.

2° *Emplois de 2e, 3e et 4e catégories.*

En fait, tous les emplois de 2e, 3e et 4e catégories appartiennent déjà à l'un ou à l'autre rôle linguistique et, par conséquent, le dédoublement existe déjà dans la pratique.

Toutefois, étant donné la restructuration du département — restructuration qui d'ailleurs n'est pas uniquement linguistique — il est évident que le cadre de 2e, 3e et 4e catégories doit être complètement revu.

L'administration s'occupe déjà de l'examen de ce problème.

Toutefois, il ne sera possible de mettre les propositions définitives au point que le jour où le cadre de 1e catégorie sera complètement mis en place.

12. *Enseignement primaire.*a) *Ecoles gardiennes sans direction propre.*

Répondant à une question relative à la situation des écoles gardiennes sans direction propre, le Ministre s'en réfère à l'arrêté royal du 31 décembre 1928, qui a permis la création d'un emploi d'institutrice gardienne en chef déchargée de la tenue d'une classe, pour une école gar-

school wanneer het gemiddeld aantal leerlingen ten minste 275 bedraagt.

Sedert 1 september 1953 moet het gemiddeld aantal leerlingen ten minste 300 bedragen.

Deze bepaling is opgenomen in het koninklijk besluit van 22 oktober 1959 (art. 12) en in het koninklijk besluit van 24 augustus 1963 (art. 6) :

« Een bestuursvergoeding wordt verleend aan de schoolhoofden wanneer de schoolbevolking ten minste 300 leerlingen bereikt; in dat geval kan het schoolhoofd vrijgesteld worden van de leiding van een klas. »

b) *Barema voor de studiemeester-opvoeder.*

Ondervraagd over het barema voor deze personeelsleden, deelt de Minister mede dat :

1° De Regering heeft beslist dat de studiemeesters-opvoeders, die houder zijn van een getuigschrift van volledige humaniora of van het diploma van secundaire technische studiën van de hogere graad, voortaan de wedde van opsteller (II/79.000-127.000) zullen krijgen indien ze na 30 juni 1963 in dienst zijn getreden.

De houders van een pedagogische titel (onderwijzer, regent, enz.) en de studiemeesters-opvoeders, die houder zijn van het getuigschrift van volledige humaniora of van het diploma van secundaire technische studiën van de hogere graad en die vóór 1 juli 1963 in dienst zijn getreden, genieten de wedde van onderwijzer (88.000-171.000).

2° Er werd beslist na de secundaire studiën van de hogere graad, een jaar normaalstudiën voor opleiding tot studiemeester-opvoeder in te richten.

Na het beëindigen van dit studiejaar zal een brevet van studiemeester-opvoeder worden uitgereikt, hetwelk recht zal geven op de weddeschaal van onderwijzer die aan de houders van een pedagogische titel wordt toegekend (II/88.000-171.000).

Als overgangsmaatregel werd beslist een bijzondere procedure in het leven te roepen, die het mogelijk zal maken het brevet van studiemeester-opvoeder toe te kennen aan de personeelsleden die sedert 1 juli 1963 in dienst zijn getreden. Zodoende zouden deze personeelsleden eveneens aanspraak kunnen maken op de weddeschaal van onderwijzer (II/88.000-171.000).

c) *De vierde graad — lager onderwijs.*

Een lid verlangt te vernemen hoe lang de vierde-graadklassen nog zullen blijven bestaan, waarop de Minister mededeelt, dat het wetsontwerp houdende verlenging van de schoolplicht, dat zopas door de Regering werd goedgekeurd en dat voor advies aan de Raad van State is voorgelegd, in de afschaffing van de vierde graad voorziet.

Er zij opgemerkt dat de vierde graad thans nog slechts 25.000 leerlingen telt, en dat dit cijfer van jaar tot jaar verder afneemt.

d) *Sociale voordelen.*

Artikel 33 van de wet van 29 mei 1959 bepaalt :

« Onverminderd de afwijkende bepalingen, voorzien in deze wet, wordt de financiële tussenkomst van de provin-

dienne lorsque la fréquentation moyenne atteignait au moins 275 élèves.

Depuis le 1er septembre 1953, la fréquentation moyenne doit atteindre un minimum de 300 élèves.

Cette disposition a été reprise par l'arrêté royal du 22 octobre 1959 (art. 12) et par l'arrêté royal du 24 août 1963 (art. 6) :

« Un supplément de direction est accordé aux chefs d'école lorsque la population scolaire atteint au moins 300 élèves; dans ce cas le chef d'école peut être déchargé de la tenue d'une classe. »

b) *Barème de surveillant-éducateur.*

Interrogé sur le barème de ces agents, le Ministre signale que :

1° Le Gouvernement a décidé d'octroyer dorénavant le traitement de rédacteur (II/79.000-127.000) aux surveillants-éducateurs, porteurs du certificat d'humanités complètes ou du diplôme d'études techniques secondaires du niveau supérieur, qui sont entrés en service après le 30 juin 1963.

Les porteurs d'un titre pédagogique (instituteur, régent, etc...) et les surveillants-éducateurs, porteurs du certificat d'humanités complètes ou du diplôme d'études techniques secondaires du niveau supérieur et entrés en service avant le 1er juillet 1963, bénéficient du traitement d'instituteur (88.000-171.000);

2° La décision a été prise de créer, après les études secondaires du niveau supérieur, une année d'études normales de formation de surveillant-éducateur.

A la fin de cette année d'études un brevet de surveillant-éducateur pourra être octroyé. Ce brevet donnera droit au barème d'instituteur octroyé aux porteurs d'un titre pédagogique (II/88.000-171.000).

Par mesure transitoire, il a été décidé d'instaurer une procédure spéciale permettant d'accorder le brevet de surveillant-éducateur aux agents en service depuis le 1er juillet 1963. Ces agents pourraient ainsi prétendre également au barème d'instituteur (II/88.000-171.000).

c) *Quatrième degré — enseignement primaire.*

Un membre souhaite savoir combien de temps subsisteront encore les classes du quatrième degré.

Le Ministre répond que le projet de loi sur la prolongation de la scolarité qui vient d'être approuvé par le Gouvernement et qui est soumis pour avis au Conseil d'Etat prévoit la suppression du 4e degré.

Il faut signaler qu'il ne reste plus, à l'heure actuelle, que 25.000 élèves dans le 4e degré, et que ce chiffre décroît régulièrement d'année en année.

d) *Avantages sociaux.*

L'article 33 de la loi du 29 mai 1959 stipule :

« Sans préjudice des dispositions dérogatoires prévues par la présente loi, l'intervention financière des provinces

cies en de Gemeenten ten bate van het vrij onderwijs beperkt tot het Gezondheidstoezicht en de aan de leerlingen verleende sociale voordelen. De provincies en de gemeenten mogen geen enkel onderscheid maken tussen de kinderen, welke scholen die ook bezoeken. Zij hebben evenwel geen enkele verplichting tegenover de kinderen die de rijksscholen bezoeken.

De beslissingen van de provincie- en gemeenteraden worden aan de Minister van Openbaar Onderwijs medegedeeld; de Koning kan ze wegens overtreding van de wet of strijdigheid met het algemeen belang vernietigen binnen een termijn van 40 dagen, te rekenen vanaf de mededeling. »

Een lid signaleert, dat de voorgedij over de gemeenten met minder dan 10.000 inwoners is overgedragen aan de Provinciegouverneurs.

Deze kwestie ligt dus voortaan buiten de bevoegdheid van de Minister en ontsnapt bijgevolg aan het toezicht van de Schoolpactcommissie.

In verband met deze situatie deelt de minister mede, dat de wet van 27 juni 1962 houdende deconcentratie van de vernietigingsbevoegdheid van de Koning, inderdaad artikel 33, 2^e lid, van de wet van 29 mei 1959 heeft opgeheven.

Er kan derhalve worden voor gevreesd dat de eenheid van rechtspraak, die in deze bijzonder kiese aangelegenheid noodzakelijk is, niet langer zal gewaarborgd kunnen worden.

Het lijkt niet wenselijk te zijn terug te komen op de decentralisatie- en deconcentratie maatregelen, doch richtlijnen kunnen worden gegeven aan de Provinciegouverneurs om een eenvormige toepassing van het bepaalde in artikel 33 van de wet van 29 mei 1959 mogelijk te maken.

e) *Schoolbenodigdheden.*

Op de begroting voor 1963 was een krediet van 100 miljoen uitgetrokken voor tussenkomst in het kosteloos uitreiken van schoolbenodigdheden.

Op de vraag waarom dit krediet geschrapt werd, antwoordt de Minister, dat artikel 39/4 van de wet van 29 mei 1959, deze uitgave ten laste van de provincie legt :

« de provincie draagt de financiële last verbonden aan het kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbehoeften aan leerlingen, ook uit de vierde graad, van gesubsidieerde bewaarscholen en lagere scholen. »

Men is dus teruggekeerd naar hetgeen in de wet is voorgeschreven. De Regering zal er moeten voor waken dat de provincies deze verplichting nakomen en de nodige middelen beschikbaar kunnen stellen.

f) *Controle in verband met de werkings- en uitrustingsstoelagen.*

Artikel 37 van de wet van 29 mei 1959 luidt : « De werkings- en uitrustingsstoelagen moeten worden aangewend voor de schoolinrichting, waaraan zij toegekend en uitbetaald worden.

De Koning bepaalt :

1° de wijze, waarop de scholen hun aanvraag tot subsidiëring indienen;

2° de controlemaatregelen, inzonderheid wat de aanwending van deze toelagen betreft. »

et des communes au profit de l'enseignement libre est limitée à la tutelle sanitaire et aux avantages sociaux accordées aux élèves. Les provinces et les communes ne peuvent faire aucune distinction entre les enfants, quelles que soient les écoles qu'ils fréquentent. Elles n'ont toutefois aucune obligation vis-à-vis des enfants fréquentant les écoles de l'Etat.

Les décisions des conseils provinciaux et communaux sont communiquées au Ministre de l'Instruction publique; elles peuvent être annulées par le Roi, pour violation de la loi ou pour lésion de l'intérêt général, dans le délai de quarante jours à partir de leur communication. »

Un membre signale que la tutelle des communes de moins de 10.000 habitants a été transférée aux Gouverneurs des provinces.

Il en résulte que cette matière échappe dorénavant au Ministre et par conséquent à la surveillance de la Commission du Pacte scolaire.

En ce qui concerne cette situation, le Ministre déclare qu'il est exact que la loi du 27 juin 1962 portant déconcentration du pouvoir d'annulation du Roi a abrogé le 2e alinéa de l'article 33 de la loi du 29 mai 1959.

On peut craindre en effet que l'unité de jurisprudence, qui est nécessaire dans ce domaine particulièrement délicat, ne puisse plus être assurée.

Il ne semble pas qu'il soit opportun de revenir sur les mesures de décentralisation et de déconcentration, mais il est possible de donner aux Gouverneurs des provinces des directives qui assurent une application uniforme des dispositions de l'article 33 de la loi du 29 mai 1959. Il en sera fait ainsi.

e) *Fournitures classiques.*

Le budget de 1963 prévoyait un crédit de 100 millions pour intervention dans la distribution gratuite de fournitures.

A la question de savoir pourquoi ce crédit a été supprimé, le Ministre répond que l'article 39/4 de la loi du 29 mai 1959, met cette dépense à la charge des provinces :

« la province supporte la charge financière qu'implique la délivrance gratuite des livres et objets classiques aux élèves des écoles gardiennes et primaires subventionnées, y compris les élèves des 4e degrés. »

On est donc revenu au prescrit de la loi. Le Gouvernement devra veiller à ce que les provinces s'acquittent de cette obligation, et qu'elles aient les ressources nécessaires.

f) *Contrôle en matière de subventions de fonctionnement et d'équipement.*

L'article 37 de la loi du 29 mai 1959 dispose que : « Les subventions de fonctionnement et d'équipement doivent être affectées à l'établissement scolaire auquel elles sont attribuées ou payées.

Le Roi détermine :

1° les modalités selon lesquelles les écoles introduisent leur demande de subvention;

2° les mesures de contrôle, notamment en ce qui concerne l'affectation de ces subventions. »

Een lid wenst geïnformeerd te worden over de aanstelling en de activiteiten van het controle-corps.

Over deze aangelegenheid deelt de Minister mede, dat de Permanente Schoolpactcommissie in juli 1961 het onderzoek heeft aangevat van een ontwerp van koninklijk besluit waarbij uitvoering wordt gegeven aan artikel 37 van de wet van 29 mei 1959 (artikel dat voorziet in de controle op de werkings- en uitrustingsstoelagen).

Na raadpleging van de verschillende organen werd het koninklijk besluit ten slotte op 28 februari bekendgemaakt. De omzendbrief in verband met dit besluit is gedagtekend 20 april 1962.

a) Deze controle moet worden uitgeoefend door verificateurs en eerstaanwezende verificateurs van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur.

b) Het huidig kader moet aanmerkelijk worden uitgebreid. Reeds in november 1961 werd het Bestuur verzocht om voorstellen aan de Minister te doen. Pas op 6 december 1963 kon de Minister de Syndicale Raad van Advies verzoeken hem te adviseren over een ontwerp tot kaderwijziging.

c) Deze Raad heeft advies uitgebracht op 17 december 1963. Een ontwerp van besluit in verband met het kader is voorgelegd aan de Minister van het Openbaar Ambt.

g) *Opheffing van ambt.*

Een lid stelt een vraag in verband met de terbeschikkingstelling van een leerkracht in het lager onderwijs ingevolge de opheffing van het ambt.

De Minister antwoordt dat deze beslissing twee problemen stelt :

1° *Duur van de terbeschikkingstelling.*

De onderwijzers mogen niet ter beschikking gesteld worden of ter beschikking behouden blijven wanneer zij de wettelijke voorwaarden vervullen om ambtshalve gepensioneerd te worden (15 jaar dienst en 60-jarige leeftijd).

De duur van de terbeschikkingstelling met genot van een wachtgeld mag de duur der werkelijke diensten niet overtreffen, met uitsluiting van de militaire diensten die vóór de indiensttreding werden vervuld. Het personeelslid wordt eventueel zonder wedde ter beschikking gehouden tot op het ogenblik waarop het de voorwaarden vervult die vereist zijn om tot het pensioen toegelaten te worden.

De gemeentelijke onderwijzers worden als ontslagnemend beschouwd indien zij weigeren een openbaar ambt te aanvaarden, waaraan een inkomen verbonden is dat ten minste gelijk is aan hun wedde.

2° *Wachtgeld.*

Tijdens het eerste en het tweede jaar is het wachtgeld gelijk aan de laatste activiteitswedde. Voor ieder van de volgende jaren wordt dit wachtgeld verminderd :

— met 25 % wanneer de rechthebbenden ongehuwd zijn;

— met 20 % wanneer zij gehuwd zijn of wanneer zij weduwnaar of uit de echt gescheiden zijn met kinderen te hunnen laste.

Het wachtgeld mag niet lager zijn dan zoveel malen 1/30 van de laatste activiteitswedde als de belanghebbende jaren werkelijke dienst telt op de datum van zijn terbeschikkingstelling.

Un membre souhaite des précisions au sujet de la création et des activités du corps de contrôle.

Au sujet de cette question, le Ministre communique que c'est en juillet 1961, que la Commission permanente du Pacte scolaire a entamé l'examen d'un projet d'arrêté royal portant exécution de l'article 37 de la loi du 29 mai 1959 (article instituant le contrôle des subventions de fonctionnement et d'équipement).

Après consultation de divers organismes, l'arrêté royal a finalement été publié le 28 février 1962. La circulaire relative à cet arrêté est datée du 20 avril 1962.

a) Ce contrôle doit être effectué par des vérificateurs et des vérificateurs principaux du Ministère de l'Education nationale et de la Culture.

Le cadre actuel doit être considérablement élargi. Dès novembre 1961, l'administration a été invitée à faire des propositions au Ministre. C'est finalement le 6 décembre 1963, que le Ministre a été en mesure de demander l'avis du Comité de Consultation syndicale sur un projet de modification de cadres.

c) Ce Comité a donné un avis le 17 décembre 1963. Un projet d'arrêté de cadre est soumis au Ministre de la Fonction publique.

g) *Suppression d'emploi.*

Un membre pose une question au sujet de la mise en disponibilité d'un membre du personnel enseignant de l'enseignement primaire par suite de suppression d'emploi.

Le Ministre répond que cette décision pose deux problèmes :

1° *Durée de la disponibilité.*

Les instituteurs ne peuvent être placés ou maintenus en disponibilité lorsqu'ils réunissent les conditions légales pour être mis d'office à la pension (15 années de service et 60 ans d'âge).

La durée de la disponibilité avec jouissance d'un traitement d'attente ne peut dépasser la durée des services effectifs, à l'exclusion des services militaires accomplis avant l'entrée en fonction. L'agent est, éventuellement, maintenu en disponibilité sans traitement jusqu'au moment où il réunit les conditions requises pour être admis à la pension.

Les instituteurs de l'enseignement communal peuvent être considérés comme démissionnaires s'ils refusent d'accepter des fonctions publiques auxquelles est attaché un revenu au moins égal à leur traitement.

2° *Traitement d'attente.*

Pendant la première et la deuxième année le traitement d'attente est égal au traitement d'activité. Ce traitement est réduit, pour chacune des années suivantes :

— de 25 % lorsque les bénéficiaires sont célibataires;

— de 20 % lorsqu'ils sont mariés ou lorsqu'ils sont veufs ou divorcés avec des enfants à charge.

Le traitement d'attente ne peut être inférieur à autant de fois 1/30 du dernier traitement d'activité que l'intéressé compte d'années de services effectifs à la date de sa mise en disponibilité.

Het wachtgeld van het personeel van de vrije scholen kan ingehouden worden ingeval van weigering om in een bestuur, in een openbare school of in een onder toezicht van de Staat staande particuliere school, een betrekking te aanvaarden waaraan een inkomen verbonden is dat ten minste gelijk is aan hun wachtgeld.

Een lid wenst te vernemen welke bepalingen in het protocol van de Schoolpactcommissie inzake voorrang voor de interimairs is voorzien.

Wordt deze regeling toegepast?

Hierop replekeert de Minister, dat in 1/4 van het protocol van 8 mei 1963 bepaald wordt:

« Iedere persoon die 120 dagen (vakanties niet inbegrepen) dienst heeft waargenomen in het Rijksonderwijs, krijgt onder de kandidaten van zijn lijst voorrang voor een aanstelling in een openstaande betrekking.

Iedere persoon die 400 dagen (vakanties niet inbegrepen) dienst heeft waargenomen in het Rijksonderwijs, krijgt voorrang voor een aanstelling in een openstaande betrekking.

De houders van een diploma uitgereikt door een confessionele inrichting, aan wie, met inachtneming van de prioriteitsregels, een functie van permanent waarnemer in het onderwijs wordt toegewezen, behouden hun plaats en moeten hun betrekking niet afstaan wanneer er nieuwe gediplomeerden van een niet-confessionele inrichting beschikbaar zijn. »

Een centraal bureau der kandidaturen is bij het Secretariaat-generaal opgericht. Het heeft het kabinet dossiers overhandigd; voor het toewijzen van de interims alsmede voor de aanstellingen is met de door het bureau verstrekte inlichtingen rekening gehouden.

Het spreekt vanzelf dat deze dienst het nodige administratieve kader niet heeft kunnen krijgen om op afdoende wijze te werken voor de hervatting van de lessen in september 1963. Alle maatregelen zullen worden getroffen opdat volledige lijsten tegen de hervatting van de lessen in september 1964 klaar zijn.

h) Overlevingspensioen.

Een lid signaleert, dat de vrouw van een overleden lid van het onderwijzend personeel slechts een pensioen krijgt, wanneer de betrokkene 15 jaren dienst telt. Er ontbreken soms drie à vier maanden om die 15 jaren te kunnen bereiken. Het lid vraagt of een gunstige maatregel in hun voordeel niet kan worden getroffen.

De Minister verklaart dat dit probleem zijn collega van Financiën aanbelangt. Hij wijst er echter op dat, indien er een regel bestaat, deze in acht dient te worden genomen; immers, als men voor drie of vier maanden van deze regel afwijkt, dan bestaat het gevaar dat aan die afwijkingen geen welbepaalde grenzen worden gesteld.

i) Overname door de Staat van gemeentescholen.

Een lid kritiseert de manier, waarop gebruik gemaakt wordt van de gebouwen « Graethem » en « Speelhof », die door de Staat werden overgenomen, en betreurt, dat die gebouwen niet ter beschikking worden gesteld voor gemeentelijke culturele activiteiten.

De Minister signaleert, dat:

1° De gebouwen « Graethem » en « Speelhof » door de gemeenten aan de Staat werden afgestaan.

Le traitement d'attente du personnel des écoles libres peut être supprimé en cas de refus d'accepter, dans une administration ou école publique ou dans une école privée inspectée par l'Etat, un emploi auquel est attaché un revenu au moins égal à leur traitement d'attente.

Un membre souhaite connaître les dispositions prévues par le protocole de la Commission du Pacte scolaire en matière de priorité pour les intérimaires?

Ce régime est-il appliqué?

Le Ministre répond que le protocole du 8 mai 1963 dispose au point 1/4:

« Toute personne, qui a assumé 120 jours d'intérim (vacances non comprises), dans l'enseignement de l'Etat, obtient parmi les candidats de sa liste priorité pour une désignation aux emplois vacants.

Toute personne qui a assumé 400 jours d'intérim (vacances non comprises) dans l'enseignement de l'Etat, obtient priorité pour une désignation aux emplois vacants.

Les porteurs d'un diplôme délivré par un établissement confessionnel et qui se voient confier un poste d'intérimaire permanent dans l'enseignement, compte tenu des règles de priorité, restent en place et ne doivent pas céder leur emploi lorsque de nouveaux diplômés d'un établissement non-confessionnel sont disponibles. »

Un bureau central des candidatures a été institué au Secrétariat général. Il a fourni des dossiers au Cabinet et il a été tenu compte pour l'attribution des interims et les désignations des renseignements qu'il a fournis.

Il va de soi que ce service n'a pas pu recevoir l'armature administrative nécessaire pour fonctionner de façon tout à fait satisfaisante pour la rentrée de septembre 1963. Toutes les dispositions seront prises pour que des listes complètes soient établies pour la rentrée de septembre 1964.

h) Pension de survie.

Un membre signale que pour que la veuve d'un enseignant décédé obtienne une pension, celui-ci doit avoir eu 15 années de service. Certaines veuves ne peuvent justifier entièrement ces 15 années, il leur manque parfois 3 ou 4 mois. Ne peut-on prendre une mesure favorable à cet égard?

Le Ministre répond que ce problème concerne son collègue des Finances. Toutefois le Ministre souligne que si une règle a été établie, il y a lieu de la suivre car si l'on commence à y déroger pour 3 ou 4 mois, on risque d'être amené à étendre les dérogations sans limite bien précise.

i) Reprise par l'Etat d'écoles communales.

Un membre critique la manière dont sont utilisés les bâtiments « Graethem » et « Speelhof », qui ont été repris par l'Etat. Le membre regrette que les bâtiments n'aient pas été affectés à des activités culturelles communales.

Le Ministre signale que:

1° Les bâtiments « Graethem » et « Speelhof » ont été cédés à l'Etat par la commune.

Het eerste wordt niet meer gebruikt. In het tweede is verder de middelbare school gevestigd; de ontruiming ervan hangt af van de definitieve voltooiing van de school.

2° In principe verzet niets er zich tegen dat men het Fonds « Graethem » aan de gemeente zou afstaan. Men dient evenwel rekening te houden met de uitdrukkelijke wens van het Ministerie van Openbare Werken, dat over één van deze twee gebouwen wenst te beschikken om er een gendarmerie van te maken.

Tussen Openbare Werken en het Fonds moet dus overleg worden gepleegd. Dit zal onverwijld geschieden.

13. Bijzonder lager onderwijs.

Een lid wijst erop, dat de likwidatie van de subsidies voor het vervoer van de gehandicapte kinderen te traag geschiedt. De minister wijst erop, dat de wijze van terugbetaling van de reiskosten die de gesubsidieerde scholen moeten uitgeven voor het transport van behandicapte leerlingen, is vastgesteld in het koninklijk besluit van 28 september 1931.

Daarin is bepaald dat de aanvragen voor een compensatietoelage moeten worden ingediend op het einde van elk schooldienstjaar, d. w. z. na verloop van het schooljaar. Momenteel aanvaardt het Bestuur dat de aanvragen per schoolkwartaal ingediend worden, ten einde de uitbetaling van de subsidies te bespoedigen.

De wijze van uitbetaling der subsidies geschiedt volgens een logge procedure en eist veel administratief werk.

Procedure :

a) De school moet haar aanvraag aan de inspectie van het lager onderwijs voorleggen; deze moet die medeondertekenen, na de bewijsstukken en de presentielijsten van de leerlingen te hebben geverifieerd.

b) Vervolgens wordt de aanvraag door bemiddeling van de hoofdinspectie aan de provinciegouverneur overgezonden. Deze moet in principe het dossier laten onderzoeken en het door de provincie verschuldigde aandeel (1/8°) vastleggen.

c) Dan wordt de aanvraag aan het departement overgezonden. De bevoegde dienst moet de bewijsstukken voor de uitgaven nagaan, het aandeel van de Staat (5/8°) vaststellen en het subsidiëringsbesluit opstellen dat ter ondertekening aan de Minister moet worden voorgelegd door bemiddeling van de inspectie van Financiën.

Bovendien moet hij het aandeel van elke betrokken gemeente (2/8°) vaststellen en de verdelingstabel aan de Gouverneur adresseren, samen met een afschrift van het ministerieel besluit waarbij de subsidie toegekend wordt.

d) Slechts op dat ogenblik mag het Bestuur de subsidie voor vereffening voorleggen, nadat de toelage in de boeken van de rekenplichtige, voor de uitgaven is vastgelegd en nadat het Rekenhof zijn visum heeft gegeven.

Het is praktisch onmogelijk de procedure in minder dan twee maanden tijd af te handelen; de kleinste vergissing in de stukken, die door de inrichtende overheid worden ingediend (onjuiste bewijsstukken, vergissingen i.v.m. het domicilie van de leerlingen, verwisseling van domicilie en verblijfplaats, enz.) heeft ten gevolge dat de duur ervan om zo te zeggen verdubbeld wordt.

De dossiers worden zonder verwijl door het Bestuur behandeld. Zijn zij correct opgesteld, dan wordt de uitbetaling normaal binnen twee maanden na de datum van de indiening van de stukken bij de kantonale inspectie verricht.

Le premier n'est plus utilisé; le second est toujours occupé par l'école moyenne; son évacuation dépend de l'achèvement de la construction de l'école.

2° En principe rien n'empêche le Fonds d'aliéner « Graethem » au profit de la commune. Mais il y a lieu de tenir compte du désir explicite du département des Travaux publics de disposer d'un de ces 2 immeubles dans le but d'y aménager une gendarmerie.

Il est donc évident qu'une prise de contact commune-Travaux publics-Fonds s'impose. Elle aura lieu incessamment.

13. Enseignement primaire spécial.

Un membre signale que la liquidation des subsides pour le transport des enfants handicapés se fait avec trop de lenteur. Le Ministre précise que les modalités de remboursement des frais de transport exposés par les écoles subventionnées pour le transport des élèves handicapés sont fixées par l'arrêté royal du 28 septembre 1931.

Celui-ci prévoit que les demandes de subsides compensatoires doivent être introduites à la fin de chaque « exercice scolaire », c'est-à-dire, après la fin de l'année scolaire. Actuellement, en vue d'accélérer la liquidation du subside, l'administration accepte que les demandes lui soient présentées par trimestre scolaire.

La procédure de liquidation des subsides est lourde et exige un travail administratif important.

Procédure :

a) L'école doit présenter sa demande à l'inspection de l'Enseignement primaire, laquelle doit la contresigner après avoir vérifié les pièces justificatives et les listes de présence des élèves.

b) La demande est ensuite expédiée au Gouverneur de la province par le canal de l'inspection principale. Le Gouverneur doit, en principe, faire examiner le dossier et tenir engagement de la quote-part due par la province (1/8°).

c) La demande est alors transmise au département. Le service doit vérifier les pièces justificatives des dépenses, fixer la part de l'Etat (5/8°) et rédiger l'arrêté de subvention à soumettre à la signature ministérielle, par le canal de l'Inspection des Finances.

Il doit, en outre, déterminer la part d'intervention de chaque commune intéressée (2/8°) et adresser le tableau de répartition au Gouverneur, avec une copie de l'arrêté ministériel accordant le subside.

d) C'est seulement à ce moment que l'administration peut introduire le subside en liquidation, après engagement dans les écritures du comptable des dépenses et sous visa de la Cour des Comptes.

Il est pratiquement impossible d'épuiser la procédure en moins de deux mois; la moindre erreur dans les documents présentés par le pouvoir organisateur (pièces justificatives inexacts, erreurs dans les domiciles des élèves, confusion entre domicile et résidence, etc.) en double pratiquement la durée.

Les dossiers sont examinés sans retard par l'administration. S'ils sont correctement établis, la liquidation intervient normalement deux mois après la date d'introduction des documents auprès de l'inspection cantonale.

Nochtans moet worden toegegeven dat het aantal leerlingen die kosteloos transport genieten tijdens de jongste jaren aanzienlijk is toegenomen en dat de op de begroting uitgetrokken kredieten niet steeds toereikend waren. Soms diende men de goedkeuring van bijkredieten af te wachten alvorens bepaalde subsidies uitbetaald konden worden.

Het wetsontwerp betreffende het buitengewoon onderwijs bepaalt dat de Staat *alleen* in de transportkosten zal bijdragen; de provincies en gemeenten zullen van hun huidige deelneming in de kosten ontheven worden. Deze maatregel zal de procedure aanzienlijk vereenvoudigen.

Een ander lid beweert, dat voor het B. L. O. gespecialiseerde leerkrachten dienen opgeleid te worden.

De Minister verklaart, dat artikel 19 van het wetsontwerp betreffende het buitengewoon onderwijs, dat zopas door de Regering is goedgekeurd en aan de Raad van State voor advies is overgezonden, bepaalt dat de Koning de aanvullende bekwaamheidsbewijzen kan vaststellen, die het personeel moet verwerven telkens als een bijzondere opleiding noodzakelijk blijkt te zijn, d.w.z. wanneer het ambt theoretische en praktische kennis vereist, die niet is onderwezen in de lessen welke zijn gevolgd voor het behalen van het basis-bekwaamheidsbewijs.

Die wettelijke maatregel moet het mogelijk maken de voorwaarden vast te stellen voor het organiseren van de lessen.

Op 3 februari 1964 werd het wetsontwerp betreffende het statuut van het buitengewoon onderwijs overgemaakt aan de Raad van State.

Statuut der kinesisten.

Een lid informeert naar het Statuut voor de kinesisten.

De Minister antwoordt, dat artikel 24, 3° van het wetsontwerp voorziet dat weddetoelagen volgens normen die in de Rijksinrichtingen voor hetzelfde onderwijsniveau van toepassing zijn, eveneens kunnen worden toegekend voor bepaalde bij koninklijk besluit vastgestelde functies van leden van het paramedisch personeel dat aan inrichtingen voor buitengewoon onderwijs verbonden is.

Die subsidies worden echter niet toegekend voor de functies waarvan de uitoefening aanleiding geeft tot :

1° de toekenning van subsidies door een publiekrechtelijk of privaatrechtelijk persoon die door de Staat gesubsidieerd wordt;

2° terugbetaling door een ziekenfonds of een instelling voor hulpbetoon.

Vervoer van leerlingen.

Op een vraag betreffende het vervoer van de leerlingen der Rijkslagere-klassen voor Buitengewoon Onderwijs antwoordt de heer Minister, dat :

1° voor het schooljaar 1960-1961 alle aanvragen om vergoedingen uitbetaald werden.

Voor het schooljaar 1961-1962 werd één dossier behandeld, dat ingediend werd na het afsluiten van het dienstjaar, maar de toegestane toelage zal slechts kunnen uitbetaald worden nadat de bijkredieten zullen zijn goedgekeurd.

Voor het schooljaar 1962-1963 :

76 aanvragen werden ingediend waarvan de toelagen reeds uitbetaald werden;

11 andere dossiers werden behandeld, waarvan 7 in vereffening werden gesteld; voor de 4 overige zullen bijkredieten aangevraagd worden;

5 dossiers moeten nog behandeld worden daar ontbrekende verantwoordingsstukken werden aangevraagd en tot op heden aan het departement niet werden toegezonden.

Il faut cependant reconnaître que le nombre d'élèves qui bénéficient de la gratuité du transport a considérablement augmenté au cours de ces dernières années et que les crédits prévus au budget n'ont pas toujours été suffisants. Il a parfois fallu attendre le vote de crédits supplémentaires pour liquider certaines subventions.

Le projet de loi relatif à l'enseignement spécial prévoit que l'Etat interviendra *seul* dans les frais de transport; les provinces et les communes seront déchargées de leur participation actuelle. Cette disposition permettra de simplifier considérablement la procédure.

Un autre membre prétend qu'il y a lieu de former un personnel enseignant spécialisé pour l'E. P. S.

Le Ministre déclare que le projet de loi relatif à l'enseignement spécial, qui vient d'être approuvé par le Gouvernement et qui est soumis à l'avis du Conseil d'Etat, prévoit à l'article 19 que le Roi peut fixer les titres complémentaires à acquérir par le personnel chaque fois qu'une formation particulière s'avère nécessaire, c.-à-d. lorsque la fonction exige des connaissances théoriques et pratiques qui ne sont pas enseignées au cours des études conduisant au titre de base.

Cette disposition légale doit permettre de fixer les conditions d'organisation des cours.

Le 3 février 1964, le projet de loi portant statut de l'enseignement spécial a été transmis au Conseil d'Etat.

Statut des kinésistes.

Un membre désire connaître le statut des kinésistes.

Le Ministre répond que l'article 24, 3° du projet de loi prévoit que des subventions-traitements peuvent également être accordées, sur la base des normes applicables dans les établissements de l'Etat pour le même niveau d'enseignement, pour certaines fonctions du personnel paramédical des établissements d'enseignement spécial désignées par arrêté royal.

Toutefois, ces subventions ne sont pas accordées pour les fonctions dont l'exercice donne lieu :

1° soit à l'octroi de subventions par une personne de droit public ou par une personne de droit privé subventionnée par l'Etat;

2° soit au remboursement par une mutualité ou un organisme d'assistance.

Transport des élèves.

A une question concernant le transport des élèves des classes primaires spéciales de l'Etat, le Ministre répond que :

1° Pour l'année scolaire 1960-1961, toutes les demandes de subsides compensatoires ont été honorées.

Pour l'année 1961-1962, un dossier introduit après la clôture de l'exercice budgétaire, a été traité, mais le subside alloué ne sera liquidé qu'après le vote de crédits supplémentaires.

Pour l'année 1962-1963 :

76 demandes ont été honorées et les subsides liquidés;

11 autres dossiers ont été examinés, la liquidation du subside est en cours pour 7 d'entre eux; des crédits supplémentaires devant être sollicités pour liquider les subsides afférents aux 4 autres;

5 dossiers attendent encore d'être traités, les pièces justificatives demandées faisant défaut et n'ayant pas encore été envoyées au département.

2° Begrotingsvoorzieningen :

a) Voor het vervoer der leerlingen, die de Rijkslagere-klassen voor Buitengewoon Onderwijs bezoeken :

dienstjaar 1963 : 4.500.000 frank;
dienstjaar 1964 : 8.100.000 frank.

b) Voor het vervoer der leerlingen die de gesubsidieerde lagere klassen voor Buitengewoon Onderwijs bezoeken :

dienstjaar 1963 : 7.000.000 frank (5/8°);
dienstjaar 1964 : 8.000.000 frank (5/8°).

3° Schoolbevolking (leerplichtigen) :

der Rijksinrichtingen voor Buitengewoon Onderwijs :

in 1963 (30 april) : 650;
in 1964 : voorzien : 800; ingeschreven : 1.250.

Inrichtingen voor Gesubsidieerd Buitengewoon Onderwijs :

in 1963 (30 april) : $\pm$ 18.000 waarvan de helft in internaten verblijven;
1964 : ?

In verband met dit vraagstuk verstrekt de heer Minister een aanvullende nota :

Vraag : De kredieten die zijn aangevraagd tot dekking van de transportkosten voor het transport van gehandicapte leerlingen van Staatsscholen en van gesubsidieerde scholen, zijn praktisch dezelfde, terwijl de schoolbevolking 1.000 leerlingen omvat voor de Rijksscholen en 9.000 circa voor de gesubsidieerde scholen.

Verantwoording : Wanneer de Staat zijn eerste scholen voor Buitengewoon Onderwijs opende, diende hij zich om zo te zeggen tevreden te stellen met het overschot, in die zin dat hij in zijn inrichtingen zeer gehandicapte categorieën van kinderen (zowel geestelijk, als fysisch en motorisch zeer gestoorde kinderen) opnemen moest. Die kinderen zijn heel wat minder talrijk dan debiele kinderen, die verstandelijk opvoedbaar zijn en die volgens het externaatstelsel ingerichte officiële en gesubsidieerde vrije scholen bezoeken.

Daar die kinderen niet zo talrijk zijn, moet de betrokken school of afdeling ze recruter in een veel uitgestrekter gebied; het afhaken van en het weerbrengen naar huis moet dan ook in kleine voertuigen geschieden, ten einde de duur van het ophalen zoveel mogelijk te beperken.

De gemiddelde kosten voor het transport van een volledig verlamde bedragen circa 16.000 frank, terwijl die voor het transport van een ernstig gestoorde (half opvoedbaar), circa 10.000 frank bedragen. Er zij ook genoteerd dat de Staat als organiserende autoriteit alle kosten voorschiet. De gevraagde 8 miljoen dekken dus de werkelijke uitgaven.

Voor de gesubsidieerde sector draagt de Staat slechts bij voor zover de overheid die de school inricht een speciaal transport organiseert waarvoor zij een subsidie aanvraagt. Naast de internaten, die niets mogen vragen, bestaat er dus nog een zeker aantal speciale gesubsidieerde scholen die geen transport organiseren.

Het gevraagde krediet — 8 miljoen frank — stelt in werkelijkheid een uitgave van 12.800.000 frank voor, die geheel gedekt wordt door overheidsfinanciering, aangezien provincie en gemeente eveneens hun respectievelijk aandeel bijdragen.

2° Prévisions budgétaires :

a) pour le transport des élèves qui fréquentent les classes primaires spéciales de l'Etat :

exercice 1963 : 4.500.000 francs;
exercice 1964 : 8.100.000 francs.

b) pour le transport des élèves qui fréquentent les classes primaires spéciales subventionnées :

exercice 1963 : 7.000.000 francs (5/8°);
exercice 1964 : 8.000.000 francs (5/8°).

3° Population scolaire (en âge d'obligation scolaire) :

dans les établissements d'enseignement spécial de l'Etat :

exercice 1963 (30 avril) : 650;
exercice 1964 : prévision : 800, inscrits : 1.250;

dans les établissements d'enseignement spécial subventionné :

en 1963 (30 avril) : $\pm$ 18.000 dont la moitié environ en internat;
en 1964 : ?

Au sujet de ce problème, le Ministre fournit une note complémentaire :

Question : Les crédits sollicités pour couvrir les frais de transport des élèves handicapés des écoles de l'Etat et des écoles subventionnées sont pratiquement identiques, alors que la population scolaire est de 1.100 élèves pour les écoles de l'Etat et de 9.000 élèves environ pour les écoles subventionnées.

Justification : L'Etat, en ouvrant ses premières écoles d'Enseignement spécial, a joué un certain rôle résiduaire, en ce sens qu'il accueille dans ses institutions les catégories d'enfants très désavantagés, tant sur le plan mental que sur le plan physique et moteur. Ces enfants sont bien moins nombreux que les enfants débiles intellectuels éduqués qui peuplent les écoles officielles et libres subventionnées organisées en régime d'externat.

Du fait que les enfants sont moins nombreux, le recrutement d'une école ou section doit se faire dans une aire géographique plus grande; la prise et la remise à domicile doit aussi s'effectuer en véhicules de faible capacité pour réduire la durée du ramassage.

Le coût moyen du transport d'un paralytique complet s'établit à $\pm$ 16.000 francs par an et celui d'un débile intellectuel grave (semi-éducable) à $\pm$ 10.000 francs. A noter également que l'Etat, pouvoir organisateur, fait l'avance de tous les frais. Les 8 millions demandés couvrent donc des dépenses réelles.

En ce qui concerne le secteur subventionné, les pouvoirs publics n'interviennent que dans le cas où le pouvoir organisateur de l'école organise un transport spécial pour lequel il sollicite un subside. A côté des internats qui ne peuvent rien demander, il existe donc encore un certain nombre d'écoles spéciales subventionnées qui n'organisent pas de transport.

Le crédit sollicité — 8.000.000 de francs — représente en réalité une dépense de 12.800.000 francs entièrement couverte par les finances publiques, puisque les provinces et les communes interviennent également pour leurs quotes-parts respectives.

14. Cursus in de zedenleer.

Het Schoolpact bepaalt dat in het lager en in het secundair onderwijs met volledig leerplan van de Staat, de provincies, de gemeenten en elke andere openbare persoon het wekelijks lesrooster 2 uren godsdienst en 2 uren zedenleer zal bevatten, naar vrije keuze van de ouders. De beginselen van de wet van 27 juli 1955, betreffende de keuze van de ouders en het onderricht in deze vakken, zijn van toepassing.

In het lager onderwijs zal de cursus in de niet-confessionele zedenleer bij voorrang worden toevertrouwd aan een houder van een officieel diploma, die zelf zo mogelijk een dergelijke cursus in de zedenleer heeft gevolgd.

In het secundair onderwijs zal hij bij voorrang worden toevertrouwd aan een houder van een diploma van geaggregeerde in de wijsbegeerte, afgeleverd door een niet-confessionele inrichting.

Sedert de afkondiging van de wet van 29 mei 1959 werden aan de schooldirecties diverse omzendbrieven i.v.m. de inrichting van de cursus in de zedenleer gezonden.

De toepassing van artikelen 8 tot 11 inspireerden enkele commissieleden tot het stellen van vragen over :

- 1° het programma van de cursus in het lager onderwijs;
- 2° de supplementaire prestaties van de leerkrachten;
- 3° de vorming van gespecialiseerde leerkrachten;
- 4° het aantal officiële gesubsidieerde klassen, waarin de cursus in de zedenleer wordt gegeven;
- 5° het inspectiecorps.

De Minister commentarieerde gedetailleerd de diverse problemen.

a) *Zedenleer — Programma.*

Een ministerieel besluit van 8 maart 1961 bepaalt het programma van de niet-confessionele zedenleer in de lagere Rijksscholen.

In een circulaire van 21 maart 1962 aan de provinciegouverneurs, de inspecteurs en de gemeentebesturen wordt kennis gegeven van het verschijnen van dat programma, dat de inrichtende autoriteiten van het officiële lagere gesubsidieerde onderwijs voor hun scholen mogen aannemen, of waardoor zij zich mogen laten leiden.

b) *Aanvullende prestaties van de leraars zedenleer (lager onderwijs).*

In een circulaire dd. 25 juni 1963 aan de hoofden van de lagere Rijksscholen wordt herinnerd aan het bepaalde in artikel 8 van de wet van 29 mei 1959, waarin wordt voorzien in de organisatie van lessen in godsdienst en in zedenleer.

In die circulaire wordt ook gewezen op de algehele vrijheid, die de wet aan het gezinshoofd laat voor de keuze tussen de godsdienstles en de les in niet-confessionele zedenleer.

De schoolhoofden worden verzocht de taak van de leraars godsdienst en zedenleer zoveel mogelijk te vergemakkelijken.

Daarin wordt er uitdrukkelijk op gewezen, dat de leraars in de niet-confessionele zedenleer die een diploma van

14. Cours de morale.

Le Pacte scolaire prévoit que dans l'enseignement primaire et secondaire de plein exercice, relevant de l'État, des provinces, des communes et de toute autre personne de droit public, l'horaire hebdomadaire comprendra deux heures de religion et deux heures de morale, au libre choix des parents. Les principes de la loi du 27 juillet 1955 concernant le choix des parents et l'enseignement de ces branches, sont d'application.

Dans l'enseignement primaire, le cours de morale non-confessionnelle sera confié par priorité à un titulaire d'un diplôme officiel, dont le porteur a, si possible, suivi un cours similaire de morale.

Dans l'enseignement secondaire, il sera par priorité, confié à un titulaire d'un diplôme d'agrégé en philosophie, délivré par un établissement non-confessionnel.

Différentes circulaires ont, depuis la promulgation de la loi du 29 mai 1959, été envoyées aux directions d'école à propos de l'organisation du cours de morale.

L'application des articles 8 à 11 a amené quelques membres à poser des questions au sujet :

- 1° du programme du cours dans l'enseignement primaire;
- 2° des prestations supplémentaires des enseignants;
- 3° de la formation d'enseignants spécialisés;
- 4° du nombre de classes officielles subventionnées dans lesquelles est donné le cours de morale;
- 5° du corps des inspecteurs.

Le Ministre a commenté en détail les divers problèmes :

a) *Cours de morale — Programme.*

Un arrêté ministériel du 8 mars 1961 fixe le programme du cours de morale non confessionnelle dans les écoles primaires de l'État.

Une circulaire du 21 mars 1962, adressée aux Gouverneurs de province, aux inspecteurs et aux administrations communales, annonce la publication de ce programme que les pouvoirs organisateurs des écoles primaires officielles subventionnées peuvent adopter pour leurs écoles ou dont elles peuvent s'inspirer.

b) *Prestations complémentaires des professeurs de morale (primaire).*

Une circulaire du 25 juin 1963, adressée aux chefs d'écoles primaires de l'État, rappelle les dispositions de l'article 8 de la loi du 29 mai 1959 qui prévoit l'organisation du cours de religion et de morale.

La circulaire rappelle également la liberté entière que la loi laisse aux chefs de famille en ce qui concerne le choix entre le cours de religion et le cours de morale non confessionnelle.

Les chefs d'école sont invités à faciliter au maximum la tâche des professeurs de religion et de morale.

Il y est notamment expressément signalé que les professeurs de morale non confessionnelle qui sont porteurs du

onderwijzer bezitten, in geen geval kunnen worden verplicht de tijdelijke afwezige onderwijzer van een klas te vervangen.

c) Vorming van gespecialiseerde leerders

Men kan zich afvragen of het wel opportuun is specialisten te vormen, indien daaronder verstaan wordt, dat men leraars zou vormen door een onderwijs, dat uitsluitend op het onderricht van de zedenleer gebaseerd zou zijn.

De aldus gevormde leerkrachten zouden niets anders kunnen onderwijzen en bij voorbeeld voor de betrekking van onderwijzer niet in aanmerking kunnen komen. Een dergelijke ver doorgedreven gespecialiseerde opleiding zou later iedere eventueel gewenste heroriëntering praktisch onmogelijk maken. Het zou ook een hinderpaal kunnen zijn om gediplomeerden tewerk te stellen ingeval er te veel gegadigden mochten zijn.

Dienvolgens lijkt het verkieslijk een andere formule te zoeken :

a) het diploma van onderwijzer is vereist om als leraar zedenleer in de voorbereidende afdeling aangesteld te kunnen worden;

b) er dienen lessen voor aanvullende beroepsopleiding te worden georganiseerd ten behoeve van degenen, die zich wensen te specialiseren in het onderricht van de zedenleer.

d) Aantal officiële gesubsidieerde klassen, waarin de cursus in de zedenleer wordt gegeven.

Op 15 oktober 1961 waren er 4.106 titularissen en 111 speciale leerkrachten belast met het geven van onderwijs in de zedenleer in het gesubsidieerde lager officieel onderwijs. Deze statistiek werd opgemaakt om het kader van de inspectie te kunnen vaststellen.

De 4.106 leerkrachten staan in 4.106 klassen. Aan de 111 speciale leerkrachten beantwoorden niet noodzakelijk 111 klassen, aangezien een speciale leerkracht kan worden belast met het geven van lessen in verschillende klassen.

* * *

De diensten van het lager onderwijs beschikken over geen recentere gegevens m.b.t. de klasstitularissen.

Op 15 januari 1964 gaven 251 speciale leerkrachten les.

Gedurende het dienstjaar 1964-1965 zullen statistieken bijgehouden worden zodat op elk ogenblik kan worden nagegaan :

- in hoeveel scholen en klassen de cursus zedenleer wordt gegeven;
- het aantal ingeschreven leerlingen;
- het aantal titularissen en het aantal speciale leerkrachten, die met het onderwijs in zedenleer belast zijn.

e) Het inspectiecorps.

I. — Op 1 september 1961 zijn twee inspecteurs in de voorbereidende afdelingen van de inrichtingen voor middelbaar onderwijs en van de autonome rijksscholen aangewezen.

diplôme d'instituteur ne peuvent, en aucun cas, être astreints à remplacer des instituteurs titulaires de classe momentanément absents.

c) Formation de professeurs spécialisés.

On peut se demander s'il est opportun de former des spécialistes si l'on entend par là que l'on formerait des professeurs par un enseignement axé uniquement sur l'enseignement de la morale.

Les enseignants ainsi formés ne pourraient enseigner aucune autre branche et ne pourraient, par exemple, pas entrer en ligne de compte pour une place d'instituteur. Une telle formation, à spécialisation aussi poussée, rendrait pratiquement impossible toute réorientation éventuelle ultérieure. Elle pourrait également constituer un obstacle ne permettant pas de caser les diplômés en cas de pléthore de ceux-ci.

Il paraît donc préférable de s'orienter vers une autre formule :

a) exiger le diplôme d'instituteur pour être désigné comme professeur de morale en section préparatoire;

b) organiser des cours de formation complémentaire à l'intention de ceux qui désirent se spécialiser dans l'enseignement de la morale.

d) Nombre de classes de l'enseignement officiel subventionné dans lesquelles sont donnés des cours de morale.

Au 15 octobre 1961, 4.106 titulaires et 111 maîtres spéciaux étaient chargés de cours de morale dans l'enseignement primaire officiel subventionné. Cette statistique a été établie pour fixer le cadre des inspecteurs.

Au nombre de 4.106 titulaires correspond celui de 4.106 classes. Au nombre de 111 maîtres spéciaux ne correspond pas nécessairement 111 classes, puisqu'un maître spécial peut être appelé à enseigner dans plusieurs classes.

* * *

Les services de l'enseignement primaire ne possèdent pas de données plus récentes pour ce qui concerne les titulaires de classe.

Pour ce qui concerne les maîtres spéciaux, 251 exerçaient les fonctions au 15 janvier 1964.

Pour l'année scolaire 1964-1965, les statistiques seront tenues à jour; elles permettront de savoir, à tout moment;

- dans combien d'écoles et de classes le cours de morale est organisé;
- le nombre d'élèves inscrits;
- le nombre de titulaires et le nombre de maîtres spéciaux chargés de l'enseignement de la morale.

e) Le corps des inspecteurs.

I. — Deux inspecteurs ont été désignés au 1er septembre 1961 dans les sections préparatoires des établissements d'enseignement moyen et les écoles autonomes de l'Etat.

Zeven inspecteurs voor zedenleer oefenen hun functie sedert 1 september 1962 uit in de gesubsidieerde officiële lagere scholen :

- vier voor het Waalse landsdeel;
- drie voor het Vlaamse landsdeel.

II. — Resultaten.

a) In de voorbereidende afdelingen :

Dank zij de in de voorbereidende afdelingen aangestelde inspecteurs kon worden verkregen :

- dat de lessen beter georganiseerd worden;
- dat speciale leerkrachten ook in de inrichtingen met een gering aantal leerlingen worden aangewezen;
- dat maatregelen worden genomen om een pedagogische eenheid en organisatie te bereiken.

b) Gesubsidieerde scholen :

De inspecteur zedenleer moet tegelijk kunnen vervullen :

- een pedagogische rol bij de leerkrachten;
- een toezienende rol bij de gemeenten;
- een adviserende rol met het oog op een goede organisatie van de les.

Het aantal inspecteurs is kennelijk ontoereikend; één hunner moet 953 gemeenten inspecteren.

De nodige maatregelen zijn genomen om het kader te herzien. Er zouden 5 inspecteurs in lekenmoraal voor elk van de taalstreken zijn.

Niettemin kan worden gezegd, dat de invloed van de inspecteurs zich reeds doet voelen, zowel op het terrein van de controle als op het pedagogische vlak.

Vele gemeenten pasten uit nalatigheid, onverschilligheid, slechte wil of onwetendheid op het stuk van organisatie, de wettelijke bepalingen niet toe.

Telkens de inspectie een dergelijk verzuim constateerde, bracht zij de gouverneur van de provincie op de hoogte en deze werd dan verzocht om de in gebreke gebleven gemeenten tot de orde te roepen. Alle gesignaleerde gevallen hebben een gunstige oplossing gekregen.

Het aantal speciale leerkrachten verdubbelde : 251 tegen 111.

De inspecteurs trachten het programma en de methoden van het desbetreffende onderricht beter te doen kennen en te doen toepassen.

f) *Cursus in de godsdienst.*

In verband met de eventuele afschaffing van subsidies voor die inrichtingen in Henegouwen, die in het leerprogramma geen cursus in de godsdienst voorzien, belooft de Minister, dat hij opnieuw contact zal opnemen met de bevoegde overheden om erop te wijzen, dat de wet moet toegepast worden.

Hij voegt er nochtans aan toe, dat hij niet zinnens is op brutale manier tussen te komen.

De tekst van de vraag en het volledige antwoord zijn opgenomen in een bijlage van dit verslag (blz. 124).

Sept inspecteurs de morale exercent leurs fonctions depuis le 1er septembre 1962 dans les écoles primaires officielles subventionnées :

- quatre pour la région wallonne;
- trois pour la région flamande.

II. — Résultats obtenus.

a) Dans les sections préparatoires :

L'action des inspecteurs désignés dans les sections préparatoires a permis :

- d'obtenir une meilleure organisation de cours;
- de provoquer la désignation de maîtres spéciaux dans les établissements à faible population;
- de prendre des mesures visant à assurer l'unité et l'organisation pédagogiques.

b) Les écoles subventionnées :

L'inspecteur de morale doit jouer à la fois :

- un rôle pédagogique auprès des enseignants;
- un rôle de contrôle auprès des communes;
- un rôle de conseiller en vue d'une bonne organisation du cours.

Le nombre d'inspecteurs est manifestement insuffisant, l'un d'entre eux doit visiter 953 communes.

Les mesures nécessaires ont été prises en vue d'une restructuration du cadre. Il y aurait 5 inspecteurs de morale laïque dans chacune des régions linguistiques.

Cependant on peut affirmer que l'action des inspecteurs se fait déjà sentir, tant sur le plan du contrôle, que sur le plan pédagogique.

Nombreuses étaient les communes qui, par oubli, par indifférence, par mauvaise volonté, par ignorance en matière d'organisation, n'appliquaient pas les dispositions légales.

Chaque fois que l'inspection a relevé pareille carence, les Gouverneurs de Province ont été informés et invités à rappeler à l'ordre les communes en défaut. Tous les cas signalés ont reçu une solution favorable.

Le nombre de maîtres spéciaux a doublé : 251 contre 111.

Les inspecteurs s'efforcent de faire mieux connaître et mieux appliquer le programme et les méthodes de cet enseignement.

f) *Cours de religion.*

En ce qui concerne la suppression éventuelle des subventions aux établissements du Hainaut ne prévoyant pas de cours de religion à leur programme, le Ministre promet de prendre à nouveau contact avec les autorités compétentes et de leur signaler que la loi doit être appliquée.

Il ajoute cependant qu'il n'entend pas intervenir brutalement.

Le texte de la question, ainsi que la réponse complète, figurent en annexe au présent rapport (p. 124).

15. P. M. S.-Centra.

De beroepskeuze blijft een actueel vraagstuk. Dat blijkt uit de discussies, die zij uitlokt op wetenschappelijk, organisatorisch en zelfs op politiek niveau. Het blijkt vooral uit het stijgend aantal beroepskeuzebureau's en de verstrekte adviezen. Het beroepskeuzewerk heeft vele facetten, zowel van sociologische, psychologische en medische als van levensbeschouwelijke aard. Het is van groot belang, dat beroepskeuze-adviezen voor een zo groot mogelijk publiek toegankelijk worden gemaakt en dat dit op verantwoorde wijze gebeurt. Daarom dient er in het belang van de gemeenschap naar gestreefd te worden, dat het beroepskeuze-adviesapparaat en de gebruikte methodiek zo praktisch en zo efficiënt mogelijk worden georganiseerd.

Een commissielid verheugt er zich over, dat in deze sector belangrijke initiatieven genomen worden. In de begroting zijn voor het oprichten van gebouwen 24.500.000 frank voorzien. Hetzelfde lid constateert een tekort aan voorlichting bij de ouders. Het beroepskeuze-probleem heeft in onze moderne tijd een dringend karakter.

De tijd, waarin de zoon werd wat vader was, is grotendeels voorbij; daarenboven staan de jeugd en hun ouders, in tegenstelling tot vroeger, voor een zeer grote verscheidenheid van beroepen, waarin zij zonder raadgevingen de weg veelal niet kunnen vinden. Een tweede probleem, dat zich stelt bij het kiezen van het meest geschikte beroep ligt in de grondige sociale en economische structuurveranderingen. Aangezien een verkeerde beroepskeuze nu veel ernstiger gevolgen heeft dan bij de vorige generatie is een intense samenwerking tussen de P. M. S.-centra en de ouders een dringende eis geworden.

Het lid verwijst naar de brochure « België in 1965 » uitgegeven door het Ministerie van Economische Zaken en Energie. Volgens het lid zijn de geciteerde cijfers op dit moment reeds voorbijgestreefd. Het suggereert derhalve, dat het Nationaal Instituut voor de Statistiek een enquête zou instellen betreffende de personeelsbehoeften.

Wat de prospectie inzake beroepskeuze betreft, erkent de Minister, dat men in ons land over onvoldoende documentatie beschikt. Het zou interessant zijn te informeren naar wat op dit terrein in het buitenland bestaat. De Minister is bereid met zijn collega van Economische Zaken en van Energie de suggestie van het lid te onderzoeken.

In verband met de bestaande P. M. S.-centra bezorgt de Minister een lijst, die in bijlage wordt gepubliceerd.

Sectie X, artikel 22/4 voorziet een bedrag van 460.000 frank inzake uitrustingsstoelagen van de officiële gesubsidieerde en van 540.000 frank voor de vrije gesubsidieerde P. M. S.-centra en B. O. diensten.

Ook in de begroting van 1963 was een gelijk bedrag voorzien. Naar het schijnt, zou echter aan de aanvragen die ingediend werden nog geen gevolg gegeven zijn.

Een lid wenst te vernemen welke daarvan de reden is en welke maatregelen de Minister denkt te nemen tot uitbetaling van de subsidies.

De Minister antwoordt, dat het ministerieel besluit houdende vaststelling van de minimumuitrusting, waarover de diensten en centra moeten beschikken, getroffen werd op 2 september 1963. De administratie wacht op de gedetailleerde programma's inzake de aankoop van het duurzaam materiaal begrepen in de minimumuitrusting, die moeten ingediend worden door de diensten en centra, die menen in aanmerking te komen voor uitrustingsstoelagen.

15. Centres P. M. S.

Le choix d'une carrière reste un problème actuel. Les discussions qu'il provoque au niveau des sciences, de l'organisation et même de la politique, le prouvent comme aussi l'augmentation continue du nombre des bureaux d'orientation professionnelle et des avis exprimés. L'orientation professionnelle présente de nombreux aspects, tant d'ordre sociologique, psychologique et médical que d'ordre philosophique. Il est d'une grande importance qu'un public aussi large que possible ait recours aux services d'orientation professionnelle et que les avis soient fournis d'une manière judicieuse. C'est pour cette raison que, dans l'intérêt de la communauté, il convient de veiller à ce que l'appareil d'orientation professionnelle et les méthodes employées soient organisées d'une manière aussi pratique et efficace que possible.

Un membre se réjouit que des initiatives importantes aient été prises dans ce secteur. 24.500.000 francs sont prévus au budget pour la construction de bâtiments. Le même membre constate un manque d'information chez les parents. Le problème du choix de la carrière est d'un caractère urgent à notre époque moderne.

L'époque où le fils devenait ce qu'était le père est largement révolue; bien plus, contrairement au passé, les jeunes et leurs parents se trouvent devant une très grande variété de professions, parmi lesquelles il leur est le plus souvent impossible de se retrouver sans l'aide de conseils. Un deuxième problème qui surgit lors du choix de la profession la plus adéquate résulte des changements profonds intervenus dans les structures économiques et sociales. Un mauvais choix de la profession ayant actuellement des conséquences beaucoup plus graves que pour la génération précédente, une collaboration intime entre les centres P. M. S. et les parents s'impose d'urgence.

Le membre se réfère à la brochure « La Belgique en 1965 » publiée par le Ministère des Affaires économiques et de l'Energie. Il estime que les chiffres cités sont déjà dépassés actuellement. Il suggère, dès lors, que l'Institut national de Statistique organise une enquête sur les besoins en personnel.

Le Ministre reconnaît qu'en ce qui concerne la prospection en matière de choix de la profession, notre pays n'offre qu'une documentation insuffisante. Il serait intéressant de s'informer des réalisations étrangères en ce domaine. Le Ministre se déclare disposé à examiner avec son collègue des Affaires économiques et de l'Energie la suggestion faite par le membre.

En ce qui concerne les centres P. M. S. existants, le Ministre remet une liste qui est publiée en annexe.

A la section X, article 22/4, il est prévu au titre de subventions pour frais d'équipement aux offices d'orientation professionnelle et aux centres P. M. S. officiels subventionnés et libres subventionnés respectivement 460.000 et 540.000 francs.

Un même montant était également inscrit au budget de 1963. Il semble toutefois qu'aucune suite n'ait encore été donnée aux demandes de subventions introduites.

Un membre aimerait savoir quelles sont les raisons de cet état de choses et quelles sont les mesures envisagées par le Ministre en vue de la liquidation de ces crédits.

Le Ministre répond que l'arrêté ministériel portant détermination de l'équipement minimum dont les offices et centres doivent disposer a été pris le 2 septembre 1963. L'administration attend les programmes détaillés d'acquisition de matériel durable compris dans l'équipement minimum que doivent présenter les offices et centres qui estiment entrer en ligne de compte pour l'obtention de subventions pour frais d'équipement.

Volgens artikel 3/3 zijn in het raam van de Rijks P.M.S. centra medische consultatiekabinetten ingericht.

Hetzelfde lid wenst te weten :

1° hoeveel er hiervan in de onderscheiden provincies bestaan en welk het aantal personeelsleden is dat er full-time tewerkgesteld zijn en

2° hoe hoog het bedrag aan wedden beloopt dat in de begroting voor die categorie is voorzien ?

Hierop antwoordt de Minister, dat de inrichting van consultatiekabinetten wordt geregeld bij artikel 11, § 3 van het koninklijk besluit van 13 augustus 1962 tot regeling van de P. M. S. centra en van de diensten voor studie- en beroepsoriëntering.

Deze bevatten o.a. een medisch kabinet zoals de P. M. S. centra.

In de P. M. S. centra zowel als in de consultatiekabinetten heeft het medisch onderzoek de volstrekte voorrang op de psychologische en sociale onderzoeken. Deze kabinetten hebben geen eigen personeel. Zij worden bediend door het personeel der centra wier taken verdeeld worden volgens de schoolbevolkingen die in de loop van het dienstjaar kunnen veranderen.

Sommige dezer kabinetten worden reeds bediend door psychologen en sociale helpsters, evenzeer als door medisch personeel. Naargelang van de budgettaire mogelijkheden zullen zij het allen worden, dank zij de verdeling der taken in verhouding tot de behoeften van de consultatiekabinetten.

Het is dan ook niet mogelijk het bedrag aan wedden van het personeel der consultatiekabinetten te bepalen zonder te vervallen in arbitraire veronderstellingen die niet met de werkelijkheid overeenstemmen.

Voor het geheel der hoofdzetels en der consultatiekabinetten afhankelijk van de centra zijn 58 assistenten van het Nederlands taalstelsel en 48 assistenten van het Frans taalstelsel, houders van het diploma van verpleegster. Hun gemiddelde wedde mag bepaald worden op 120.000 frank.

Thans zijn er 100 consultatiekabinetten bediend door het personeel der P. M. S. centra, verdeeld over de onderscheiden provincies :

Frans taalstelsel :

Brabant	13
Henegouwen	17
Luik	8
Luxemburg	8
Namen	8

Nederlands taalstelsel :

Brabant	6
Antwerpen	7
Limburg	9
Oost-Vlaanderen	12
West-Vlaanderen	12

Door het koninklijk besluit van 13 augustus 1962 worden gesubsidieerde P. M. S. centra en diensten voor beroepsoriëntering erkend. Dit heeft ten gevolge gehad dat de betrokken personeelsleden rechtstreeks weddetoelagen ontvingen van het Rijk.

Volgens inlichtingen die een lid ingewonnen heeft aangaande de personeelsleden, die reeds een loopbaan achter de rug hebben in het gesubsidieerd lager onderwijs voor hun overgang als full-time personeelsleden naar een gesubsidieerde centrum of dienst, zou met deze dienstjaren wel

D'après l'article 3/3, des cabinets de consultation médicale sont organisés dans le cadre des centres P. M. S. de l'Etat.

Le membre désire savoir :

1° combien il en existe par province, et combien de personnes y sont employées à temps plein, et

2° à combien s'élève le montant des traitements prévu au budget pour cette catégorie.

A cette question, le Ministre répond que l'organisation de cabinets de consultation est réglé par l'article 11, § 3, de l'arrêté royal du 13 août 1962, organique des centres psycho-médico-sociaux et des offices d'orientation scolaire et professionnelle.

Tout comme les centres P. M. S., ceux-ci comprennent, entre autres, un cabinet médical.

Tant dans les centres P. M. S. que dans les cabinets de consultation, l'examen médical jouit d'une priorité absolue sur les examens psychologiques et sociaux. Ces cabinets ne disposent pas d'un personnel propre. Ils sont desservis par le personnel des centres dont les tâches sont réparties selon les populations scolaires, celles-ci pouvant varier au cours de l'exercice.

Certains de ces cabinets sont déjà desservis par des psychologues et des assistantes sociales, de même que par du personnel médical. Ils le seront tous, dans la mesure des possibilités budgétaires, grâce à la répartition des tâches opérée en tenant compte des besoins des différents cabinets de consultation.

Il n'est pas possible dès lors de déterminer le montant des traitements du personnel des cabinets de consultation sans se livrer à des suppositions arbitraires qui ne correspondent pas à la réalité.

Pour l'ensemble des sièges principaux et des cabinets de consultation dépendant des centres, il y a 58 assistantes du rôle linguistique néerlandais et 48 assistantes du rôle linguistique français, titulaires du diplôme d'infirmière. Leur traitement moyen peut être évalué à 120.000 francs.

On compte actuellement 100 cabinets de consultation, desservis par le personnel des Centres P. M. S., dont la répartition par provinces est la suivante :

Régime linguistique français :

Brabant	13
Hainaut	17
Liège	8
Luxembourg	8
Namur	8

Régime linguistique néerlandais :

Brabant	6
Anvers	7
Limbourg	9
Flandre orientale	12
Flandre occidentale	12

L'arrêté royal du 13 août 1962 reconnaît des Centres P. M. S. et des offices d'orientation professionnelle subventionnés. Il en résulte que l'Etat paie directement les subventions-traitements aux membres du personnel intéressés.

D'après des renseignements qu'un membre a obtenus en ce qui concerne les membres du personnel qui ont déjà à leur actif une carrière dans l'enseignement primaire subventionné avant leur transfert en qualité à temps plein dans un centre ou dans un office subventionné, il serait, de fait,

rekening worden gehouden in verband met hun pensioenberekening.

Wat evenwel de toepassing betreft van de reglementering inzake ziekte wordt beschikt, dat met hun dienstjaren slechts rekening wordt gehouden vanaf de toepassing van het koninklijk besluit van 1962.

In verband hiermede stelt een lid de vraag of deze toestand in overeenstemming is met de bestaande wetgeving aangezien hierbij met vroegere erkende diensten en verkregen rechten geen rekening wordt gehouden.

De Minister antwoordt, dat het koninklijk besluit van 13 augustus 1962 onder artikel 50 voorziet dat de personeelsleden van de gesubsidieerde diensten, die weddetoelagen genieten, voor wat de afwezigheden wegens ziekte of bevalling betreft, het stelsel genieten dat onder dezelfde voorwaarden van toepassing is op het personeel der Rijkscentra.

Het koninklijk besluit van 13 augustus 1962 trad in werking op 1 oktober 1962.

Vóór deze datum zijn de personeelsleden van de P. M. S. centra onderworpen geweest aan het regime van de R. M. Z. en hebben zij tot en met 30 september 1962 genoten van de door dat stelsel voorziene regelingen.

De Ministeriële diensten onderzoeken in welke mate de geldige diensten voor het berekenen van het pensioen in aanmerking kunnen genomen worden om de anciënniteit te bepalen met het oog op de toepassing van artikel 50 van het koninklijk besluit van 13 augustus 1962.

Verder informeert het lid naar het aantal leerlingen, dat in het jaar 1962-1963 onderzocht werd in de bestaande P. M. S. centra en Diensten voor B. O. Het lid wenst dat deze gegevens gespecificeerd worden naargelang het betreft Rijkscentra, officiële gesubsidieerde centra en vrije gesubsidieerde.

Hierop wordt medegedeeld, dat voor wat het dienstjaar 1962-1963 betreft de gevraagde inlichtingen niet kunnen verstrekt worden. Ingevolge het tekort aan personeel heeft de administratie het werk voortvloeiend uit de 1^e toepassing van het koninklijk besluit van 13 augustus 1962 en in verband met de achterstallen voor de dienstjaren 1960-1962 nog niet beëindigd. De gevraagde inlichtingen zullen medegedeeld worden zodra men ze zal hebben kunnen verzameld.

In verband met het aantal leerlingen, dat in het secundair onderwijs — jongens- en meisjesonderwijs, algemeen en technisch onderwijs — onderzocht, antwoordt de Minister, dat :

1° voor het secundair Rijksonderwijs nu reeds 62 % der scholen, zowel voor jongens als voor meisjes, zowel algemeen als technisch onderwijs, door de P. M. S. centra bediend werden;

2° het aantal onderzoeken verwezenlijkt tijdens het dienstjaar 1961-1962 bedroeg in totaal 169.742, hetzij :

40.055 voor de P. M. S. Rijkscentra van het Nederlandse taalstelsel.

36.033 voor de P. M. S. Rijkscentra van het Franse taalstelsel.

50.737 voor de provinciale diensten van het Franse taalstelsel.

3.509 voor de gemeentelijke diensten van het Nederlandse taalstelsel.

7.307 voor de gemeentelijke diensten van het Franse taalstelsel.

127.831 voor de vrije diensten van het Nederlandse taalstelsel.

41.911 voor de vrije diensten van het Franse taalstelsel.

* * *

tenu compte de ces années de service pour le calcul de leur pension.

De même, en ce qui concerne l'application de la réglementation en matière de maladie, il est prévu qu'il n'est tenu compte de leurs années de service qu'à partir de la date d'entrée en vigueur de l'arrêté royal de 1962.

A ce sujet, un membre demande si cette situation est conforme à la législation en vigueur, attendu qu'elle ne tient pas compte des états de service antérieurs reconnus ni des droits acquis.

Le Ministre répond que l'article 50 de l'arrêté royal du 13 août 1962 dispose que les membres du personnel des offices subventionnés qui bénéficient de subventions-traitements, jouissent, en ce qui concerne les absences pour cause de maladie ou de maternité, du régime appliqué dans les mêmes conditions au personnel des centres de l'Etat.

L'arrêté royal du 13 août 1962 est entré en vigueur le 1er octobre 1962.

Avant cette date, les membres du personnel des centres P. M. S. ont été assujettis au régime de la Sécurité sociale et ont joui de ses dispositions, jusqu'au 30 septembre 1962 inclus.

Les services du Ministre étudient dans quelle mesure les services entrant en ligne de compte pour le calcul de la pension peuvent être pris en considération en vue de déterminer l'ancienneté, aux fins de l'application de l'article 50 de l'arrêté royal du 13 août 1962.

Le membre s'informe encore du nombre d'élèves examinés au cours de l'année scolaire 1962-1963 par les centres P. M. S. et dans les Offices d'orientation professionnelle existants. Le membre souhaite que ces renseignements soient donnés en précisant s'il s'agit : de centres de l'Etat, de centres officiels subventionnés et de centres libres subventionnés.

Il lui est répondu qu'en ce qui concerne l'exercice 1962-1963, les renseignements demandés ne peuvent lui être fournis. Par suite de la pénurie de personnel, l'administration n'a pas encore mené à bonne fin le travail résultant de la première application de l'arrêté royal du 13 août 1962 et des arriérés des années 1960-1962. Les renseignements demandés seront communiqués dès que possible.

En ce qui concerne le nombre d'élèves examinés dans l'enseignement secondaire — garçons et filles, enseignement général et enseignement technique — le Ministre répond que :

1° dans l'enseignement secondaire de l'Etat, 62% des écoles — tant les écoles de garçons que les écoles de filles, tant l'enseignement général que technique — ont déjà été desservies par les centres P. M. S.;

2° Le nombre d'examens effectués au cours de l'exercice 1961-1962 s'est élevé au total à 167.742, à savoir :

40.055 pour les Centres P. M. S. de l'Etat de régime linguistique néerlandais.

36.033 pour les Centres P. M. S. de régime linguistique français.

50.737 pour les offices provinciaux de régime linguistique français.

3.509 pour les offices communaux de régime linguistique néerlandais.

7.307 pour les offices communaux de régime linguistique français.

127.831 pour les offices libres de régime linguistique néerlandais.

41.911 pour les offices libres de régime linguistique français.

* * *

In verband met het onderscheid, dat gemaakt wordt tussen de maatschappelijke assistenten, die hun diploma behaald hebben overeenkomstig de regeling vóór het *koninklijk besluit van 28 februari 1952* en diegenen die hun diploma behaald hebben overeenkomstig de bij dit besluit bepaalde voorwaarden, en wel voor hun aanwerving in de psycho-medisch-sociale centra en de centra voor beroepsoriëntering, verklaart de Minister :

1° dat de aanwerving thans geregeld is door het *koninklijk besluit van 13 augustus 1962*, waarbij voor de betrekking van assistent o.m. het bezit vereist wordt van de titel van maatschappelijke assistent, verleend overeenkomstig het koninklijk besluit van 28 februari 1952, waardoor de scholen voor maatschappelijk dienstbetoon gelijkgesteld werden met de hogere technische scholen A1;

2° dat het vast comité van de *Hoge Raad voor het Onderwijs van het maatschappelijk dienstbetoon* immers voorgesteld heeft dat de houders van een diploma volgens de vroegere regeling toegang zouden hebben tot dezelfde betrekkingen, voor zover zij het bewijs kunnen leveren van 6 jaren beroepspraktijk;

3° dat het niet wenselijk lijkt, meer dan 10 jaar na de bekendmaking van het koninklijk besluit van 28 februari 1952, te voorzien in overgangsbepalingen ten gunste van de houders van een diploma van een lagere studiecycclus en voor betrekkingen, waarvoor een bijzonder hoge kwalificatie vereist is.

16. Resolutie n° 15 van het Schoolpact.

In verband met de recrutering, aanstellingen, benoemingen en bevorderingen van het onderwijzend personeel van de Staat wordt hierna de volledige tekst van de resolutie, die door de Permanente Commissie van het Schoolpact werd aanvaard, gepubliceerd.

« De Permanente Commissie van het Schoolpact,

Overwegende dat de resolutie n° 15 van het Schoolpact, voor de recrutering van het onderwijzend personeel van de Staat, een zekere voorrang heeft bepaald op grond van de herkomst van het diploma;

Overwegende dat de naleving van resolutie n° 15 niet tot gevolg mag hebben dat een onderscheid wordt gemaakt op grond van de godsdienstige, wijsgerige of politieke opvattingen der kandidaten;

Heeft inzake recrutering, aanstellingen, benoemingen en bevorderingen van het onderwijzend personeel van de Staat, de hiernavolgende resoluties aangenomen :

a) Recrutering, aanstellingen en benoemingen.

1. — Jaarlijks zal in de loop van het laatste trimester van het schooljaar, in het *Staatsblad*, een oproep tot de kandidaten worden gericht voor elke categorie van aanvangsbetrekkingen voor het onderwijzend personeel, die vermoedelijk in de loop van het volgend schooljaar zullen moeten toegewezen worden in het kleuter-, lager, middelbaar, normaal- en technisch onderwijs van de Staat.

Kunnen eveneens aanvaard worden de kandidaturen van personen die hun laatste studiejaar beëindigen. Hun ranginneming heeft slechts uitwerking op het ogenblik dat zij het Departement ervan in kennis hebben gesteld dat zij geslaagd zijn in het eindexamen.

2. — Kandidatenlijsten zullen aangelegd worden per taalregime, per ambt en naar het aantal jaarlijks zonder onderbreking, hernieuwde kandidaturen.

En ce qui concerne la distinction faite entre les auxiliaires sociaux diplômés suivant le régime antérieur à celui de l'*arrêté royal du 28 février 1952* et ceux diplômés dans les conditions fixées par le dit arrêté, en vue de leur recrutement dans les centres psycho-médico-sociaux et les centres d'orientation professionnelle, le Ministre déclare :

1° que ce recrutement est actuellement réglé par l'*arrêté royal du 13 août 1962*, qui requiert, pour les fonctions d'assistant, entre autres, la possession du titre d'auxiliaire social délivré conformément à l'*arrêté royal du 28 février 1952*, lequel assimile les écoles de service social aux écoles techniques supérieures A1;

2° que le Comité permanent du *Conseil supérieur de l'enseignement du Service social* a proposé, en effet, que les diplômés d'ancien régime aient accès aux mêmes fonctions pour autant qu'ils puissent justifier de 6 ans de pratique professionnelle;

3° qu'il ne paraît pas souhaitable, plus de 10 ans après la publication de l'*arrêté royal du 28 février 1952*, de prévoir des dispositions transitoires en faveur des diplômés d'un cycle d'études d'un niveau inférieur et pour des fonctions exigeant tout particulièrement une qualification élevée.

16. Résolution n° 15 du Pacte scolaire.

Au sujet du recrutement, des désignations, des nominations et des promotions du personnel enseignant de l'Etat, nous reproduisons ci-dessous le texte intégral de la résolution prise par la Commission permanente du Pacte scolaire.

« La Commission permanente du Pacte scolaire,

Considérant que la résolution 15 du Pacte a établi, pour le recrutement du personnel enseignant de l'Etat certaines priorités d'après l'origine du diplôme;

Considérant que le respect de la résolution 15 ne peut avoir pour effet d'établir de distinction suivant les opinions religieuses, philosophiques ou politiques des candidats;

A adopté les résolutions suivantes en matière de recrutement, désignations, nominations et promotions du personnel enseignant de l'Etat :

a) Recrutement, désignations et nominations.

1. — Chaque année au cours du dernier trimestre de l'année scolaire, il sera fait un appel aux candidats, par la voie du *Moniteur*, pour chaque catégorie d'emplois de début du personnel enseignant qui seront vraisemblablement à conférer dans l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal et technique de l'Etat au cours de l'année scolaire suivante.

Sont aussi recevables les candidatures des personnes qui achèvent leur dernière année. Leur prise de rang ne devient effective qu'à partir du moment où elles ont informé le département de leur réussite à l'examen de sortie.

2. — Des listes de candidatures seront établies par régime linguistique, par fonction et d'après le nombre de candidatures renouvelées annuellement sans interruption.

Voor de ambten van kleuteronderwijzeres, onderwijzer, regent, leraar-licentiaat, zullen afzonderlijke lijsten worden opgemaakt, enerzijds voor de kandidaten die houder zijn van een diploma van het niet-confessioneel onderwijs, anderzijds voor de kandidaten die in het bezit zijn van een diploma van het confessioneel onderwijs.

Indien op een lijst waaruit kandidaten moeten gekozen worden, het aantal kandidaten meer bedraagt dan het drievoud van het aantal ambten die, tijdens het schooljaar dat ten einde loopt, toegewezen zijn aan kandidaten van een gelijkaardige lijst, dan mogen de kandidaten van die lijst onderworpen worden aan een selectieproef.

De lijsten worden jaarlijks opnieuw opgemaakt.

3. — Zowel voor de vacante betrekkingen als voor de tijdelijke vervangingen van titularissen, worden met inachtneming van de resolutie n° 15 van het Schoolpact, de aanstellingen gedaan op grond van het aantal jaarlijks zonder onderbreking hernieuwde kandidaturen.

In de mate van het mogelijke zal rekening worden gehouden met de voorkeur voor een streek die de kandidaten te kennen geven.

Worden van de lijsten geschrapt de namen van diegenen die, behoudens in geval van overmacht, weigeren een betrekking te aanvaarden waarvoor ze zich kandidaat hebben gesteld. Deze weigering vernietigt iedere verkregen anciënniteitsvoorrang.

4. — Iedere persoon die 120 dagen (vakanties niet inbegrepen) dienst heeft waargenomen in het Rijksonderwijs, krijgt onder de kandidaten van zijn lijst voorrang voor een aanstelling in een openstaande betrekking.

Iedere persoon die 400 dagen (vakanties niet inbegrepen) dienst heeft waargenomen in het Rijksonderwijs, krijgt voorrang voor een aanstelling in een openstaande betrekking.

De houders van een diploma uitgereikt door een confessionele inrichting, aan wie, met inachtneming van de prioriteitsregels een functie van permanent waarnemer in het onderwijs wordt toegewezen, behouden hun plaats en moeten hun betrekking niet afstaan wanneer er nieuwe gediplomeerden van een niet-confessionele inrichting beschikbaar zijn.

5. — De leden van het personeel kunnen, op advies van de eventuele stagemeeester, van het inrichtingshoofd en van de inspectie, na een jaar ononderbroken dienst, benoemd worden.

Er zal een doorlopend register van de waarnemers worden bijgehouden. Voor diegenen onder hen die meer dan twee jaar dienst hebben, moet het dossier automatisch jaarlijks aan de Minister worden voorgelegd, opdat te hunnen opzichte een beslissing zou worden getroffen (benoeming, bekrachtiging van het mandaat of afdanking).

b) *Bevorderingen in het Rijksonderwijs.*

1. — Voor een benoeming in een promotiebetrekking in het Rijksonderwijs komen slechts in aanmerking de kandidaten die houder zijn van een brevet van bekwaamheid voor de betrokken categorie van ambten en op wier gedrag niets aan te merken valt. Worden als promotiebetrekkingen beschouwd de ambten van provisor of van prefect, van onder-directeur of van directeur, van hoofdonderwijzer, van internaatbeheerder (of van huismeester).

2. — Het brevet wordt uitgereikt door een jury wier samenstelling en werking bepaald worden door de Koning, op de voordracht van de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur.

Pour les fonctions d'institutrice gardienne, d'instituteur primaire, de régent et de professeur licencié, des listes distinctes seront établies d'une part pour les candidats qui sont porteurs d'un diplôme de l'enseignement non-confessionnel, d'autre part pour les candidats qui sont porteurs d'un diplôme de l'enseignement confessionnel.

Lorsque sur une liste où les candidats doivent être choisis, le nombre de ceux-ci dépasse le triple du nombre d'emplois attribués, au cours de l'année scolaire qui se termine, à des candidats d'une liste semblable, les candidats de cette liste peuvent être soumis à une épreuve de sélection.

Les listes sont renouvelées chaque année.

3. — Tant pour les emplois vacants que pour le remplacement temporaire de titulaires, les désignations se feront, dans le respect de la résolution 15 du Pacte scolaire, d'après le nombre de candidatures renouvelées annuellement sans interruption.

Dans la mesure du possible, il sera tenu compte des préférences régionales des candidats.

Seront rayés des listes, les noms de ceux qui auront refusé, sauf cas de force majeure, un emploi pour lequel ils se sont portés candidats. Ce refus annulera toute priorité d'ancienneté acquise.

4. — Toute personne, qui a assumé 120 jours d'intérim (vacances non comprises), dans l'enseignement de l'Etat, obtient parmi les candidats de sa liste priorité pour une désignation aux emplois vacants.

Toute personne qui a assumé 400 jours d'intérim (vacances non comprises) dans l'enseignement de l'Etat, obtient priorité pour une désignation aux emplois vacants.

Les porteurs d'un diplôme délivré par un établissement confessionnel et qui se voient confier un poste d'intérimaire permanent dans l'enseignement, compte tenu des règles de priorité, restent en place et ne doivent pas céder leur emploi lorsque de nouveaux diplômés d'un établissement non-confessionnel sont disponibles.

5. — Les membres du personnel pourront être nommés après 1 an de service ininterrompu sur avis du maître de stage éventuel, du chef d'établissement et de l'inspection.

Il sera tenu un registre permanent des intérimaires. Pour ceux d'entre eux qui ont plus de deux ans de fonction, le dossier devra être transmis automatiquement au Ministre chaque année afin qu'une décision soit prise à leur sujet (nomination, confirmation du mandat ou licenciement).

b) *Promotions dans l'enseignement de l'Etat.*

1. — Ne peuvent être nommés aux emplois de promotion dans l'enseignement de l'Etat que les candidats qui sont porteurs d'un brevet d'aptitude à la catégorie de fonctions considérée et dont le comportement est irréprochable. Sont à considérer comme emplois de promotion les emplois de proviseur ou de préfet, de sous-directeur ou de directeur, d'instituteur en chef, d'administrateur d'internat (ou d'économe).

2. — Le brevet est délivré par un jury dont la composition et le fonctionnement sont déterminés par le Roi, sur la proposition du Ministre de l'Education nationale et de la Culture.

Deze jury wordt voorgezeten door een hoge magistraat; een andere hoge magistraat wordt tot plaatsvervangend voorzitter benoemd en fungeert bij afwezigheid van de voorzitter.

Twee derden van de leden van de jury worden gekozen onder de ambtenaren van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur en de leden van het onderwijzend personeel van de Staat. De andere leden van de jury worden gekozen onder bevoegde personen die buiten het onderwijs staan.

De jury organiseert de proeven.

3. — Deze jury dient zich te vergewissen of de kandidaten over de nodige humane kwaliteiten en de vereiste bekwaamheid en beroepskennis beschikken om met bevoegdheid één van de onder n° 1 hierboven opgesomde ambten uit te oefenen.

Om haar oordeel uit te brengen steunt de jury op het geheel der gegevens door:

1° het onderzoek van de individuele dossiers die onder meer de beoordelingsfiches van het inrichtingshoofd en de verslagen van de inspectie bevatten;

2° verschillende proeven welke niet georganiseerd mogen worden in de vorm van vergelijkende of gewone examens waarbij boekengeleerdheid, geheugenkennis en eruditie als criteria gelden. Deze proeven dienen veeleer als bekwaamheidstest opgevat; dienstig hiertoe zijn de studievergaderingen met een beperkt aantal deelnemers, conferenties, colloquia, discussies, uiteenzettingen en persoonlijke werken. Deze proeven moeten aan elke categorie ambten worden aangepast.

4. — Ontvankelijk zijn de kandidaturen van de leden van het Rijkspersoneel die houder zijn van het vereiste bevoegdheidsbewijs, die de leeftijd van 30 jaar hebben bereikt en die 10 jaar dienst hebben in een onderwijsinrichting welke opgericht of overgenomen is door de Staat.

Volgens nader te bepalen modaliteiten, zal voor de directies die te begeven zijn in het technisch onderwijs, rekening kunnen gehouden worden met het aantal jaren dienst in het beroep.

5. — Voor elke categorie ambten wordt het aantal brevetten die per zitting mogen worden uitgereikt, bepaald overeenkomstig de voorziene behoeften, een redelijke reserve in acht genomen.

6. — Wanneer een ambt openvalt, doet de Minister een beroep op de personeelsleden die houder zijn van een brevet krachtens hetwelk zij naar dit ambt mogen solliciteren; de Minister doet dan een keuze onder degenen die zich kandidaat hebben gesteld.

7. — In feite hebben de laureaten van een bepaalde zitting de voorrang boven die van een latere zitting.

De Minister kan echter van deze regel afwijken.

In dit geval brengt hij de Permanente Commissie van het Schoolpact op de hoogte van zijn voornemen; de voormelde Commissie beraadslaagt hierover en kan personen afvaardigen om de kandidaat te ondervragen.

c) *Rijksinspectie.*

1. — De openstaande betrekkingen in de inspectie van het middelbaar, normaal- en technisch onderwijs verschijnen in het *Staatsblad*.

2. — In aanmerking komen alleen de kandidaten die houder zijn van de vereiste bevoegdheidsbewijzen, die de leeftijd van 35 jaar bereikt hebben, die het betrokken vak gedurende de laatste 6 jaren als hoofdamt onderwezen hebben en die de laatste 10 jaren onderwijs verstrekt hebben in:

La présidence du jury est assurée par un haut magistrat; un autre haut magistrat est nommé président suppléant et siège en cas d'absence du président.

Deux tiers des membres du jury sont choisis parmi les fonctionnaires du département de l'Éducation nationale et les membres du personnel enseignant de l'État. Les autres membres du jury sont choisis parmi des personnes compétentes, indépendantes de l'enseignement.

Le jury organise les épreuves.

3. — Ce jury s'assurera si les candidats possèdent les qualités humaines, les aptitudes et les connaissances professionnelles requises pour exercer avec compétence l'une des fonctions énumérées au 1° ci-dessus.

Il fondera son appréciation sur l'ensemble des données résultant:

1° de l'examen des dossiers individuels qui comporteront notamment les feuilles de cotation du chef d'établissement et les rapports d'inspection;

2° de diverses épreuves qui ne seront ni des concours, ni des examens fondés sur des connaissances livresques, la mémoire, l'érudition, mais des épreuves d'aptitude, notamment des séminaires à participation restreinte, des conférences, des colloques, des discussions, des exposés, des travaux personnels. Elles seront adaptées à chaque catégorie de fonctions.

4. — Sont recevables les candidatures des membres du personnel de l'État qui sont porteurs du titre requis, qui ont atteint l'âge de 30 ans et qui ont 10 ans de fonction dans un établissement d'enseignement créé ou repris par l'État. Selon des modalités à déterminer, il pourra être tenu compte, pour les directions à conférer dans l'enseignement technique, des années passées dans la profession.

5. — Pour chaque catégorie de fonctions, le nombre de brevets conférés par session d'épreuves est fixé selon les besoins prévisibles, compte tenu d'une réserve raisonnable.

6. — Lors d'une vacance, le Ministre fera appel aux membres du personnel qui sont porteurs d'un brevet les habilitant à postuler l'emploi; le Ministre choisira parmi ceux qui se sont portés candidats.

7. — En fait, les lauréats d'une session ont priorité sur ceux d'une session ultérieure.

Toutefois, le Ministre peut déroger à cette règle.

Dans ce cas, il informe de son intention la Commission permanente du Pacte scolaire, qui en délibère et qui peut déléguer des personnes pour entendre le candidat.

c) *Inspection de l'État.*

1. — Les vacances dans l'inspection de l'enseignement moyen, normal et technique sont publiées au *Moniteur*.

2. — Ne sont recevables que les candidatures des personnes qui possèdent le titre requis, qui ont atteint l'âge de 35 ans, qui ont enseigné la discipline considérée, comme charge principale, au cours des 6 dernières années et qui, au cours des 10 dernières années, ont enseigné:

a) een door het Rijk opgerichte of overgenomen onderwijsinrichting, zo zij kandidaat zijn voor het ambt van inspecteur van het middelbaar en het normaalonderwijs of voor de inspectie van de algemene vakken in het technisch onderwijs;

b) een door het Rijk georganiseerde of gesubsidieerde onderwijsinrichting, zo zij kandidaat zijn voor de inspectie van de andere vakken in het technisch onderwijs. Voor laatsgenoemde vakken mag een gedeelte van de jaren dienst in het onderwijs, volgens nader te bepalen regelen, vervangen worden door een aantal jaren beroepspraktijk.

3. — De kandidaturen worden onderzocht door een jury onder het voorzitterschap van een hoog magistraat; een ander hoog magistraat wordt plaatsvervangend voorzitter benoemd en fungeert bij afwezigheid van de voorzitter. De samenstelling en de werking van deze jury worden door de Koning op voorstel van de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur, vastgelegd.

De jury zal de verschillende bekwaamheidsproeven organiseren zoals bepaald is in het hoofdstuk over de bevoororderingen en het organiek reglement.

4. — De jury legt aan de Minister een lijst voor van ten hoogste 5 kandidaten die zij bekwaam acht het ambt uit te oefenen. Zij rangschikt ze volgens hun verdiensten of eventueel *ex aequo*.

d) Toepassing van de onderhavige beslissingen.

1. — De administratieve taken die uit de toepassing van deze resoluties voortvloeien met betrekking tot de aanwerving en het secretariaat van de jury's, zullen uitgevoerd worden door een daartoe in het Departement van Nationale Opvoeding en Cultuur ingerichte dienst.

Bedoelde dienst zal geleid worden door een ambtenaar die ten minste de graad van adviseur bekleedt en die rechtstreeks onder het gezag staat van de Secretaris-Generaal. De dienst zal één afdeling per taalrol omvatten.

Als secretaris van de jury's staan de ambtenaren van deze dienst onder het gezag van de voorzitters der jury's.

De werking van bedoelde dienst mag geenszins afbreuk doen noch aan de prerogatieven noch aan de verantwoordelijkheid van de jury's die, binnen de perken van de inrichtingsbesluiten, de proeven ontwerpen en over de organisatie ervan beslissen.

2. — Er dient over gewaakt te worden dat de bekwaamheidsproeven in een sfeer van vertrouwen en sereniteit plaatsvinden; derhalve moet alles vermeden worden wat hun onpartijdigheid en geheimhouding in het gedrang zou kunnen brengen.

3. — De Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur zal de ontwerpen van besluiten tot regeling van de uitvoering van de onderhavige resoluties aan de Permanente Commissie van het Schoolpact voorleggen.

4. — De Schoolpactcommissie wordt ermee belast te zorgen voor de uitvoering van deze resoluties.

5. — De personeelsleden die na 15 april 1963 in een bevorderings- of inspectieambt aangesteld worden, kunnen slechts benoemd worden bij toepassing van de sub b) en c) vastgestelde procedure.

Brussel, 8 mei 1963. »

Er wordt medegedeeld, dat de Raad van State erom verzocht werd advies uit te brengen over zes ontwerpen van koninklijke besluiten.

17. Kosteloos leerlingenvervoer.

In verband met het kosteloos vervoer van de leerlingen signaleert een lid, dat hiervoor de kredieten verhoogd

a) dans un établissement créé ou repris par l'Etat, pour ceux qui postulent pour l'inspection de l'enseignement moyen et normal et pour l'inspection des cours généraux dans l'enseignement technique;

b) dans un établissement organisé ou subventionné par l'Etat, pour ceux qui postulent pour l'inspection des autres cours dans l'enseignement technique. Pour ces derniers cours et selon des modalités à déterminer, une partie des années d'enseignement pourra être remplacée par des années passées dans la profession.

3. — Les candidatures sont examinées par un jury présidé par un haut magistrat; un autre haut magistrat est nommé président suppléant qui siège en cas d'absence du président. La composition et le fonctionnement de ce jury sont arrêtés par le Roi sur proposition du Ministre de l'Education nationale et de la Culture.

Il organisera les différentes épreuves d'aptitudes conques comme il a été dit au chapitre des promotions et fixées par le règlement organique.

4. — Le jury présente au Ministre une liste de 5 candidats au maximum qu'il juge aptes à exercer la fonction avec distinction. Il les classe par ordre de mérite et éventuellement *ex aequo*.

d) Application des présentes résolutions.

1. — Les tâches administratives découlant de l'application des présentes résolutions en matière de recrutement et de secrétariat des jurys seront assumées par un service organisé à cet effet au sein du département de l'Education nationale et de la Culture.

Ce service sera dirigé par un fonctionnaire ayant au moins le grade de conseiller et placé sous l'autorité directe du Secrétaire général. Il comprendra une section par rôle linguistique.

En leur qualité de secrétaires des jurys, les fonctionnaires de ce service sont placés sous l'autorité des présidents des jurys.

Le rôle de ce service ne peut en rien porter préjudice aux prérogatives et responsabilités des jurys qui, dans le cadre des arrêtés organiques, conçoivent les épreuves et décident de leur organisation.

2. — Il sera veillé à créer autour des épreuves d'aptitude un climat de confiance et de sérénité en évitant tout ce qui pourrait faire mettre en doute leur caractère d'impartialité et de discrétion.

3. — Le Ministre de l'Education nationale et de la Culture soumettra à la Commission permanente du Pacte scolaire, les projets d'arrêtés organiques assurant l'exécution des présentes résolutions.

4. — La Commission du Pacte scolaire est chargée de veiller à l'exécution des présentes résolutions.

5. — Les agents qui seront désignés à un emploi de promotion ou d'inspection après le 15 avril 1963 ne pourront y être nommés que par application de la procédure prévue sous b) et c).

Bruxelles, le 8 mai 1963. »

Il est signalé qu'il a été demandé au Conseil d'Etat d'émettre un avis au sujet de six projets d'arrêté royal.

17. Transports gratuit des élèves.

En ce qui concerne le transport gratuit des élèves, un membre signale que les crédits ont été augmentés de

worden met 700.500 frank ten behoeve van die leerlingen, die geen neutrale school vinden binnen een afstand van 4 km.

Het lid vraagt de verantwoording voor deze verhoging. Naar zijn overtuiging zou de jaarlijkse nieuwbouw van dertig lagere Rijksscholen het gevolg hebben, dat steeds meer kinderen een school kunnen bezoeken op minder dan vier kilometer van hun woonplaats.

Het lid concludeert dat de kredieten normaal zouden moeten verminderen.

De minister commentarieert als volgt artikel 28/8 :

Toestand artikel 28/8 van de begroting.

Artikel 28/8. — Uitgaven van alle aard voor het vervoer van de leerlingen (bij uitzondering met inbegrip van de uitgaven der vroegere dienstjaren).

Kredieten aangevraagd in 1963 :

Lager onderwijs	4.000.000
	(5.500.000)
Middelbaar Onderwijs	42.100.000
Technisch Onderwijs	9.000.000
	(11.400.000)
Normaalonderwijs	5.000.000

Kredieten aangevraagd in 1964 :

Lager Onderwijs	6.200.000
Middelbaar Onderwijs	37.000.000
Technisch Onderwijs	11.400.000
Normaalonderwijs	5.000.000

Kredieten :

1. Aangevraagd in de begroting voor 1963 :

Lager Onderwijs	4.000.000
Middelbaar Onderwijs	42.100.000
Technisch Onderwijs	9.000.000
Normaalonderwijs	5.000.000
	60.100.000

2. Vermeld in de begroting van 1964 als kredieten die bekomen zijn in 1963 :

Lager Onderwijs	5.500.000
Middelbaar Onderwijs	42.100.000
Technisch Onderwijs	11.400.000
Normaalonderwijs	5.000.000
	64.000.000

3. Aangevraagd in de begroting voor 1964 :

Lager Onderwijs	6.200.000
Middelbaar Onderwijs	37.000.000
Technisch Onderwijs	11.400.000
Normaalonderwijs	5.000.000
	59.600.000

Opmerkingen :

1. Globaal genomen, is het krediet verminderd met 64.000.000 — 59.000.000 = 4.400.000 frank.

2. Alleen voor het Lager Onderwijs is een kredietverhoging, ten bedrage van 700.000, aangevraagd.

Wettiging :

uitgaven van 1963	5.500.000
uitgaven van 1964	5.500.000
+ opening van 30 scholen	700.000
	6.200.000

700.500 francs au profit des élèves qui ne peuvent fréquenter une école neutre dans un rayon de 4 kilomètres autour de leur domicile.

Le membre demande la justification de cette augmentation. Il a, quant à lui, la conviction que la construction annuelle de trente nouvelles écoles primaires de l'Etat devrait avoir pour conséquence une augmentation constante du nombre d'enfants pouvant fréquenter une école située à moins de quatre kilomètres de leur domicile.

Le membre en conclut que normalement les crédits devraient diminuer.

Le Ministre commente l'article 28/8 comme suit :

Situation de l'article 28/8 du budget.

Article 28/8. — Dépenses de toute nature relative au transport des élèves (y compris exceptionnellement les dépenses des exercices antérieurs).

Crédits demandés en 1963 :

Enseignement Primaire	4.000.000
	(5.500.000)
Enseignement Moyen	42.100.000
Enseignement Technique	9.000.000
	(11.400.000)
Enseignement Normal	5.000.000

Crédits demandés en 1964 :

Enseignement Primaire	6.200.000
Enseignement Moyen	37.000.000
Enseignement Technique	11.400.000
Enseignement Normal	5.000.000

Crédits :

1. Demandés au budget de 1963 :

Enseignement Primaire	4.000.000
Enseignement Normal	42.100.000
Enseignement Technique	9.000.000
Enseignement Normal	5.000.000
	60.100.000

2. Mentionnés au budget de 1964 comme crédits obtenus en 1963 :

Enseignement Primaire	5.500.000
Enseignement Moyen	42.100.000
Enseignement Technique	11.400.000
Enseignement Normal	5.000.000
	64.000.000

3. Demandés au budget en 1964 :

Enseignement Primaire	6.200.000
Enseignement Moyen	37.000.000
Enseignement Technique	11.400.000
Enseignement Normal	5.000.000
	59.600.000

Remarques :

1. Le crédit global a diminué de 64.000.000 — 59.600.000 = 4.400.000 francs.

2. Seul l'Enseignement Primaire demande une augmentation de crédit de 700.000 francs.

Justification donnée :

dépenses de 1963	5.500.000
dépenses de 1964	5.500.000
+ ouverture de 30 écoles	700.000
	6.200.000

Doordat nieuwe lagere scholen werden geopend, komen er nu in het Rijksonderwijs leerlingen die in afgelegen streken wonen en die vroeger de lokale school bezochten.

3. Er moet rekening worden gehouden met de verhoging van de vervoerkosten.

4. Er dient op gewezen te worden dat de terugbetaling van de vervoerkosten gegrond is op wettelijke bepalingen: deze bepalingen mogen, enerzijds, niet ontrokken worden waar ze de terugbetaling voorschrijven en, anderzijds, niet te buiten worden gegaan, wanneer ze het niet veroorloven. De opgegeven bedragen zijn slechts ramingen van uitgaven doch geenszins bedragen die moeten uitgegeven worden.

18. B. R. T. — T. V. — Theaters.

Door diverse commissieleden werden inlichtingen gevraagd over

1° de samenwerking van de B. R. T. en de Nederlandse Radio en T. V.;

2° de Philharmonie te Antwerpen;

3° de subsidiëring van kleine theaters;

4° de mobiele schijf Lyrisch Toneel 1964;

5° de bijzondere uitgaven voor de nationale opera;

6° de aanwerving van losse medewerkers;

7° de niet-contractueel geëngageerde medewerkers;

8° het globale personeelskader;

9° de inkomsten buiten dotaties;

10° de tussenkomsten van derden in de programmakosten;

11° de richtlijnen in verband met het radio-persoverzicht;

12° de regeringsuitzendingen;

13° anti-Nederlands ostracisme in de franse radio-uitzendingen.

1° Samenwerking B. R. T. en Nederlandse Radio en TV.

Op de vraag hoe het staat met de samenwerking B.R.T.-Nederlandse radio en TV en onder welke vorm deze samenwerking geïnstitutionaliseerd werd, antwoordt de Minister van Cultuur, dat de samenwerking tussen de B. R. T. en het Nederlands omroepbestel op verscheidene niveau's geschiedt. De leden van de Raad van Beheer hebben sedert 1961 reeds tweemaal een gemeenschappelijke vergadering gehouden met de leden van de bestuursorganen der Nederlandse omroepverenigingen. Bij die gelegenheden werden alle grote vraagstukken van gemeenschappelijk belang behandeld. Tijdens diezelfde periode vonden op het vlak van de TV-directies drie bijeenkomsten plaats waar aan de plannen tot samenwerking een concretere vorm werd gegeven. In een volgende uitvoeringsstadium houden de werkgroepen voor de sectoren ontspanning, documentaire en dramatische uitzendingen geregeld vergaderingen.

Bij de radio is de samenwerking van jongere datum. Desondanks konden reeds een aantal gemeenschappelijke projecten worden uitgewerkt. Voorlopig komt de nadruk hierbij hoofdzakelijk op de ontspanning te liggen. Daarnaast moet worden aangestipt, dat in het kader van de Conferentie der Nederlandse Letteren een sectie voor radio en televisie in het leven werd geroepen, waarvan de leden uiteraard hoofdzakelijk oog hebben voor de mogelijkheden van een samengaan op literair gebied.

Tenslotte heeft de Raad van Beheer der Nederlandse Uitzendingen een vast BRT-vertegenwoordiger bij de Nederlandse Radio Unie (NRU) en de Nederlandse Tele-

L'ouverture de nouvelles écoles primaires a pour effet d'attirer vers l'Enseignement de l'Etat des élèves habitant des régions écartées qui primitivement restaient sur place.

3. Il faut tenir compte de l'augmentation du coût du transport.

4. Il y a lieu de noter que le remboursement des frais de transport résulte de dispositions légales qu'on ne peut, d'une part, éluder quand elles imposent le remboursement, d'autre part, outrepasser quand elles ne le justifient pas. Les sommes prévues ne correspondent donc qu'à des dépenses prévisibles et non à un montant que l'on est tenu de dépenser.

18. R. T. B. — T. V. — Théâtres.

Divers membres de la Commission désirent obtenir des renseignements sur :

1° la collaboration entre la B. R. T. et la Radio-Télévision néerlandaise;

2° la Philharmonie d'Anvers;

3° les subventions aux petits théâtres;

4° la tranche mobile du Théâtre lyrique pour 1964;

5° les dépenses spéciales pour l'opéra national;

6° le recrutement de collaborateurs occasionnels;

7° les collaborateurs qui ne sont pas engagés sous contrat;

8° le cadre global du personnel;

9° les recettes hors dotations;

10° les interventions de tiers dans le coût des programmes;

11° les directives concernant la revue de la presse à la radio;

12° les émissions gouvernementales;

13° ostracisme dont le néerlandais est l'objet dans les émissions radiophoniques de langue française.

1° Collaboration entre la B. R. T. et la Radio-Télévision Néerlandaise,

Au membre qui l'a interrogé sur la collaboration entre la B. R. T. et la Radio-Télévision néerlandaise et sur la forme sous laquelle cette collaboration a été institutionnalisée, le Ministre de la Culture répond que la collaboration entre la B. R. T. et le « Nederlandse omroep » s'établit à divers niveaux. Depuis 1961, les membres du Conseil de Gestion ont déjà eu deux réunions communes avec les membres des organes de direction des « Nederlandse omroepverenigingen ». Tous les grands problèmes d'intérêt commun ont été abordés lors de ces réunions. Pendant la même période et au niveau des directions de la télévision, se sont tenues trois réunions au cours desquelles les plans de collaboration ont reçu une forme plus concrète. A un stade d'exécution ultérieur, les groupes de travail des secteurs émissions récréatives, émissions documentaires et émissions dramatiques se réunissent régulièrement.

A la radio, la collaboration est de plus fraîche date. Néanmoins, un certain nombre de projets communs ont déjà pu être élaborés. Pour l'instant, l'accent est mis principalement sur les émissions récréatives. Il faut signaler en outre que dans le cadre de la « Conferentie der Nederlandse Letteren », une section de radio et de télévision a été créée dont les membres sont, par nature, principalement intéressés par les possibilités d'une association sur le plan littéraire.

Enfin, le Conseil de Gestion des Emissions néerlandaises a désigné un représentant permanent de la B. R. T. auprès de la « Nederlandse Radio Unie » (NRU) et de la

visie Stichting (NTS) aan geduid, die zijn ambt bij de jongste jaarwisseling in Hilversum en Bussum heeft aanvaard.

2° De Philharmonie te Antwerpen.

Een lid tekent protest aan tegen de ongelijke behandeling van de Philharmonie van Antwerpen en het Stedelijk Orkest te Luik, en kondigt in dit verband aan dat hij een amendement zal neerleggen om de subsidies voor de beide orkesten op een gelijk niveau te brengen.

De Minister van Cultuur antwoordt hierop dat men er zou genoeg kunnen mee nemen te verwijzen naar het principe van de culturele autonomie en opsomming te geven van de verschillende posten waar hetzij in sector B, hetzij in sector C, ongelijke kredieten voorzien zijn.

Bij wijze van voorbeeld haalt hij aan, dat op de Vlaamse sector 10 miljoen meer is voorzien dan op de Waalse sector voor het lyrisch toneel.

Hij geeft er zich echter rekenschap van dat men hier voor een bijzonder delikaat geval staat omdat het voor de Philharmonie te Antwerpen geen prettige toestand zou zijn haar muzikanten naar het Luiker orkest te zien vertrekken, en bijgevolg moet hier wel de vraag gesteld worden in welke mate een verschillende bezoldiging kan worden aanvaard.

In de tweede plaats meent hij echter een principiële vraag te moeten naar voor brengen, namelijk: hoeveel eersterangsorkesten kan België vormen? Deze vraag is pertinent omdat inderdaad de verhoogde subsidies in de Waalse sector er op berekend zijn aan de leden van het Luiks orkest dezelfde salarissen uit te betalen als aan de leden van het Nationaal Orkest en aan die van het Groot Symfonisch Orkest van de B. R. T.

Indien men die weg opgaat, dan moet men er zich goed van bewust zijn dat men vijf eersterangsorkesten wil vormen, nl.:

het Nationaal Orkest;
dat van de B. R. T.;
de Philharmonie te Antwerpen;
het stedelijk Orkest te Luik
en het orkest van de Nationale Opera.

Na zich terzake te hebben laten voorlichten is de Minister persoonlijk overtuigd dat we niet in staat zijn die vijf eersterangsorkesten op te richten en bijgevolg rijst de vraag of er dan geen onderscheid moet gemaakt worden in de salarissen, die aan de orkesten van de eerste rang en aan de orkesten van de tweede rang kunnen worden uitbetaald.

Dit is een principiële probleem waarover de beide Ministers van Cultuur reeds een eerste bespreking hebben gehad maar die voorlopig niet tot een concrete conclusie heeft geleid.

De beide Ministers zullen zich verder laten voorlichten en hun besprekingen terzake voortzetten. Zij verzoeken de Kamercommissie eveneens zich over dit probleem te willen beraden en de kredieten in de begroting voorzien voorlopig te laten voor wat ze zijn.

De Minister voor Cultuur hoopt dat het mogelijk zal zijn tegen de dag, waarop de bespreking in de openbare vergadering begint, een behoorlijke oplossing aan de Kamer voor te stellen.

Al naar gelang de oplossing die de Ministers ten slotte aan het Parlement zullen voorleggen, zullen de kredieten op de Vlaamse sector ongewijzigd blijven of verhoogd worden, zodanig dat bij gelijke voorwaarden de bezoldiging van de orkesten van de Philharmonie te Antwerpen niet lager zal liggen dan die van de leden van het Luiker Orkest.

« Nederlandse Televisie Stichting » (NTS). Ce représentant est entré en fonction à Hilversum et à Bussum au début de cette année.

2° La Philharmonie d'Anvers.

Un membre proteste contre le traitement inégal dont est l'objet la Philharmonie d'Anvers par rapport à l'Orchestre communal de Liège et annonce à ce sujet qu'il présentera un amendement en vue de porter à un niveau égal les subsides destinés aux deux orchestres.

Le Ministre de la Culture répond que l'on pourrait se contenter d'invoquer le principe de l'autonomie culturelle et énumérer les divers postes pour lesquels sont prévus des crédits inégaux, ou dans le secteur B ou dans le secteur C.

A titre d'exemple, il signale que les crédits prévus pour le théâtre lyrique du secteur flamand dépassent de 10 millions ceux du secteur wallon.

Il se rend compte toutefois que le cas en question est particulièrement épineux, car il ne serait pas agréable pour la Philharmonie d'Anvers de voir ses musiciens l'abandonner pour l'orchestre liégeois, et dès lors il faut bien se demander ici dans quelle mesure une rémunération différente peut être admise.

En second lieu, il croit devoir poser une question de principe: combien d'orchestres de premier ordre la Belgique est-elle à même de constituer? Cette question est pertinente car les subsides plus élevés destinés au secteur wallon sont établis en vue d'accorder aux membres de l'orchestre de Liège les mêmes salaires qu'aux membres de l'orchestre national et du grand orchestre symphonique de la R. T. B.

Si l'on suit cette voie, il faut bien se rendre compte que l'on veut en Belgique constituer cinq orchestres de premier ordre, notamment:

l'Orchestre national;
celui de la R. T. B.;
la Philharmonie d'Anvers;
l'Orchestre communal de Liège
et l'Orchestre de l'Opéra national.

Après avoir pris des renseignements sur ce point, le Ministre est personnellement convaincu que nous ne pouvons pas nous permettre de constituer cinq orchestres de premier ordre et, dès lors, la question se pose de savoir s'il ne convient pas d'établir une différence entre les rémunérations payées dans les orchestres de premier ordre et dans ceux de second ordre.

C'est un problème de principe dont les deux Ministres de la culture ont déjà discuté une première fois sans arriver, pour l'instant, à une conclusion concrète.

Les deux Ministres continueront à recueillir des renseignements et poursuivront leurs entretiens sur ce point; ils demandent à la Commission de la Chambre de réfléchir également à cette question et de ne pas modifier, pour l'instant, les crédits inscrits au budget.

Le Ministre de la Culture espère qu'il sera possible de présenter à la Chambre une solution satisfaisante au moment d'entamer la discussion en séance publique.

Selon ce que sera la solution que les Ministres soumettront enfin au Parlement, les crédits destinés au secteur flamand ne seront pas modifiés ou seront majorés de telle sorte que, à conditions égales, les rémunérations à la Philharmonie d'Anvers ne seront pas inférieures à celles des membres de l'Orchestre de Liège.

3° *Subsidiëring van de kleine theaters.*

Op de vraag of het juist is dat een nieuwe subsidiëeringsregeling werd getroffen waardoor het bestaan van de theaters in het gedrang zou worden gebracht, antwoordt de Minister voor Cultuur, dat het lid ongetwijfeld, zoals hij, in de pers een bepaald manifest heeft gelezen uitgaande van drie kleine theaters. De Minister doet hierbij allereerst opmerken dat noch zijn kabinet, noch hijzelf nooit vanwege één van deze drie theaters een schriftelijk of mondeling verzoek heeft ontvangen.

Nooit hebben ze bepaalde bezwaren voorgelegd of bepaalde vragen gesteld. Hij weet dus ook alleen datgene wat in de pers is verschenen. Verder moet hij ten stelligste logenstraffen dat hun toelagen zouden worden ingetrokken, zoals wordt beweerd. Die bewering berust op geruchten of vermoedens over zogenaamde ministeriële intenties waarvan ze de inhoud niet kennen.

In de derde plaats moet worden aangestipt dat vijf andere kamertheaters zich van deze actie totaal desolidariseren. Ten slotte kan de Minister het lid ook op financieel gebied gerust stellen de subsidies die aan al deze theaters voor 1963 werden toegekend, zijn, behalve voor één onder hen, niet verminderd. Indien de toelage voor één theater werd vermindert, dan is het omdat de activiteit ervan tijdens het jaar 1963 sterk is geslonken.

4° *De mobiele schijf Lyrisch Toneel 1964.*

Op de vraag of het mogelijk is de verdeling op te geven van de mobiele schijf Lyrisch Toneel 1964 antwoordt de Minister voor Cultuur, dat het niet mogelijk is dit nu reeds te zeggen, want anders ware een speciale littera niet nodig geweest voor aanvullende toelagen buiten statuut.

5° *Bijzondere uitgaven voor de nationale opera.*

Een lid wenst te weten wat verstaan wordt door de « bijzondere uitgave in de begroting voor de nationale opera » ?

De Minister antwoordt dat in die som van meer dan 18 miljoen alle uitgaven begrepen zijn die rechtstreeks verband houden met de opvoering : orkesten, decor, regie, dirigent, reiskosten van de toernees, enz.

6° *De aanwerving van losse medewerkers.*

In verband met de vraag luidens welke regels of voorschriften de losse medewerkers bij de B. R. T. worden aangeworven en wie over die aanwervingen beslist, antwoordt de Minister, dat de basis-reglementering in de Vlaamse uitzendingen praktisch dezelfde is als in de Franstalige uitzendingen.

Hij herhaalt dan ook niet wat Minister Janne voor de Franstalige uitzendingen heeft gezegd.

Ter aanvulling wil hij er alleen op wijzen, dat de aanwerving van losse medewerkers niet alleen gebeurt in de artistieke maar ook in de journalistieke sector.

In het Instituut der Nederlandstalige Uitzendingen geschiedt de aanwerving van deze losse medewerkers door de betrokken dienstchef met goedkeuring van zijn direc-

3° *Subventionnement des petits théâtres.*

A la question relative à la véracité de l'information selon laquelle on avait pris, en matière de subventionnement, une réglementation nouvelle pouvant mettre en péril l'existence des petits théâtres, le Ministre de la Culture a répondu que l'honorable membre avait sans doute lu, comme lui, dans la presse un manifeste émanant de trois petits théâtres. Le Ministre fait tout d'abord observer que ni lui, ni son cabinet n'ont jamais reçu de requête écrite ou verbale de la part de l'un de ces trois théâtres.

Ceux-ci n'ont jamais présenté de réclamation ou posé de questions. Il ne sait donc que ce qui a paru dans la presse.

Ensuite il se voit contraint de démentir très catégoriquement la prétendue suppression de leurs subventions. Cette affirmation est fondée sur des rumeurs ou sur des suppositions au sujet de prétendues intentions ministérielles dont ils ignorent la teneur.

En troisième lieu, il convient de souligner que cinq autres théâtres de poche se désolidarisent totalement de cette action. Enfin, le Ministre est en mesure de rassurer l'honorable membre même sur le plan financier : les subventions, octroyées à ces théâtres pour 1963, n'ont, exception faite pour l'un d'entre eux, pas été réduites. S'il est vrai qu'il y a eu réduction de la subvention pour l'un d'entre eux, c'est parce que l'activité dudit théâtre a fortement diminué au cours de l'année 1963.

4° *Tranche mobile — Théâtre lyrique 1964.*

Un membre ayant demandé quelle était la répartition de la tranche mobile réservée en 1964 au théâtre lyrique, le Ministre de la Culture a répondu qu'il était impossible de le dire dès à présent sans quoi il serait superflu de prévoir un littéra distinct pour les subventions complémentaires hors statuts.

5° *Dépenses spéciales pour l'opéra national.*

Un membre désire apprendre ce qu'il faut entendre par « dépense spéciale au budget pour l'opéra national ».

Le Ministre répond que sont comprises dans cette somme de plus de 18 millions toutes les dépenses se rapportant directement aux représentations : orchestres, décors, régie, dirigeants, frais de voyage des tournées, etc.

6° *Recrutement de collaborateurs occasionnels.*

Aux questions de savoir selon quelles règles ou instructions les collaborateurs occasionnels sont recrutés et qui décide des recrutements, le Ministre répond que la réglementation de la base est pratiquement la même pour les émissions flamandes que pour les émissions françaises.

Il ne répétera donc pas ce que le Ministre Janne a dit au sujet des émissions françaises.

Complémentairement, il désire uniquement signaler que le recrutement de collaborateurs occasionnels ne se fait pas seulement dans le secteur artistique mais aussi dans le secteur journalistique.

A l'Institut des émissions en langue néerlandaise, c'est le chef de service intéressé qui procède au recrutement de ces collaborateurs occasionnels, sous l'approbation de son

teur, Programma-directeur, directeur-generaal en zelfs de beheersorganen oefenen echter toezicht uit over deze aanwervingen.

7° Niet contractueel verbonden medewerkers.

In antwoord op een vraag i.v.m. de buitenstaande medewerkers die met contract aangeworven werden, verklaart de Minister dat het organiek kader van de B. R. T. ontoereikend is om te beantwoorden aan de vereisten en aan de imperatieven van de programmatie. Iedere culturele dienst van de radio en van de televisie beschikt, volgens de behoeften van de uitzendingen, over een veranderlijk aantal externe medewerkers, die aangeworven worden per seizoen of voor een reeks prestaties of nog met een contract van onbepaalde duur, dat steeds kan opgezegd worden.

Het gaat om betrekkingen die uitsluitend van tijdelijke aard zijn en waarin het kader niet voorziet: realisators, assistenten, scripts, programmators, geluidsregisseurs, toneelkapsters, costumiers, presentators, animators, enz.

1° De kandidaten worden aangeworven op grond van hun algemene ontwikkeling en hun speciale vorming, die na een proeftijd gecontroleerd wordt. Over de talenten en over de aanleg wordt een oordeel geveld na de leertijd.

2° Het grootste deel van het creatiepersoneel wordt bij de T. V. buiten kader aangeworven. De radio doet ook een beroep op plaatsvervangers, die betaald worden volgens een contract van veranderlijke duur, naar gelang van de gevallen en de behoeften. Dit aanwervingssysteem is opgedrongen door de noodzaak, periodiek de formules en de talenten te vernieuwen en de programma's te variëren.

3° Vooraleer een contract te bekomen worden alle medewerkers getest. Ieder persoon die een dienstaanbieding doet welke aanvaardbaar schijnt te zijn, wordt aan een proef onderworpen. De bezoldigingen worden vastgesteld in overeenstemming met de kwaliteit van de prestaties en met de ervaring. Er is geen enkel diploma vereist, daar de kwaliteiten op radio- en televisiegebied van hoofdzakelijk belang zijn.

Ter voorkoming van willekeur heeft de Raad van Beheer nochtans bezoldigingsschalen en categorieën ingevoerd. Er zijn verscheidene categorieën van realisators, assistenten, toneelkapsters, presentators, enz. Aan ieder ervan is een minimum- en een maximumtarief verbonden, hetwelk niet overeenstemt met de schalen der graden van het organiek kader. De opvoering van de wedden is voorwaardelijk en wordt periodiek toegestaan op grond van een gunstig rapport en op hiërarchisch voorstel.

Het stelsel en de grondbeginselen van de indienstneming, alsook de perken van de bezoldigingen worden door de Raad van Beheer voorgesteld. Hij beslist over de indienstneming voor een duur van meer dan 12 maanden. De Directeur-generaal werft het tijdelijk personeel aan voor een duur van minder dan 12 maanden.

De B. R. T. doet voor gelegenheidsrealisaties en -prestaties ook een beroep op medewerkers die per prestatie betaald worden. Als die prestaties talrijker en regelmatig worden, dan wordt aan die medewerkers een contract aangeboden.

De B. R. T. heeft in 1963 meer dan 23.000 contracten voor medewerking aan de uitzendingen afgesloten. De bezetting van het organiek kader bedraagt 402 eenheden.

Het niet-statutaire personeel, d.w.z. het personeel dat niet definitief in het personeelskader is aangeworven, moet als volgt onderverdeeld worden :

directeur. Le directeur des programmes, le directeur général et même les organes de gestion exercent cependant un contrôle sur ces recrutements.

7° Collaborateurs non engagés sous contrat.

En réponse à une question au sujet des collaborateurs extérieurs engagés sous contrat, le Ministre déclare que le cadre organique de la R. T. B. est insuffisant pour répondre aux exigences et aux impératifs de la programmation. Chaque service culturel de la radio et de la télévision dispose en nombre variable, selon les nécessités des émissions, de collaborateurs extérieurs engagés à la saison ou pour une série de prestation ou encore par contrat de durée indéfinie, mais toujours résiliable.

Il s'agit d'emplois strictement temporaires qui ne sont pas prévus au cadre : réalisateurs, assistants, scripts, programmateurs, sonorisateurs, maquilleuses, costumières, présentateurs, animateurs, etc.

1° Les recrutements se font sur la base de la culture générale des candidats et de leur formation spéciale contrôlée après un stage. Les talents et les aptitudes sont jugées après apprentissage.

2° La plus grande partie du personnel de création est engagé hors cadre à la T. V. La radio fait aussi appel à des suppléants payés au contrat à durée variable selon les cas et les besoins. Ce système de recrutement est imposé par la nécessité de renouveler périodiquement les formules et les talents et de varier les programmes.

Tous les collaborateurs sont testés avant d'obtenir un contrat. Toute personne dont les offres de service paraissent acceptables fait un essai. Les rémunérations sont fixées en fonction de la qualité des prestations et de l'expérience. Aucun diplôme n'est exigé, les qualités radiophoniques ou télévisuelles étant essentiellement en cause.

Cependant, pour éviter l'arbitraire, le Conseil d'Administration a établi des échelles de rémunération et des catégories. Il existe plusieurs catégories de réalisateurs, d'assistants, de maquilleuses, de présentateurs, etc. Chacune est assortie d'un tarif minimum et maximum, qui n'a pas d'équivalence avec les barèmes des grades du cadre organique. La progression des traitements est conditionnelle et consentie périodiquement sur rapport favorable et proposition de la hiérarchie.

C'est le Conseil d'Administration qui fixe le système, les principes de base des engagements et détermine les limites des rémunérations. Il décide des engagements pour des périodes excédant 12 mois. Le Directeur Général engage le personnel temporaire pour des périodes inférieures à 12 mois.

La R. T. B. recourt aussi à des collaborateurs au cachet pour des réalisations et prestations occasionnelles. Quand leurs prestations au cachet deviennent nombreuses et régulières, un contrat leur est offert.

La R. T. B. a conclu plus de 23.000 contrats en 1963 pour collaboration aux émissions. Les effectifs du cadre organique s'élèvent à 402 unités.

Le personnel non statutaire, c'est-à-dire qui n'est pas engagé définitivement dans les cadres, se subdivise comme suit :

1° Het personeel dat bij gelegenheid ter beschikking van de instituten van de B. R. T. wordt gesteld door particuliere bedrijven.

Typisten, stenotypisten, redacteurs.
Beloning : per uur.

2° Externe medewerkers, beloond met een gage of met honoraria.

Professor die een causerie houdt.
Voorstelling gegeven door goochelaars, clowns, zangers, enz.
Specialist wie men een kroniek laat verzorgen.

3° De tijdelijke personeelsleden die functies bekleden welke in het kader opgenomen zijn.

Betaald volgens de in het kader vastgestelde normale minimale weddeschalen.

4° De tijdelijke personeelsleden die zijn aangeworven voor taken waarvan de duur in de tijd beperkt is :

a) het personeel dat is aangeworven voor tijdelijke vervanging van een titularis wiens betrekking in het kader voorkomt en die gedurende een beperkte tijd zijn dienst niet kan waarnemen (wegens legerdienst, kraamverlof, ziekte van korte duur);

b) het personeel dat is aangeworven om een buiten het kader staande betrekking te bekleden, om een in de tijd beperkte activiteit uit te oefenen, die overeenkomt met een in het organiek kader voorkomende graad;

c) het personeel dat is aangeworven om een buiten het kader staande betrekking te bekleden ten einde een in de tijd beperkte activiteit uit te oefenen die niet beantwoordt aan een in het organiek kader voorkomende graad.

5° De culturele medewerkers die zijn aangeworven met een contract (tijdelijk personeel dat een artistieke opdracht te vervullen heeft).

133 voor de Franstalige uitzendingen;
101 voor de Nederlandstalige uitzendingen.

Scripts :

7.000 frank per maand à 100 % + 300 frank per maand à 100 % na elke periode van 24 maanden dienst.

Programmatoren :

weddeschaal : 121.200 frank tot 198.000 frank à 100 %.

Assistenten-realisatoren :

van 8.000 tot 14.000 frank (à 100 %).

Regisseurs en réalisatoren :

Beloning vastgesteld door de Directeur-generaal tussen 11.000 frank en 20.000 frank (à 100 %); een tussenschaal maakt het mogelijk de medewerkers te rangschikken naar hun waarde en ervaring die zij bij de B. R. T. hebben verworven (contracten voor 12 maanden).

Geen regeling voor die indienstneming : om het even welke nationaliteit.

1° Personnel mis occasionnellement à la disposition des Instituts de la R. T. B. par des firmes privées.

Dactylos, sténodactylos, rédacteurs.
Rémunération : à l'heure.

2° Les collaborateurs extérieurs rémunérés par cachet ou honoraires.

Professeur qui donne une causerie.
Numéro de jongleurs, clowns, chanteurs, etc.

Spécialiste à qui l'on demande une chronique.

3° Les agents temporaires qui occupent des fonctions prévues au cadre.

Payés aux barèmes minima normaux prévus aux cadres.

4° Les agents temporaires engagés pour des tâches dont la durée est limitée dans le temps :

a) le personnel recruté pour remplacer temporairement un titulaire dont l'emploi est prévu au cadre et qui, pendant une période limitée, ne peut assurer son service (en raison de service militaire, congé de maternité, maladie de courte durée);

b) le personnel recruté pour occuper un emploi hors cadre, pour exercer une activité limitée dans le temps et qui correspond à un grade prévu au cadre organique;

c) Le personnel recruté pour occuper un emploi hors cadre, pour exercer une activité limitée dans le temps et qui ne correspond pas à un grade prévu dans le cadre organique.

5° Les collaborateurs culturels engagés par contrat (personnel temporaire chargé d'une mission artistique) :

133 pour les émissions françaises;
101 pour les émissions néerlandaises.

Scripts :

7.000 francs par mois à 100 % + 300 francs par mois à 100 % après chaque période de 24 mois de service.

Programmateurs :

échelles de 121.200 à 198.000 francs à 100 %.

Assistants-réalisateurs :

de 8.000 à 14.000 francs (à 100 %).

Metteurs en scène et réalisateurs :

Rémunération fixée par le Directeur Général entre 11.000 francs et 20.000 francs (à 100 %) une échelle intermédiaire permettant de classer les collaborateurs selon leur valeur et l'expérience qu'ils ont acquise à la R. T. B. (Contrats de 12 mois).

Aucune règle pour ces engagements : n'importe quelle nationalité.

8° *Het globale personeelskader.*

Een lid wenst te weten hoeveel personeelsleden tewerkgesteld zijn in onze radio- en televisie-instituten :

1° vóór de toepassing van de wet van 1960, waardoor de structuur van het N. I. R.-I. N. R. werd gewijzigd;

2° op dit ogenblik.

Deze inlichtingen dienen, zo mogelijk, te worden verstrekt met de verdeling over het Franstalig en het Nederlandstalig instituut en de gemeenschappelijke diensten, enerzijds, en over de radiosector en televisiesector, anderzijds.

De opgegeven getallen dienen zowel de personeelsleden onder normaal statuut als de geregeld tewerkgestelde externe medewerkers, globaal of met de nodige onderverdeling, te omvatten.

Hieronder volgen de statistieken van het kaderpersoneel in januari 1964 in vergelijking met het personeel van het N. I. R. in 1959 (op dat ogenblik bestond er slechts één enkel instituut).

Voor het Instituut van de Franse uitzendingen moet bovendien nog rekening worden gehouden met talrijke gelegenheidsmedewerkers, die voor een onbepaalde duur of voor een bepaalde opdracht worden aangeworven.

Zo werden er 23.000 contracten gesloten in 1963. Een zelfde medewerker kan natuurlijk talrijke contracten afsluiten voor verschillende uitzendingen.

Zonder lange opzoekingen kan niet worden uitgemaakt hoeveel personen, die niet tot de B. R. T. behoren, aan de uitzendingen hebben deelgenomen.

Inventaris van het personeel op grond van de wedden van januari 1964.

	Tijdelijken	Vaste
Franstalig Instituut :	—	—
Radio	62	179
T. V.	203	59
Nederlandstalig Instituut :		
Radio	99	200
T. V.	108	49
Instituut der gemeenschappelijke diensten :		
Gemeenschappelijke diensten	6	26
Technisch departement	200	629
Administratieve en financiële diensten ...	206	143
Gemeenschappelijke culturele diensten ...	15	117
Uitzendingen in de Duitse taal	0	2
Internationale betrekkingen	3	16
Werelduitzendingen	27	33
Grote werken	5	15
	934	1.468
N. I. R.-I. N. R.		

Inventaris van het personeel einde 1959 :

Tijdelijken	Vaste
—	—
458	1.204

8° *Le cadre global du personnel.*

Un membre voudrait connaître le nombre d'agents occupés au sein de nos instituts de radio et de télévision :

1° avant la mise en application de la loi de 1960 transformant la structure de l'I. N. R.-N. I. R.;

2° à l'heure actuelle.

Si possible, ces renseignements devraient être donnés avec la ventilation par institut français, institut néerlandais, et services communs d'une part; par secteur radio et secteur télévision d'autre part.

Ces chiffres devraient comprendre, soit globalement, soit en les ventilant, les agents à statut normal et les collaborateurs extérieurs régulièrement utilisés.

Voici les statistiques du personnel de cadre en janvier 1964, comparativement au personnel de l'I. N. R. 1959 (à l'époque, il n'y avait qu'un seul institut).

Il faut compter en outre pour l'Institut des Emissions françaises de nombreux collaborateurs extérieurs engagés au contrat à durée indéterminée ou à la prestation.

23.000 contrats ont été ainsi conclus en 1963, un même collaborateur pouvant bien entendu conclure de très nombreux contrats pour des émissions différentes.

Il est impossible, sans de longues recherches, de dire exactement combien de personnes étrangères à la R. T. B. ont participé aux émissions.

Inventaire du personnel sur la base des traitements de janvier 1964.

	Temporaires	Définitifs
Institut Français :	—	—
Radio	62	179
T. V.	203	59
Institut Flamand :		
Radio	99	200
T. V.	108	49
Institut des services communs :		
Services communs	6	26
Département technique	200	629
Services administratifs et financiers ...	206	143
Services culturels communs	15	117
Emissions en langue allemande	0	2
Relations internationales	3	16
Emissions mondiales	27	33
Grands travaux	5	15
	934	1.468
I. N. R.-N. I. R.		

Inventaire du personnel fin 1959 :

Temporaires	Définitifs
—	—
458	1.204

**Organigramme
des services de la direction générale.**

Direction générale.
Directeur général
1 secrétaire du D. G.
1 secrétaire sténodactylo
1 commis-sténodactylo
2 sténodactylos
1 sous-chef de bureau
1 gens de service

**Organisatieschema
van de diensten van de algemene directie.**

Algemene directie
Directeur-generaal
1 secretaresse van de D. G.
1 secretaresse stenotypiste
1 klerk stenotypist
2 stenotypisten
1 onderbureauchef
1 dienstpersoneel

Diensten van de algemene directie
1 adviseur-hoofd van de dienst

Service de la direction générale
1 conseiller-chef de service

Public relations
1 dienstchef

Relations publiques
1 chef de service

*Bestendige
enquête over de
programma's*
1 dienstchef of
redactiesecretaris

*Enquête
permanentes sur
les programmes*
1 chef de service
ou secrétaire
de rédaction

*Audities
en wedstrijden*
1 dienstchef
—
*Auditions
et concours*
1 chef de service

*Bekendmaking
van de uitgezonden
Programma's*

1 redactie
secretaris
1 journalist

*Openbare
gebeurtenissen
en Protocol*

1 redactie-
secretaris
1 journalist

*Brieven van
toehoorders
en TV-kijkers*

1 redactie-
secretaris
1 journalist

*Secretariaat
voor de Pers*

1 redactie-
secretaris
1 journalist

*Secretariat
de Presse*

1 secrétaire
de rédaction
1 journaliste

*Manifestations
publiques
et Protocole*

1 secrétaire
de rédaction
1 journaliste

*Courrier des
Auditeurs et
Téléspectateurs*

1 secrétaire
de rédaction
1 journaliste

*Publicité des
Programmes
sur antenne*

1 secrétaire
de rédaction
1 journaliste

Studiebureau
1 redactiesecretaris
2 journalisten

Bureau d'Etudes
1 secrétaire
de rédaction
2 journalistes

*Secretariaat
en Administratie*
1 onderbureauchef
4 klerken-steno-
typisten
6 stenotypisten

*Secrétariat
et Administration*
1 sous-chef
de bureau
4 commis-
sténodactylos
6 sténodactylos

9e *Inkomsten buiten de dotaties.*

Heeft de B. R. T. inkomsten buiten de dotaties?

De Minister meent dat, ter aanvulling van het antwoord dat de heer Janne gaf op een gelijkaardige vraag in verband met het Instituut der Franstalige uitzendingen, het volgende nog moet worden gezegd:

Buiten de staatstoelage kunnen de B. R. T. Instituten door de Koning gemachtigd worden om schenkingen of legaten te ontvangen of om leningen aan te gaan (art. 27 van de wet van 18 mei 1960).

Benevens de Rijkstoelage komen in de begroting ook bedragen voor, die uit nevenactiviteiten van het Instituut voortspuiten. Het gaat hoofdzakelijk om de verkoop van programmabrochures, de teksten van taalcursussen inbegrepen, alsook om de afschrijving van goederen en kantoorbehoeften.

Bij het Instituut der Gemeenschappelijke Diensten zijn er ook inkomsten uit bankbeleggingen en wel namelijk van het pensioenfonds.

In antwoord op een vraag i.v.m. Artikel 522.01 van de begroting van de K. M. S.:

Allerhande bureau-kosten 925.000 frank.

Worden volgende inlichtingen verstrekt:

a) Kantoorbehoeften	fr. 250.000
b) Zegelkosten	115.000
c) Telegraaf en telefoon	275.000
d) Documenten (tijdschriften, dagbladen)	20.000
e) Financiële lasten	100.000
f) Takszegels	25.000
g) Diverse (arbeidsvergunningen, visa- en reispassen, douanekosten, apotheek, geneesheer, sanitaire installatie, advertenties voor aanwerving personeel, fooien, enz.)	140.000
	925.000

10^e *Aandeel van derden in de programma-kosten.*

In verband met het aandeel van derden in de programma-kosten deelt de Minister mede dat in hoofdstuk 42 « Ontvangsten met speciale bestemming », in artikel 420.01 « Aandeel van derden in programmakosten », het bedrag van 850.000 frank een raming is van het aandeel der culturele verenigingen of radio- en televisieverenigingen in sommige programmakosten. Deze betalingen zijn van verschillende aard:

1° de groeperingen of verenigingen die de medewerking van de kunstenaars en de orkesten van de B. R. T. bekomen hebben, nemen de verplaatsings- en verblijfskosten van de uitvoerders en de vervoerkosten van het materieel voor hun rekening;

2° de T. V.-verenigingen, waarmee de B. R. T. programma's uitwisselt of waarmee ze zich verenigt voor de uitwerking van programma's, betalen aan de B. R. T. de uitzendingskosten terug, die zij gedragen heeft in het raam van bedoelde uitwisselingen.

9e *Recettes hors dotations.*

La R. T. B. a-t-elle des recettes hors dotations?

Désireux de compléter la réponse que M. Janne a faite à une question similaire concernant l'Institut des Emissions françaises, le Ministre estime qu'il convient encore d'ajouter ce qui suit:

En plus du subside de l'Etat, figurent également au budget R. T. B. peuvent être autorisés par le Roi à recevoir des donations ou des legs ou à contracter des emprunts (art. 27 de la loi du 18 mai 1960).

En plus du subside de l'Etat, figurent également au budget des crédits destinés à couvrir des activités parallèles de l'Institut. Il s'agit principalement de la vente de brochures-programmes, y compris les textes des cours de langue, ainsi que du paiement des marchandises et des fournitures de bureau.

L'Institut des services communs dispose également de revenus en provenance d'investissements bancaires, et notamment du fonds des pensions.

En réponse à une question au sujet de l'article 522.01 du budget du T. R. M.:

Frais de bureau généralement quelconques 925.000 francs.

Les précisions suivantes sont fournies:

a) Fournitures de bureau	fr. 250.000
b) Affranchissement du courrier	115.000
c) Télégraphe et téléphone	275.000
d) Documents (périodiques, revues, journaux)	20.000
e) Charges financières	100.000
f) Timbres fiscaux	25.000
g) Divers (permis de travail, frais de visas et passeports, frais de douane, pharmacie, médecin, hygiène, annonces personnel, pourboires, etc.)	140.000
	925.000

10e *Intervention de tiers dans le coût des programmes.*

En ce qui concerne l'intervention de tiers dans le coût des programmes, le Ministre signale qu'au chapitre 42 « Recettes avec affectation spéciale », à l'article 420.01 « Intervention de tiers dans le coût des Programmes », le montant de 850.000 francs est une estimation de l'intervention des associations culturelles ou organismes de radio-télévision dans le coût de certaines émissions. Ces paiements sont de nature diverse:

1° les groupements ou associations qui ont obtenu le concours des artistes et des orchestres de la R. T. B. prennent à leur charge les frais de déplacement, de séjour des musiciens et de transport du matériel;

2° les organismes de T. V. avec lesquels la R. T. B. échange des programmes ou s'associe pour la production de programmes remboursent à la R. T. B. les dépenses de production qu'elle a exposées dans le cadre de ces échanges.

Deze verwachte ontvangsten worden gecompenseerd door lasten, opgenomen in hoofdstuk 54 van de begroting « Uitgaven uit middelen met speciale bestemming », artikel 540.01 « Betalingen op aandeel van derden in programmakosten ».

11° *Richtlijnen in verband met het radiopersoverzicht.*

Bestaan er richtlijnen in verband met het persoverzicht in de Radio?

Het overzicht van de binnenlandse pers wordt uitsluitend opgesteld, rekening houdend met de commentaar, die de kranten over de politieke actualiteiten in binnen- en buitenland, verstrekken. Het is in deze mate dat de kranten dienovereenkomstig aan bod komen.

12° *De aankondiging van regeringsuitzendingen.*

Op de vraag of de mededelingen van de Regering niet op een duidelijker wijze van de B.R.T. uitzendingen onderscheiden kunnen worden antwoordt de minister, dat deze aangelegenheid momenteel door de Beheersorganen wordt onderzocht. Overwogen wordt, de aankondiging van een Regeringuitzending door de omroepster te laten onderstrepen door een bord met een gelijkkluidende vermelding.

13° *Anti-Nederlands ostracisme in de Franse radio-uitzendingen.*

Een lid wijst erop, dat in de Franse radio het uitzenden van Nederlandse liederen en het mededelen van Nederlandse cultuuraangelegenheden streng geweerd worden.

De Minister neemt nota van deze vaststelling en zal zich i.v.m. deze kwestie laten informeren.

19. *Volksontwikkeling en jeugd.*

a) *Nationale jeugdraad.*

Op de vraag of de Nieuwe Nationale Jeugdraad al samengesteld is, antwoordt de Minister ontkennend.

Sommige jeugdgroeperingen, die niet tevreden zijn met de door de Regering voorgestelde verdeling van de zetels, hebben geweigerd hun afgevaardigde aan te duiden. De Regering tracht een bevredigende oplossing te vinden.

b) *Nationale Jeugthuizen.*

Een lid wenst iets naders te vernemen over de kredieten ingeschreven in de buitengewone begroting in verband met de oprichting van een Vlaams jeugdtehuis en een Vlaams conferentieoord voor volksopleiding.

Terzake verklaart de Minister, dat drie jaar geleden reeds gebleken is dat het Nationaal Tehuis voor de jeugd te Genval voor meer dan de helft te klein was om de jeugdgroepen die er conferenties wilden beleggen voldoende te kunnen geven. Tussen haakjes moet trouwens worden opgemerkt dat dit Tehuis geen staatsdomein is maar alleen wordt gehuurd. Tegenover deze toestand geplaatst heeft de Regering besloten twee nationale jeugdtehuizen op te richten, één in het Waalse landgedeelte en één in de Vlaamse provincies.

Ces recettes présumées sont compensées par des charges inscrites au chapitre 54 du budget « Dépenses sur ressources avec affectation spéciale », article 540.01 « Paiement découlant d'intervention de tiers dans le coût des Programmes ».

11° *Directives concernant la revue de la presse à la radio.*

Existe-t-il des directives concernant la revue de la presse à la Radio?

La revue de la presse du pays est uniquement rédigée en tenant compte du commentaire que les journaux donnent de l'actualité politique en Belgique et à l'étranger. C'est dans cette mesure qu'il est fait mention des journaux.

12° *L'annonce des communications du Gouvernement.*

A la question de savoir s'il n'est pas possible de distinguer les communications du Gouvernement plus clairement des émissions de la R. T. B., le Ministre répond que cette question est actuellement examinée par les organes de gestion. Il est envisagé de donner plus de relief à l'annonce de la présentatrice en montrant simultanément un tableau mentionnant qu'il s'agit d'une émission gouvernementale.

13° *Ostracisme dont est l'objet le néerlandais dans les émissions radiophoniques de langue française.*

Un membre signale que, dans les émissions de langue française, les chansons néerlandaises et les communications relatives aux affaires culturelles néerlandaises, sont frappées d'ostracisme.

Le Ministre prend note de cette constatation et prendra ses renseignements à ce sujet.

19. *Education populaire et jeunesse.*

a) *Conseil national de la Jeunesse.*

A la question de savoir si le nouveau Conseil national de la Jeunesse est déjà composé, le Ministre répond par la négative.

Certains groupements de jeunesse, mécontents de la répartition des sièges prévue par le Gouvernement, ont refusé de désigner leurs représentants. Le Gouvernement s'attache à trouver une solution satisfaisante.

b) *Maisons nationales de la Jeunesse.*

Un membre désirerait recevoir de plus amples renseignements au sujet des crédits inscrits à l'extraordinaire en faveur de la création d'une maison flamande de la jeunesse et d'un centre flamand de conférences pour l'éducation populaire.

Le Ministre répond à ce sujet que depuis trois ans déjà la Maison nationale de la Jeunesse de Genval s'est révélée plus d'une fois trop petite pour satisfaire les groupements de jeunesse désireux d'y organiser des conférences. Entre parenthèses, il faut d'ailleurs signaler que cette maison n'est pas domaine de l'Etat, qui la loue simplement. Devant cette situation, le Gouvernement a décidé de créer deux maisons nationales de la jeunesse, la première, dans la partie wallonne du pays, la seconde dans les provinces flamandes.

Anderzijds werd aan vlaamse zijde geoordeeld, dat in het kader van een actiever beleid in de sector van de Volksopleiding het passend zou zijn een conferentieoort in te richten om aan volwassenen zoals aan de jeugdorganisaties toe te laten studiedagen, week-ends en zelfs studieweken te organiseren en er nationale en internationale contacten te beleggen.

c) Invloed van het koninklijk besluit van 22 mei 1963.

In sectie 12 worden ingevolge de toepassing van het koninklijk besluit van 22 mei 1963 de kredieten voor de volksopleiding en voor de jeugd aanzienlijk verhoogd.

Een lid wenst te vernemen :

1° hoe het globaal krediet over het franssprekend en over het Nederlandssprekend landsgedeelte worden verdeeld en

2° of er objectieve verdelingscriteria worden toegepast.

De minister van Nationale opvoeding en van cultuur antwoordt dat het globaal krediet voor de diensten betreffende Volksontwikkeling en Jeugd bedraagt :

a) voor de gemeenschappelijke sector fr.	14.540.000
b) voor de Nederlandstalige sector	73.140.000
c) voor de Franstalige sector	76.485.000
Totaal fr.	164.165.000

Deze kredieten hebben zowel betrekking op administratieve en lopende uitgaven als op toelagen.

Alle toelagen voor Volksontwikkeling en Openbare Bibliotheken worden verleend volgens strenge criteria die vastgelegd zijn in koninklijke en ministeriële besluiten. De toelagen aan de jeugdorganisaties worden verleend volgens algemene principes waarover beraadslaagd werd in de Nationale Raad voor de Jeugd maar totnogtoe werd geen enkel koninklijk besluit genomen.

Het gering verschil tussen de Nederlandstalige sector en de Franstalige sector is te verklaren door het feit dat in de Nederlandstalige sector het gewicht meer valt op andere aspecten van de Culturele Zaken.

*d) Uitkering van subsidies
aan de nationale sportfederaties.*

Een lid bekommert zich om de subsidies, die aan de nationale sportfederaties worden uitgekeerd, subsidies die te gering zijn en sedert jaren niet werden aangepast aan de stijging van de levensduurte en aan de stijging van het aantal leden.

Als antwoord wenst de Minister van Cultuur in de eerste plaats de aandacht te vestigen op het feit dat de huidige Regering een zeer ernstige inspanning ten voordele van de lichamelijke opvoeding en de sport heeft gedaan.

Inderdaad, wanneer de inkomsten uit de pronostieken gedurende al de voorgaande jaren hebben geschommeld tussen de 45 en de 50 miljoen, dan is de rijkstoelage van 14 miljoen in 1961 gestegen tot 49 miljoen in 1964.

In dit verband mag ook worden gesignaleerd, dat een koninklijk besluit tot verhoging van opbrengst uit de buitenlandse pronostieken eveneens werd genomen.

In dit kader baart het wel enige verwondering, dat het pas op dit ogenblik is, dat de parastatale instelling overgeheveld wordt naar het departement en een ministeriële dienst wordt, dat die klachten vanwege de sportfederaties worden geuit.

Du côté flamand, on a jugé d'autre part qu'il conviendrait à une politique plus active en matière d'Education populaire, de créer également un centre de conférences permettant aux adultes comme aux organisations de jeunesse, d'organiser des journées, des week-ends et même des semaines d'étude et d'y établir des contacts nationaux et internationaux.

c) Effets de l'arrêté royal du 22 mai 1963.

Par application de l'arrêté royal du 22 mai 1963, les crédits alloués à l'éducation populaire et à la jeunesse, repris à la section 12, sont considérablement majorés.

Un membre désire savoir :

1° comment se fait la répartition du crédit global entre la partie du pays d'expression française et la partie du pays d'expression néerlandaise; et

2° si on applique des critères de répartition objectifs.

Le Ministre de l'Education nationale et de la Culture répond que le crédit global pour les services de l'Education populaire et de la Jeunesse est :

a) pour le secteur commun fr.	14.540.000
b) pour le secteur néerlandais	73.140.000
c) pour le secteur français	78.485.000
Total fr.	164.165.000

Ces crédits comprennent à la fois les dépenses d'administration, d'exécution et de subvention.

Toutes les subventions de l'Education populaire et des Bibliothèques publiques sont accordées selon des critères rigides, prévus par arrêtés royaux et ministériels. Les subides aux organisations de jeunesse sont accordés selon des directives discutées au Conseil national de la Jeunesse mais aucun arrêté n'a été pris à ce jour.

La légère différence entre le secteur néerlandais et le secteur français s'explique par le fait que dans le secteur néerlandais l'effort est porté davantage sur d'autres aspects des Affaires Culturelles.

*d) Liquidation des subventions
aux fédérations sportives nationales.*

Un membre s'inquiète des subventions qui sont versées aux fédérations sportives nationales, subventions qui sont trop réduites et n'ont plus été adaptées depuis des années au coût de la vie et à l'augmentation du nombre des membres.

Le Ministre de l'Education nationale et de la Culture répond qu'il souhaite en premier lieu attirer l'attention sur le fait que le Gouvernement actuel a fourni un sérieux effort en faveur de l'Education physique et des Sports.

Si, en effet, les recettes provenant des pronostics ont oscillé au cours des années précédentes entre 45 et 50 millions, la subvention de l'Etat, qui s'élevait à 14 millions en 1961, est passée à 49 millions en 1964.

Il faut encore signaler, à ce sujet, que le Gouvernement a pris un arrêté royal en vue d'augmenter les recettes provenant des pronostics étrangers.

Dans ce cadre, on peut montrer quelque étonnement qu'il soit fait état des plaintes des fédérations sportives seulement au moment où l'institution parastatale est transférée au département et devient un service du Ministère.

Tussen 1961 en 1964 stegen de mogelijkheden van het N. I. L. O. S. zoals hierboven aangestipt, en het kwam de Raad van Beheer van deze parastatale instelling toe, te beslissen of in het kader van die verruimde financiële mogelijkheden een grotere inspanning voor de sportfederaties moest worden gedaan. De beide Ministers hebben ter zake een afvaardiging van het Olympisch comité ontvangen en dit onderhoud is in de allerbeste voorwaarden verlopen.

Aan deze afvaardiging werd geantwoord, dat het binnen het kader van de huidige begroting niet mogelijk de globale kredieten voor deze sector nog verder op te drijven.

Anderzijds worden graag suggesties ontvangen vanwege de Hoge Raad in verband met een mogelijke herverdeling binnen het raam van de voorziene kredieten.

Ten slotte deelt de minister aan de Commissie mede, dat de sportfederaties er ook hun beklag hebben over gemaakt, dat ze meestal zeer lang op de uitbetaling van hun toelagen moeten wachten en meer in het bijzonder dat ze voor het tweede halfjaar 1963 nog niets hebben ontvangen.

Op dit punt werd hun geantwoord dat eenzelfde fenomeen zich voordeed in de culturele sector, maar dat men daar sedert een paar jaar trimestriële voorschotten uitkeert en dat het mogelijk moet zijn een gelijkaardige procedure in de sector van de sport en de lichamelijke opleiding toe te passen.

Voor het likwidieren van de subsidies 1963 kan de Regering niet verantwoordelijk worden gesteld, vermits ze hiervoor slechts op 1 januari 1964 de verantwoordelijkheid overnam.

De wet tot overheveling van het Nilos naar het departement voorziet, van 1 januari 1964 af, een periode van zes maand voor de likwidatie van de verbintenissen der vroegere parastatale instelling. Daartoe dienden enkele formaliteiten vervuld en delegaties verleend te worden, hetgeen inmiddels is gebeurd. De uitbetaling van de subsidies 1963 zal niet lang meer op zich laten wachten.

e) Jeugd en Vrije tijdbesteding

Een lid wenst te vernemen welke politiek gevoerd wordt i.v.m. de culturele activiteiten, die ressorteren onder de actuele algemene directie « Jeugd en Vrije tijdsbesteding ».

De Minister verstrekt volgende gedetailleerde gegevens over :

- 1° de financiële inspanningen;
- 2° de bekomen resultaten;
- 3° de perspectieven.

1) Financiële inspanningen.

De kredieten die ter beschikking van de Minister worden gesteld, zijn verdubbeld tussen 1960 en 1964.

Voor de hele Franstalige sector van Kunsten, Letteren, Volksopleiding en Jeugd is het krediet gestegen van 86.000.000 tot 162.000.000 frank.

De kredieten voor lichamelijke opvoeding en sport zijn niet in dit totaal begrepen.

2) Behaalde resultaten.

a) Tussen 1962 en 1963 is het aantal werken voor volksopleiding gestegen van 561 tot 741.

Entre 1961 et 1964, les moyens de l'I. N. E. P. S. ont augmenté, comme il a été signalé plus haut, et il incombait au Conseil d'Administration de cet organisme parastatal de décider si, dans le cadre de ces moyens financiers élargis, un plus grand effort devait être fait au profit des fédérations sportives. Les deux Ministres ont reçu à ce sujet une délégation du Comité olympique, et cet entretien s'est déroulé dans les meilleures conditions.

Cette délégation s'est vue répondre qu'une augmentation des crédits globaux consentis à ce secteur devait être considérée comme irréalisable, dans le cadre du budget actuel.

C'est avec plaisir, d'autre part, que seraient reçues les suggestions du Conseil supérieur concernant la possibilité d'une nouvelle répartition des crédits prévus.

Enfin, le Ministre porte à la connaissance de la Commission que les fédérations sportives se sont également plaintes de devoir en général attendre fort longtemps le paiement de leurs subventions, et plus spécialement de n'avoir encore rien obtenu pour le second semestre de 1963.

Il leur a été répondu sur ce point que le même phénomène s'est produit dans le secteur culturel, mais que depuis un an on y procède par avances trimestrielles et qu'il faut considérer qu'il est possible d'appliquer une procédure analogue au secteur des sports et de l'éducation physique.

En ce qui concerne la liquidation des subventions de 1963, la responsabilité du Gouvernement ne peut pas être mise en cause, puisqu'il n'a assumé cette responsabilité qu'à partir du 1er janvier 1964.

La loi transférant l'I. N. E. P. S. au département prévoit, à partir du 1er janvier 1964, une période de 6 mois pour la liquidation des obligations de l'ancienne institution parastatale. Dans ce but, quelques formalités devraient être accomplies, il fallait donner des délégations, ce qui, entretemps, a été fait. Le paiement des subventions pour 1963 ne se fera plus attendre longtemps.

e) Jeunesse et Loisirs

Un membre désire savoir quelle est la politique suivie en matière d'activités culturelles, activités qui sont du ressort des services groupés dans l'actuelle direction générale « Jeunesse et Loisirs ».

Le Ministre fournit les renseignements détaillés suivants, en ce qui concerne :

- 1° l'effort financier;
- 2° les résultats obtenus;
- 3° les perspectives.

1) Effort financier.

Les crédits mis à la disposition du Ministre ont doublé entre 1960 et 1964.

En ce qui concerne l'ensemble du secteur français des Beaux-Arts, Lettres, Education populaire et Jeunesse, le crédit est passé de 86.000.000 à 162.000.000 francs.

Les crédits relatifs à l'éducation physique et aux sports ne sont pas compris dans ce total.

2) Résultats obtenus.

a) De 1962 à 1963 le nombre des œuvres de l'Education populaire est passé de 561 à 741.

Hier volgt de verdeling per provincie :

Brabant : in 1962 : 208, in 1963 : 273;
 Henegouwen : in 1962 : 119, in 1963 : 162;
 Luik : in 1962 : 152, in 1963 : 200;
 Namen : in 1962 : 44, in 1963 : 59;
 Luxemburg : in 1962 : 21, in 1963 : 30.

Indien men deze werken indeelt volgens de aard van de activiteit, verkrijgt men het volgende beeld :

Verspreiden van cultuur en kunst : in 1962 : 110, in 1963 : 122;

Film-, foto- en televisieclubs : in 1962 : 55, in 1963 : 67;
 Muziek en volksdansen : in 1962 : 48, in 1963 : 115;

Inleiding tot de wetenschap : in 1962 : 13, in 1963 : 44;
 Kadervorming : in 1962 : 12, in 1963 : 43.

b) Openbare bibliotheken.

In de gemeenten met minder dan 1.000 inwoners is het aantal bibliotheken gestegen van 391 in 1962 tot 400 in 1963;

In de gemeenten met 1.000 tot 10.000 inwoners is het aantal bibliotheken gestegen van 686 in 1962 tot 696 in 1963;

In de gemeenten met meer dan 10.000 inwoners is het aantal bibliotheken gestegen van 327 in 1962 tot 333 in 1963.

c) Jeugd.

In 1962 waren er 27 jeugdtehuizen. Thans zijn er 38.

Het streven om de Nationale Dienst voor de Jeugd de beschikking over het gepaste materieel te geven, werd voortgezet. De Nationale Dienst voor de Jeugd heeft thans ongeveer 5.000 tenten.

Op het gebied van de kaderopleiding heeft de Nationale Dienst voor de Jeugd 32 cursussen van eerste contact, voorlichting, volmaking en specialisatie, alsmede stages ingericht.

3) Vooruitzichten.

De opleiding van kaders : monitoren voor de volksopvoeding, leiders van jeugdbewegingen, bibliothecarissen, sportmonitoren, enz., moet ons hoofddoel blijven.

Inderdaad kan een politiek van culturele ontplooiing slechts met hun medewerking volledig slagen.

In de naaste toekomst dienen dus de volgende maatregelen te worden getroffen :

a) Openbare bibliotheken :

1° aanpassing van de wet Destrée van 1921 op de openbare bibliotheken;

2° opening van meer leescentra;

3° indienstneming van bibliobussen voor de kleine platelandsgemeenten.

b) Jeugdbewegingen :

Er moeten meer jeugdtehuizen worden opgericht en de jeugdbewegingen moeten de beschikking over leerkrachten krijgen.

Voici la répartition par province :

Brabant : en 1962 : 208, en 1963 : 273;
 Hainaut : en 1962 : 119, en 1963 : 162;
 Liège : en 1962 : 152, en 1963 : 200;
 Namur : en 1962 : 44, en 1963 : 59;
 Luxembourg : en 1962 : 21, en 1963 : 30.

Si l'on groupe ces œuvres selon le genre d'activités, on obtient le tableau suivant :

Initiation Culturelle et Artistique : en 1962 : 110, en 1963 : 122;

Ciné-, Photo-, Télé-Clubs : en 1962 : 55, en 1963 : 67;
 Musique et danses folkloriques : en 1962 : 48, en 1963 : 115;

Initiation Scientifique : en 1962 : 13, en 1963 : 44;
 Formation de Cadres : en 1962 : 12, en 1963 : 43.

b) Bibliothèques publiques.

Dans les communes de moins de 1.000 habitants, le nombre de bibliothèques a passé de 391 en 1962 à 400 en 1963;

Dans les communes de 1.000 à 10.000 habitants, le nombre de bibliothèques a passé de 686 en 1962 à 696 en 1963;

Dans les communes au delà de 10.000 habitants, le nombre de bibliothèques a passé de 327 en 1962 à 333 en 1963.

c) Jeunesse.

Il y avait 27 maisons de jeunes en 1962. Il y en a 38 à l'heure actuelle.

L'effort pour doter le Service National de la Jeunesse d'un matériel adéquat a été poursuivi; le Service National de la Jeunesse dispose maintenant d'environ 5.000 tentes.

En matière de formation des cadres du Service National de la Jeunesse, les sessions d'initiation, d'information, de perfectionnement et de spécialisation ainsi que les stages se sont montés à 32.

3) Perspectives.

Notre but essentiel doit rester de former des cadres : moniteurs d'éducation populaire, animateurs de mouvements de jeunesse, bibliothécaires, moniteurs de sports, etc.

C'est à travers eux, en effet, qu'une politique de promotion culturelle peut avoir son plein effet.

Il y a donc lieu dans un proche avenir :

a) en matière de bibliothèques publiques :

1° d'aménager la loi Destrée de 1921 sur les bibliothèques publiques;

2° d'ouvrir des centres de lecture plus nombreux;

3° de mettre en service des « bibliobus » qui pourront desservir les petites communes rurales.

b) en matière de mouvements de jeunesse :

De multiplier les maisons de jeunes et de mettre des enseignants à la disposition des mouvements de jeunesse.

Een wetsontwerp dat ertoe strekt deze maatregel te verwezenlijken, is voor advies aan de Raad van State overgemaakt.

c) *Volksopleiding.*

De werken voor volksopleiding moeten de nodige steun krijgen om hun werkmethoden aan de nieuwe technieken aan te passen.

d) *Lichamelijke opvoeding en sport.*

De inspanningen moeten in hoofdzaak betrekking hebben op twee gebieden :

1° de beste atleten meer oefengelegenheid bieden door de oprichting van een Nationaal Sportcentrum waar onze ploegen zich zouden kunnen voorbereiden op de internationale en olympische wedstrijden;

2° het beoefenen van lichamelijke opvoeding en sport verspreiden onder de bevolking (stages van eerste contact, samenwerking met het onderwijs, aanleg van een infrastructuur van sportterreinen, enz.).

20. Varia.

I. — *Barema en statuut van de bibliothecarissen.*

Een lid wenst gedocumenteerd te worden over het barema en het statuut van de bibliothecarissen. De Minister licht deze problemen toe als volgt :

Er zijn in België ongeveer 2.650 erkende bibliotheken (1.386 in de Franstalige sector), verdeeld in gemeentelijke, aangenomen en vrije bibliotheken.

De wedde van de bibliothecarissen wordt vastgesteld door de overheid die het beheer erover uitoefent. Voor de gemeenten wordt die wedde vervolgens goedgekeurd door de bestendige deputatie en bekrachtigd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Het departement van Nationale Opvoeding draagt op geen enkel ogenblik bij in bedoelde wedde. Deze is zeer verschillend, maar, volgens de rechtspraak van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, mag zij de wedde van de beheerder van een bibliotheek, d. w. z. van een onderbureauchef (102 tot 171.000) niet overschrijden.

De gemeentelijke en aangenomen bibliotheken (vroeger vrije bibliotheken, doch thans afhankelijk van een gemeente) maken 56 % uit (41 % + 15 %) en de vrije bibliotheken 44 %. Aan alle bibliothecarissen van erkende bibliotheken kent de Staat een jaarlijkse en forfaitaire vergoeding toe van 1.000 frank per arbeidsuur per jaar of, praktisch 20 frank per uur prestatie, naar rata van één bibliothecaris per bibliotheek. Aangezien in artikel 72 van de eenheidswet verbod wordt opgelegd om aan het gemeentepersoneel aanvullende vergoedingen uit te keren, behoudt de grote meerderheid van de gemeenten bedoelde vergoeding voor zichzelf, zodat de vergoeding als het ware een toelage aan de gemeenten wordt voor de door hen gedragen lasten.

Bibliothecaris is degene die het bekwaamheidsgetuigschrift bezit of daarvan werd vrijgesteld. Bedoeld bekwaamheidsgetuigschrift wordt verleend na het volgen van een week-end-cursus van ten hoogste een honderdtal uren. Degene die zich voor het bekwaamheidsexamen aanmeldt, wordt veronderstelt veel te hebben gelezen, en zijn vorming als autodidact kan het ontbreken van een getuigschrift van volledige secundaire studies ten dele goedmaken.

Doch de gelijkstelling van de bibliothecarissen met gediplomeerde leraars van avondcursussen zou onmiddellijk

Un projet de loi tendant à réaliser cette mesure est soumis à l'avis du Conseil d'Etat.

c) *Education populaire.*

Il faut aider les œuvres d'Education populaire à adapter leurs méthodes aux techniques nouvelles.

d) *Education physique et sports.*

Les actions doivent être menées essentiellement sur deux plan :

1° favoriser l'entraînement des meilleurs athlètes par la création d'un Centre National des Sports où nos équipes pourront se préparer aux épreuves internationales et olympiques.

2° Répandre dans la masse, la pratique de l'éducation physique et des sports (stages d'initiations, liaisons avec l'enseignement, créations d'une infrastructure de terrains de sports, etc.).

20. Divers.

I. — *Barème et statut des bibliothécaires.*

Un membre demande des renseignements au sujet du barème et du statut des bibliothécaires. Le Ministre commente ces problèmes comme suit.

Il y a en Belgique ± 2.650 bibliothèques reconnues (secteur français : 1.386). Elles se classent en bibliothèques communales, adoptées et libres.

Le traitement des bibliothécaires est fixé par le pouvoir administrant. Pour les communes, ce traitement est ensuite soumis à l'approbation de la Députation Permanente et ratifié par le Ministère de l'Intérieur. Le Département de l'Education Nationale n'intervient à aucun moment dans ce traitement. Il est extrêmement variable mais ne peut, suivant la jurisprudence du Ministère de l'Intérieur, dépasser celui des gestionnaires de bibliothèque, soit sous-chef de bureau (102.000 à 171.000).

Les bibliothèques communales et adoptées (anciennement libres mais dépendant maintenant d'une commune) représentent 56 % (41 % + 15 %), les bibliothèques libres 44 %. A tous les bibliothécaires des bibliothèques reconnues, l'Etat octroie « à raison d'un bibliothécaire par bibliothèque, une allocation annuelle forfaitaire » qui équivaut à 1.000 francs par heure de prestation par année, soit en pratique, 20 francs par heure de prestation. Comme la loi unique (article 72) interdit aux agents des communes de bénéficier d'indemnités supplémentaires, la grande majorité des communes garde pour elle ladite indemnité. Celle-ci devient en quelque sorte une subvention aux communes pour les frais qu'elles consentent.

Est bibliothécaire, celui qui possède le certificat d'aptitude ou en a reçu dispense. Ce certificat d'aptitude est obtenu à la suite de la fréquentation de cours de week-end équivalant à une centaine d'heures maximum. Celui qui se présente à l'examen d'aptitude est censé avoir lu de nombreux ouvrages, et sa formation autodidacte peut compenser en partie l'absence d'un certificat de fin d'études secondaires.

Cependant, assimiler les bibliothécaires à des professeurs de cours du soir porteurs de diplômes, provoquerait chez

tot gevolg hebben dat laatstgenoemden en, uiteindelijk, alle categorieën van het onderwijzend personeel een verhoging van hun weddeschaal eisen.

De Minister deelt mede dat het probleem van de bezoldiging en het statuut van de bibliothecarissen zal worden onderworpen aan de Hoge Raden van de Bibliotheken.

II. — Nationale dienst voor opgravingen.

Een lid houdt eraan de Regering geluk te wensen voor de oprichting van een Nationale dienst voor Opgravingen doch vraagt wanneer de nationale adviescommissie, die reeds sedert vijf jaar beloofd werd, zal worden opgericht?

Hij is ten slotte van oordeel dat het personeel van de Dienst voor Opgravingen aanzienlijk zou moeten worden uitgebreid vooral dan op het stuk van wetenschappelijk personeel.

De Minister van Cultuur deelt mede, dat de oprichting van een Nationale Commissie eerlang mag worden verwacht. De beide Ministers voeren in dat verband besprekingen met de belangstellende milieus.

Voor het personeel is een kaderbesluit in de maak en het is duidelijk dat in dit nieuw kader méér en vooral méér wetenschappelijk personeel zal voorzien worden.

III. — Mulaten, die in België verder studeren.

Een lid interesseert zich aan de toestand van de mulaten die in België geplaatst zijn en die geen regelmatige studiën gedaan hebben, en is van mening, dat met de gedane studies in het moederland en met de speciale sociale en familiale situatie van deze kinderen rekening dient gehouden te worden teneinde hun studies in ons land te regulariseren.

Hierbij noteert de Minister, dat het voor de hand ligt dat de sociale toestand van het kind, hoe belangwekkend die ook is, niet in aanmerking kan genomen worden om een oordeel te vellen over de regelmatigheid van zijn studies.

Over die regelmatigheid moet geoordeeld worden op grond van een zeker aantal wettelijke of reglementaire bepalingen.

IV. — Epuratiegevallen.

Een lid informeert naar het aantal epuratedossiers, waarvoor nog geen definitieve beslissing genomen werd.

De Minister verstrekt volgend overzicht i.v.m. deze gelegenheid :

1° Middelbaar en normaalonderwijs (Frans taalstelsel) :
Nihil.

2° Middelbaar en normaalonderwijs (Nederlands taalstelsel) :

Door de herzieningscommissie nog te behandelen gevallen : 12.

3° Lager onderwijs (Frans taalstelsel) :

Door de herzieningscommissie nog te behandelen gevallen : 2.

4° Lager onderwijs (Nederlands taalstelsel) :

a) Nog hangend voor de herzieningscommissie : 1.

b) Ministeriële beslissingen die nog moeten doorgevoerd worden bij koninklijk besluit : 5.

ces derniers, et finalement de toutes les catégories d'enseignants, une revendication immédiate pour l'augmentation de leur barème.

Le Ministre annonce que le problème de la rémunération et du statut des bibliothécaires sera soumis aux Conseils Supérieurs des Bibliothèques.

II. — Service national des Fouilles.

Le membre tient à féliciter le Gouvernement d'avoir créé un Service national des Fouilles, mais demande quand sera mise sur pied la commission nationale consultative, promise depuis cinq ans.

Il croit finalement que le personnel du Service des Fouilles devrait être augmenté considérablement, surtout en ce qui concerne le personnel scientifique.

Le Ministre de la Culture communique que l'on peut bientôt s'attendre à la création de la Commission nationale. A ce sujet, les Ministres sont en pourparlers avec les milieux intéressés.

Un arrêté de cadre est en élaboration pour le personnel, et il est clair que dans ce nouveau cadre il sera prévu plus de personnel et surtout plus de personnel scientifique.

III. — Mulâtres qui poursuivent leurs études en Belgique.

Un membre s'intéresse à la situation des enfants mulâtres placés en Belgique et qui n'ont pas fait d'études régulières; il estime qu'on devrait tenir compte dans la métropole des études faites et de la situation sociale et familiale spéciale de ces enfants afin de régulariser leurs études dans notre pays.

Le Ministre note à ce sujet qu'il est évident que la situation sociale d'un enfant, aussi intéressante soit-elle, ne peut être prise en considération pour juger de la régularité de ses études.

Cette régularité doit être estimée d'après un certain nombre de dispositions légales ou réglementaires.

IV. — Cas d'épuration.

Un membre s'informe du nombre de dossiers d'épuration pour lesquels aucune décision définitive n'a encore été prise.

Le Ministre donne l'aperçu suivant au sujet de cette question :

1° Enseignement moyen et normal (régime français) :
Néant.

2° Enseignement moyen et normal (régime néerlandais) :

Encore à traiter par la Commission de Revision : 12.

3° Enseignement primaire (régime français) :

Encore à traiter par la Commission de Revision : 2.

4° Enseignement primaire (régime néerlandais) :

a) En suspens à la Commission de Revision : 1.

b) Décision ministérielle devant encore faire l'objet d'un arrêté royal : 5.

5° Hoger onderwijs :

Er moet nog 1 koninklijk besluit genomen worden.

6° Kunstonderwijs :

Er worden 2 dossiers onderzocht.

7° Technisch onderwijs :

Nihil.

Sinds mei 1961 werden 211 dossiers definitief afgehandeld.

V. — Artikel 7 in de diverse begrotingssecties.

In iedere sectie van de Begroting komt een artikel 7 voor, dat luidt als volgt : « Allerhande toelagen en vergoedingen aan het Rijkspersoneel » (met inbegrip van de presentiegelden, reis- en verblijfkosten van de niet tot de Rijksdiensten behorende personen).

Een lid wenst te weten wie die personen, die niet tot de Rijksdiensten behoren, kunnen zijn.

De Minister motiveert artikel 7 door erop te wijzen dat het personen betreft (die zeer talrijk zijn in een departement als het zijne) die uitgenodigd worden om deel uit te maken van allerhande commissies (Hoge Raad voor het Technisch Onderwijs, Verbeteringsraad, Nationale Raad voor de Jeugd, enz.).

VI. — Hulpelden aan kunstenaars en geleerden.

Een lid verzoekt om toelichting i.v.m. de kredieten « hulpelden aan kunstenaars en geleerden ».

De Minister van Cultuur verklaart dat deze hulpelden worden voorzien om verdienstelijke kunstenaars en geleerden die in bijzonder moeilijke omstandigheden leven en vrij dikwijls buiten elk systeem van sociale verzekering staan, te kunnen helpen.

De hulp aan kunstenaars neemt diverse vormen aan.

Vaak wordt bv. van een kunstschilder een doek aangekocht, maar het is duidelijk dat men niet van elke schilder iets vindt dat voldoende waardevol is om in een nationaal museum te worden ondergebracht en dat men ook niet voortdurend doeken kan aankopen van dezelfde schilders, zodanig dat men soms op een hulpeld in speciën is aangewezen, wil men de verdienstelijke kunstenaars het leven draaglijk maken.

VII. — Audio-visuele leermiddelen.

Een lid verwondert er zich over dat het probleem betreffende het aanleren van de tweede taal nog moet worden bestudeerd, hoewel men inzake audio-visuele middelen toch een voldoende ondervinding heeft opgedaan.

In zijn antwoord wijst de Minister van Cultuur, Adjunct voor Nationale Opvoeding, er op dat allereerst moet worden opgemerkt, dat het Parlement geoordeeld heeft, dat de studie in verband met het aanleren van de tweede taal wel nodig is vermits het wetsvoorstel Vanden Boeynants terzake door het Parlement haast eenparig werd goedgekeurd.

In de tweede plaats is het nuttig te onderstrepen, dat er naast de klassieke audio-visuele middelen, nl. de taal-laboratoria, nog andere geschikte methodes bestaan en dat moet onderzocht worden welke methodes het best kunnen gebruikt worden voor de diverse groepen en niveau's van onderwijs.

5° Enseignement supérieur :

Un arrêté royal doit encore être pris.

6° Enseignement artistique :

2 dossiers à l'examen.

7° Enseignement technique :

Néant.

Depuis mai 1961, 211 dossiers ont été liquidés définitivement.

V. — L'article 7 dans les diverses sections du budget.

Dans chacune des sections du Budget, il y a un article 7 intitulé : « Allocations et indemnités généralement quelconques au personnel de l'Etat » (y compris les jetons de présence, les frais de route et de séjour des personnes étrangères aux administrations de l'Etat).

Un membre désirerait savoir quelles peuvent être ces personnes étrangères aux administrations de l'Etat ?

Le Ministre justifie l'article 7 en signalant qu'il s'agit de personnes (fort nombreuses dans un département comme le sien) qui sont invitées à faire partie de commissions de toute espèce (Conseil Supérieur de l'Enseignement Technique, Conseil de perfectionnement, Conseil National de la Jeunesse, etc.).

VI. — Secours aux artistes et savants.

Un membre désire obtenir des éclaircissements sur les crédits « secours aux artistes et savants ».

Le Ministre de la Culture déclare que ces secours sont prévus en vue de pouvoir venir en aide aux artistes et savants méritants qui vivent dans des conditions particulièrement pénibles et très fréquemment en dehors de tout régime d'assurance sociale.

Il existe diverses formes d'aide aux artistes.

Par exemple, il arrive souvent qu'une toile soit achetée à un artiste-peintre, mais il est évident qu'il ne se trouve pas chez chaque peintre une œuvre dont la valeur est suffisante pour en confier la garde à un musée national, et qu'il est impossible d'acheter sans cesse des toiles des mêmes peintres, de sorte qu'il faut parfois se rabattre sur des secours en espèces si l'on veut permettre à des artistes méritants de vivre.

VII. — Auxiliaires audio-visuels.

Un membre s'étonne qu'il faille encore étudier le problème de l'enseignement de la deuxième langue, alors que l'on a pourtant une expérience suffisante des auxiliaires audio-visuels.

Le Ministre de la Culture, Adjoint à l'Education nationale, répond qu'il convient de faire observer tout d'abord que le Parlement a estimé que l'étude du problème de l'enseignement de la deuxième langue était nécessaire, puisqu'il a adopté la proposition de loi Vanden Boeynants à la quasi-unanimité.

En second lieu, il est utile de signaler que, en plus des auxiliaires audio-visuels classiques, à savoir les laboratoires de langues, il existe encore d'autres méthodes adéquates et qu'il importe de considérer quelles méthodes sont le plus susceptible d'être utilisées pour les divers groupes et niveaux d'enseignement.

Men verlieze inderdaad niet uit het oog, dat de problematiek niet dezelfde is bij leerlingen van het lager onderwijs als bij universiteitsstudenten en dat bovendien ook het inzicht bestaat te onderzoeken welke methodes het best kunnen gebruikt worden in jeugdbewegingen en volwassenen-organisaties.

Ten slotte moet onderstreept worden, dat het tot niets zou dienen in principe te beslissen dat overal taal-laboratoria zullen worden ingericht, want dan zou dit een reusachtige uitgave veroorzaken, zodanig dat een spreiding over een groot aantal jaren noodzakelijk ware. Bijgevolg zou nog moeten worden onderzocht welke minder dure methodes zouden kunnen gebruikt worden tijdens de periode die ligt tussen de principiële beslissing en haar verwezenlijking.

VIII. — *Afdeling latijn - moderne talen.*

In verband met de noodzakelijkheid, het gebruik van de tweede taal uit te breiden, vraagt een lid welke de mogelijkheden zijn voor de oprichting van een afdeling latijn - moderne talen in het kader van de bepalingen van de wet betreffende de gelijkwaardigheid van de diploma's.

De Minister deelt hieromtrent mede, dat dit wetsontwerp geamendeerd werd door de Commissie, die beslist heeft dat een Commissie, samengesteld uit vertegenwoordigers van het middelbaar, officieel en vrij onderwijs, ermee belast zal worden aan de Minister adviezen te verstrekken over de nieuwe op te richten afdelingen.

IX. — *Lessen in de Franse taal.*

Een lid bekommert zich over de lessen in de Franse taal, die gegeven worden buiten de wettelijke reglementering en die een geheel zouden vormen met de lessen voorzien in de programma's.

Het is duidelijk — zo verklaart de Minister van Cultuur — dat hij niet bij machte is om het geven van lessen in de Franse taal of om het even welke vreemde taal buiten het schoolprogramma te verbieden. Dit inzicht bestaat trouwens niet.

Het is echter eveneens duidelijk, dat geen enkel kind kan verplicht worden dergelijke lessen te volgen en dat brengt mee, dat wanneer lessen in de tweede taal in het programma worden opgenomen, die lessen moeten gegeven worden op het niveau van de kennis van die taal in haar wettelijke hypotese. Dit is van nul af indien er ook maar een kind is, dat nog geen enkel onderricht in deze taal heeft genoten. Het behoort aan de pedagogische inspectie na te gaan of deze wettelijke regel in acht wordt genomen.

X — *Anti-Nederlands ostracisme.*

Een lid wenst te vernemen, wat het departement van Nationale Opvoeding en Cultuur doet tegen de tendens van anti-Nederlands ostracisme, in die internationale cultuurorganisaties, waarin België vertegenwoordigd is, bv. in de Unesco?

Hierop verklaart de Minister van Cultuur, dat buiten het kader van de Europese instellingen moeilijk bepaalde eisen kunnen worden gesteld, maar het lid heeft gelijk wanneer hij vraagt dat de Regering er zou over waken dat wanneer publicaties verschijnen in andere dan de officiële taal van dit internationaal organisme het Nederlandse niet over het hoofd zou worden gezien en zijn rechtmatig aandeel zou krijgen.

In het kader van de Europese instellingen (Europa der Zes) ligt het probleem natuurlijk anders; daar is het Nederlands immers naast het Duits, het Frans en het Italiaans één van de officiële talen en nu is het wel zó, dat ook die officiële taal af en toe niet geëerbiedigd wordt.

Il convient, en effet, de ne pas perdre de vue que les problèmes ne sont pas les mêmes pour les élèves de l'enseignement primaire que pour les étudiants des universités, ni qu'en outre le projet existe d'examiner quelles méthodes sont le plus susceptible d'être utilisées dans les mouvements de jeunesse et les organisations d'adultes.

Enfin, il faut mettre l'accent sur le fait qu'il ne servirait à rien de décider en principe que des laboratoires de langues seront mis sur pied partout, car pareille décision entraînerait des dépenses énormes, rendant nécessaire leur étalement sur un grand nombre d'années et, dès lors, il faudrait encore examiner quelles méthodes moins onéreuses devraient être utilisées pendant la période s'étendant entre la décision de principe et sa réalisation.

VIII. — *Section latin - langues modernes.*

A propos de la nécessité de répandre l'usage de la deuxième langue, un membre demande s'il est possible de créer une section latin - langues modernes dans le cadre des dispositions prévues par la loi sur l'omnivalence.

Le Ministre signale à ce sujet que ce projet de loi a été amendé par la Commission. Il y est prévu qu'une Commission composée de représentants de l'enseignement moyen, officiel et libre serait chargée de donner au Ministre des avis sur les nouvelles sections à créer.

IX. — *Leçons de français.*

Un membre s'intéresse aux leçons de français données en dehors du cadre de la réglementation légale et qui constitueraient un ensemble avec les leçons prévues au programme.

Le Ministre de la Culture déclare qu'il est évident qu'il ne peut interdire de donner des leçons de français ou de toute autre langue étrangère en dehors du programme scolaire. Pareille intention n'existe d'ailleurs pas.

Toutefois, il est évident également, que nul élève ne peut être obligé à suivre ces cours, d'où il résulte que lorsque des cours de deuxième langue figurent au programme, ils doivent être donnés à un niveau de connaissance de cette langue correspondant à celui qui est légalement prévu, c'est-à-dire dès les rudiments, s'il y a un seul enfant à n'avoir pas suivi le moindre enseignement dans cette langue. Il appartient à l'inspection pédagogique de contrôler si cette règle légale est respectée.

X. — *Ostracisme à l'égard du néerlandais.*

Un membre aimerait savoir comment le département de l'Éducation nationale et de la Culture combat une tendance à l'ostracisme auquel est sujet le néerlandais dans les organisations culturelles internationales, dans lesquelles la Belgique est représentée, p. ex. l'Unesco.

En réponse à cette question, le Ministre de la Culture déclare que, en dehors du cadre des institutions européennes, il est difficile de poser certaines exigences, mais le membre a raison de demander, en cas de publication dans une autre langue que la langue officielle de cet organisme international, que le néerlandais ne soit pas oublié et qu'il lui soit fait la part qui lui revient légitimement.

Dans le cadre des institutions européennes (Europe des Six), le problème se pose tout autrement; le néerlandais est, d'ailleurs avec l'allemand, le français et l'italien, une des langues officielles, mais parfois il arrive aussi que cette langue officielle ne soit pas respectée.

De Minister kan aan de Commissie in dit verband mededelen dat ter zake contact werd opgenomen met de Nederlandse Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en dat tijdens die bespreking beslist werd een duidelijk *status questionis* te laten opmaken. Tijdens de eerstkomende vergadering, die plaatsgrijpt rond het midden van de maand maart, zullen concrete richtlijnen terzake worden uitgewerkt.

De Minister moet er nochtans de aandacht van de Commissie op vestigen dat de Ministers van Onderwijs en Cultuur in de meeste gevallen niet rechtstreeks kunnen tussenkomen, maar dat ze bij de Ministers van Buitenlandse Zaken van hun land zullen aandringen opdat streng de hand gehouden wordt aan de gelijkberechtiging van het Nederlands als officiële taal in al de handelingen van de Europese instellingen.

XI. — *Athenea voor avondonderwijs.*

Met het doel de studiemogelijkheden voor volwassenen uit te breiden werd een wetsvoorstel (702-1963-1964) ingediend, dat er toe strekt athenea voor avondonderwijs op te richten.

Volgens een lid zou in dergelijke « avondathenea » gans de leerstof worden onderwezen, die voorkomt op het programma van de athenea en lycea voor dagonderwijs. Het aantal lesuren zou niettemin kunnen worden beperkt, daar het onderwijs er intenser zou zijn, aangezien de studenten er een grotere leerzucht zouden aan de dag leggen en zij, wegens hun meer gevorderde leeftijd, geestelijk rijper zouden zijn en door de niet te onderschatten factor van hun beroepsarbeid ook reeds een zekere vorming zouden hebben genoten.

Onder die voorwaarden kan men de mogelijkheid overwegen deze inrichtingen voor middelbaar onderwijs te machtigen om gehomologeerde of erkende getuigschriften van volledige humaniora uit te reiken, die dezelfde waarde bezitten als die, welke worden afgeleverd door de overeenkomstige scholen voor dagonderwijs en met name toegang tot het hoger onderwijs verlenen.

Anderzijds, zouden dergelijke avondathenea een nieuwe oriëntering mogelijk maken voor een zeker aantal houders van een humanioradiploma van een bepaalde afdeling, die de in een andere afdeling verstrekte vorming wensen te verwerven om andere hogere studiën voort te zetten dan die, welke zij als kind bij het bepalen van hun atheneum- of lyceumafdeling hadden gekozen.

Ten slotte zou het voorstel een werkelijke democratisering van ons hoger middelbaar onderwijs in de hand werken; dit doel is immers op verre na niet bereikt. De steeds stijgende bijval van de door het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur georganiseerde cursussen per briefwisseling bewijst trouwens ten overvloede dat dit voorstel aan een behoefte beantwoordt.

De Minister verklaart dat dit probleem aan de aandacht van het departement niet ontsnapt.

XII. — *Vermindering van het aantal lesuren voor de leraars van het technisch onderwijs.*

Door verscheidene leden werd een vermindering van twee uur per week voorgesteld. De lesuren zouden herleid worden van 36 tot 34. Dit voorstel, dat reeds vroeger in bespreking werd gebracht en dat algemeen aangenomen werd, wordt verdedigd. Ook de Minister gaat in principe akkoord, maar signaleert, dat het probleem budgettaire moeilijkheden stelt. De vermindering van twee uren per week zal 30 miljoen per jaar kosten. Om de reductie van september 1964 af toe te passen zou in het budget 1964

A ce sujet, le Ministre peut communiquer à la Commission qu'il est entré en contact avec le Ministre néerlandais de l'Enseignement, des Arts et des Sciences, et qu'il a été décidé, lors de cet entretien, de faire dresser un état de la question. Lors de la prochaine réunion, qui aura lieu vers le milieu du mois de mars, des directives concrètes seront élaborées en ce domaine.

Le Ministre doit cependant attirer l'attention de la Commission sur le fait que les Ministres de l'Enseignement et de la Culture ne peuvent pas intervenir directement dans la plupart des cas, mais qu'ils insisteront auprès des Ministres des Affaires étrangères de leurs pays pour qu'ils tiennent la main à ce que le néerlandais, en tant que langue officielle, bénéficie d'un traitement identique aux autres langues dans tous les actes des institutions européennes.

XI. — *Athénées du soir.*

Une proposition de loi (n° 702-1963-1964) a été déposée en vue d'étendre la gamme des possibilités d'étude offertes aux adultes. Cette proposition vise la création d'athénées du soir.

Selon un membre toutes les matières inscrites au programme des athénées et lycées du jour seraient enseignées dans de pareils « athénées du soir ». Le nombre d'heures de cours pourrait néanmoins être plus réduit du fait que l'enseignement y serait donné de façon plus intensive puisque les étudiants manifesteraient une plus grande volonté d'apprendre et, qu'étant plus âgés, ils auraient une plus grande maturité d'esprit et auraient, en outre, déjà acquis une formation que leur aurait donné le travail professionnel, élément qui est loin d'être négligeable.

Dans ces conditions, il serait possible d'envisager d'autoriser pareils établissements d'enseignement moyen à décerner des certificats homologués ou agréés d'humanités complètes ayant la même valeur que ceux délivrés par les écoles correspondantes du jour et permettant notamment l'accès à l'enseignement supérieur.

Par ailleurs, l'existence d'athénées du soir permettrait la réorientation d'un certain nombre de porteurs du diplôme d'humanités d'une section déterminée qui voudraient acquérir la formation dispensée par une autre section, afin de poursuivre d'autres études supérieures que celles auxquelles ils se destinaient au moment, où enfant encore, ils ont dû faire choix de leur section à l'athénée ou au lycée.

Enfin, notre proposition permettrait de réaliser une véritable démocratisation de notre enseignement secondaire supérieur, ce qui est loin d'être chose faite. D'ailleurs, le succès sans cesse grandissant des cours par correspondance qu'organise le Ministère de l'Education nationale et de la Culture constitue la preuve la plus évidente du besoin que tend à satisfaire notre proposition.

Le Ministre déclare que ce problème retient l'attention du département.

XII. — *Réduction du nombre d'heures de cours des professeurs de l'enseignement technique.*

Plusieurs membres ont proposé une réduction de deux heures par semaine. Le nombre des heures de cours serait ainsi réduit de 36 à 34. Cette proposition, qui, dans le passé, avait déjà fait l'objet d'une discussion, et qui avait été unanimement adoptée, est à nouveau défendue. Le Ministre également a donné son accord de principe, mais il a signalé que le problème entraînait des difficultés d'ordre budgétaire. Le coût d'une réduction de deux heures par semaine se chiffre à 30 millions par an. Pour pouvoir ap-

een krediet van 20 miljoen moeten uitgetrokken worden. Door de Ministers wordt voorgesteld de nodige kredieten te voorzien bij de bespreking van het eerste feuilleton bijkredieten.

XIII. — *Verlichting van de programma's*

Op een vraag i.v.m. de overlading van de leerprogramma's deelt de Minister mede, dat een werkgroep werd geïnstalleerd, die adviezen moet uitbrengen.

Die groep dient een onderzoek te wijden aan een hernieuwing van de geest van het secundair onderwijs en van de programma's. Het werkobject is het volgende : het deel van de lessenrooster, dat gewijd is aan het onderwijs van de leerstof, zou met 40 à 50 % verminderd kunnen worden; het aldus vrijgekomen deel zou worden besteed aan praktische werken en lichaams- en geestes-oefeningen. Het statuut van het personeel zou in acht genomen moeten worden. De nieuwe programma's, die eerder centrale thema's dan encyclopedische materie bevatten, hebben echter ten gevolge dat het lessenrooster van de lerars in de praktijk enigszins beperkt wordt. In de arbeidshypothese van de werkgroep is geen enkele afdan-king of terbeschikkingstelling voorzien.

XIV. — *Neutraliteit.*

Artikel 2 — wet van 29 mei 1959 — bepaalt, dat neutraal geacht worden de scholen, die alle filosofische of godsdienstige opvattingen van de ouders, die er hun kinderen aan toevertrouwen, eerbiedigen en waarvan ten minste twee derden van het onderwijzend personeel houder is van een diploma van het officieel en neutraal onderwijs.

Een lid wenst te vernemen welke rijksscholen niet neutraal zijn.

Hierop antwoordt de Minister :

« Ongetwijfeld tellen sommige Rijksscholen onder hun onderwijzend personeel minder dan twee derde leden die houder zijn van een diploma van het officieel en neutraal onderwijs.

Er zij hier opgemerkt dat deze toestand zal verbeteren ingevolge de wijzigingen aan het schoolpact, welke moeten gebeuren krachtens artikel 15.

Om de vraag te beantwoorden zou een aanzienlijk en zeer kies werk verricht moeten worden. Immers, om zeker te zijn dat het diploma van een onderwijzer of een regent b.v. een diploma is van het « officieel en neutraal onderwijs », zouden ook alle diploma's van al de leraars van de inrichting waar die leerkracht werd opgeleid, moeten worden nagegaan.

In een zekere zin is het hier materieel onmogelijk nauwkeurig de vraag te beantwoorden. »

XV. — *Verbod van laakbare praktijken.*

Een lid wenst inlichtingen te krijgen i.v.m. de installatie en de activiteiten van de commissie, die voorzien wordt bij toepassing van artikel 12 — wet van 29 mei 1959.

De Minister antwoordt, dat :

1° Artikel 42 van de wet van 29 mei 1959 waardoor het Schoolpact bekrachtigd wordt, bepaalt dat bij het Ministerie van Openbaar Onderwijs een commissie wordt ingesteld

pliquer la réduction à partir de septembre 1964, un crédit de 20 millions devrait être inscrit au budget de 1964. Les Ministres proposent de prévoir les crédits nécessaires au premier feuilleton de crédits supplémentaires.

XIII. — *Allègement des programmes.*

En réponse à une question au sujet de la surcharge des programmes scolaires, le Ministre communique qu'un groupe de travail, chargé d'émettre des avis, a été installé.

Ce groupe a pour objet d'étudier un renouvellement de l'esprit de l'enseignement secondaire et des programmes. L'hypothèse de travail consiste à réduire d'un ordre qui pourrait atteindre jusqu'à 40 ou 50 % la partie des horaires relative à l'enseignement des matières et à consacrer la partie ainsi libérée à des travaux pratiques, à la culture physique et intellectuelle. Le statut du personnel devrait être respecté. Toutefois les programmes nouveaux comportant des thèmes-pilotes plutôt qu'une matière encyclopédique, appellent dans la pratique une certaine réduction de l'horaire des professeurs. L'hypothèse de travail du groupe de travail ne prévoit aucun licenciement ni aucune mise en disponibilité.

XIV. — *Neutralité.*

L'article 2 de la loi du 29 mai 1959 dispose que sont réputées neutres les écoles qui respectent toutes les conceptions philosophiques ou religieuses des parents qui leur confient leurs enfants et dont au moins deux tiers du personnel enseignant sont porteurs d'un diplôme de l'enseignement officiel et neutre.

Un membre désire apprendre quelles écoles de l'Etat ne sont pas neutres.

A cette question, le Ministre répond :

« Il est certain que quelques écoles de l'Etat ont dans leur corps enseignant moins de deux tiers du personnel ayant un diplôme de l'enseignement officiel et neutre.

Il convient de noter que cette situation sera corrigée au fur et à mesure que se font les désignations nouvelles par application de l'article 15 du Pacte Scolaire.

Pour répondre à la question, il faudrait accomplir un travail considérable, lequel est, de plus, très délicat, car pour être assuré que le diplôme dont par exemple un instituteur ou un régent est détenteur, est un diplôme de l'enseignement « officiel et neutre », il faudrait vérifier également tous les diplômes des professeurs de l'établissement où cet enseignant a reçu sa formation.

Il y a donc une sorte d'impossibilité matérielle à répondre de façon précise à la question. »

XV. — *Interdiction de pratiques déloyales.*

Un membre demande des informations sur l'installation et sur les activités de la commission prévue en application de l'article 42 de la loi du 29 mai 1959.

Le Ministre répond que :

1° L'article 42 de la loi du 29 mai 1959 consacrant le pacte scolaire stipule qu'il est créé auprès du Ministère de l'Instruction publique une commission qui a pour mission

die tot taak heeft de overtredingen van het bepaalde in artikel 41 te onderzoeken. De Koning bepaalt de regelen betreffende de werking en de procedure van de commissie, waarvan de leden worden gekozen uit in dienst zijnde, emeritus- of ere-magistraten. Hij bepaalt de duur van het mandaat der leden en stelt de toezichtsregelen vast.

2° De regelen betreffende de werking van de commissie werden vastgesteld bij koninklijk besluit van 14 juli 1960 en bekendgemaakt in het *Staatsblad* van 13 augustus 1960.

3° De voorzitter en de leden van de commissie werden bij koninklijk besluit van 2 december 1960, bekendgemaakt in het *Staatsblad* van 14 april 1961, aangewezen. Dit besluit van 2 december 1960 is gewijzigd bij het koninklijk besluit van 2 juli 1962, bekendgemaakt in het *Staatsblad* van 3 oktober 1962.

4° De secretarissen van de commissie werden aangewezen bij ministerieel besluit van 27 november 1961, bekendgemaakt in het *Staatsblad* van 22 februari 1962.

5° De commissie (Franstalige en Nederlandstalige kamer) werd op 30 november 1961 geïnstalleerd.

6° Tot op heden heeft de commissie nog geen enkele klacht onderzocht en zij is sedert haar installatie nog niet bijeengekomen.

IV. — STEMMINGEN.

Amendement van de heer De Sweemer.

Onderhavig amendement strekt ertoe de kredieten die thans worden verleend als: « Aanvullende toelagen en oprichting van een algemeen Vlaams lyrisch toneel » over te hevelen naar en te voegen bij de kredieten die worden uitgetrokken ten gunste van de Opera van Gent.

De indiener van het amendement critiqueert de oprichting van een algemeen Vlaams lyrisch toneel en beweert, dat het volgens het Rekenhof niet toegelaten is in de begroting een subsidie uit te trekken ten voordele van een instelling, die nog niet bestaat. Er zouden zijns inziens ten minste 40 miljoen nodig zijn voor het lyrisch toneel alleen, waarvan de helft zou besteed worden aan de vervoerkosten van het gezelschap en van de decors.

De Minister van Cultuur vraagt het amendement te verwerpen. De begroting voorziet inderdaad, voor de Nederlandse sector, anderhalf miljoen meer dan verleden jaar.

In geval er wijzigingen aan het statuut van de theaters nodig geacht worden, zal de regering een wetsontwerp neerleggen en het parlement zal zich bijgevolg in alle duidelijkheid kunnen uitspreken. De Minister herinnert dan aan de argumenten die hij herhaaldelijk in openbare zitting heeft uiteengezet en die geldig blijven. Hij verzoekt de Commissie het amendement niet aan te nemen.

Na deze tussenkomst betuigt een lid zijn sympathie voor het amendement, maar is desondanks van oordeel, dat het wenselijk is het niet te aanvaarden. Er wordt op aangedrongen dat de Minister van Cultuur de verbintenis aangaat voor de toekomst het probleem te bestuderen.

In stemming gebracht, wordt het amendement van de heer De Sweemer met 11 stemmen en 8 onthoudingen verworpen.

Amendement van de heer Fimmers.

Op hetzelfde artikel 22 werd een tweede amendement ingediend.

Het heeft tot doel de toelagen van de vaste stads- en regionale orkesten met 2.400.000 frank te verhogen. Aldus zal het mogelijk zijn een evenwicht tot stand te brengen tussen de subsidies van de plaatselijke orkesten in het Vlaamse land en deze van het Waalse landsgedeelte.

d'examiner les infractions aux dispositions de l'article 41 et de proposer des mesures ou sanctions à prendre. Le Roi détermine les règles de fonctionnement et de procédure de la commission dont les membres sont choisis parmi les magistrats en fonction, émérites ou honoraires. Il fixe la durée du mandat des membres et établit les règles de surveillance.

2° Les règles de fonctionnement de la commission ont été fixées par l'arrêté royal du 14 juillet 1960 publié au *Moniteur belge* du 13 août 1960.

3° Le président et les membres de la commission ont été désignés par l'arrêté royal du 2 décembre 1960 publié au *Moniteur belge* du 14 avril 1961. Ce arrêté du 2 décembre 1960 a été modifié depuis lors par l'arrêté du 2 juillet 1962 publié au *Moniteur belge* du 3 octobre 1962.

4° Les secrétaires de la commission ont été désignés par arrêté ministériel du 27 novembre 1961 publié au *Moniteur belge* du 22 février 1962.

5° La commission (chambre française et chambre néerlandaise) a été installée le 30 novembre 1961.

6° A ce jour, la commission n'a examiné aucune plainte et n'a tenu aucune réunion depuis son installation.

IV. — VOTES.

Amendement de M. De Sweemer.

Le présent amendement tend à transférer les crédits qui sont actuellement octroyés à titre de « Subventions complémentaires et création d'un théâtre lyrique flamand général » pour les ajouter aux crédits prévus pour l'Opéra de Gand.

L'auteur de l'amendement critique la création d'un théâtre lyrique flamand général et fait valoir que, d'après la Cour des Comptes, il n'est pas permis de prévoir au budget une subvention en faveur d'un établissement qui n'existe pas encore. Selon lui, il faudrait au moins 40 millions pour le seul théâtre lyrique, dont la moitié serait destinée aux frais de transport de la troupe et des décors.

Le Ministre de la Culture demande le rejet de l'amendement. En effet, le budget prévoit 1,5 million de plus que l'année passée pour le secteur flamand.

Si des modifications du statut des théâtres sont jugées nécessaires, le Gouvernement déposera un projet de loi et le Parlement pourra donc se prononcer en toute clarté. Le Ministre rappelle les arguments qu'il a exposés, à diverses reprises, en séance publique et qui gardent toute leur valeur. Il demande à la Commission de ne pas adopter l'amendement.

Après cette intervention, un membre, tout en déclarant que l'amendement lui semble sympathique, estime néanmoins que son adoption ne lui paraît pas souhaitable. Il est demandé avec insistance que le Ministre de la Culture prenne l'engagement d'étudier le problème pour l'avenir.

Mis aux voix, l'amendement de M. De Sweemer est rejeté par 11 voix et 8 abstentions.

Amendement de M. Fimmers.

Un deuxième amendement a été présenté au même article 22.

Il tend à majorer de 2.400.000 francs les subventions accordées aux orchestres permanents communaux et régionaux. Ceci permettra d'assurer l'équilibre entre les subventions allouées aux orchestres locaux du pays flamand et celles prévues en faveur de la partie wallonne du pays.

De Minister van Cultuur herinnert eraan dat hij over dit probleem gehandeld heeft tijdens de algemene bespreking, en vraagt aan de commissieleden, dat ook dit amendement zou verworpen worden.

In stemming gebracht wordt het amendement van de heer Fimmers verworpen met 16 stemmen en 3 onthoudingen.

* * *

De artikelen 1 tot 11 en 13 tot 17 werden vervolgens aangenomen met 18 stemmen tegen 1.

Artikel 12 werd aangenomen met 17 stemmen tegen 1 en 1 onthouding.

* * *

De gehele begroting werd aangenomen met 18 stemmen tegen 1.

De Verslaggever,

R. OTTE.

De Voorzitter,

P. HARMEL.

Le Ministre de la Culture rappelle qu'il a abordé cette question lors de la discussion générale et il demande aux membres de la Commission de rejeter également cet amendement.

Mis au vote, l'amendement de M. Fimmers est rejeté par 16 voix et 3 abstentions.

* * *

Les articles 1 à 11 et 13 à 17 sont adoptés par 18 voix contre 1.

L'article 12 est adopté par 17 voix contre 1 et 1 abstention.

* * *

L'ensemble du budget est adopté par 18 voix contre 1.

Le Rapporteur,

R. OTTE.

Le Président,

P. HARMEL.

BIJLAGEN.

TABEL I.

Begroting van Nationale Opvoeding en Cultuur.

ANNEXES.

TABLEAU I.

Budget de l'Education nationale et de la Culture.

Globale kredieten opgenomen voor het Rijksonderwijs	1963 goedgekeurd en aangepast 1963 voté et ajusté	1964 ontwerp 1964 projet	Vershil + of - Différence + ou -	Crédits globaux repris pour l'Enseignement de l'Etat
1. Lager onderwijs	200.455.000 (1)	244.155.000 (1)	+ 43.700.000	1. Enseignement primaire.
2. Buitengewoon onderwijs	24.133.000 (2)	37.945.000 (2)	+ 13.812.000	2. Enseignement spécial.
3. Middelbaar onderwijs	3.950.542.000 (3)	4.204.144.000 (3)	+ 253.602.000	3. Enseignement moyen.
4. Technisch onderwijs	1.284.530.000 (4)	1.420.056.000 (4)	+ 135.526.000	4. Enseignement technique.
5. Normaalonderwijs	450.919.000 (5)	503.390.000 (5)	+ 52.471.000	5. Enseignement normal.
6. Kunstonderwijs	91.889.000 (6)	98.678.000 (6)	+ 6.789.000	6. Enseignement artistique.
7. Hoger onderwijs	999.599.000 (7)	1.118.290.000 (7)	+ 118.691.000	7. Enseignement supérieur.

(1) Inbegrepen :

Voor 1963

Voor 1964

a) sociale voordelen	3.500.000	4.550.000
b) schoolbenodigdheden	3.300.000	4.000.000
c) terugbetaling kosten vervoer leerlingen (wet 29-5-59) ...	5.500.000	6.200.000
	12.300.000	14.750.000

(2) Inbegrepen :

a) sociale voordelen	260.000	495.000
b) schoolbenodigdheden	110.000	285.000
c) terugbetaling kosten vervoer leerlingen (wet 29-5-59) ...	4.500.000	8.100.000
	4.870.000	8.880.000

(3) Inbegrepen :

a) sociale voordelen	23.521.000	18.000.000
b) schoolbenodigdheden	22.490.000	23.160.000
c) terugbetaling kosten vervoer leerlingen (wet 29-5-59) ...	42.100.000	37.000.000
	88.111.000	78.160.000

(4) Inbegrepen :

a) sociale voordelen	1.835.000	1.500.000
b) schoolbenodigdheden	220.000	310.000
c) terugbetaling kosten vervoer leerlingen (wet 29-5-59) ...	9.000.000	11.400.000
	11.055.000	13.210.000

(5) Inbegrepen :

a) sociale voordelen	2.009.000	2.010.000
b) schoolbenodigdheden	1.102.000	1.100.000
c) terugbetaling kosten vervoer leerlingen (wet 29-5-59) ...	5.000.000	5.000.000
	8.111.000	8.110.000

(6) Inbegrepen :

a) sociale voordelen	150.000	150.000
b) schoolbenodigdheden	—	—
c) terugbetaling kosten vervoer leerlingen (wet 29-5-59) ...	—	—
	150.000	150.000

(7)

a) sociale voordelen	zonder bestemming	zonder voorwerp
b) schoolbenodigdheden	zonder bestemming	zonder voorwerp
c) terugbetaling kosten vervoer leerlingen (wet 29-5-59) ...	zonder bestemming	zonder voorwerp

(1) Y compris :

Pour 1963

Pour 1964

a) avantages sociaux	3.500.000	4.550.000
b) fournitures classiques	3.300.000	4.000.000
c) remboursement frais trans- port élèves (loi 29-5-59) ...	5.500.000	6.200.000
	12.300.000	14.750.000

(2) Y compris :

a) avantages sociaux	260.000	495.000
b) fournitures classiques	110.000	285.000
c) remboursement frais trans- port élèves (loi 29-5-59) ...	4.500.000	8.100.000
	4.870.000	8.880.000

(3) Y compris :

a) avantages sociaux	23.521.000	18.000.000
b) fournitures classiques	22.490.000	23.160.000
c) remboursement frais trans- port élèves (loi 29-5-59) ...	42.100.000	37.000.000
	88.111.000	78.160.000

(4) Y compris :

a) avantages sociaux	1.835.000	1.500.000
b) fournitures classiques	220.000	310.000
c) remboursement frais trans- port élèves (loi 29-5-59) ...	9.000.000	11.400.000
	11.055.000	13.210.000

(5) Y compris :

a) avantages sociaux	2.009.000	2.010.000
b) fournitures classiques	1.102.000	1.100.000
c) remboursement frais trans- port élèves (loi 29-5-59) ...	5.000.000	5.000.000
	8.111.000	8.110.000

(6) Y compris :

a) avantages sociaux	150.000	150.000
b) fournitures classiques	—	—
c) remboursement frais trans- port élèves (loi 29-5-59) ...	—	—
	150.000	150.000

(7)

a) avantages sociaux	sans objet	sans objet
b) fournitures classiques	sans objet	sans objet
c) remboursement frais trans- port élèves (loi 29-5-59) ...	sans objet	sans objet

TABEL II.

Begroting van Nationale Opvoeding en Cultuur.

TABLEAU II.

Budget de l'Education nationale et de la Culture.

Globale kredieten opgenomen voor het gesubsidieerd onderwijs	1963 Goedgekeurd en aangepast 1963 Voté et ajusté	1964 Ontwerp 1964 Projet	Verschil + of - Différence + ou -	Crédits globaux repris pour l'enseignement subsidié
1. Lager onderwijs :				1. Enseignement primaire :
Officieel gesubsidieerd	3.137.335.000	3.059.600.000 (1)	- 77.735.000	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	4.245.287.000	4.143.300.000 (2)	- 101.987.000	Libre subsidié.
2. Buitengewoon onderwijs :				2. Enseignement spécial :
Officieel gesubsidieerd	(*)	(*)	(*)	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	(*)	(*)		Libre subsidié.
3. Middelbaar onderwijs :				3. Enseignement moyen :
Officieel gesubsidieerd	212.800.000	225.750.000 (3)	+ 12.950.000	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	2.100.900.000	2.081.650.000 (4)	- 19.250.000	Libre subsidié.
4. Technisch onderwijs :				4. Enseignement technique :
Officieel gesubsidieerd	1.471.800.000	1.553.500.000 (5)	+ 81.700.000	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	3.679.500.000	3.897.750.000 (6)	+ 218.250.000	Libre subsidié.
5. Normaalonderwijs :				5. Enseignement normal :
Officieel gesubsidieerd	110.457.000	115.798.000 (7)	+ 5.341.000	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	387.647.000	402.695.000 (8)	+ 15.048.000	Libre subsidié.
6. Kunstonderwijs :				6. Enseignement artistique :
Officieel gesubsidieerd	160.019.000	133.058.000 (9)	- 26.961.000	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	8.398.000	8.115.000 (10)	- 283.000	Libre subsidié.
7. Hoger onderwijs :				7. Enseignement supérieur :
Officieel gesubsidieerd	65.031.000	73.887.000 (11)	+ 8.856.000	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	916.209.000	997.003.000 (12)	+ 80.794.000	Libre subsidié.

(*) Het personeel is geïntegreerd in de lagere scholen en zijn wedde wordt vereffend ten laste van de kredieten bestemd voor de weddetolagen van de secties II -- Lager Onderwijs en V -- Technisch onderwijs.

(1) Niet inbegrepen 110.600.000 die eventueel ten laste mogen genomen worden van de kredieten overgebracht van vroegere dienstjaren.

(2)	»	110.000.000	id.
(3)	»	12.000.000	id.
(4)	»	130.000.000	id.
(5)	»	14.000.000	id.
(6)	»	57.000.000	id.
(7)	»	1.375.000	id.
(8)	»	8.125.000	id.
(9)	»	26.400.000	id.
(10)	»	1.100.000	id.
(11 en 12)	»	zonder bestemming.	

(*) Le personnel est intégré dans les écoles primaires et sa rémunération est liquidée à la charge des crédits affectés aux subventions-traitements des sections II -- Enseignement primaire et V -- Enseignement technique.

(1) Non compris 110.600.000 qui peuvent éventuellement être pris à la charge des crédits reportés pour exercices antérieurs.

(2)	»	110.000.000	id.
(3)	»	12.000.000	id.
(4)	»	130.000.000	id.
(5)	»	14.000.000	id.
(6)	»	57.000.000	id.
(7)	»	1.375.000	id.
(8)	»	8.125.000	id.
(9)	»	26.400.000	id.
(10)	»	1.100.000	id.
(11 et 12)	»	sans objet.	

TABEL III.

Globale kredieten voor de uitrusting opgenomen in de begroting van Nationale Opvoeding en Cultuur.

TABLEAU III.

Crédits globaux d'équipement repris dans le budget de l'Education nationale et de la Culture.

Gesubsidieerd onderwijs	1963 Goedgekeurd en aangepast — 1963 Voté et ajusté	1964 Ontwerp — 1964 Projet	Verschil + of — — Différence + ou —	Enseignement subsidié
1. Lager onderwijs :				1. Enseignement primaire :
Officieel gesubsidieerd	—	—	—	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	—	—	—	Libre subsidié.
2. Buitengewoon onderwijs :				2. Enseignement spécial :
Officieel gesubsidieerd	500.000	100.000 (1)	— 400.000	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd				Libre subsidié.
3. Middelbaar onderwijs :				3. Enseignement moyen :
Officieel gesubsidieerd	2.800.000	1.400.000 (2)	— 1.400.000	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	11.400.000	2.000.000 (3)	— 9.400.000	Libre subsidié.
4. Technisch onderwijs :				4. Enseignement technique :
Officieel gesubsidieerd	28.800.000	36.000.000 (4)	+ 7.200.000	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	42.500.000	53.250.000 (5)	+ 10.750.000	Libre subsidié.
5. Normaalonderwijs :				5. Enseignement normal :
Officieel gesubsidieerd	475.000	100.000 (6)	— 375.000	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	1.425.000	300.000 (7)	— 1.125.000	Libre subsidié.
6. Kunstonderwijs :				6. Enseignement artistique :
Officieel gesubsidieerd	3.500.000	160.000 (8)	— 3.340.000	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	400.000	440.000 (9)	+ 40.000	Libre subsidié.
7. Hoger onderwijs :				7. Enseignement supérieur :
Officieel gesubsidieerd	—	— (10)	—	Officiel subsidié;
Vrij gesubsidieerd	—	—	—	Libre subsidié.

(1) Niet inbegrepen 400.000 die eventueel aangetekend kunnen worden ten laste van de kredieten overgebracht van vroegere dienstjaren.

(2)	»	2.000.000	id.
(3)	»	10.000.000	id.
(4 en 5)	»	—	id.
(6)	»	375.000	id.
(7)	»	1.125.000	id.
(8)	»	3.000.000	id.
(9)	»	300.000	id.
(10)	»	—	id.

(1) Non compris 400.000 imputables éventuellement sur les crédits reportés pour exercices antérieurs.

(2)	»	2.000.000	id.
(3)	»	10.000.000	id.
(4 et 5)	»	—	id.
(6)	»	375.000	id.
(7)	»	1.125.000	id.
(8)	»	3.000.000	id.
(9)	»	300.000	id.
(10)	»	—	id.

TABEL IV.

Globale kredieten voor de uitrusting opgenomen in de begroting
van Nationale Opvoeding en Cultuur.

TABLEAU IV.

Crédits globaux d'équipement repris dans le budget
de l'Education Nationale et de la Culture.

Rijksonderwijs	1963 Goedgekeurd en aangepast 1963 voté et ajusté	1964 ontwerp 1964 projet	Verschil + of - Différence + ou -	Enseignement de l'Etat
1. Lager onderwijs	32.000.000	33.000.000	+ 1.000.000	1. Enseignement primaire.
2. Buitengewoon onderwijs	4.000.000	4.000.000	—	2. Enseignement spécial.
3. Middelbaar onderwijs	128.000.000	125.000.000	— 3.000.000	3. Enseignement moyen.
4. Technisch onderwijs	95.500.000	104.500.000	+ 9.000.000	4. Enseignement technique.
5. Normaalonderwijs	14.350.000	15.450.000	+ 1.100.000	5. Enseignement normal.
6. Kunstonderwijs	5.334.000	5.593.000	+ 259.000	6. Enseignement artistique.
7. Hoger onderwijs	127.195.000	134.599.000	+ 7.404.000	7. Enseignement supérieur.

M. N. O. C.

M. E. N. C.

Schriftelijk onderwijs.

Enseignement par correspondance.

Evolution van het aantal leerlingen, van het aantal leraars en van de kredieten.

Evolution du nombre d'élèves, du nombre de professeurs et des crédits.

	1959	1960	1961	1962	1963	1964	
* Aantal leerlingen	310	1.000	2.000	2.785	3.832	4.062	* Nombre d'élèves.
* Aantal leraars	33	36	71	156	367	371	* Nombre de professeurs.
Kredieten (in duizenden frank)	1.940	4.810	7.900	12.500	17.100	19.500	Crédits (en milliers de francs).
Procent geslaagden voor de Examencommissie L. S. O.		49/121 40,5 %	51/97 52,7 %	70/101 70 %	81/140 57,9 %		Pourcentage de réussites aux examens du J. E. S. I.

* N. B. — Het aantal leerlingen en leraars varieert van maand tot maand; de cijfers van de bovenstaande tabel geven telkens voor elk jaar, de toestand aan in de maand maart.

* N. B. — Les nombres d'élèves et de professeurs varient de mois en mois; les chiffres figurant dans ce tableau donnent la situation au cours du mois de mars de chaque année.

TABEL V.

Vraag :

Een lid wenst voor de Franstalige sector de verdeling voor 1963 van de toelagen aan jeugdorganisaties te kennen — Art. 22, litt. 9/a.

Antwoord :

Franstalige sector.

Recapitulatietabel van de aan de Jeugdverenigingen toegekende subsidies — Art. 22, litt. 9/a.

1963		
Katholieke	1.940.000	33,5 %
Socialistische	1.755.000	30,3 %
Liberales	560.000	9,6 %
Communistische	30.000	0,5 %
Onafhankelijke	1.190.000	20,5 %
Diverse	325.000	5,6 %
Totaal	5.800.000	100 %

Katholieke.

1963		
7487.39	Jeunesse Ouvrière Chrétienne, Brussel	300.000
2963.84	Jeunesse Ouvrière Chrétienne Féminine, Brussel	310.000
2036.83	Jeunesse Rurale Catholique, Brussel	120.000
2997.82	Jeunesse Rurale Catholique Féminine, Brussel	120.000
2036.53	Jeunesse Estudiantine Catholique, Brussel	58.000
3575.53	Jeunesse Estudiantine Catholique Féminine, Brussel	71.000
62.702	Jeunesse Indépendante Catholique, Brussel	11.000
1454.46	Jeunesse Indépendante Catholique Féminine, Brussel	60.000
3317.90	Fédération des Scouts Catholiques, Brussel	213.000
3346.08	Guides Catholiques de Belgique, Brussel	140.000
2283.02	Fédération des Patronages de Belgique, Gilly	138.000
1981.87	Fédération nationale des Patros de Jeunes Filles, Gilly	112.000
8441.87	Jeunes Sociaux Chrétiens, Brussel	59.000
1798.29	Gîtes d'Étapes, Brussel	70.000
3944.34	Centres Estudiantins de Plein Air, Brussel	22.000
6764.02	Équipes Universitaires d'Action Catholique (E. U. D. A. C.), Leuven	33.000
2779.90	Service Professionnel de la Jeunesse Agricole, Brussel	39.000
7867.34	Groepes d'Amitié, 82, Linthoutstraat, Brussel	64.000
		1.940.000

Socialistische.

1963		
3921.90	Fédération nationale des Jeunes Gardes Socialistes, Brussel	350.000
7621.34	Secteur des Faucons Rouges, Ukkel	200.000
	Gymnastics - Jeunesse, Brussel	75.000
	Fédération nationale des Étudiants Socialistes de Belgique	50.000
2803.18	Secteur des Pionniers de Belgique	150.000
5904.18	Jeunesses Syndicales F. G. T. B., Antwerpen	25.000
2404.31	Les Amis de la Nature, Bosvoorde	125.000
390.87	Mutualité Jeunes Travailleurs	15.000
7530.10	F. G. T. B. Bruxelles (pour le compte du Service Jeunesse F. G. T. B.)	15.000
125.25	Coop Dépôts - Bruxelles (pour le compte de l'Institut des Cadres Social Jeunesse)	700.000
	Cadets F. G. T. B.	50.000
		1.755.000

TABLEAU V.

Question :

Un membre aimerait connaître la répartition pour 1963 des subventions aux organisations de jeunesse du secteur français — Art. 22, litt. 9/a.

Réponse :

Secteur français.

Tableau récapitulatif des subventions accordées aux organisations de jeunesse — Art. 22, litt. 9/a.

1963		
Catholiques	1.940.000	33,5 %
Socialistes	1.755.000	30,3 %
Libéraux	560.000	9,6 %
Communistes	30.000	0,5 %
Indépendants	1.190.000	20,5 %
Divers	325.000	5,6 %
Totaux	5.800.000	100 %

Catholiques.

1963		
7487.39	Jeunesse Ouvrière Chrétienne, Bruxelles	300.000
2963.84	Jeunesse Ouvrière Chrétienne Féminine, Bruxelles	310.000
2036.83	Jeunesse Rurale Catholique, Bruxelles	120.000
2997.82	Jeunesse Rurale Catholique Féminine, Bruxelles	120.000
2036.53	Jeunesse Estudiantine Catholique, Bruxelles	58.000
3575.53	Jeunesse Estudiantine Catholique Féminine, Bruxelles	71.000
62.702	Jeunesse Indépendante Catholique, Bruxelles	11.000
1454.46	Jeunesse Indépendante Catholique Féminine, Bruxelles	60.000
3317.90	Fédération des Scouts Catholiques, Bruxelles	213.000
3346.08	Guides Catholiques de Belgique, Bruxelles	140.000
2283.02	Fédération des Patronages de Belgique, Gilly	138.000
1981.87	Fédération nationale des Patros de Jeunes Filles, Gilly	112.000
8441.87	Jeunes Sociaux Chrétiens, Bruxelles	59.000
1798.29	Gîtes d'Étapes, Bruxelles	70.000
3944.34	Centres Estudiantins de Plein Air, Bruxelles	22.000
6764.02	Équipes Universitaires d'Action Catholique (E. U. D. A. C.), Louvain	33.000
2779.90	Service Professionnel de la Jeunesse Agricole, Bruxelles	39.000
7867.34	Groepes d'Amitié, 82, rue de Linthout, Bruxelles	64.000
		1.940.000

Socialistes.

1963		
3921.90	Fédération nationale des Jeunes Gardes Socialistes, Bruxelles	350.000
7621.34	Secteur des Faucons Rouges, Uccle	200.000
	Gymnastics - Jeunesse, Bruxelles	75.000
	Fédération nationale des Étudiants Socialistes de Belgique	50.000
2803.18	Secteur des Pionniers de Belgique	150.000
5904.18	Jeunesse Syndicale F. G. T. B., Anvers	25.000
2404.31	Les Amis de la Nature, Boitsfort	125.000
390.87	Mutualité Jeunes Travailleurs	15.000
7530.10	F. G. T. B. Bruxelles (pour le compte du Service Jeunesse F. G. T. B.)	15.000
125.25	Coop Dépôts - Bruxelles (pour le compte de l'Institut des Cadres Social Jeunesse)	700.000
	Cadets F. G. T. B.	50.000
		1.755.000

Libérale.

1963	
7758.56	Fédération nationale des Jeunes pour la Liberté et le Progrès (secteur d'expression française) 39, Naplesstraat, Brussel ... fr. 260.000
	Fédération nationale des Jeunes Féminines pour la Liberté et le Progrès (secteur d'expression française), 39, Naplesstraat, Brussel ... 10.000
	Fédération des Etudiants Libéraux de Belgique, Bruxelles (secteur d'expression française) ... 40.000
	A. S. B. L. « La Besace », 39, Naplesstraat, Brussel ... 75.000
	Centre Social des Jeunes du P. L. P. (pour le compte de l'Institut des Cadres des Jeunes P. L. P.), 39, Naplesstraat, Brussel ... 175.000
	560.000

Communistische.

1963	
7879.01	Jeunesse Communiste de Belgique, Brussel ... fr. 15.000
7950.79	Union des Pionniers de Belgique, Brussel ... 15.000
	30.000

Onafhankelijke.

1963	
2056.32	Association Royale des Boys-scouts et Girls-guides de Belgique, Brussel ... fr. 275.000
6273.56	Equipe nationale de Liaison du Guidisme et du Scoutisme pour Handicapés ... 50.000
7794.04	Y. M. C. A., Brussel ... 75.000
374.47	Y. W. C. A., Brussel ... 80.000
566.80	Solé Jacques, Brussel (pour compte du Mouvement des Etudiants Universitaires d'expression française) ... 280.000
1491.74	Croix-Rouge de la Jeunesse (Cadets de la Croix-Rouge), Brussel ... 20.000
	Jeunesse Juive, Brussel ... 12.000
6258.37	Comité Universitaire de Solidarité (C. U. S.), 60, Verenigingstraat, Brussel ... 20.000
7781.31	Service Civil International, Philippeville ... 30.000
3725.28	Fédération des Maisons des Jeunes et de la Culture, Brussel ... 5.000
	Home International des Jeunes, Brussel (pour compte de « J. ») ... 55.000
6726.19	Jeunesse Scientifique de Belgique, Brussel ... 58.000
643.18	Fédération des Jeunes Alliances Paysannes de Belgique, Brussel ... 30.000
	Pro Peyresq ... 10.000
3940.02	Centrale Wallonne des Auberges de la Jeunesse, Brussel ... 100.000
7451.00	Varoquier Fernand, Châtelet (pour compte de l'Entente Carolorégienne des Groupements de Jeunes) ... 15.000
	Caravanes ... 15.000
	Jeunes Musicales ... 60.000
7590.43	Eric Wolf, trésorier du Mouvement Ajiste Wallon, Brussel ... —
	190.000

Diverse.

1963	
1090.00	Banque de Bruxelles, Regentiestraat, 2, pour compte de la Commission de Contact des Organisations de Jeunes Politiques ... fr. 15.000
475.19	Etienne Vandersanden, Watermael (Bourses aux élèves de la section française du Cours normal provincial pour Moniteurs d'œuvres de Jeunesse et Educateurs) ... 30.000
	Namen (Bourses de perfectionnement pour les élèves de l'école de cadres) ... 30.000
	Luik (Formation de cadres) ... 60.000
	Henegouwen (Formation de cadres) ... 60.000
736.27	A. S. B. L. « J », Bruxelles ... 120.000
790.71	Centres d'Education Permanente A. S. B. L., Brussel ... 10.000
	325.000

Libéraux.

1963	
7758.56	Fédération nationale des Jeunes pour la Liberté et le Progrès (secteur d'expression française) 39, rue de Naples, Bruxelles ... fr. 260.000
	Fédération nationale des Jeunes Féminines pour la Liberté et le Progrès (secteur d'expression française), 39, rue de Naples, Bruxelles ... 10.000
	Fédération des Etudiants Libéraux de Belgique, Bruxelles (secteur d'expression française) ... 40.000
	A. S. B. L. « La Besace », 39, rue de Naples, Bruxelles ... 75.000
	Centre Social des Jeunes du P. L. P. (pour le compte de l'Institut des Cadres des Jeunes P. L. P.), 39, rue de Naples, Bruxelles ... 175.000
	560.000

Communistes.

1963	
7879.01	Jeunesse Communiste de Belgique, Bruxelles fr. 15.000
7950.79	Union des Pionniers de Belgique, Bruxelles ... 15.000
	30.000

Indépendants.

1963	
2056.32	Association Royale des Boys-scouts et Girls-guides de Belgique, Bruxelles ... fr. 275.000
6273.56	Equipe nationale de Liaison du Guidisme et du Scoutisme pour Handicapés ... 50.000
7794.04	Y. M. C. A., Bruxelles ... 75.000
374.47	Y. W. C. A., Bruxelles ... 80.000
566.80	Solé Jacques, Bruxelles (pour compte du Mouvement des Etudiants Universitaires d'expression française) ... 280.000
1491.74	Croix-Rouge de la Jeunesse (Cadets de la Croix-Rouge), Bruxelles ... 20.000
	Jeunesse Juive, Bruxelles ... 12.000
6258.37	Comité Universitaire de Solidarité (C. U. S.), 60, rue de l'Association, Bruxelles ... 20.000
7781.31	Service Civil International, Philippeville ... 30.000
3725.28	Fédération des Maisons des Jeunes et de la Culture, Bruxelles ... 5.000
	Home International des Jeunes, Bruxelles (pour compte de « J. ») ... 55.000
6726.19	Jeunesse Scientifique de Belgique, Bruxelles ... 58.000
643.18	Fédération des Jeunes Alliances Paysannes de Belgique, Bruxelles ... 30.000
	Pro Peyresq ... 10.000
3940.02	Centrale Wallonne des Auberges de la Jeunesse, Bruxelles ... 100.000
7451.00	Varoquier Fernand, Châtelet (pour compte de l'Entente Carolorégienne des Groupements de Jeunes) ... 15.000
	Caravanes ... 15.000
	Jeunes Musicales ... 60.000
7590.43	Eric Wolf, trésorier du Mouvement Ajiste Wallon, Bruxelles ... —
	190.000

Divers.

1963	
1090.00	Banque de Bruxelles, rue de la Régence, 2, pour compte de la Commission de Contact des Organisations de Jeunes Politiques ... fr. 15.000
475.19	Etienne Vandersanden, Watermael (Bourses aux élèves de la section française du Cours normal provincial pour Moniteurs d'œuvres de Jeunesse et Educateurs) ... 30.000
	Namur (Bourses de perfectionnement pour les élèves de l'école de cadres) ... 30.000
	Liège (Formation de cadres) ... 60.000
	Hainaut (Formation de cadres) ... 60.000
736.27	A. S. B. L. « J », Bruxelles ... 120.000
790.71	Centres d'Education Permanente A. S. B. L., Bruxelles ... 10.000
	325.000

TABEL VI.

Vraag :

Een lid wenst voor de Franstalige sector de verdeling voor 1964 van de toelagen aan jeugdorganisaties te kennen. — Art. 22, litt. 9/a.

Antwoord :

Tabel van verdeling voor 1964 van de toelagen aan jeugdorganisaties.
Art. 22, litt. 9/a.
(Franstalige sector).

TABLEAU VI.

Question :

Un membre aimerait connaître la répartition pour 1964 des subventions aux organisations de jeunesse du secteur français. — Art. 22, litt. 9/a.

Réponse :

Tableau des répartitions des subventions 1964 aux Organisations de Jeunesse.
Art. 22, litt. 9/a.
(Secteur français).

	Organisaties onder Organisations sous tutelle								Onaafkan- lijke organi- saties zonder voogdij	Organisa- tions Indé- pendantes sans tutelle	Totalen Totaux	
	politieke voogdij politique					godsdienstige voogdij religieuse						Voogdij van de provincies Tutelle des provinces
	CVP PSC	BSP PSB	PVV PLP	KPB Communistes	Andere Autres partis	Roomskath. Cath. romaine	Protestantse Protestante	Israël. Juive				
1. Politieke jeugdgroeperingen. — Jeunesses politiques	59.000	350.000	260.000	15.000	15.000	—	—	—	—	—	699.000	
2. Organisaties met een opvoedkundig doel. — Organisations à but éducatif :	—	50.000	40.000	—	—	162.000	—	—	—	—	552.000	
a) studentenorganisaties. — organisations « étudiantes »	—	125.000	75.000	—	—	92.000	—	—	—	300.000	622.000	
b) vakantietoerorganisaties. — organisations « vacances »	—	1.125.000	185.000	15.000	—	914.000	155.000	12.000	180.000	423.000	3.009.000	
c) organisaties voor vrijetijdsbesteding, enz. — organisations « formation, loisirs, etc.	64.000	—	—	—	—	—	—	—	—	70.000	134.000	
3. Organisaties voor coördinatie. — Organisa- tions de coordination	—	105.000	—	—	—	649.000	—	—	—	30.000	784.000	
4. Beroeps- en syndicale jeugdorganisaties. — Jeunesses professionnelles et syndicates ...	123.000	1.755.000	560.000	30.000	15.000	1.817.000	155.000	12.000	180.000	1.153.000	5.800.000	
	2.2 %	30.3 %	9.6 %	0.5 %	0.2 %	31.3 %	2.7 %	0.2 %	180.000 of 3 %	1.153.000 of 20 %		
			2.483.000 of 42.8 %				1.984.000 of 34.2 %					
			2.483.000 ou 42.8 %				1.984.000 ou 34.2 %		180.000 ou 3 %	1.153.000 ou 20 %		

Politieke jeugdgroeperingen.

Jeunes sociaux chrétiens fr.	59.000	
Fédération nationale des Jeunes Gardes socialistes	350.000	
Fédération nationale des Jeunes pour la Liberté et le Progrès	260.000	
Jeunes Communistes	15.000	
Commission de contact des organisations de jeunes politiques	15.000	
	<u>699.000</u>	

Studentenorganisaties.

a) Katholieke :

Jeunes estudiantines fr.	58.000	
Jeunes estudiantines féminines	71.000	
Équipes universitaires d'action catholique	33.000	
	<u>162.000</u>	162.000

b) Socialistische :

Fédération des étudiants socialistes de Belgique	50.000	50.000
---	--------	--------

c) P. V. V. :

Fédération des Étudiants Libéraux	40.000	40.000
--	--------	--------

d) Onafhankelijke :

Mouvements des Étudiants universitaires	280.000	
Comité universitaire de Solidarité	20.000	
	<u>300.000</u>	300.000
	<u>552.000</u>	

**Vakantieorganisaties.
(Sociaal toerisme.)**

a) Katholieke :

Gîtes d'Étape fr.	70.000	
Centres Estudiantins de plein air	22.000	
	<u>92.000</u>	92.000

b) Socialistische :

Amis de la Nature	125.000	125.000
--------------------------	---------	---------

c) P. V. V. :

Besace	75.000	75.000
---------------	--------	--------

d) Onafhankelijke :

Home international des jeunes	55.000	
Pro Peyresq	10.000	
Centrale wallonne des Auberges de la Jeunesse	100.000	
Caravanes	15.000	
Service civil international	30.000	
	<u>120.000</u>	
+ VZN « J » Brussel	330.000	330.000
	<u>622.000</u>	

**Speciale vorming, opvoedende
en culturele vrijetijdsbesteding, enz.**

a) Rooms-katholieke godsdienst :

Jeunesse rurale cath. (J. R. C.) fr.	120.000	
Jeunesse rurale cath. fémin. (JRCP)	120.000	
Jeunesse indép. cath. (JIC)	11.000	
Jeunesse indép. cath. fémin. (ICF)	60.000	
Scouts catholiques	213.000	
Guides catholiques	140.000	
Fédération des Patronages	138.000	
Fédération des Patronages de jeunes filles	112.000	
	<u>914.000</u>	914.000

Jeunesses politiques.

Jeunes sociaux chrétiens fr.	59.000	
Fédération nationale des Jeunes Gardes socialistes	350.000	
Fédération nationale des Jeunes pour la Liberté et le Progrès	260.000	
Jeunes Communistes	15.000	
Commission de contact des organisations de jeunes politiques	15.000	
	<u>699.000</u>	

Organisations estudiantines.

a) Catholiques :

Jeunes estudiantines fr.	58.000	
Jeunes estudiantines féminines	71.000	
Équipes universitaires d'action catholique	33.000	
	<u>162.000</u>	162.000

b) Socialistes :

Fédération des étudiants socialistes de Belgique	50.000	50.000
---	--------	--------

c) P. L. P. :

Fédération des Étudiants Libéraux	40.000	40.000
--	--------	--------

d) Indépendants :

Mouvements des Étudiants universitaires	280.000	
Comité universitaire de Solidarité	20.000	
	<u>300.000</u>	300.000
	<u>552.000</u>	

**Organisations de loisirs de vacances.
(Tourisme social.)**

a) Catholique :

Gîtes d'Étape fr.	70.000	
Centres Estudiantins de plein air	22.000	
	<u>92.000</u>	92.000

b) Socialiste :

Amis de la Nature	125.000	125.000
--------------------------	---------	---------

c) P. L. P. :

Besace	75.000	75.000
---------------	--------	--------

d) Indépendants :

Home international des jeunes	55.000	
Pro Peyresq	10.000	
Centrale wallonne des Auberges de la Jeunesse	100.000	
Caravanes	15.000	
Service civil international	30.000	
	<u>120.000</u>	
+ ASBL « J » Bruxelles	330.000	330.000
	<u>622.000</u>	

**Formation spéciale, loisirs éducatifs
et culturels, etc.**

a) Religion catholique romaine :

Jeunesse rurale cath. (J. R. C.) fr.	120.000	
Jeunesse rurale cath. fémin. (JRCP)	120.000	
Jeunesse indép. cath. (JIC)	11.000	
Jeunesse indép. cath. fémin. (ICF)	60.000	
Scouts catholiques	213.000	
Guides catholiques	140.000	
Fédération des Patronages	138.000	
Fédération des Patronages de jeunes filles	112.000	
	<u>914.000</u>	914.000

b) Protestantse godsdienst :

Y. M. C. A. fr.	75.000	
Y. W. C. A.	80.000	
	<u>155.000</u>	155.000

c) Joodse godsdienst ... 12.000 12.000

d) Socialistische :

Faucons rouges	200.000	
Gymsports	75.000	
Sect. Pionniers	150.000	
Institut Cadres Jeunesse	700.000	
	<u>1.125.000</u>	1.125.000

e) P. V. V. :
 Jeunesses Féminines ... 10.000
 Institut Cadres Jeunesse ... 175.000
185.000 185.000

f) Communisten :
 Union des Pionniers ... 15.000 15.000

g) Provinces :
 Formation de cadres ... 180.000 180.000

h) Onafhankelijken (zonder voorgedij) :
 Boys-scouts et Girls-guides ... 275.000
 Cadets de la Croix-Rouge ... 20.000
 Jeunesses Scientifiques ... 58.000
 Jeunesses Musicales ... 60.000
 Centres Education Permanente ... 10.000
423.000 423.000
 3.009.000

Organisatie voor coördinatie.

a) Onder CVP en Rooms-katholieke voorgedij :
 Groupes d'Amitié ... fr. 64.000 64.000

b) Onafhankelijken (zonder voorgedij) :
 Equipe nationale de liaison du guidisme
 et du scoutisme pour handicapés ... 50.000

c) Fédération des Maisons des Jeunes et de
 la Culture ... 5.000

d) Entente carolorégienne des groupements
 de jeunesse ... 15.000
70.000 70.000
 134.000

Beroeps- en syndicale jeugdorganisaties.

a) Onder voorgedij van de Rooms-katholieke godsdienst :
 Jeunesse ouvrière chrétienne ... fr. 300.000
 Jeunesse ouvrière chrétienne féminine ... 310.000
 Service professionnel de la Jeunesse agri-
 cole ... 39.000
649.000 649.000

b) Onder socialistische voorgedij (ABVV en andere) :
 Jeunesses syndicales FGTB ... 25.000
 Service Jeunesse FGTB ... 15.000
 Cadets de la FGTB ... 50.000
 Mutualité des Jeunes Travailleurs ... 15.000
105.000 105.000

c) Onafhankelijk-neutraal :
 Fédération des Jeunes Alliances Paysan-
 nes de Belgique ... 30.000 30.000
784.000

b) Religion protestante :

Y. M. C. A. fr.	75.000	
Y. W. C. A.	80.000	
	<u>155.000</u>	155.000

c) Religion juive ... 12.000 12.000

d) Socialiste :

Faucons rouges	200.000	
Gymsports	75.000	
Sect. Pionniers	150.000	
Institut Cadres Jeunesse	700.000	
	<u>1.125.000</u>	1.125.000

e) P. L. P. :
 Jeunesses Féminines ... 10.000
 Institut Cadres Jeunesse ... 175.000
185.000 185.000

f) Communistes :
 Union des Pionniers ... 15.000 15.000

g) Provinces :
 Formation de cadres ... 180.000 180.000

h) Indépendants (sans tutelle) :
 Boys-scouts et Girls-guides ... 275.000
 Cadets de la Croix-Rouge ... 20.000
 Jeunesses Scientifiques ... 58.000
 Jeunesses Musicales ... 60.000
 Centres Education Permanente ... 10.000
423.000 423.000
 3.009.000

Organisations de coordination.

a) Sous tutelle P. S. C. et rel. cath. :
 Groupes d'Amitié ... fr. 64.000 64.000

b) Indépendants (sans tutelle) :
 Equipe nationale de liaison du guidisme
 et du scoutisme pour handicapés ... 50.000

c) Fédération des Maisons des Jeunes et de
 la Culture ... 5.000

d) Entente carolorégienne des groupements
 de jeunesse ... 15.000
70.000 70.000
 134.000

Jeunesses professionnelles et syndicales.

a) Sous tutelle de la religion catholique romaine :
 Jeunesse ouvrière chrétienne ... fr. 300.000
 Jeunesse ouvrière chrétienne féminine ... 310.000
 Service professionnel de la Jeunesse agri-
 cole ... 39.000
649.000 649.000

b) Sous tutelle socialiste (FGTB et autre) :
 Jeunesses syndicales FGTB ... 25.000
 Service Jeunesse FGTB ... 15.000
 Cadets de la FGTB ... 50.000
 Mutualité des Jeunes Travailleurs ... 15.000
105.000 105.000

c) Indépendant-neutre :
 Fédération des Jeunes Alliances Paysan-
 nes de Belgique ... 30.000 30.000
784.000

TABEL VII.

Vraag :

Een lid wenst ingelicht te worden over :

1° de globale verdeling van de toelagen aan jeugdorganisaties, per strekking, voor 1963;

2° de verdeling van de toelagen voor de N. D. J. — Nederlandstalige sector.

Antwoord :

Tabel met de verdeling der toelagen
aan jeugdorganisaties — 1963.

Globale verdeling per strekking.

TABLEAU VII.

Question :

Un membre aimerait connaître :

1° la répartition globale, par tendance, pour 1963, des subventions aux organisations de jeunesse;

2° la répartition des subventions du O. N. J. (secteur néerlandais).

Réponse :

Tableau donnant la répartition des subsides
en faveur des organisations de jeunesse — 1963.

Répartition globale par tendance.

	Secretariaat — Secrétariat	Werking — Omvang — Volume — Action	Kadervorming — Formation de cadres	Totalen — Totaux	%	
Katholieken	312.000	852.000	776.000	1.940.000	33,5	Catholiques.
Socialisten	286.000	556.000	913.000	1.755.000	30,3	Socialistes.
Liberalen	117.000	228.000	215.000	560.000	9,6	Libéraux.
Communisten	13.000	8.000	9.000	30.000	0,5	Communistes.
Onafhankelijkken	402.000	398.000	390.000	1.190.000	19,6	Indépendants.
Diverse	26.000	109.000	190.000	325.000	6,5	Divers.
	1.156.000	2.151.000	2.493.000	5.800.000		
En %	20 %	37 %	43 %			

Verdeling van de toelagen van de N. D. J.

Nederlandstalige sector.

	Bedrag	In %
Katholieken	3.626.800	51,8 %
Socialisten	1.717.500	24,5 %
P. V. V.	462.000	6,6 %
Communisten	30.000	0,5 %
Onafhankelijkken	998.700	14,3 %
Diverse	165.000	2,3 %
Totaal... ..	7.000.000	100,0 %

1) Katholieken :

Kristene Arbeidersjeugd	fr. 331.000
Vrouwelijke Katholieke Arbeidende Jeugd	331.000
Boerenjeugdbond	273.000
Boerinnenbond	277.000
Katholieke Studentenactie	230.000
Vrouwelijke Katholieke Studerende Jeugd	236.000
Katholieke Burger en Middenstandsjeugd	99.000
Katholieke Jongeren uit de Middengroepen	132.000
Vlaams Verbond der Katholieke Scouts	291.000
Vlaams Verbond der Katholieke Meisjesgidsen	172.000
Chiro-Jeugd — jongens	294.000
Chiro-Jeugd — meisjes	292.000
Redactie Tijdschrift C. V. P.-jongeren	273.800
Hoogstudentenverbond K. Actie	150.000
Katholieke Vlaamse Volkskunstfederatie	10.000
Milac	50.000
Dienst voor Jeugdtoerisme	125.000
Openluchtcentra voor Studenten	10.000
Internationale Bouworde	50.000
	3.626.800
	51,8 %

Répartition des subventions du O. N. J.

Secteur néerlandais.

	Montant	En %
Catholiques	3.626.800	51,8 %
Socialistes	1.717.500	24,5 %
P. L. P.	462.000	6,6 %
Communistes	30.000	0,5 %
Indépendants	998.700	14,3 %
Divers	165.000	2,3 %
Totaux... ..	7.000.000	100,0 %

1) Catholiques :

Kristene Arbeidersjeugd	fr. 331.000
Vrouwelijke Katholieke Arbeidende Jeugd	331.000
Boerenjeugdbond	273.000
Boerinnenbond	277.000
Katholieke Studentenactie	230.000
Vrouwelijke Katholieke Studerende Jeugd	236.000
Katholieke Burger en Middenstandsjeugd	99.000
Katholieke Jongeren uit de Middengroepen	132.000
Vlaams Verbond der Katholieke Scouts	291.000
Vlaams Verbond der Katholieke Meisjesgidsen	172.000
Chiro-Jeugd — jongens	294.000
Chiro-Jeugd — meisjes	292.000
Redactie Tijdschrift C. V. P.-jongeren	273.800
Hoogstudentenverbond K. Actie	150.000
Katholieke Vlaamse Volkskunstfederatie	10.000
Milac	50.000
Dienst voor Jeugdtoerisme	125.000
Openluchtcentra voor Studenten	10.000
Internationale Bouworde	50.000
	3.626.800
	51,8 %

2) *Socialisten* :

Rode Valken	fr. 225.000
Pionniers	225.000
Jong Socialisten van België	460.000
Federatie der Socialistische Studenten	150.000
A. B. V. V.-Kadetten	200.000
Socialistisch Jeugdleidersinstituut	242.500
Natuurvrienden, Antwerpen	125.000
Gymsports-Jeugd	90.000
	1.717.500
	24,5 %

3) *P. V. V.* (N. Jeugdverbond voor Vrijheid en Vooruitgang) :

Jeugdverbond	fr. 220.000
Studentenverbond	74.000
Vrouwelijk Jeugdverbond	15.000
Kaderinstituut van het Jeugdverbond	99.000
	408.000
De Knapzak	54.000
	462.000
	6,6 %

4) *Communisten* :

Communistische jeugd	fr. 15.000
Pionniersverbond	15.000
	30.000
	0,5 %

5) *Onafhankelijk* :

Jeugd Rode Kruis-Kadetten	fr. 25.000
Boys-Scouts en Girls-Guides	257.000
Y. M. C. A.	45.000
Y. W. C. A.	50.000
Vlaamse Jeugdherbergcentrale	125.000
Volksdanscentrale	10.000
Werkgroep Nederland	15.000
Humanistische Jongerenbeweging	45.000
Jeugdbond voor Natuurstudie	15.000
Universitair Comité voor Solidariteit	25.000
Service civil international	12.700
Jeugd en Wetenschap	29.000
Verbindingsploeg van Scouting	50.000
Vlaamse Studenten	295.000
	998.700
	14,3 %

6) *Diverse* :

Contactcommissie der Politieke Jeugdorganisaties	fr. 35.000
Centra voor Permanente Opvoeding	10.000
A. S. B. L. « J »	120.000
	165.000
	2,3 %

2) *Socialistes* :

Rode Valken	fr. 225.000
Pionniers	225.000
Jong Socialisten van België	460.000
Federatie der Socialistische Studenten	150.000
A. B. V. V.-kadetten	200.000
Socialistisch Jeugdleidersinstituut	242.500
Natuurvrienden, Antwerpen	125.000
Gymsports-Jeugd	90.000
	1.717.500
	24,5 %

3) *P. L. P.* (N. Jeugdverbond voor Vrijheid en Vooruitgang) :

Jeugdverbond	fr. 220.000
Studentenverbond	74.000
Vrouwelijk Jeugdverbond	15.000
Kaderinstituut van het Jeugdverbond	99.000
	408.000
De Knapzak	54.000
	462.000
	6,6 %

4) *Communistes* :

Kommunistische jeugd	fr. 15.000
Pionniersverbond	15.000
	30.000
	0,5 %

5) *Indépendants* :

Jeugd Rode Kruis-Kadetten	fr. 25.000
Boys-Scouts en Girls-Guides	257.000
Y. M. C. A.	45.000
Y. W. C. A.	50.000
Vlaamse Jeugdherbergcentrale	125.000
Volksdanscentrale	10.000
Werkgroep Nederland	15.000
Humanistische Jongerenbeweging	45.000
Jeugdbond voor Natuurstudie	15.000
Universitair Comité voor Solidariteit	25.000
Service civil international	12.700
Jeugd en Wetenschap	29.000
Verbindingsploeg van Scouting	50.000
Vlaamse Studenten	295.000
	998.700
	14,3 %

6) *Divers* :

Contactcommissie der Politieke Jeugdorganisaties	fr. 35.000
Centra voor Permanente Opvoeding	10.000
A. S. B. L. « J »	120.000
	165.000
	2,3 %

TABEL VIII.

Vraag :

Een lid wenst te vernemen in welke localiteiten P. M. S. rijkscentra met consultatiekabinetten werden opgericht.

Antwoord :

**Lijst der P. M. S. Rijkscentra
met hun consultatiekabinetten.**

Brabant.

Braine-l'Alleud :

Nivelles (N. S.).
Braine-l'Alleud (M. S.).
Nivelles (K. A.).

Etterbeek :

Etterbeek (K. L.).
Schaarbeek (M. M. S.).
Woluwe-St-Pierre (K. A.).

Molenbeek-St-Jean :

Bruxelles 2 (K. A.).
Bruxelles 2 (K. L.).

Saint-Gilles :

Forest (N. S.).
Ixelles (K. L.).
Saint-Gilles (K. L.).
Forest (K. A.).

Wavre :

Rixensart (K. A.).
Ottignies (M. S.).
Wavre (K. A.).

Henegouwen.

Charleroi :

Charleroi (K. L.).
Charleroi (K. A.).
Châtelet (K. A.).
Marchienne-au-Pont (K. A.).
Walcourt (M. S.).

Gosselies :

Mons :

Jemappes (K. A.).
Jemappes (M. S.).

Morlanwelz :

Le Roeulx (M. S.).
La Louvière (K. L.).
Binche (K. A.).
Houdeng-Aimeries (M. S.).
Merbes-le-Château (M. S.).

(Mouscron) :

Pâturages :

Saint-Ghislain (K. A.).
Quiévrain (M. S.).

Tournai :

Irchonwelz (I. M. A. E.).
(Antoing M. S.).
Leuze (M. S.).
Pecq (M. S.).
(Péruwelz M. S.).

Luik.

Chênée :

Liège (N. S.).

TABLEAU VIII.

Question :

Un membre aimerait savoir dans quelles localités existent des centres P. M. S. de l'Etat avec des cabinets de consultation.

Réponse :

**Liste des centres P. M. S. de l'Etat
avec leurs cabinets de consultation.**

Brabant.

Braine-l'Alleud :

Nivelles (E. N.).
Braine-l'Alleud (E. M.).
Nivelles (A. R.).

Etterbeek :

Etterbeek (L. R.).
Schaerbeek (E. M. F.).
(Woluwe-St-Pierre A. R.).

Molenbeek-St-Jean :

Bruxelles 2 (A. R.).
Bruxelles 2 (L. R.).

Saint-Gilles :

Forest (E. N.).
Ixelles (L. R.).
Saint-Gilles (L. R.).
(Forest A. R.).

Wavre :

Rixensart (A. R.).
Ottignies (E. M.).
Wavre (A. R.).

Hainaut.

Charleroi :

Charleroi (L. R.).
Charleroi (A. R.).
Châtelet (A. R.).
Marchienne-au-Pont (A. R.).
Walcourt (E. M.).

Gosselies :

Mons :

Jemappes (A. R.).
Jemappes (E. M.).

Morlanwelz :

Le Roeulx (E. M.).
La Louvière (L. R.).
Binche (A. R.).
Houdeng-Aimeries (E. M.).
Merbes-le-Château (E. M.).

(Mouscron) :

Pâturages :

Saint-Ghislain (A. R.).
Quiévrain (E. M.).

Tournai :

Irchonwelz (I. M. A. E.).
(Antoing E. M.).
Leuze (E. M.).
Pecq (E. M.).
(Péruwelz E. M.).

Liège.

Chênée :

Liège (E. N.).

Huy :

(Flémalle-Grande M. S.).
Huy (K. A.).
Marchin (K. A.).

Spa :

Aywaille (K. A.).
Pépinster (M. S.).

Verviers :

Verviers (K. A.).
(Verviers N. S.).
Eupen (K. A.).
Welkenraedt (M. S.).

*Waremme :***Luxemburg.***Arlon :*

(Athus).
Virton.

Marche-en-Famenne :

Ciney (K. A.).
Jemelle (T. S.).
Rochefort (K. A.).

Neufchâteau :

(St-Hubert).
(Bastogne).
(Bouillon).
(Libramont T. S.).

Namen.*Andenne :*

Gesves (M. S.).

Couvin :

Chimay (K. A.).
Beaumont (M. S.).
Rance (T. S.).

Dinant :

(Gedinne M. S.).

Tamines :

Eghezée (M. S.).
Fleurus (K. A.).
Fosses (M. S.).
Namur (K. L.).

Antwerpen.*Antwerpen :*

Kapellen (K. A.).
(Schoten M. S.).

Boom :

(Mortsel K. A.).

*Brasschaat :**Lier :*

Herentals (M. S.).
Keerbergen (K. A.).
(Mechelen K. L.).
Mechelen (M. S.).

*Turnhout :***Brabant.***Brussel :*

Asse (K. A.).
Etterbeek (K. A.).
St-Gillis (M. S.).

Halle :

(St-Kwintens-Lennik M. S.).

Huy :

(Flémalle-Grande E. M.).
Huy (A. R.).
Marchin (A. R.).

Spa :

Aywaille (A. R.).
Pépinster (E. M.).

Verviers :

Verviers (A. R.).
(Verviers E. N.).
Eupen (A. R.).
Welkenraedt (E. M.).

*Waremme :***Luxembourg.***Arlon :*

(Athus).
Virton.

Marche-en-Famenne :

Ciney (A. R.).
Jemelle (E. T.).
Rochefort (A. R.).

Neufchâteau :

(St-Hubert).
(Bastogne).
(Bouillon).
(Libramont E. T.).

Namur.*Andenne :*

Gesves (E. M.).

Couvin :

Chimay (A. R.).
Beaumont (E. M.).
Rance E. T.

Dinant :

Gedinne (E. M.).

Tamines :

Eghezée (E. M.).
Fleurus (A. R.).
Fosses (E. M.).
Namur (L. R.).

Anvers.*Antwerpen :*

Kapellen (A. R.).
(Schoten E. M.).

Boom :

(Mortsel A. R.).

*Brasschaat :**Lier :*

Herentals (E. M.).
Keerbergen (A. R.).
(Mechelen L. R.).
Mechelen (E. M.).

*Turnhout :***Brabant.***Brussel :*

Asse A. R.
Etterbeek (A. R.).
St-Gillis (E. M.).

Halle :

(St-Kwintens-Lennik E. M.).

*Laken :**Leuven :*

Kessel-Lo (M. S.).
Tienen (K. A.).

*Turnhout :***Limburg.***Hasselt :*

Herk-de-Stad (M. S.).
Heusden (M. S.).
Tessenderlo (M. S.).
Diest.

Maaseik :

(Eisden K. A.).

Mol :

Leopoldsburg (K. A.).

Sint-Truiden :

Landen (K. A.).
St-Truiden (R. T. I.).

Tongeren :

Borgloon (M. S.).

Oost-Vlaanderen.*Aalst :*

Denderleeuw (K. A.).
Herzele (M. S.).
Zottegem (K. A.).
Lede (M. S.).

*Dendermonde :**(Deinze) :**Gent :*

Gent (K. A.).
(Gent K. A.).
Merelbeke (M. S.).
(St-Amandsberg M. S.).

Ronse :

(Geraardsbergen K. L.).
(Oudenaarde K. A.).

St-Niklaas :

(Hamme M. S.).

West-Vlaanderen.*Brugge :*

Assebroek (M. S.).
Maldegem (M. S.).
(Sint-Andries M. S.).

Ieper :

(Menen K. A.).
Poperinge (M. S.).
(Wervik M. S.).

Kortrijk :

Avelgem (M. S.).
Waregem (M. S.).

Oostende :

(Blankenberge N. S.).
(De Panne T. S.).
(Gistel M. S.).
Veurne.

Roeselare :

(Koekelare M. S.).

*Laken :**Leuven :*

Kessel-Lo (E. M.).
Tienen (A. R.).

*Turnhout :***Limbourg.***Hasselt :*

Herk-de-Stad (E. M.).
Heusden (E. M.).
Tessenderlo (E. M.).
Diest.

Maaseik :

(Eisden A. R.).

Mol :

Leopoldsburg (A. R.).

Sint-Truiden :

Landen (A. R.).
St-Truiden (I. T. E.).

Tongeren :

Borgloon (E. M.).

Flandre orientale.*Aalst :*

Denderleeuw (A. R.).
Herzele (E. M.).
Zottegem (A. R.).
Lede (E. M.).

*Dendermonde :**(Deinze) :**Gent :*

Gent (A. R.).
(Gent A. R.).
Merelbeke (E. M.).
(St-Amandsberg E. M.).

Ronse :

(Geraardsbergen L. R.).
(Oudenaarde A. R.).

St-Niklaas :

(Hamme E. M.).

Flandre occidentale.*Brugge :*

Assebroek (E. M.).
Maldegem (E. M.).
(Sint-Andries E. M.).

Ieper :

(Menen A. R.).
Poperinge (E. M.).
(Wervik E. M.).

Kortrijk :

Avelgem (E. M.).
Waregem (E. M.).

Oostende :

(Blankenberge E. M.).
(De Panne E. T.).
(Gistel E. M.).
Veurne.

Roeselare :

(Koekelare E. M.).

TABEL IX.

Vraag :

Een lid wenst te vernemen in welke localiteiten P.M.S. centra en gesubsidieerde diensten voor studie- en beroepsoriëntering, werden opgericht.

Antwoord :

Lijst der P.M.S. centra en gesubsidieerde diensten voor studie- en beroepsoriëntering.

Frans taalstelsel.

1. Provinciale.

a) P.M.S. Centra :

Charleroi.
La Louvière.
Herstal.
Seraing s/M.
Verviers.
Morlanwelz.
St-Ghislain.

b) Diensten voor S.B.O. :

Binche.
Bruxelles.
Charleroi.
Huy.
Lessines.
Liège.
Malmédy.
Mons.
Namur.
Thuin.
Tournai.
Waremme.

2. Gemeentelijke.

a) P.M.S. Centra :

Bruxelles.
Liège.

b) Diensten voor S.B.O. :

Forest.
Ixelles.

3. Vrije.

a) P.M.S. Centra :

Arlon.
Bastogne.
Bertrix.
Braine-le-Comte.
Bruxelles.
Charleroi.
Dinant.
Jolimont.
Liège.
Marche.
Mons.
Namur.
Nivelles.
St-Gilles.
Tournai.

b) Diensten voor S.B.O. :

Ixelles.
Mouscron.
Schaerbeek.

TABLEAU IX.

Question :

Un membre aimerait savoir dans quelles localités existent des centres P.M.S. et des offices subventionnés d'orientation scolaire et professionnelle.

Réponse :

Liste des Centres P.M.S. et des offices subventionnés d'orientation scolaire et professionnelle.

Régime linguistique français.

1. Provinciaux.

a) Centres P.M.S. :

Charleroi.
La Louvière.
Herstal.
Seraing s/M.
Verviers.
Morlanwelz.
St-Ghislain.

b) Services d'O.S.P. :

Binche.
Bruxelles.
Charleroi.
Huy.
Lessines.
Liège.
Malmédy.
Mons.
Namur.
Thuin.
Tournai.
Waremme.

2. Communaux.

a) Centres P.M.S.

Bruxelles.
Liège.

b) Services d'O.S.P. :

Forest.
Ixelles.

3. Libres.

a) Centres P.M.S. :

Arlon.
Bastogne.
Bertrix.
Braine-le-Comte.
Bruxelles.
Charleroi.
Dinant.
Jolimont.
Liège.
Marche.
Mons.
Namur.
Nivelles.
St-Gilles.
Tournai.

b) Services d'O.S.P. :

Ixelles.
Mouscron.
Schaerbeek.

Nederlands taalstelsel.

1. Gemeentelijke.

a) *P. M. S. Centra* :

Gent.
Mechelen.

b) *Diensten voor S. B. O.* :

Deurne.

2. Vrije.

a) *P. M. S. Centra* :

Aalst.
Antwerpen (3).
Brugge.
Brussel.
Genk.
Gent (2).
Gijzegem.
Hasselt.
Heverlee.
Kortrijk.
Mechelen.
Roeselare.
St-Niklaas.
Torhout.
Turnhout.
Veurne.
Vorselaar.

b) *Diensten voor S. B. O.* :

Aarschot.
Antwerpen.
Antwerpen.
Antwerpen.
Beringen-Mijnen.
Bree.
Deinze.
Dendermonde.
Eeklo.
Halle.
Ieper.
Leuven.
Lier.
Mechelen-aan-de-Maas.
Neerpelt.
Ninove.
Oostende.
Ronse.
St-Truiden.
Tielt.
Tienen.
Tongeren.
Vilvoorde.
Waregem.
Willebroek.
Wetteren.
Zottegem.

Régime linguistique néerlandais.

1. Communaux.

a) *Centres P. M. S.* :

Gent.
Mechelen.

b) *Services d'O. S. P.* :

Deurne.

2. Libres.

a) *Centres P. M. S.* :

Aalst.
Antwerpen (3).
Brugge.
Brussel.
Genk.
Gent (2).
Gijzegem.
Hasselt.
Heverlee.
Kortrijk.
Mechelen.
Roeselare.
St-Niklaas.
Torhout.
Turnhout.
Veurne.
Vorselaar.

b) *Services d'O. S. P.* :

Aarschot.
Antwerpen.
Antwerpen.
Antwerpen.
Beringen-Mijnen.
Bree.
Deinze.
Dendermonde.
Eeklo.
Halle.
Ieper.
Leuven.
Lier.
Mechelen-aan-de-Maas.
Neerpelt.
Ninove.
Oostende.
Ronse.
St-Truiden.
Tielt.
Tienen.
Tongeren.
Vilvoorde.
Waregem.
Willebroek.
Wetteren.
Zottegem.

TABEL X.

Vraag :

Een lid wenst te vernemen in welke localiteiten op 1 september 1963 rijksinrichtingen waren geopend.

Antwoord :

Rijksinrichtingen, reeds opgericht op 1 september 1963.

I. — Lager onderwijs.

Nederlands taalselsel.

Gemeente	Aantal leerlingen op 1-10-1963
Aartselaar	101
Boutersem	131
Brustem	155
Deerlijk	27
Dessel	186
De Pinte	167
Etterbeek	51
Ganshoren	100
Kuurne	111
Lichterfelde	79
Liedekerke	298
Lint	88
Mariakerke	139
Oudenburg	90
Ruddervoorde	76
Rumbeke	86
Sint-Amans	108
Ste-Katelijne Waver	49
Ukkel	16
Veerle	174
Watermaal-Bosvoorde	35
St-Lambrechts-Woluwe	16
Zedelgem	123
Zeveneken	100
Zichen-Zussen-Bolder	93

Een Rijkslagereschool voor buitengewoon onderwijs werd opgericht te Marke (Kortrijk) en telt 45 leerlingen.

Frans taalselsel.

Gemeente	Aantal leerlingen op 1-10-1963
Barvaux	100
Natoye	109
Paliseul	51

II. — Middelbaar en normaalonderwijs.

a) Rijksmiddelbarescholen.

Nederlands taalselsel.

Gemeente	Aantal leerlingen op 1-10-1963
Balen	425
Buggenhout	278
Gavere	271
Grobbendonk	448
Haaltert	469
Kruibeke	303
Tervuren	233

TABLEAU X.

Question :

Un membre aimerait savoir dans quelles localités existaient au 1er septembre 1963 des établissements de l'Etat.

Réponse :

Etablissements de l'Etat créés au 1er septembre 1963.

I. — Enseignement primaire.

Régime linguistique néerlandais.

Commune	Nombre d'élèves au 1-10-1963
Aartselaar	101
Boutersem	131
Brustem	155
Deerlijk	27
Dessel	186
La Pinte	167
Etterbeek	51
Ganshoren	100
Kuurne	111
Lichterfelde	79
Liedekerke	298
Linth	88
Mariakerke	139
Oudenburg	90
Ruddervoorde	76
Rumbeke	86
Saint-Amand	108
Wavre-Ste-Catherine	49
Uccle	16
Veerle	174
Watermaal-Boitsfort	35
Woluwe-St-Lambert	16
Zedelgem	123
Zeveneken	100
Zichen-Zussen-Bolder	93

Une école primaire de l'Etat d'enseignement spécial a été créée à Marke (Kortrijk); elle compte 45 élèves.

Régime linguistique français.

Commune	Nombre d'élèves au 1-10-1963
Barvaux	100
Natoye	109
Paliseul	51

II. — Enseignement moyen et normal.

a) Ecoles moyennes de l'Etat.

Régime linguistique néerlandais.

Commune	Nombre d'élèves au 1-10-1963
Balen	425
Buggenhout	278
Gavere	271
Grobbendonk	448
Haaltert	469
Kruibeke	303
Tervuren	233

Frans taalstelsel.

Gemeente	Aantal leerlingen op 1-10-1963
Genappe	367
Havelange	347
Limerle (Gouvy)	131

b) *Koninklijke athenea.**Nederlands taalstelsel.*

Gemeente	Aantal leerlingen op 1-10-1963
Sint-Michiels	278

Frans taalstelsel.

Gemeente	Aantal leerlingen op 1-10-1963
Montegnée	183

c) *Normaalscholen.**Nederlands taalstelsel.*

Gemeente	Aantal leerlingen op 1-10-1963
Kortrijk	27
Turnhout	37

III. — *Technisch onderwijs.**Nederlands taalstelsel.*

Gemeente	Aantal leerlingen op 1-10-1963
Neerpelt (gemengd)	194
St-Agatha-Berchem (gemengd)	76
St-Truiden (meisjes)	50
Wetteren (gemengd)	168
Zwevegem (gemengd)	61

Frans taalstelsel.

Gemeente	Aantal leerlingen op 1-10-1963
Ath (jongens)	176

De oprichting van nieuwe scholen gaat gepaard met moeilijkheden van materiële aard, die ongetwijfeld het aantal inschrijvingen beïnvloeden. Dit blijkt uit de belangrijke stijging van het aantal leerlingen in de scholen die vorig jaar werden opgericht en die de grootste problemen in verband met de gebouwen en de uitrusting achter de rug hebben. Ziehier enkele voorbeelden :

Rijkslagerescholen.

	1962	1963
Beerse	72	208
Denderhoutem	145	226
Hamont	103	182
Kessel	134	192
Kortenbergh	67	132
Machelen	98	167
Oost-Rozebeke	49	102
Wuustwezel	139	173

Régime linguistique français.

Commune	Nombre d'élèves au 1-10-1963
Genappe	367
Havelange	347
Limerle (Gouvy)	131

b) *Athénées royaux.**Régime linguistique néerlandais.*

Commune	Nombre d'élèves au 1-10-1963
Sint-Michiels	278

Régime linguistique français.

Commune	Nombre d'élèves au 1-10-1963
Montegnée	183

c) *Ecoles normales.**Régime linguistique néerlandais.*

Commune	Nombre d'élèves au 1-10-1963
Courtrai	27
Turnhout	37

III. — *Enseignement technique.**Régime linguistique néerlandais.*

Commune	Nombre d'élèves au 1-10-1963
Neerpelt (mixte)	194
Berchem-Ste-Agathe (mixte)	76
Saint-Trond (filles)	50
Wetteren (mixte)	168
Zwevegem (mixte)	61

Régime linguistique français.

Commune	Nombre d'élèves au 1-10-1963
Ath (garçons)	176

La création de nouvelles écoles s'accompagne de difficultés matérielles qui, sans aucun doute, ont une influence sur le nombre des inscriptions. Ceci ressort de l'augmentation importante du nombre d'élèves des écoles créées l'année précédente et pour lesquelles ne se posent plus les problèmes majeurs de bâtiments et d'équipement. Voici quelques exemples :

Ecoles primaires de l'Etat.

	1962	1963
Beerse	72	208
Denderhoutem	145	226
Hamont	103	182
Kessel	134	192
Kortenbergh	67	132
Machelen	98	167
Oost-Rozebeke	49	102
Wuustwezel	139	173

Rijkslagerscholen voor buitengewoon onderwijs.

	1962	1963
Genk	55	101
Jambes	51	123

Rijksmiddelbarescholen.

	1962	1963
Arendonk	256	302
Essen... ..	178	232
Herve... ..	268	311
Jurbise	247	298
Oostkamp	356	419
Vottem	165	309
Genk-Waterschei	443	579
Luik, K. A. II	234	403

Rijkstechnischescholen.

	1962	1963
Beverle	136	274
Deinze-Petegem	180	336
Heist-op-den-Berg	95	123
Kapellen	35	97
Vielsalm	78	114

Ecoles primaires de l'Etat d'enseignement spécial.

	1962	1963
Genk	55	101
Jambes	51	123

Ecoles moyennes de l'Etat.

	1962	1963
Arendonk	256	302
Essen... ..	178	232
Herve... ..	268	311
Jurbise	247	298
Oostkamp	356	419
Vottem	165	309
Genk-Waterschei	443	579
Liège, A. R. II	234	403

Ecoles techniques de l'Etat.

	1962	1963
Beverle	136	274
Deinze-Petegem	180	336
Heist-op-den-Berg	95	123
Kapellen	35	97
Vielsalm	78	114

VRAGEN EN ANTWOORDEN (TABELLEN).

Afschaffing van gemeentescholen.

Overname van gemeentescholen door de Staat.

1. Tussen 1 september 1962 en 31 augustus 1963 bedraagt het aantal gemeentescholen die gesloten werden :

	Lagere scholen	Froebel-scholen
Vlaamse streek	12	1
Waalse streek	21	5

2. Het aantal gemeentescholen die door de Staat tussen 1 september 1962 en 31 augustus 1963 werden overgenomen bedraagt :

	Lagere scholen	Froebel-scholen
Waalse streek	9	3

In de Vlaamse en de Waalse streken werd geen enkele school door het Lager onderwijs overgenomen; de overgenomen scholen zijn slechts door het Middelbaar onderwijs overgenomen.

Lager onderwijs.

Aantal leerlingen en aantal klassen.

Schooljaar 1962-1963.

Lagere afdeling :	Klassen	Leerlingen
Staat	444	10.781
Provincie	23	283
Gemeente	15.593	342.502
Vrij	21.115	850.000
Totaal	37.175	1.203.566

Bewaarschoolafdeling :

Staat	180	5.122
Provincie		
Gemeente	3.914	117.741
Vrij	8.124	270.892
Totaal	12.218	393.755

Schooljaar 1963-1964.

Lagere afdeling :		
Staat	562	13.306

Bewaarschoolafdeling :

Staat	238	6.192
-------	-----	-------

Het Bestuur bezit nog geen inlichtingen betreffende de schoolbevolking van de gesubsidieerde scholen voor het schooljaar 1963-1964.

Voor het jaar 1964-1965 werd nog geen raming gedaan.

Lagere scholen van het Nederlandse taalstelsel in de Brusselse agglomeratie.

Oprichtingen in 1963.

Krachtens een beslissing van de Ministerraad moesten zes lagere scholen van het Nederlandse taalstelsel in de Brusselse agglomeratie tegen 1 september 1963 worden opgericht.

Vijf scholen werden geopend en de voorbereidende afdeling van het Koninklijk Atheneum te Brussel 1 is aangevuld en gemengd gemaakt.

Schoolbevolking.

Opgerichte scholen	Schoolbevolking	
	Bewaarscholen	Lagere scholen
Etterbeek	11	40
Ganshoren	39	61
Ukkel	12	4
Watermaal-Bosvoorde	10	25
Sint-Lambrechts-Woluwe	6	10

Het Koninklijk Atheneum te Brussel 1 telt thans 10 leerlingen in de bewaarschoolafdeling tegenover nul verleden jaar, en 73 leerlingen in de lagere afdeling tegenover 67 verleden jaar.

Er valt op te merken dat het gemeentebestuur van Ganshoren zijn scholen aan de Staat heeft afgestaan en dat de gemeenteraad van Watermaal-Bosvoorde de door hem opgerichte drie Vlaamse klassen heeft afgeschaft.

QUESTIONS ET TABLEAUX-REponses.

Suppression d'écoles communales.

Reprise d'écoles communales par l'Etat.

1. Du 1er septembre 1962 au 31 août 1963, le nombre d'écoles communales fermées est le suivant :

	Ecoles primaires	Ecoles gardiennes
Région flamande	12	1
Région wallonne	21	5

2. Le nombres d'écoles communales reprises par l'Etat du 1er septembre 1962 au 31 août 1963 est le suivant :

	Ecoles primaires	Ecoles gardiennes
Région wallonne	9	3

Il n'y a eu aucune reprise dans les régions flamande et wallone par l'Enseignement primaire; les écoles reprises l'ont été uniquement par l'Enseignement moyen.

Enseignement primaire.

Nombre d'élèves et nombre de classes.

Année scolaire 1962-1963.

Section primaire :	Classes	Elèves
de l'Etat	444	10.781
de Provinces	23	283
des Communes	15.593	342.502
du Libre	21.115	850.000
Total	37.175	1.203.566

Section gardienne :

de l'Etat	180	5.122
de Provinces		
des Communes	3.914	117.741
du Libre	8.124	270.892
Total	12.218	393.755

Année scolaire 1963-1964.

Section primaire :		
de l'Etat	562	13.306

Section gardienne :

de l'Etat	238	6.192
-----------	-----	-------

L'Administration ne possède pas encore les renseignements en ce qui concerne la population des écoles subventionnées pour l'année scolaire 1963-1964.

Aucune estimation n'a été établie pour l'année 1964-1965.

Ecoles primaires de régime linguistique néerlandais dans l'agglomération bruxelloise.

Créations 1963.

Une décision du Conseil des Ministres imposait la création de six écoles primaires de régime linguistique néerlandais dans l'agglomération bruxelloise au 1er septembre 1963.

Cinq écoles ont été ouvertes et la section préparatoire de l'Athénée Royal de Bruxelles 1 a été complétée et rendue mixte.

Population.

Ecoles créées	Population	
	Gardiennes	Primaires
Etterbeek	11	40
Ganshoren	39	61
Uccle	12	4
Watermael-Boitsfort	10	25
Woluwe-St-Lambert	6	10

L'Athénée Royal de Bruxelles 1 compte actuellement 10 élèves en section maternelle contre zéro l'an dernier et 73 élèves en section primaire, contre 67 l'an dernier.

Il faut noter que l'administration communale de Ganshoren a cédé ses écoles à l'Etat et que le Conseil communal de Watermael-Boitsfort a supprimé les trois classes flamandes qu'elle avait organisées.

Kostprijs van de verrichting.

Coût de l'opération.

Scholen	Gebouwen — Constructions	Aankoop van bouwgronden — Acquisitions de terrains	Totaal — Total	Ecoles
Sint-Lambrechts-Woluwe R. L. S.	2.400.174	± 18.000.000	20.400.174	Woluwe-St-Lambert E. P. E.
Ganshoren R. L. S.	4.746.468	± 20.028.115	24.774.583	Ganshoren E. P. E.
Watermaal-Bosvoorde R. L. S.	2.848.465	5.413.959	8.262.424	Watermael-Boitsfort E. P. E.
Etterbeek R. L. S.	2.795.349	± 7.232.500	10.027.849	Etterbeek E. P. E.
Ukkel R. L. S.	3.602.308	± 3.600.995	7.203.303	Uccle E. P. E.
Totaal ...	16.392.764	54.275.569	70.668.333	Total.

Plannen voor september 1964.

Projets pour septembre 1964.

Het blijkt geraadzaam aanvankelijk geen volledige scholen op te richten en in 1964 slechts bewaarschoolafdelingen en klassen van de eerste graad van het lager onderwijs te openen.

Verscheidene van deze klassen en afdelingen zouden trouwens aan bestaande inrichtingen van secundair onderwijs of aan onafhankelijke scholen, die verleden jaar zijn geopend, gehecht kunnen worden.

Aldus zou het mogelijk zijn de werkelijke behoeften te bepalen zonder het gevaar te lopen onnodige gebouwen te bouwen of klassen met minder dan tien leerlingen te openen.

Il paraît souhaitable de ne pas créer, au départ, des écoles complètes et de n'ouvrir en 1964 que des sections maternelles et des classes du premier degré primaire.

Plusieurs de ces classes et sections pourraient d'ailleurs être rattachées à des établissements d'enseignement secondaire existants ou à des écoles autonomes ouvertes l'an dernier.

Cette manière de faire permettrait d'apprécier les besoins réels sans devoir courir le risque de construire des bâtiments inutiles ou d'ouvrir des classes ne comptant pas dix élèves.

Lijst van de voorgestelde scholen.

Liste des écoles proposées.

Gemeente — Localité	Wijk — Quartier	Administratieve toestand — Situation administrative	Financiering — Financement
Brussel. — Bruxelles ...	Antwerpsesteenweg-Heliport Ch. d'Anvers-av. de l'Héliport	K. A. Brussel A. R. Bruxelles	Speciale kredieten Crédits spéciaux
Brussel. — Bruxelles ...	Wijk Lakenstraat. — Quartier rue de Laeken	K. A. Brussel A. R. Bruxelles	Speciale kredieten Crédits spéciaux
Brussel. — Bruxelles ...	Vossenplein. — Place du Jeu de Balle	K. A. Brussel A. R. Bruxelles	Speciale kredieten Crédits spéciaux
Etterbeek ...	Jubelwijk. — Quartier du Cinquantenaire	R. L. S. Etterbeek E. P. E. Etterbeek	Speciale kredieten Crédits spéciaux
Schaerbeek. — Schaerbeek ...	Latinislaan. — Av. Latinis	E. M. E. j. Schaerbeek E. M. E. g. Schaerbeek	F. S. G. — F. C. S.
Sint-Gillis. — Saint-Gilles ...	Charleroiesteenv. — Ch. de Charleroi	R. M. S. St-Gillis E. M. E. St-Gilles	F. S. G. — F. C. S.
Sint-Gillis. — Saint-Gilles ...	Wijk Fonsnylaan. — Quartier av. Fonsny	R. M. S. St-Gillis E. M. E. St-Gilles	Speciale kredieten Crédits spéciaux
Ukkel. — Uccle ...	Wijk Sint-Jobplaats. — Quartier place St-Job	R. L. S. Ukkel E. P. E. Uccle	Speciale kredieten Crédits spéciaux
Watermaal-Bosvoorde. — Watermael-Boitsfort ...	Wijk Bezemhoek-Terhulpesteenv. — Quartier Bezemhoek-ch. de La Hulpe	R. L. S. Watermaal E. P. E. Watermaal	F. S. G. — F. C. S.
Elsene. — Ixelles ...	Boendaalse steenv. — Ch. de Boendael	Onafhankelijk Autonome	Speciale kredieten Crédits spéciaux

De plaats waar de tien scholen zullen gevestigd worden werd gekozen na onderzoek van de voorstellen welke uitgaan van personen (schoolhoofden, leden van schoolcomités) die zich voor het officiële onderwijs in de Brusselse agglomeratie interesseren.

Er is rekening gehouden met :

- de dichtheid van de bevolking;
- het percentage Nederlandssprekenden;
- het bestaan van Vlaamse klassen;
- de materiële vestigingsmogelijkheden.

Les dix emplacements ont été retenus après examen des propositions faites par des personnes (chefs d'établissements, membres de comités scolaires) qui s'intéressent à l'enseignement officiel dans l'agglomération bruxelloise.

Il a été tenu compte :

- de la densité de la population;
- du pourcentage de néerlandophones;
- de l'existence de classes flamandes;
- des possibilités matérielles d'implantation.

Schooljaar 1962-1963.

Année scolaire 1962-1963.

Aantal en bedrag van de toegekende beurzen per onderwijssector en inrichtende overheid.

Nombre et montant des bourses octroyées d'après le secteur d'études et le pouvoir organisateur.

Onderwijssector	Officieel onderwijs Enseignement officiel		Vrij onderwijs Enseignement libre		Totalen Totaux		Secteur d'études
	Aantal Nombre	Bedrag Montant	Aantal Nombre	Bedrag Montant	Aantal Nombre	Bedrag Montant	
Totalen	18.852	157.160.260	36.200	322.010.270	55.052	479.170.530	Totaux.
Secundaire studien	10.219	36.555.430	19.679	79.863.150	29.898	116.418.580	Etudes secondaires.
Hogere niet-universitaire studien	4.487	44.875.730	8.823	89.886.220	13.310	134.761.950	Etudes supérieures non-universitaires.
Hogere universitaire studien	4.146	75.729.100	7.698	152.260.900	11.844	227.990.000	Etudes supérieures universitaires.

Aantal en bedrag van de toegekende beurzen per taaltelsel.

Nombre et montant des bourses octroyées d'après le régime linguistique.

Onderwijssector	Frans Français		Nederlands Néerlandais		Totalen Totaux		Secteur d'études
	Aantal Nombre	Bedrag Montant	Aantal Nombre	Bedrag Montant	Aantal Nombre	Bedrag Montant	
Totalen	19.930	175.079.330	35.122	304.091.200	55.052	479.170.530	Totaux.
Secundaire studien	11.029	42.446.180	18.869	73.972.400	29.898	116.418.580	Etudes secondaires.
Hogere niet-universitaire studien	3.890	39.543.550	9.420	95.218.400	13.310	134.761.950	Etudes supérieures non-universitaires.
Hogere universitaire studien	5.011	93.089.600	6.833	134.900.400	11.844	227.990.000	Etudes supérieures universitaires.

Aantal en bedrag van de toegekende beurzen per taaltelsel,
onderwijssector en inrichtende overheid.

Frans
—
Français

Nederlands
—
Néerlandais

Totaal
—
Totaux

	Frans — Français				Nederlands — Néerlandais				Totaal — Totaux			
	Officieel onderwijs — Enseignement officiel		Vrij onderwijs — Enseignement libre		Officieel onderwijs — Enseignement officiel		Vrij onderwijs — Enseignement libre		Officieel onderwijs — Enseignement officiel		Vrij onderwijs — Enseignement libre	
	Aantal — Nombre	Bedrag — Montant	Aantal — Nombre	Bedrag — Montant	Aantal — Nombre	Bedrag — Montant	Aantal — Nombre	Bedrag — Montant	Aantal — Nombre	Bedrag — Montant	Aantal — Nombre	Bedrag — Montant
Secundair onderwijs. — Enseignement secondaire	Zie opmerking n° 1 — Voir remarque n° 1	1.543	Zie opmerking n° 1 — Voir remarque n° 1	23.899.820	Zie opmerking n° 1 — Voir remarque n° 1	29.232.000	Zie opmerking n° 1 — Voir remarque n° 1	65.986.400	Zie opmerking n° 1 — Voir remarque n° 1	44.875.730	Zie opmerking n° 1 — Voir remarque n° 1	89.886.220
Hoger niet-universitair onderwijs. — Enseignement supérieur non-universitaire												
Hoger universitair onderwijs. — Enseignement supérieur universitaire	Zie opmerking n° 2 — Voir remarque n° 2		Zie opmerking n° 2 — Voir remarque n° 2		Zie opmerking n° 2 — Voir remarque n° 2		Zie opmerking n° 2 — Voir remarque n° 2		Zie opmerking n° 2 — Voir remarque n° 2		Zie opmerking n° 2 — Voir remarque n° 2	

N.B. — 1. De indeling van het officieel en van het vrij onderwijs in Frans- en Nederlands-talige sectoren vergt veel bijwerk. Voor de secundaire studien moet dit werk inderdaad gevraagd worden aan de provincien en gemeenten (die thans de nieuwe aanvragen inzien).

N.B. — 1. La subdivision enseignement officiel et enseignement libre en secteur français et néerlandais demande un travail supplémentaire énorme. En effet pour les études secondaires ce travail doit être demandé aux provinces et aux communes (qui dépouillent maintenant les nouvelles demandes).

2. Het verschaffen van die inlichtingen zou van het Bestuur verscheidene dagen werk vergen.

2. Ce travail demanderait plusieurs jours de travail à l'administration.

VRAAG :

Een lid wenst geïnformeerd te worden over de evolutie van de totale studiebeursbedragen toegekend per provincie en per onderwijssector voor de jaren 1960, 1961, 1962, 1963.

ANTWOORD :

Toegekende bedragen.

QUESTION :

Un membre désire être informé de l'évolution des montants globaux des bourses d'études, octroyés par province et par secteur d'enseignement, pour les années 1960, 1961, 1962, 1963.

RÉPONSE :

Montants attribués.

Provincies — Provinces	Onderwijssector — Secteur d'enseignement	1959-1960	1960-1961	1961-1962	1962-1963
1. Antwerpen. — Anvers	secund. — second. niet-univ. — non univ. ... universit. — univers. ...	12.560.250 957 1.250	15.045.900 1.771 1.351	15.830.000 2.284 1.568	18.734.380 2.491 1.714
2. Brabant. — Brabant	secund. — second. niet-univ. — non univ. ... universit. — univers. ...	14.982.550 1.630 2.299	17.608.690 1.821 2.527	18.132.100 2.192 2.816	22.069.700 2.494 2.985
3. Oost-Vlaanderen. — Flandre orientale ...	secund. — second. niet-univ. — non univ. ... universit. — univers. ...	12.383.700 916 1.000	14.511.400 1.468 1.247	15.201.800 1.863 1.412	17.959.700 2.016 1.634
4. West-Vlaanderen. — Flandre occidentale	secund. — second. niet-univ. — non univ. ... universit. — univers. ...	10.932.683 1.248 1.375	12.756.744 1.844 1.603	13.434.500 2.226 1.721	16.099.900 2.384 1.824
5. Henegouwen. — Hainaut	secund. — second. niet-univ. — non univ. ... universit. — univers. ...	9.629.555 452 736	11.466.750 664 866	11.962.400 860 882	14.271.950 946 936
6. Luik. — Liège	secund. — second. niet-univ. — non univ. ... universit. — univers. ...	7.730.415 514 902	9.166.900 752 1.027	9.251.200 833 1.086	11.351.810 886 1.178
7. Limburg. — Limbourg	secund. — second. niet-univ. — non univ. ... universit. — univers. ...	5.744.090 552 663	6.793.700 919 622	7.127.400 1.092 700	7.236.290 1.197 746
8. Luxemburg. — Luxembourg	secund. — second. niet-univ. — non univ. ... universit. — univers. ...	2.124.500 285 663	2.519.308 317 311	2.647.000 382 308	3.176.400 461 326
9. Namen. — Namur	secund. — second. niet-univ. — non univ. ... universit. — univers. ...	3.253.400 260 382	3.906.000 350 452	4.071.000 374 427	4.920.400 421 457
10. Belgische studenten die in het buitenland gevestigd zijn. — Etudiants belges établis à l'étranger	secund. — second. niet-univ. — non univ. ... universit. — univers. ...	begrepen in Brabant — compris dans le Brabant	266.800 14 21	254.900 17 23	598.100 14 44

* De antwoorden verstrekt voor het universitair en niet-universitair hoger onderwijs, hebben enkel betrekking op het aantal toegekende beurzen, omdat de spreiding van het bedrag ervan alleen per taal-regime is opgemaakt.

Les réponses données pour l'enseignement supérieur, universitaire et non-universitaire visent uniquement le nombre de bourses octroyées, la répartition du montant de celles-ci n'étant établie que par régime linguistique.

Aangelegenheden die door de Vaste Schoolpactcommissie zijn onderzocht van 5 juli 1961 af tot einde januari 1964.

A. — Beëindigde zaken.

Onderwerp aan de agenda.	Stand van de aangelegenheid.
Controle op het aanwenden van de werkingstoelagen.	Koninklijk besluit van 28 februari 1962 — Aanschrijving van 20 april 1962.
Gemeenschappelijk vervoer van leerlingen.	Wet van 26 april 1962.
Kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbenodigdheden.	Koninklijk besluit van 29 september 1961, 17 mei 1962, 20 juni 1962, 29 april 1963.
In het vrij middelbaar onderwijs voldoende geachte bevoegdheidsbewijzen.	Koninklijk besluit van 15 januari 1962, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 12 september 1962.
Vakantie- en verlofregeling in het onderwijs.	Koninklijk besluit van 19 augustus 1962.
Wijziging van de regeling inzake toekenning van de werkingstoelagen.	Koninklijk besluit van 12 juni 1962.
Werkingstoelagen aan schoolkolonies.	Ministeriële aanschrijving van 8 juli 1963.
Pensioenen van de leden van het onderwijzend personeel van de gesubsidieerde lagere scholen (gemeentelijke weddetoeslagen).	Wet van 18 juli 1962.
Koninklijk besluit tot regeling van de psycho-medisch-sociale centra en van de diensten voor studie- en beroepsoriëntering.	Koninklijk besluit van 13 augustus 1962.
Bepaling van de neutraliteit van de school.	Tekst goedgekeurd op 8 mei 1963 (Bulletin van het Ministerie van Nationale Opvoeding, n° 9, mei 1963).
Weddeschalen van de houders van in het vrij middelbaar onderwijs voldoende geachte bekwaamheidsgetuigschriften.	Koninklijk besluit van 30 november 1962.
Koninklijk besluit waarbij de technische ambten van de diensten voor beroepsoriëntering en de officiële psycho-medisch-sociale centra worden uitgesloten van de toepassing van artikel 5 van de wet van 3 augustus 1919 - 27 mei 1947.	Koninklijk besluit van 14 augustus 1962.
Paritaire comités voor het gesubsidieerd vrij onderwijs.	Oprichting bij koninklijk besluit van 8 mei 1962. Benoeming van de leden bij ministerieel besluit van 24 augustus 1962.
Dient de kosteloosheid van de school in de toekomst afhankelijk gemaakt van de vaststelling van een maximumprijs voor het kostgeld?	Ontkennend antwoord, met dien verstande dat opvallende misbruiken dienen te worden gestraft — Beslissing medegedeeld bij ministeriële aanschrijving van 8 juni 1962.
Eedafdeling van de personeelsleden van de inrichtingen van het gesubsidieerd onderwijs.	Koninklijk besluit van 4 maart 1963.

Questions qui ont été examinées par la Commission Permanente du Pacte scolaire du 5 juillet 1961 à fin janvier 1964.

A. — Affaires terminées.

Objet à l'ordre du jour.	Etat de la question.
Contrôle des subventions de fonctionnement.	Arrêté royal du 28 février 1962 — Circulaire du 20 avril 1962.
Transports en commun d'élèves.	Loi du 26 avril 1962.
Délivrance gratuite des livres et objets classiques.	Arrêtés royaux des 29 septembre 1961, 17 mai 1962, 20 juin 1962, 29 avril 1963.
Titres jugés suffisants dans l'enseignement moyen libre.	Arrêté royal du 15 janvier 1962 modifié par l'arrêté royal du 12 septembre 1962.
Régime des vacances et congés dans l'enseignement.	Arrêté royal du 19 août 1962.
Modification de la réglementation sur l'octroi des subventions de fonctionnement.	Arrêté royal du 12 juin 1962.
Subventions de fonctionnement aux colonies scolaires.	Circulaire ministérielle du 8 juillet 1963.
Pensions des membres du personnel des écoles primaires subventionnées (suppléments communaux).	Loi du 18 juillet 1962.
Arrêté royal organique des centres psycho-médico-sociaux et des offices d'orientation scolaire et professionnelle.	Arrêté royal du 13 août 1962.
Définition de la neutralité scolaire.	Texte approuvé le 8 mai 1963 (Bulletin du Ministère de l'Education nationale n° 9, mai 1963).
Barèmes à octroyer aux porteurs de titres jugés suffisants dans l'enseignement moyen libre.	Arrêté royal du 30 novembre 1962.
Arrêté royal excluant les fonctions techniques des offices d'orientation professionnelle et des centres psycho-médico-sociaux officiels de l'application de l'article 5 de la loi du 3 août 1919 - 27 mai 1947.	Arrêté royal du 14 août 1962.
Projet de loi régissant les pensions des membres du personnel technique des offices d'orientation scolaire et professionnelle et des centres psycho-médico-sociaux subventionnés par l'Etat.	Loi du 31 juillet 1963.
Commissions paritaires de l'enseignement libre subventionné.	Constitution par arrêté royal du 8 mai 1962. Nomination des membres par arrêté ministériel du 24 août 1962.
La gratuité scolaire doit-elle être subordonnée à l'avenir à la fixation d'un prix maximum de pension?	Réponse négative, étant entendu qu'il y aura lieu de sanctionner les abus flagrants — Décision communiquée par circulaire du 8 juin 1962.
Prestation de serment des membres du personnel des établissements d'enseignement subventionné.	Arrêté royal du 4 mars 1963.

<i>Onderwerp aan de agenda.</i>	<i>Stand van de aangelegenheid.</i>	<i>Objet à l'ordre du jour.</i>	<i>Etat de la question.</i>
Inrichting van de centrale examencommissie voor het normaal-onderwijs.	Koninklijk besluit van 5 juli 1962.	Organisation de jurys centraux de l'enseignement normal.	Arrêté royal du 5 juillet 1962.
Regels tot vaststelling van het aantal studiemeesters-, opvoeders en internaatstudiemeesters.	Onderrichtingen aan het Bestuur verstrekt.	Règles de fixation du nombre de surveillants-éducateurs et de surveillants d'internat.	Instructions données à l'Administration.
Schoolbevolkingsnormen.	Koninklijke besluiten van 24 augustus 1963 en 25 augustus 1963.	Normes de population scolaire.	Arrêtés royaux du 24 août 1963 et du 25 août 1963.
Eenklassige lagere scholen en bewaarscholen.	Koninklijke besluiten van 27 juni 1962 en 12 juli 1963.	Ecoles primaires et gardiennes à classe unique.	Arrêtés royaux du 27 juin 1962 et du 12 juillet 1963.
B. — Lopende zaken.		B. — Affaires en cours.	
(In bespreking, hetzij in de Vaste Commissie voor het Schoolpact, hetzij in het Parlement, of in voorbereiding bij het Bestuur).		(En discussion soit devant la Commission permanente du Pacte Scolaire, soit au Parlement ou en préparation à l'Administration).	
Werkingsstoelagen aan de psycho-medisch-sociale centra — Onderzoek van in het koninklijk besluit van 13 augustus 1962 aan te brengen wijzigingen.		Subventions de fonctionnement aux centres psycho-médico-sociaux — Etude de modifications de l'arrêté royal du 13 août 1962.	
Leerlingenvervoer — Organisatie van het vervoer door de gemeenten om de vrije keuze te verzekeren.		Transports scolaires — Organisation de transports par les communes pour assurer le libre choix.	
Werkingsstoelagen — Vaststelling van de uitgaven die door werkingsstoelagen kunnen worden gedekt.		Subventions de fonctionnement — Détermination des dépenses qui peuvent être couvertes par les subventions de fonctionnement.	
Bewijzen die voldoende geacht worden — Interpretatie van sommige bepalingen van het koninklijk besluit van 15 januari 1962, gewijzigd door het koninklijk besluit van 12 september 1962.		Titres jugés suffisants — Interprétation de certaines dispositions de l'arrêté royal du 15 janvier 1962 modifié par celui du 12 septembre 1962.	
Vaststelling van de weddetoelagen voor de houders van bewijzen die voldoende geacht worden in het vrij normaalonderwijs en in het vrij technisch onderwijs.		Fixation des subventions-traitements aux porteurs de titres jugés suffisants dans l'enseignement normal libre et dans l'enseignement technique libre.	
Toekenning van weddetoelagen aan de houders van bewijzen die voldoende geacht worden in het officieel gesubsidieerd onderwijs.		Octroi de subventions-traitements aux porteurs de titres jugés suffisants dans l'enseignement officiel subventionné.	
Medisch schooltoezicht — Onderzoek van sommige artikelen van het wetsontwerp.		Inspection médicale scolaire — Examen de certains articles du projet de loi.	
Wetsontwerp op het buitengewoon onderwijs.		Projet de loi sur l'enseignement spécial.	
Benoeming tot bepaalde betrekkingen in het Rijksonderwijs.		Nominations à certains emplois dans l'enseignement de l'Etat.	
Rationalisatie van het schoolnet.		Rationalisation du réseau scolaire.	
Begrip « pedagogisch geheel ».		Notion d'ensemble pédagogique.	
Juridisch statuut van de inrichtingen van het vrij onderwijs. — Proefjaar.		Statut juridique des établissements d'enseignement libre. — Année de probation.	
Verbod voor de gemeenten om het vrij onderwijs te subsidiëren (artikel 33 van de wet van 29 mei 1959) — Onderzoek van de toestand op het einde van de overgangperiode (rondschrijven van 29 november 1963, waarbij dat van 1 juni 1960 wordt gewijzigd).		Interdiction aux Communes de subventionner l'enseignement libre (article 33 de la loi du 29 mai 1959) — Examen de la situation à la fin de la période transitoire (circulaire du 29 novembre 1963 modifiant celle du 1 ^{er} juin 1960).	
Toekenning van subsidies voor de aanbouw van provinciale en gemeentelijke internaten.		Octroi de subventions en vue de la construction d'internats provinciaux et communaux.	
Terbeschikkingstelling van het personeel van het gesubsidieerd vrij onderwijs.		Mise en disponibilité du personnel de l'enseignement libre subventionné.	
Wijzigingen die in de wet van 29 mei 1959 moeten worden aangebracht in verband met het wetsontwerp n° 534 over de volledige gelijkwaardigheid van de diploma's van het secundair onderwijs.		Amendements à apporter à la loi du 29 mai 1959 en relation avec le projet de loi n° 534 sur l'omnivaleur des diplômes de l'enseignement secondaire.	

Technisch onderwijs.

Frans taalstelsel.

I. — Aantal inrichtingen die ten minste een der categorieën A1 tot en met A8 omvatten (1).

	1960-1961	1961-1962	1962-1963	1963-1964	Aan- winsten
1. Staat	2	1	3	2	8
2. Provincie ...	1	—	—	1	2
3. Gemeente ...	1	2	—	1	4
4. Vrij	8	5	2	4	19
Totale aanwinst					33

II. — Aantal leerlingen ingeschreven in de categorieën A1 tot en met A8 (2).

	1959-1960	1960-1961	1961-1962	1962-1963	Aan- winsten
1. Staat	5.328	6.087	7.073	8.005	2.677
2. Provincie ...	13.036	13.321	14.363	16.775	3.739
3. Gemeente ...	8.756	8.848	9.569	11.681	2.925
4. Vrij	23.454	23.978	25.966	32.237	8.783
Totale aanwinst					18.124

Nederlands taalstelsel.

I. — Aantal inrichtingen die minstens een der categorieën A1 tot en met A8 omvatten (3).

	1960-1961	1961-1962	1962-1963	1963-1964	Aan- winsten
1. Staat	5	5	5	5	20
2. Provincie ...	1	1	1	0	3
3. Gemeente ...	4	6	3	4	17
4. Vrij	12	12	5	7	36
Totale aanwinst					76

II. — Aantal leerlingen ingeschreven in de categorieën A1 tot en met A8 (4).

	1959-1960	1960-1961	1961-1962	1962-1963	Aan- winsten
1. Staat	10.657	12.428	13.528	14.991	4.334
2. Provincie ...	4.178	4.555	4.471	5.542	1.364
3. Gemeente ...	9.500	9.643	9.714	11.994	2.494
4. Vrij	57.921	57.778	59.980	72.698	14.777
Totale aanwinst					22.969

(1) *Inrichtingen*: Alleen de in de loop van het bewuste schooljaar opgerichte inrichtingen werden in aanmerking genomen, ook wanneer die slechts uit één enkele afdeling bestaan; er is geen rekening gehouden met nieuwe afdelingen die tijdens deze jaren in reeds bestaande inrichtingen zijn opgericht.

(2) *Leerlingen*: De cijfers van tabel II omvatten de cijfers van de schoolbevolking van de categorieën A1 tot en met A8 van de inrichtingen vermeld in tabel I, verhoogd met die van de schoolbevolking ingeschreven in dezelfde vroeger opgerichte categorieën.

Het aantal leerlingen voor het schooljaar 1963-1964 is nog niet vastgesteld.

(3) *Inrichtingen*: werden alleen in aanmerking genomen de in de loop van het bewuste schooljaar opgerichte inrichtingen, zelfs als ze slechts één enkele afdeling omvatten; nieuwe afdelingen in reeds bestaande inrichtingen werden hierbij niet geteld.

(4) *Leerlingen*: De cijfers van tabel II omvatten de cijfers van de schoolbevolking van de categorieën A1 tot en met A8 van de inrichtingen vermeld in tabel I, verhoogd met die van de schoolbevolking ingeschreven en dezelfde vroeger opgerichte categorieën. Het aantal leerlingen voor het schooljaar 1963-1964 is nog niet gekend.

Enseignement technique.

Régime linguistique français.

I. — Nombre d'établissements comprenant au moins une des catégories A1 à A8 (1).

	1960-1961	1961-1962	1962-1963	1963-1964	Accrois- sement
1. Etat	2	1	3	2	8
2. Provinces ...	1	—	—	1	2
3. Communes ...	1	2	—	1	4
4. Libre	8	5	2	4	19
Accroissement total					33

II. — Nombre d'élèves inscrits dans les catégories A1 à A8 (2).

	1959-1960	1960-1961	1961-1962	1962-1963	Accrois- sement
1. Etat	5.328	6.087	7.073	8.005	2.677
2. Provinces ...	13.036	13.321	14.363	16.775	3.739
3. Communes ...	8.756	8.848	9.569	11.681	2.925
4. Libre	23.454	23.978	25.966	32.237	8.783
Accroissement total					18.124

Régime linguistique néerlandais.

I. — Nombre d'établissements comprenant au moins une des catégories A1 à A8 (3).

	1960-1961	1961-1962	1962-1963	1963-1964	Accrois- sement
1. Etat	5	5	5	5	20
2. Provinces ...	1	1	1	0	3
3. Communes ...	4	6	3	4	17
4. Libre	12	12	5	7	36
Accroissement total					76

II. — Nombre d'élèves inscrits dans les catégories A1 à A8 (4).

	1959-1960	1960-1961	1961-1962	1962-1963	Accrois- sement
1. Etat	10.657	12.428	13.528	14.991	4.334
2. Provinces ...	4.178	4.555	4.471	5.542	1.364
3. Communes ...	9.500	9.643	9.714	11.994	2.494
4. Libre	57.921	57.778	59.980	72.698	14.777
Accroissement total					22.969

(1) *Etablissements*: Il s'agit uniquement des établissements créés dans le courant de chacune des années scolaires visées, même s'ils ne comprennent qu'une seule section; il n'a pas été tenu compte des sections nouvelles ouvertes durant ces années dans les établissements existants.

(2) *Elèves*: Les chiffres du tableau II comportent la population scolaire des catégories A1 à A8 des établissements mentionnés au tableau I, augmentés de ceux représentant la population inscrite dans les mêmes catégories de création antérieure.

Le nombre d'élèves pour l'année scolaire 1963-1964 n'est pas encore disponible.

(3) *Etablissements*: Il s'agit uniquement des établissements créés dans le courant de chacune des années scolaires visées, même s'ils ne comprennent qu'une seule section; il n'a pas été tenu compte des sections nouvelles ouvertes dans les établissements existants.

(4) *Elèves*: Les chiffres du tableau se rapportent à la population scolaire des catégories A1 à A8 des établissements mentionnés au tableau I, augmentés de ceux représentant la population de création antérieure inscrite dans les mêmes catégories. Le nombre d'élèves pour l'année scolaire 1963-1964 n'est pas encore connu.

VRAAG :

Een lid vraagt hoeveel AI scholen en scholen voor technische ingenieurs in 1963 in Vlaanderen en in Wallonië zijn opgericht, geopend of gesubsidieerd.

ANTWOORD :

Lijst van de nieuwe in 1963 geopende afdelingen voor hoger technisch onderwijs.

Frans taalselsel.

- 1) Rijksonderwijs — nihil.
- 2) Gesubsidieerd onderwijs (provinciaal, gemeentelijk en vrij).

Afdelingen van de 2de graad (technische ingenieurs) :

2.044.110 — TXK
Ecole de mécanique et d'électricité
50, Slachthuislaan, Brussel : elektronika.

2.269.018 — TJV
Institut technique Cardinal Mercier,
17, Lambermontlaan, Schaarbeek : elektromechanica.

Afdelingen van de 1ste graad (AI) :

2.044.422 — TXV
Université graphique belge,
8, Kleine Zavel, Brussel : grafische kunsten.

2.081.008 — TXV
Institut de Radioélectricité et de Cinématographie,
75, Victor Rousseaulaan, Vorst : foto-film.

Deze afdelingen, waarvoor een aanvraag tot opnemng in de toelagenregeling is ingediend vóór 1 november 1963, zullen slechts vanaf het schooljaar 1964-1965 voor de subsidiëring in aanmerking komen.

Nederlands taalselsel.

- 1) Rijksonderwijs : nihil.
- 2) Gesubsidieerd onderwijs (provinciaal, gemeentelijk en vrij) :

Afdelingen van de 2de graad (technische ingenieurs) :

1.002.034 — V — Technische Scholen, Londenstraat, 43, Antwerpen : afdeling mechanica.

1.046.005 — P — Provinciale Technische Scholen, Beukenlaan, Boom : afdeling mechanica.

1.034.003 — V — Technische Scholen St-Jozef, Technische Schoolstraat, 15, Geel : afdeling elektronika.

1.048.021 — V — Hoger Technisch Instituut Don Bosco, St-Bernardse steenweg, 657, Hoboken : afdeling scheikunde.

1.077.003 — V — Middelbare Vakschool der Aalmoezeniers van de Arbeid, Rerum Novarumlaan, 1, Merksem : afdeling elektromechanica.

Afdelingen van de 1ste graad (AI) :

7.041.002 — V — Limburgse Handelsschool, Bret, 15, Genk : afdelingen « handel » en « secretariat en moderne talen ».

3.144.006 — V — Hoger Technisch Instituut, Zeedijk, 101, Oostende : afdeling elektronika.

3.203.004 — V — Technisch Instituut St-Jozef, Oude Stationstraat, 73, Tielt (West-Vlaanderen) : afdeling « assistenten voor de klinische laboratoria ».

2.081.008 — V — Instituut voor Radio-elektriciteit en cinematografie, Victor Rousseaulaan, 63, Vorst (Brussel) : afdeling « foto-film ».

Deze afdelingen waarvoor een aanvraag tot opnemng in de toelagenregeling is ingediend geworden vóór 1 november 1963, zullen slechts in aanmerking komen voor de subsidiëring van het schooljaar 1964-1965 af.

QUESTION :

Un membre demande combien d'écoles AI et d'ingénieurs-techniciens ont été créées, ouvertes ou subventionnées en 1963, en Flandre et en Wallonie.

RÉPONSE :

Liste des nouvelles sections d'enseignement technique supérieur ouvertes en 1963.

Régime linguistique français.

- 1) Enseignement de l'Etat — néant.
- 2) Enseignement subventionné (provincial, communal et libre) :

Sections du 2e degré (Ingénieurs-techniciens) :

2.044.110 — BXC
Ecole de mécanique et d'électricité,
50, Boulevard de l'Abattoir, Bruxelles : électronique.

2.269.018 — BGL
Institut technique Cardinal Mercier,
17, Boulevard Lambermont, Schaerbeek : électromécanique.

Sections du 1er degré (AI) :

2.044.422 — BXL
Université graphique belge,
8, Petit Sablon, Bruxelles : arts graphiques.

2.081.008 — BXL
Institut de Radioélectricité et de Cinématographie,
75, avenue Victor Rousseau, Forest : photo-film.

Ces sections, pour lesquelles une demande d'admission aux subventions a été introduite avant le 1er novembre 1963, n'entrent en ligne de compte pour l'admission aux subventions qu'à partir de l'année scolaire 1964-1965.

Régime linguistique néerlandais.

- 1) Enseignement de l'Etat : néant.
- 2) Enseignement subventionné (provincial, communal et libre) :

Sections du 2e degré (ingénieurs techniciens) :

1.002.034 — L — Technische Scholen, Londenstraat 43, Anvers : section mécanique.

1.016.005 — P — Provinciale Technische Scholen, Beukenlaan, Boom : section mécanique.

1.034.003 — L — Technische Scholen St-Jozef, Technische Schoolstraat 15, Geel : section électronique.

1.048.021 — L — Hoger Technisch Instituut Don Bosco, St-Bernardse steenweg 657, Hoboken : section chimie.

1.077.003 — L — Middelbare Vakschool der Aalmoezeniers van de Arbeid, Rerum Novarumlaan, 1, Merksem : section électromécanique.

Sections du 1er degré (AI) :

7.041.002 — L — Limburgse Handelsschool, Bret 15, Genk : sections « commerce » et « secrétariat et langues modernes ».

3.144.006 — L — Hoger Technisch Instituut, Zeedijk 101, Ostende : section électronique.

3.203.004 — L — Technisch Instituut St-Jozef, Oude Stationsstraat 73, Tielt (Flandre Occidentale) : section Assist. labo-clinique.

2.081.008 — L — Instituut voor Radio-elektriciteit en cinematografie, avenue Victor Rousseau, 63, Forest (Bruxelles) : section « photo-film ».

Ces sections, pour lesquelles une demande d'admission aux subventions a été introduite avant le 1er novembre 1963, n'entrent en ligne de compte pour l'admission aux subventions qu'à partir de l'année scolaire 1964-1965.

Schoolgebouwen.**VRAAG :**

Een lid wenst de volgende inlichtingen te krijgen :

1. de lijst van de in 1963 gebouwde scholen (en ook de gedeelten van gebouwen);
2. de lijst van de sedert 1961 aangekondigde gebouwen en de stand van de werken;
3. sedert 1961 : de verdeling, per onderwijstak, van de kredieten die werden besteed voor schoolgebouwen.

ANTWOORD :**Definitief gedane uitgaven.**

1961.	
Lager onderwijs	337.167.630
Middelbaar onderwijs	1.075.336.869
Normaalonderwijs	78.389.819
Technisch onderwijs	287.015.873
Kunstonderwijs	3.503.203
	<u>1.781.413.394</u>

1962.	
Lager onderwijs	366.114.519
Middelbaar onderwijs	1.249.442.827
Normaalonderwijs	131.962.793
Technisch onderwijs	361.193.669
Kunstonderwijs	837.591
	<u>2.109.551.399</u>

1963.	
Lager onderwijs	298.686.665
Middelbaar onderwijs	918.013.634
Normaalonderwijs	43.349.157
Technisch onderwijs	431.773.410
Kunstonderwijs	82.580.211
	<u>1.774.403.077</u>

Fonds der schoolgebouwen van het Rijk.

Definitieve gebouwen sedert 1958 opgetrokken.

Constructions scolaires.**QUESTION :**

Un membre souhaite avoir les renseignements suivants :

1. la liste des écoles construites en 1963 (y compris les tranches de bâtiments);
2. la liste des constructions décidées depuis 1961 et l'état d'avancement des travaux;
3. depuis 1961 une ventilation des crédits consacrés aux constructions scolaires par branche d'enseignement.

RÉPONSE :**Engagements définitifs.**

1961.	
Enseignement primaire	337.167.630
Enseignement moyen	1.075.336.869
Enseignement normal	78.389.819
Enseignement technique	287.015.873
Enseignement artistique	3.503.203
	<u>1.781.413.394</u>

1962.	
Enseignement primaire	366.114.519
Enseignement moyen	1.249.442.827
Enseignement normal	131.962.793
Enseignement technique	361.193.669
Enseignement artistique	837.591
	<u>2.109.551.399</u>

1963.	
Enseignement primaire	298.686.665
Enseignement moyen	918.013.634
Enseignement normal	43.349.157
Enseignement technique	431.773.410
Enseignement artistique	82.580.211
	<u>1.774.403.077</u>

Fonds des constructions scolaires de l'Etat.

Bâtiments définitifs construits depuis 1958.

1958.

Inrichting en aard der werken Etablissement et nature des travaux	Aanbesteed Adjudgé	Bezig En cours	Af Terminé
A. — Wet dd. 22 juni 1953. — Loi du 22 juin 1953 (2e Fonds) :			
1. Mons (K. L./L. R.) — Ruwbouw/Gr. œuvre	16-1-1958	Zie volt. in 60 en 62	×
2. Kapellen (K. A./A. R.) — 2 ^e	30-1-1958	Voir par. en 60 et 62	×
3. Eupen (K. A./A. R.) (voorb./prép.) — 1 ^e	6-2-1958	—	×
B. — Wet dd. 22 april 1958. — Loi du 22 avril 1958 (3e Fonds) :			
4. Boom (K. A./A. R.) — 1 ^e	24-4-1958	—	×
5. Jemelle (T. S./E. T.) 1 ^e	30-4-1958	—	×
6. Jodoigne (K. A./A. R.) — Volt./Parach.	22-5-1958	—	×
7. Brussel-Bruxelles (K. cons./Cons R.) — 1 ^e	12-6-1958	—	×
8. Vilvoorde (R. Tb. S./E. H. E.) — 1 ^e uitbr./1 ^e ext.	3-7-1958	—	×
9. Lanaken (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e	7-8-1958	—	×
10. Heule (R. T. S./E. T. E.) — 1 ^e modern.	28-8-1958	—	×
11. Châtelet (K. A./A. R.) — 2 ^e	4-9-1958	—	×
12. Heist o/d. Berg (K. A./A. R.) — 5 ^e	11-9-1958	—	×
13. Hollogne (M. S./E. M.) — 2 ^e	9-10-1958	—	×
14. La Louvière (M. S. j./E. M. g.) — 1 ^e uitbr./1 ^e ext.	9-10-1958	—	×
15. Seraing (K. A./A. R.) — Volt. 2 ^e / Parach. 2 ^e	9-10-1958	—	×
16. Namur (K. L./L. R.) — 1 ^e uitbr./1 ^e ext.	16-10-1958	—	×

Inrichting en aard der werken Etablissement et nature des travaux	Aanbesteed Adjugé	Bezig En cours	Af Terminé
17. Nieuwpoort (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e modern.	16-10-1958	—	×
18. Westerlo (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e	16-10-1958	—	×
19. Gilly (M. S./E. M.) 1 ^e uitbr./1 ^e ext.	23-10-1958	—	×
20. Harelbeke (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e	23-10-1958	—	×
21. Aalter (R. M. S./E. M. E.) 2 ^e	20-11-1958	—	×
22. Wilrijk (R. M. S./E. M. E.) — Modernis.	20-11-1958	—	×
23. Alsemberg (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e	27-11-1958	—	×
24. Ninove (K. A./A. R.) — 2 ^e	11-12-1958	—	×
25. Hasselt (E. S. T. E./R. H. T. I.) — 2 ^e	18-12-1958	—	×
26. Saint-Vith (M. S./E. M.) — 3 ^e	18-12-1958	—	×
27. Alsemberg (R. M. S./E. M. E.) — 3 ^e	23-12-1958	—	×
28. Arlon (N. S./E. N.) — Pens.	23-12-1958	—	×
29. Philippeville (M. S./E. M.) — 2 ^e	23-12-1958	—	×
30. Gesves (M. S./E. M.) — 1 ^e	23-12-1958	—	×

1959

1. Brussel II-Bruxelles II (K. L./L. R.) — 1 ^e	15-1-1959	—	×
2. Mechelen (R. M. j. S./E. M. E. g.) — 2 ^e	5-2-1959	—	×
3. Florennes (K. A./A. R.) — 3 ^e	12-2-1959	—	×
4. Blankenberge (R. N. S./E. N. E.) — Oef. Sch./Ec. d'Applic.	12-2-1959	—	×
5. Tamines (K. A. + M. S. m./A. R. + E. M. f.) — 2 ^e	12-2-1959	—	×
6. Diest (R. M. m. S./E. M. E. f.) — 1 ^e	19-2-1959	—	×
7. Jumet (M. S./E. M.) — 3 ^e	19-2-1959	—	×
8. Alleur (M. S./E. M.) — 2 ^e	19-2-1959	—	×
9. Brasschaat (K. A./A. R.) — 1 ^e	12-3-1959	—	×
10. Nivelles (K. A./A. R.) — Volt./Par. 1 ^e	12-3-1959	—	×
11. Seraing (K. A./A. R.) — Volt./Par. 1 ^e	12-3-1959	—	×
12. Braine-l'Alleud (M. S. m./E. M. f.) — 2 ^e	19-3-1959	—	×
13. Aalter (R. M. S./E. M. E.) — 3 ^e	19-3-1959	—	×
14. Comines (K. A./A. R.) — 2 ^e	26-3-1959	—	×
15. Ath (K. A./A. R.) — 1 ^e	2-4-1959	—	×
16. Ixelles (I. H. S./I. E. S.) — Volt./Par. 1 ^e	9-4-1959	—	×
17. Tessenderlo (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e	23-4-1959	—	×
18. Herzele (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e	21-5-1959	—	×
19. Melle (R. Tb. S./E. H. E.) — 1 ^e Uitbr./1 ^e extens.	28-5-1959	—	×
20. Heusden (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e	4-6-1959	—	×
21. Fleurus (K. A./A. R.) — Agr.	4-6-1959	—	×
22. Wevelgem (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e	18-6-1959	—	×
23. Zonhoven (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e	25-6-1959	—	×
24. Jemelle (T. S./E. T.) — Restaur.	25-6-1959	—	×
25. Beaumont (M. S. m./E. M. f.) — 2 ^e	25-6-1959	—	×
26. Kessel-Lo (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e	2-7-1959	—	×
27. Tamines (Wijk/Quartier)	2-7-1959	—	×
28. Visé (K. A./A. R.) — Transform.	2-7-1959	—	×
29. Forest (K. L./L. R.) — Totalit.	2-7-1959	—	×
30. Saint-Georges (K. A./A. R.) — 4 ^e	9-7-1959	—	×
31. Libramont (T. S./E. T.) — 1 ^e	9-7-1959	—	×
32. Eisden (K. A./A. R.) — 1 ^e Uitbr./1 ^e extens.	16-7-1959	—	×
33. Boom (R. M. m. S./E. M. E. f.) — Wijk/Quartier	16-7-1959	—	×
34. Merksem (K. A./A. R.) — 4 ^e	16-7-1959	—	×
35. Herentals (R. M. S./E. M. E.) — Wijk/Quartier	16-7-1959	—	×
36. Vielsalm (M. S./E. M.) — Transform.	16-7-1959	—	×
37. Waregem (R. M. S./E. M. E.) — 3 ^e	23-7-1959	—	×
38. Aalst (R. H. H. S./E. S. C. E.) — 1 ^e	6-8-1959	—	×
39. De Panne (R. T. S./E. T. E.) — 1 ^e	6-8-1959	—	×
40. Etterbeek (K. A./A. R.) — 2 ^e	6-8-1959	—	×
41. Etterbeek (K. A./A. R.) — 1 ^e uitbr./1 ^e extens.	6-8-1959	—	×
42. Welkenraedt (M. S./E. M.) — 2 ^e	13-8-1959	—	×
43. Lier (R. N. S./E. N. E.) — 1 ^e uitbr./1 ^e extens.	20-8-1959	—	×
44. Leopoldsburg (K. A./A. R.) — 4 ^e	20-8-1959	—	×
45. Borgloon (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e	3-9-1959	—	×
46. Turnhout (K. A. + K. L./A. R. + L. R.) — 2 ^e	10-9-1959	—	×
47. Halle (K. A. + R. M. m. S./A. R. + E. M. E. f.) — 2 ^e	17-9-1959	—	×
48. Tongeren (R. N. S./E. N. E.) — 1 ^e	17-9-1959	—	×
49. Tongeren (Pens. R. N. S./E. N. E.) — Tot.	17-9-1959	—	×
50. Brussel II-Bruxelles II (K. A./A. R.) — 3 ^e	24-9-1959	—	×
51. Tense (R. M. S./E. M. E.) — Wijk Station/Quartier Gare	24-9-1959	—	×
52. Hasselt (K. A./A. R.) — 2 ^e	24-9-1959	—	×
53. Denderleeuw (R. M. S./E. M. E.) — 3 ^e	8-10-1959	—	×
54. Wetteren (K. A./A. R.) — 3 ^e	22-10-1959	—	×
55. Maldegem (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e	29-10-1959	—	×
56. Tongeren (R. T. S./E. T. E.) — 2 ^e transform.	29-10-1959	—	×
57. Gedinne (M. S./E. M.) — 2 ^e	29-10-1959	—	×
58. Saint-Vith (M. S./E. M.) — 4 ^e	12-11-1959	—	×
59. Tienen (K. L./L. R.) — 2 ^e	26-11-1959	—	×
60. Verviers (K. A./A. R.) — 1 ^e	26-11-1959	—	×
61. Saint-Georges (K. A./A. R.) — Vergr./Agrand.	26-11-1959	—	×
62. Péruwelz (K. A./A. R.) — 2 ^e	10-12-1959	×	—
63. Jette (K. A./A. R.) — 2 ^e	24-12-1959	—	×
64. Sint-Andries (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e	31-12-1959	—	×

1960

Inrichting en aard der werken Etablissement et nature des travaux	Aanbesteed Adjugé	Bezig En cours	Af Terminé
1. Le Rœulx (Pens.) — Volt./Parach. ...	14-1-1960	×	—
2. Hannaut (K. A./A. R.) — 3 ^e ...	28-1-1963	—	×
3. Roeselare (R. T. S./E. T. E.) — 1 ^e transform. ...	4-2-1960	—	×
4. Sint-Niklaas (R. T. S./E. T. E.) — 1 ^e ...	18-2-1960	—	×
5. Diest (K. A./A. R.) — 3 ^e ...	10-3-1960	—	×
6. Assebroek (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e ...	24-3-1960	—	×
7. Lier (K. A./A. R.) — 2 ^e ...	7-4-1960	—	×
8. Lokeren (K. A./A. R.) — Uitbr./Extens. ...	14-4-1960	—	×
9. Bastogne (K. A./A. R.) — 4 ^e ...	21-4-1960	×	—
10. Hollogne (M. S./E. M.) — Klasvleugel/Aile de cl. ...	28-4-1960	—	×
11. Etterbeek (K. L./L. R.) — 2 ^e ...	28-4-1960	—	×
12. Woluwe-Saint-Pierre — 4 ^e ...	5-5-1960	—	×
13. Herentals (R. M. S./E. M. E.) — 3 ^e ...	12-5-1960	—	×
14. Waremmes (K. A./A. R.) — 2 ^e ...	19-5-1960	—	×
15. Oostende (K. A./A. R.) — 1 ^e uitbr./1 ^e extens. ...	25-5-1960	—	×
16. Bree (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e ...	2-6-1960	—	×
17. Deurne (K. A./A. R.) — 1 ^e uitbr./1 ^e extens. ...	2-6-1960	—	×
18. Aarschot (K. A./A. R.) — 1 ^e ...	2-6-1960	—	×
19. Menen (K. A./A. R.) — 3 ^e ...	9-6-1960	—	×
20. Bertrix (M. S./E. M.) — 2 ^e ...	9-6-1960	—	×
21. Huy (K. L./L. R.) — 1 ^e ...	16-6-1960	—	×
22. Antwerpen (K. L./L. R.) — 1 ^e ...	16-6-1960	—	×
23. Tournai (N. S./E. N.) — Froebel ...	30-6-1960	—	×
24. Moerbeke (R. M. S./E. M. E.) — 3 ^e ...	7-7-1960	—	×
25. Thuin (K. A./A. R.) — 3 ^e ...	7-7-1960	—	×
26. Mons (K. L./L. R.) — Volt./Parach. ...	7-7-1960	Zie rest in 62	×
		Voir restant en 62	
27. Dendermonde (R. M. m. S./E. M. E. f.) — Wijk/Quartier ...	14-7-1960	—	×
28. Aywaille (K. A./A. R.) — 2 ^e ...	14-7-1960	—	×
29. Koekelare (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e ...	14-7-1960	—	×
30. Wevelgem (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e ...	14-7-1960	—	×
31. Temse (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e ...	11-8-1960	—	×
32. Marchin (K. A./A. R.) — 2 ^e ...	25-8-1960	—	×
33. Berlaar (R. L. S./E. P. E.) — 1 ^e ...	1-9-1960	—	×
34. Heist/Berg (R. M. m. S./E. M. E. f.) — Wijk/Quartier ...	1-9-1960	—	×
35. Mechelen (K. L./L. R.) — 1 ^e ...	1-9-1960	×	—
36. Turnhout (K. A. + K. L./A. R. + L. R.) — Wijk Zuid/Quartier Sud ...	8-9-1960	—	×
37. Jodoigne (K. A./A. R.) — 2 ^e ...	8-9-1960	—	×
38. Aywaille (K. A./A. R.) — 3 ^e ...	8-9-1960	—	×
39. Wilrijk (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e ...	15-9-1960	—	×
40. Lokeren (R. M. m. S./E. M. E. f.) — Heirbrug ...	15-9-1960	—	×
41. Mons (I. H. S./I. E. S.) — Tot. ...	29-9-1960	×	—
42. Poperinge (R. M. S./E. M. E.) — 3 ^e ...	29-9-1960	×	—
43. Kessel-Lo (R. M. S./E. M. E.) — 3 ^e ...	29-9-1960	—	×
44. Keerbergen (K. A./A. R.) — 5 ^e ...	6-10-1960	—	×
45. Leuven (K. L./L. R.) — 1 ^e uitbr./1 ^e extens. ...	13-10-1960	—	×
46. Diest (R. M. m. S./E. M. E. f.) — 2 ^e ...	13-10-1960	—	×
47. Zonhoven (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e ...	3-11-1960	—	×
48. Péruwelz (R. M. F. S./E. M. F.) — 1 ^e vergr./1 ^{er} agr. ...	3-11-1960	×	—
49. Heusden (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e ...	10-11-1960	—	×
50. Diksmuide (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e ...	17-11-1960	×	—
51. Saint-Gilles (K. A./A. R.) — Volt./Par. 1 ^e ...	17-11-1960	—	×
52. Rixensart (K. A./A. R.) — 2 ^e ...	24-11-1960	—	×
53. Anderlecht (T. S./E. T.) — 2 ^e ...	1-12-1960	—	×
54. Watermael (K. A./A. R. 59) — 1 ^e ...	1-12-1960	—	×
55. Schoten (R. M. S./E. M. E. 60) — 1 ^e ...	1-12-1960	—	×
56. Boom (R. M. m. S./E. M. E. f.) — Noord 2 ^e ...	14-12-1960	—	×
57. Sint-Niklaas (K. A. + R. M. m. S./A. R. + E. M. E. f.) — 3 ^e ...	14-12-1960	—	×

1961

1. De Panne (R. T. S./E. T. E.) — 2 ^e ...	12-1-1961	—	×
2. Nijlen (R. L. S./E. P. E. 60) — 1 ^e ...	19-1-1961	—	×
3. Neuville (H. E. B.) — 1 ^e ...	9-2-1961	×	—
4. Diest (K. A./A. R.) — Wijk St.-Jacobsplein ...	23-2-1961	—	×
5. Alsemberg (R. M. S./E. M. E.) — 3 ^e ...	2-3-1961	—	×
6. Essen (R. M. S./E. M. E. 60) — 1 ^e ...	16-3-1961	—	×
7. Hasselt (R. N. S./E. N. E.) — 1 ^e ...	16-3-1961	×	—
8. Gesves (M. S./E. M.) ...	16-3-1961	—	×
9. Sint-Niklaas (R. T. S./E. T. E.) — 2 ^e ...	23-3-1961	—	×
10. Herzele (R. M. S./E. T. E.) — 2 ^e ...	23-3-1961	—	×
11. Zoutleeuw (R. M. S./E. M. E. 61) — 1 ^e (Ch) ...	28-3-1961	—	×
12. Herve (R. M. S./E. M. E. 61) — 1 ^e (Ch) ...	28-3-1961	—	×
13. Beringen (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e (Ch) ...	28-3-1961	—	×
14. Eine (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e (Ch) ...	28-3-1961	—	×
15. Mere (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e (Ch) ...	28-3-1961	—	×

Inrichting en aard der werken Etablissement et nature des travaux	Aanbested Adjugé	Bezig En cours	Af Terminé
16. Sint-Lievens-Houtem (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e (Ch) ...	28-3-1961	—	×
17. Staden (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e (Ch) ...	28-3-1961	—	×
18. Andenne (R. S. m./E. M. f.) — Uitbr./Extens. (Ch) ...	28-3-1961	—	×
19. Moorslede (R. M. S./E. M. E. 61) — 1 ^e (Ch) ...	28-3-1961	—	×
20. Sint-Amandsberg (R. M. S./E. M. E. 61) — 1 ^e (Ch) ...	28-3-1961	—	×
21. Stabroek (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e ...	30-3-1961	—	×
22. Beaumont (E. M. f./M. S. m.) — 3 ^e ...	30-3-1961	×	—
23. Hamme (R. M. S./E. M. E.) — Wijk/Quartier ...	30-3-1961	—	×
24. Genk (K. A./A. R.) — Uitbr./Extens. ...	30-3-1961	—	×
25. Grobbendonk (R. M. S./E. M. E. 61) — 1 ^e ...	6-4-1961	—	×
26. Arendonk (R. M. S./E. M. E. 61) — 1 ^e ...	13-4-1961	—	×
27. Flobecq (M. S. m./E. M. f.) — 2 ^e ...	13-4-1961	×	—
28. Asse (K. A. + R. M. m. S./A. R. + E. M. E. f.) — 3 ^e ...	13-4-1961	×	—
29. Molenbeek (K. A./A. R.) — 2 ^e uitbr./2 ^e extens. ...	20-4-1961	—	×
30. Namur (K. L./L. R.) — Volt./Par. 1 ^e uitbr./1 ^e extens. ...	20-4-1961	×	—
31. Anderlecht (T. S./E. T.) — 3 ^e ...	27-4-1961	×	—
32. Keerbergen (K. A./A. R.) — 6 ^e ...	4-5-1961	×	—
33. Zolder (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e (Ac.) ...	5-5-1961	Stopzeget	—
Arrêté (×)			
34. Sint-Pieters-Woluwe (R. N. S./E. N. E. 61) — 1 ^e ...	4-5-1961	—	×
35. Menen (K. A./A. R.) — Wijk./Ec. de quartier ...	9-5-1961	—	×
36. Menen (K. A./A. R.) — Wijk./Ec. de quartier ...	9-5-1961	—	×
37. Harelbeke (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e ...	9-5-1961	—	×
38. Denderleeuw (K. A./A. R.) — Wijk/Quartier ...	9-5-1961	—	×
39. Heist o/d. Berg (K. A./A. R.) — Wijk/Quartier ...	25-5-1961	—	×
40. Gent (B. T. I.) — 3 ^e ...	1-6-1961	—	×
41. Kortrijk (K. A. + K. L. + R. N. S./A. R. + L. R. + E. N. E.) — 3 ^e ...	15-6-1961	Failliet	—
Faillite			
42. Hannut (K. A./A. R.) — 4 ^e ...	6-7-1961	×	—
43. Meerhout (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e ...	13-7-1961	×	—
44. Sint-Amandsberg (R. M. S./E. M. E. 61) — 2 ^e ...	13-7-1961	—	×
45. Eine (R. L. S./E. P. E. 61) — 2 ^e ...	13-7-1961	—	×
46. Mere (R. L. S./E. P. E. 61) — 2 ^e ...	13-7-1961	—	×
47. Sint-Lievens-Houtem (R. L. S./E. P. E. 61) — 2 ^e ...	13-7-1961	—	×
48. Wervik (R. M. S./E. M. E. 60) — 1 ^e ...	13-7-1961	—	×
49. Woluwe-Saint-Lambert (K. A./A. R. 59) — 1 ^e ...	13-7-1961	—	×
50. Sint-Niklaas (R. M. m. S./E. M. E. f.) — Wijk/Quartier ...	13-7-1961	—	×
51. Nieuwpoort (R. M. m. S./E. M. E. f.) — Wijk/Quartier ...	13-7-1961	—	×
52. Tamines (K. A. + K. L./A. R. + L. R.) — 3 ^e ...	13-7-1961	—	×
53. Erembodegem (R. M. S./E. M. E. 60) — Wijk/Quartier ...	3-8-1961	—	×
54. Assenede (R. L. S./E. M. E. 61) — 1 ^e ...	3-8-1961	—	×
55. Oostkamp (R. M. S./E. M. E. 61) — 1 ^e ...	3-8-1961	—	×
56. Rillaar (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e ...	10-8-1961	×	—
57. Chimay (K. A./A. R.) — 2 ^e ...	18-8-1961	—	×
58. Eupen (K. A./A. R.) — 3 ^e ...	24-8-1961	×	Vertrokken
Partie			
59. Mechelen (K. A./A. R.) — 2 ^e ...	31-8-1961	×	—
60. Herne (R. M. S./E. M. E. 61) — 2 ^e ...	7-9-1961	×	—
61. Verviers (K. A./A. R.) — 2 ^e ...	7-9-1961	×	—
62. Hollogne (M. S./E. M.) — 4 ^e ...	5-10-1961	×	—
63. Zelzate (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e ...	12-10-1961	×	—
64. Ternat (R. M. S./E. M. E. 61) — 1 ^e ...	19-10-1961	×	—
65. Halle (K. A. + R. M. m. S./A. R. + E. M. E. f.) — 3 ^e ...	19-10-1961	×	—
66. Asse (K. A. + R. M. m. S./A. R. + E. M. E. f.) — 4 ^e ...	19-10-1961	×	—
67. Iede (R. M. S./E. M. E.) — Wijk/Quartier ...	9-11-1961	—	×
68. Beauraing (M. S./E. M.) — 2 ^e ...	9-11-1961	×	—
69. Lokeren (K. A./A. R.) — Total. ...	30-11-1961	×	—
70. Ieper (K. A./A. R.) — 2 ^e ...	30-11-1961	×	—
71. Tongeren (K. A./A. R.) — 2 ^e ...	30-11-1961	×	—
72. Seraing (K. A./A. R.) — 3 ^e ...	30-11-1961	×	—
73. Jupille (M. S./E. M.) — Werkplaatsen/Ateliers ...	30-11-1961	×	—
74. Assenede (R. L. S./E. M. E. 61) — 2 ^e ...	30-11-1961	×	—
75. Neeroeteren (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e ...	30-11-1961	×	Deels ×
En partie ×			
76. Westerlo (R. M. S./E. P. E.) — 2 ^e ...	7-12-1961	—	×
77. Athus (K. A./A. R.) — 3 ^e ...	7-12-1961	×	—
78. Gistel (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e ...	14-12-1961	—	×
79. Forest (Pens. K. L./L. R.) — Tot. ...	28-12-1961	Failliet	—
Faillite			
80. Eghezée (M. S./E. M.) — 3 ^e ...	28-12-1961	×	—
81. Niel (R. T. S./E. T. E. 61) — 1 ^e ...	28-12-1961	—	×
82. Moorslede (R. M. S./E. M. E. 61) — 2 ^e ...	28-12-1961	—	×

1962

Inrichting en aard der werken Etablissement et nature des travaux	Aanbesteed Adjugé	Bezig En cours	Af Terminé
1. Oudenaarde (R. T. S./E. T. E. 59) — 1 ^e	4-1-1962	×	—
2. Koekelare (R. M. S./E. M. E.) — 3 ^e	11-1-1962	×	—
3. Sint-Niklaas (R. T. S./E. T. E.) — 3 ^e	11-1-1962	—	×
4. Visé (K. A./A. R.) — Uitbr./Extens.	11-1-1962	—	×
5. Fosse (M. S./E. M.) — 1 ^e uitbr./1 ^e extens.	11-1-1962	×	—
6. Sint-Niklaas (K. A./A. R.) — Wijk/Quartier	18-1-1962	—	×
7. Ixelles (K. L./L. R.) — 2 ^e	25-1-1962	×	—
8. Bouillon (K. A./A. R.) — Modern.	8-2-1962	×	—
9. Limbourg (M. S./E. M.) — Vergr./Agrand.	8-3-1962	×	—
10. Evergem (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e	15-3-1962	×	—
11. Grembergen (R. L. S./E. P. E.) — 1 ^e	22-3-1962	×	—
12. Kwaadmechelen (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e	22-3-1962	×	—
13. Burght (R. M. S./E. M. E. 60) — 1 ^e	5-4-1962	×	—
14. Zottegem (R. M. m. S./E. M. E. f. 62) — 1 ^e	5-4-1962	—	×
15. Dilbeek (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e	19-4-1962	×	—
16. Eghezée (M. S./E. M.) — 3 ^e	26-4-1962	×	—
17. Tamines (K. L./L. R.) — 4 ^e	3-5-1962	×	—
18. Herk/Stad (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e	21-6-1962	×	—
19. Arendonk (R. M. S./E. M. E. 62) — 2 ^e	28-6-1962	—	×
20. Watermael (K. A./A. R. 59) — 2 ^e (Ch.)	29-6-1962	×	—
21. Andenne (M. S. m./E. M. f.) — 2 ^e (Ch.)	16-7-1962	×	—
22. Jupille (M. S./E. M. 61) — 1 ^e (Ch.)	6-8-1962	×	—
23. Marcinelle (M. S./E. M. 61) — 1 ^e (Ac.)	6-8-1962	×	—
24. Wetteren (K. A./A. R.) — Wijk/Quartier	9-8-1962	—	×
25. Seraing (K. A./A. R.) — Voorber. afd./Section Prép.	9-8-1962	×	—
26. Braine-l'Alleud (K. A./A. R.) — 1 ^e (Ac.)	23-8-1962	×	—
27. Vielsalm (M. S./E. M.) — Uitbr./Extens. (Ch.)	24-8-1962	×	—
28. Uccle (M. S./E. M. 61) — 1 ^e (Ch.)	28-8-1962	—	×
29. Orp (M. S./E. M. 61) — 1 ^e (Ch.)	31-8-1962	×	—
30. Gosselies (Pens. v. h. K. A./Pens. de l'A. R.) — Vergr./Agrand.	6-9-1962	×	—
31. Aalst (R. T. S./E. T. E.) — 1 ^e	25-10-1962	×	—
32. Kockelberg (K. A./A. R.) — 1 ^e	25-10-1962	×	—
33. Mons (K. L./L. R.) — Volt./Parach.	14-11-1962	×	—
34. Oudergem (K. A./A. R.) (V. A.) — 1 ^e	29-11-1962	×	—
35. Antwerpen (K. C.) — 1 ^e	6-12-1962	×	—
36. Bilzen (R. M. S./E. M. E.) — 1 ^e	6-12-1962	×	—
37. Liège 2 (1962) — 1 ^e (2 × Ch.)	10-12-1962	×	—
38. Turnhout (R. T. S./E. T. E.) — 1 ^e	20-12-1962	×	—
39. Turnhout (Pens. R. T. S./E. T. E.) — Tot.	20-12-1962	×	—
40. Ottignies (M. S./E. M.) — 1 ^e	27-12-1962	×	—

1963

1. Berlaar (R. M. S./E. M. E. 62) — 2 ^e	10-1-1963	×	—
2. Bree (R. M. S./E. M. E.) — 2 ^e	31-1-1963	×	—
3. De Pinte (R. L. S./E. P. E. 63) — 1 ^e	31-1-1963	×	—
4. Marchienne-au-Pont (K. A./A. R.) — 2 ^e	31-1-1963	×	—
5. Zelzate (K. A./A. R.) — 1 ^e uitbr./1 ^e extens.	21-2-1963	×	—
6. Kruibeke (R. M. S./E. M. E. 63) — 1 ^e (Ch.)	22-2-1963	×	—
7. Brugge (R. T. I. m./I. T. E. f.) — 1 ^e	28-2-1963	×	—
8. As (R. L. S./E. P. E. 61) — 1 ^e	7-3-1963	×	—
9. De Panne (R. T. S./E. T. E.) — 4 ^e	14-3-1963	×	—
10. Walmes (T. S./E. T.) — Tot.	14-3-1963	×	—
11. Lebbeke (R. M. S./E. M. E. 61) — 1 ^e	31-3-1963	×	—
12. Turnhout (K. L./L. R.) (V. A.) — 1 ^e (Ch.)	13-5-1963	×	—
13. Tongeren (R. T. S./E. T. E.) — 2 ^e	16-5-1963	×	—
14. Houthalen (R. L. S./E. P. E. 60) — 1 ^e (Ac.)	17-5-1963	×	—
15. Tournai (K. L./L. R.) — 3 ^e	13-6-1963	—	—
16. La Roche (M. S./E. M.) — 2 ^e	27-6-1963	×	—
17. Châtelet (K. L./L. R.) — 1 ^e	22-8-1963	—	—
18. Liège (K. A./A. R. I.) — 1 ^e	5-9-1963	×	—
19. Fosses (M. S./E. M.) — 3 ^e	12-12-1963	—	—

P. M. S. centra en diensten voor beroepsoriëntering.*Vraag :*

Een lid vraagt de lijst van de P. M. S. centra die in Vlaanderen en Wallonië gedurende 1963 zijn geopend (Staat, officieel, gesubsidieerd en vrij gesubsidieerd).

Tevens vraagt hij welke de vooruitzichten voor oprichting of subsidiëring in 1964 zijn?

*Antwoord :***Lijst der P. M. S. centra en diensten voor S. B. O.***Frans taalselsel.*

	<i>Opgericht op 1-9-1963</i>	<i>Opgericht op 1-9-1964</i>
<i>Staat</i>	Moeskroen (*)	Luik
	Gosselies (*)	Namen
	Borgworm (*)	Ukkèl
<i>Provincie</i>	Brabant (wederopneming)	
	Ciney	
	Florennes	
<i>Gemeente</i>	Elsene (wederopneming)	
<i>Vrij onderwijs</i>	Bertrix	
	Hoëi	
	Sint-Gillis	
	Virton	
	Malonne	

Nederlands taalselsel.

	<i>Opgericht op 1-9-1963</i>	<i>Opgericht op 1-9-1964</i>
<i>Staat</i>	Deinze (*)	Blankenberge
	Brasschaat	Diest
	Maaseik	Vilvoorde
<i>Provincie</i>		
<i>Gemeente</i>	Mechelen (wederopneming)	
<i>Vrij onderwijs</i>	Deinze	
	Gent	
	Ninove	
	Wetteren	
	Antwerpen	

N.B. — In de gesubsidieerde sector kan ik onmogelijk inlichtingen verstrekken omtrent de oprichtingen gedurende het dienstjaar 1964-1965, daar mijn dienst nog geen aanvraag ontving. Volgens artikel 40 van het koninklijk besluit van 13 augustus 1962 tot regeling van de P. M. S. centra en de diensten voor S. B. O. mogen die aanvragen tot 1 maart a.s. worden ingediend.

(*) Geen enkel der 4 centra functioneert ten gevolge van de laat-tijdige installatie ervan, die onder Openbare Werken ressorteert.

Centres P. M. S. et offices d'O. S. P.*Question :*

Un membre demande la liste des centres P. M. S. ouverts en Flandre et en Wallonie au cours de l'année 1963 (Etat, officiel, subventionné et libre subventionné).

Il demande également quelles sont les prévisions de création ou de subventionnement pour 1964.

*Réponse :***Liste des centres P. M. S. et offices d'O. S. P.***Régime linguistique français.*

	<i>Créations au 1-9-1963</i>	<i>Créations au 1-9-1964</i>
<i>Etat</i>	Mouscron (*)	Liège
	Gosselies (*)	Namur
	Waremmes (*)	Uccle
<i>Provincial</i>	Brabant (réadmission)	
	Ciney	
	Florennes	
<i>Communal</i>	Ixelles (réadmission)	
<i>Libre</i>	Bertrix	
	Huy	
	St-Gilles	
	Virton	
	Malonne	

Régime linguistique néerlandais.

	<i>Créations au 1-9-1963</i>	<i>Créations au 1-9-1964</i>
<i>Etat</i>	Deinze (*)	Blankenberge
	Brasschaat	Diest
	Maaseik	Vilvoorde
<i>Provincial</i>		
<i>Communal</i>	Malines (réadmission)	
<i>Libre</i>	Deinze	
	Gand	
	Ninove	
	Wetteren	
	Anvers	

N.B. — En ce qui concerne le secteur subventionné, il ne m'est pas possible de donner des renseignements au sujet des créations pour l'exercice 1964-1965, étant donné qu'aucune demande n'est parvenue à mon service à ce jour. En vertu de l'article 40 de l'arrêté royal du 13 août 1962 organique des centres P. M. S. et des offices d'O. S. P., les demandes peuvent être introduites jusqu'au 1er mars prochain.

(*) Aucun des 4 centres ne fonctionne en raison du retard intervenu dans leur installation, laquelle est du ressort des Travaux Publics.

Examencommissie voor het Lager Secundair Onderwijs.

Jury de l'Enseignement Secondaire Inférieur.

I. — Resultaten bekomen door de leerlingen van het schriftelijk onderwijs
(Zittingen van juni (I) en september (II) 1962).

I. — Résultats obtenus par les élèves des Cours par correspondance
(Sessions de juin (I) et de septembre (II) 1962).

	Brussel Bruxelles		Luik Liège		Bergen Mons		Namen Namur		Aarlen Arlon		Antwerpen Anvers		Gent Gand		Brugge Bruges		Hasselt Hasselt		Totaal Total	
Zittingen. — Sessions	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Deelnemers. — Participants ...	28	20	5	2	3	3	1	2	—	—	16	7	11	4	12	3	6	2	82	43
Geslaagd. — Réussites	15	2+6	3	0+1	3	0+2	—	0+1	—	—	6	0+1	4	1+0	7	—	4	—	42	14
Herkansing in 1 ^e zitting. — Ajournés en 1 ^{re} session	5	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	3	—	2	—	2	—	16	—
Geslaagd in 2 ^e zitting. — Ayant réussi en 2 ^e session	—	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	3	—	2	—	2	—	14
Gezakt in 2 ^e zitting. — Ayant échoué en 2 ^e session	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Gezakt. — Echechs	8	1+6	1	—	—	0+1	—	—	—	—	8	3+1	4	—	3	1+0	—	—	24	13

* Eerste cijfer : leerlingen die het examen voor de 2e keer aflegden; tweede cijfer : leerlingen die het examen voor de 1e keer aflegden.

* Le premier chiffre : élèves présentant l'examen pour la 2e fois; le second chiffre : élèves présentant l'examen pour la 1re fois.

II. — Globaal cijfer van de leerlingen van het schriftelijk onderwijs.
die deelgenomen hebben aan het examen van het LSO in 1962.

II. — Nombre global d'élèves des cours par correspondance
ayant participé aux épreuves du Jesi en 1962.

	Brussel Bruxelles		Luik Liège		Bergen Mons		Namen Namur		Aarlen Arlon		Antwerpen Anvers		Gent Gand		Brugge Bruges		Hasselt Hasselt		Totaal Total	
Deelnemers. — Participants ...	40		6		6		2		—		18		11		12		6		101	
Geslaagd. — Réussites	27		4		5		2		—		9		8		9		6		70	
Gezakt. — Echechs	13		2		1		—		—		9		3		3		—		31	

III. — Résultats des autres candidats ayant présenté les épreuves du Jesi en juin (I) ou en septembre (II) 1962.

III. — Resultaten van de andere kandidaten die deelgenomen hebben aan het examen van het LSO in juni (I) of in September (II) 1962.

	Brussel — Bruxelles		Luik — Liège		Bergen — Mons		Namen — Namur		Aarlen — Arlon		Antwerpen — Anvers		Gent — Gand		Brugge — Bruges		Hasselt — Hasselt		Totaal — Total	
Zittingen. — Sessions	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Deelnemers. — Participants ...	267	250	22	34	28	33	24	30	8	5	69	79	41	50	45	36	8	25	512	542
Geslaagd. — Réussites	28	28 + 25*	2	2 + 8*	2	2 + 1*	4	2 + 5*	2	1 + 0*	9	2 + 8*	4	2 + 4*	11	1 + 4*	4	1 + 8*	66	104
Herkansing in 1 ^e zitting. — Ajournés en 1 ^{re} session	10	—	—	—	—	—	—	—	2	—	15	—	4	—	5	—	—	—	36	—
Geslaagd in 2 ^e zitting. — Ayant réussi en 2 ^e session	—	6	—	—	—	—	—	—	—	1	—	10	—	2	—	4	—	—	—	23
Gezakt in 2 ^e zitting. — Ayant échoué en 2 ^e session	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—	2	—	1	—	—	—	13
Gezakt. — Echecs	229	80* + 107	20	5 + 19*	26	3 + 27*	20	2 + 21*	4	2 + 0*	45	16 + 38*	33	10 + 30*	29	5 + 21*	4	0 + 16*	410	402

* Eerste cijfer : leerlingen die het examen voor de 2e keer aflegden; tweede cijfer : leerlingen die het examen voor de 1e keer aflegden.

* Le premier chiffre : élèves présentant l'examen pour la 2e fois; le second chiffre : élèves présentant l'examen pour la 1re fois.

IV. — Globaal cijfer van de andere kandidaten die deelgenomen hebben aan het examen van het LSO in 1962.

IV. — Nombre global des autres candidats ayant participé aux épreuves du Jesi en 1962.

	Brussel — Bruxelles		Luik — Liège		Bergen — Mons		Namen — Namur		Aarlen — Arlon		Antwerpen — Anvers		Gent — Gand		Brugge — Bruges		Hasselt — Hasselt		Totaal — Total	
Deelnemers. — Participants ...	339		49		56		50		8		115		75		70		32		854	
Geslaagd. — Réussites	87		12		5		11		4		29		12		20		13		193	
Gezakt. — Echecs	312		37		51		39		4		86		63		50		19		661	

**Inschrijvingen op de leergangen van het schriftelijk onderwijs,
per leerjaar en per taalrol.**

	1959	1959-1960	1960-1961
Frans	—	—	1.053
Nederlands	—	—	1.007
Totaal	310	1.000	2.060

**Inscriptions aux cours par correspondance par année
et par rôle linguistique.**

	1961-1962	1962-1963	1963-1964	
Frans	1.363	1.967	2.154	Français.
Nederlands	1.422	1.865	1.811	Néerlandais.
Totaal	2.785	3.832	3.965	Total.

**Aantal voor de E. L. S. O. geslaagde leerlingen
van het schriftelijk onderwijs.**

	1960	1961	1962
Frans... ..	34 geslaagden op 86 deelnemers (*)	27/54	25/38
Nederlands	15/35	24/43	45/63
Totaal	49/121	51/97	70/101

(*) Deelnemers : leerlingen van het schriftelijk onderwijs die aan de proeven deelgenomen hebben.

Schriftelijk onderwijs.
Vraag :

Het lid merkt op dat er tussen 1962 en 1964 een verhoging is met 156 %. Hoe is deze te verklaren ?

Antwoord :

De uitbreiding is het gevolg van het toenemend aantal leerlingen. Voor het schooljaar 1963-1964 werd geen enkel nieuw initiatief genomen.

Schriftelijke cursus.

Het aantal inschrijvingen neemt geregeld met ongeveer 1.000 eenheden per jaar toe. Voor het schooljaar 1962-1963 bereikten de inschrijvingen in totaal 3.832 eenheden.

Er zij opgemerkt dat dit getal beperkt is door het bedrag van de kredieten, die ter beschikking van de dienst werden gesteld.

Wat de bereikte uitslagen betreft, beschikken wij nog slechts over één enkel beoordelingselement : de examens vóór de centrale examencommissie van het lager middelbaar onderwijs.

Voor de zittingen in 1962 hebben 101 leerlingen van het schriftelijk onderwijs zich voor het examen aangemeld. 70 leerlingen zijn geslaagd, d.i. een percentage van 70 %, terwijl dit percentage slechts 40,5 % bereikte in 1960 en 52,7 % in 1961.

Radio en Televisie.

Tabel I. — **Vergelijking van de ramingen van de globale ontvangsten en uitgaven van de Staat.** (In 1.000 frank.)

Réussites au J. E. S. I. des élèves correspondants.

	1960	1961	1962
Français	34 réussites sur 86 participants (*)	27/54	25/38
Néerlandais	15/35	24/43	45/63
Total... ..	49/121	51/97	70/101

(*) Participants : élèves des cours par correspondance ayant participé aux épreuves.

Enseignement par correspondance.
Question :

Un membre remarque qu'entre 1962 et 1964 il y a eu une augmentation de 156%. D'où provient-elle ?

Réponse :

L'extension provient de l'accroissement du nombre d'élèves. Aucune initiative nouvelle n'a été prise pour l'année scolaire 1963-1964.

Activités du cours par correspondance.

Le nombre d'inscriptions croît régulièrement d'environ 1.000 unités par an. Pour l'année scolaire 1962-1963, le total des inscriptions a été de 3.832 unités.

Il convient de noter que ce nombre est limité par le montant des crédits mis à la disposition du service.

En ce qui concerne les résultats obtenus, nous n'avons encore qu'un seul élément d'appréciation : les épreuves du Jury Central de l'enseignement secondaire du degré inférieur.

Pour les sessions de 1962, 101 élèves de l'enseignement par correspondance se sont présentés à cet examen. Ont réussi : 70 élèves, soit un pourcentage de 70 %, alors que le pourcentage était de 40,5 % en 1960 et de 52,7 % en 1961.

Radio et Télévision.

Tableau I. — **Comparaison des prévisions des recettes et des dépenses globales de l'Etat.** (En 1.000 francs.)

	1962	1963	1964	
Raming der ontvangsten :				Prévisions des recettes :
Radiotaksen	390.548	615.640	627.272	Redevances Radio.
Televisietaksen	734.483	879.288	1.040.232	Redevances Télévision.
Totaal	1.125.031	1.494.928	1.667.504	Totaux.
Verhoging	369.897	172.576		Augmentation.
Raming der uitgaven :				Prévisions des dépenses.
Kosten van invordering door de R.T.T.	31.284	35.938	36.420	Frais de recouvrement de la R.T.T.
Toelagen	985.000	1.195.000	1.447.000	Subventions.
Totaal	1.016.284	1.230.938	1.483.420	Totaux.
Verschillen tussen de geraamde ontvangsten en uitgaven	108.747	263.990	184.084	Différences entre les recettes prévues et les dépenses.

Tabel II. — Samenvatting van de begrotingsramingen.
(In 1.000 frank.)Tableau II. — Résumé des prévisions budgétaires.
(En 1.000 francs.)

Aard van de kredieten	Totaal 1963 — Total 1963 (1)	1964				Nature des crédits
		Ned. uitz. Em. néerl.	Franse uitz. Em. franç.	Gemeens. diensten — Services communs (2)	Totaal — Total	
I. Uitgaven :						I. Dépenses :
Personeel	634.659	211.282	201.026	308.232	720.540	Personnel.
Benodigheden, werken, las- ten en diensten	457.681	164.004	178.634	140.953	483.591	Fournitures, travaux, char- ges et services.
Diversen } }	8.025 3.650	— 1.150	— 900	8.798 2.722	8.798 4.772	} Divers.
Financiële verrichtingen ...	65.937	50	50	79.932	80.032	Opérations financières.
Onvoorziene uitgaven	6.100	8.000	2.300	1.530	11.830	Dépenses imprévisibles.
	1.176.052	384.486	382.910	542.167	1.309.563	
Aanschaffing van patrimo- niale goederen	238.739	2.432	3.256	402.288	407.976	Acquisition de biens patri- moniaux.
	1.414.791	386.918	386.166	944.455	1.717.539	
Verlies	28.034	—	—	—	—	Déficit.
Totalen	1.442.825	386.918	386.166	944.455	1.717.539	Totaux.
II. Ontvangsten :						II. Recettes :
Elgen ontvangsten	34.536	1.712	960	24.087	26.759	Recettes propres.
Staatstoelagen	1.195.000	385.206	385.206	526.588	1.297.000	Subventions de l'Etat.
Leningen	187.360	—	—	367.230	367.230	Emprunts.
Totalen	1.416.896	386.918	386.166	917.905	1.690.989	Totaux.
III. Rekeningen voor orde :						III. Comptes d'ordre :
Ontvangsten	—	1.900	1.900	6.700	10.500	Recettes.
Uitgaven	—	1.350	1.000	3.000	5.350	Dépenses.

(1) Het overschot van de uitgaven op de ontvangsten is gedekt, ten belope van 25.929.000 frank door aanwending van de eigen middelen.

(2) Het overschot van de uitgaven op de ontvangsten is gedekt, ten belope van 26.550.000 frank door aanwending van de eigen middelen.

(1) L'excédent des dépenses sur les recettes est couvert à concurrence de 25.929.000 francs par utilisation des moyens propres.

(2) L'excédent des dépenses sur les recettes est couvert à concurrence de 26.550.000 francs par utilisation des moyens propres.

**Gedeelte der overgeboekte kredieten,
dat in 1964 mag worden aangewend.**

Sectie II. — Lager onderwijs.

Artikelen 22/1 a	fr. 80.600.000
22/1 b	90.000.000
22/2 a	30.000.000
22/2 b	20.000.000
	220.600.000

Sectie III. — Buitengewoon onderwijs.

Artikel 22/6	fr. 400.000
--------------	-------------

Sectie IV. — Middelbaar onderwijs.

Artikelen 22/1 b	fr. 50.000.000
22/2 a	10.000.000
22/2 b	70.000.000
22/3 a	2.000.000
22/3 b	10.000.000
	142.000.000

Sectie V. — Technisch onderwijs.

Artikelen 22/1 a	fr. 6.000.000
22/1 b	50.000.000
22/2 a	8.000.000
22/2 b	7.000.000
	71.000.000

Sectie VI. — Normaalonderwijs.

Artikelen 22/1 b	fr. 5.000.000
22/2 a	1.000.000
22/2 b	2.000.000
22/3 a	375.000
22/3 b	1.125.000
	9.500.000

Sectie VII. — Kunstonderwijs.

Artikelen 22/1 a	fr. 5.400.000
22/4 a	18.000.000
22/4 b	800.000
22/5 a	3.000.000
22/5 b	300.000
	27.500.000

Totaal 471.000.000

**Partie des crédits reportés
utilisables en 1964.**

Section II. — Enseignement primaire.

Articles 22/1 a	fr. 80.600.000
22/1 b	90.000.000
22/2 a	30.000.000
22/2 b	20.000.000
	220.600.000

Section III. — Enseignement spécial.

Article 22/6	fr. 400.000
--------------	-------------

Section IV. — Enseignement moyen.

Articles 22/1 b	fr. 50.000.000
22/2 a	10.000.000
22/2 b	70.000.000
22/3 a	2.000.000
22/3 b	10.000.000
	142.000.000

Section V. — Enseignement technique.

Articles 22/1 a	fr. 6.000.000
22/1 b	50.000.000
22/2 a	8.000.000
22/2 b	7.000.000
	71.000.000

Section VI. — Enseignement normal.

Articles 22/1 b	fr. 5.000.000
22/2 a	1.000.000
22/2 b	2.000.000
22/3 a	375.000
22/3 b	1.125.000
	9.500.000

Section VII. — Enseignement artistique.

Articles 22/1 a	fr. 5.400.000
22/4 a	18.000.000
22/4 b	800.000
22/5 a	3.000.000
22/5 b	300.000
	27.500.000

Total 471.000.000

Overgeboekte kredieten
die beschikbaar waren op 23 augustus 1963.

Crédits reportés
disponibles au 23 août 1963.

	1959	1960	1961	1962	Totalen — Totaux	
II. Wedden off. ond.	44.799.405	127.160.551	230.478.874	1.400.920	403.839.750	II. Trait. off.
» vrij ond.	30.750.920	—	420.889.926	—	451.640.846	» libre.
Werking off. ond.	16.071.470	9.333.396	1.704.961	5.067.802	32.177.629	Fonct. off.
» vrij ond.	17.678.478	3.308.388	—	3.800.454	24.787.320	» libre.
Uitrusting off. ond.	181.132	—	—	—	181.132	Equip. off.
» vrij ond.	—	—	—	—	—	» libre.
III. Wedden off. ond.	—	—	—	—	—	III. Trait. off.
» vrij ond.	—	—	—	—	—	» libre.
Werking off. ond.	—	—	312.287	3.496	315.783	Fonct. off.
» vrij ond.	—	—	—	—	—	» libre.
Uitrusting off. ond.	—	—	1.000.000	500.000	1.500.000	Equip. off.
» vrij ond.	—	—	—	—	—	» libre.
IV. Wedden off. ond.	—	—	90.648	6.947.852	7.038.500	IV. Trait. off.
» vrij ond.	—	—	166.932	285.643.200	285.810.132	» libre.
Werking off. ond.	45.882	1.907.250	4.652.000	10.466.750	17.071.882	Fonct. off.
» vrij ond.	4.474.576	23.541.502	16.623.125	50.231.000	94.870.203	» libre.
Uitrusting off. ond.	—	2.754.371	2.955.074	2.749.372	8.458.817	Equip. off.
» vrij ond.	—	6.688.056	10.799.721	9.550.299	27.038.076	» libre.
V. Wedden off. ond.	—	113.292	—	27.269.997	27.383.289	V. Trait. off.
» vrij ond.	—	29.043	676.765	292.368.952	293.074.760	» libre.
Werking off. ond.	10.157.634	25.545	123.783	433.426	10.740.388	Fonct. off.
» vrij ond.	5.025.592	—	4.443.176	938.650	10.407.418	» libre.
Uitrusting off. ond.	—	—	—	—	—	Equip. off.
» vrij ond.	—	—	—	—	—	» libre.
VI. Wedden off. ond.	—	—	225.317	482.105	707.422	VI. Trait. off.
» vrij ond.	—	—	3.128.020	16.488.850	19.616.870	» libre.
Werking off. ond.	—	1.483.487	207.500	—	1.690.987	Fonct. off.
» vrij ond.	—	1.752.163	965.125	114.125	2.831.413	» libre.
Uitrusting off. ond.	—	500.000	500.000	475.000	1.475.000	Equip. off.
» vrij ond.	—	1.118.713	1.139.326	1.313.606	3.571.645	» libre.
VII. Wedden off. ond.	59.773	4.644.965	16.845.830	5.815.151	27.365.719	VII. Trait. off.
» vrij ond.	1.556.621	3.520.139	3.968.406	2.449.607	11.494.773	» libre.
Werking off. ond.	13.243.910	12.804.315	10.548.760	827.750	37.424.735	Fonct. off.
» vrij ond.	1.369.390	1.246.440	1.147.967	162.140	3.925.937	» libre.
Uitrusting off. ond.	—	1.870.436	2.905.501	3.042.985	7.818.922	Equip. off.
» vrij ond.	—	400.000	344.200	400.000	1.144.200	» libre.
	145.414.783	204.202.052	736.843.224	728.943.489	1.815.403.548	

Globaal krediet voor voornoemde secties (dienstjaar 1958).
Crédit global pour les sections précitées (exercice 1958).

off.	23.732.912	
vrij. — libre	54.046	
		23.786.958
		1.839.190.506

Overgeboekte kredieten die beschikbaar waren
op 24 januari 1964.Crédits reportés disponibles
au 24 janvier 1964.

	1959	1960	1961	1962	Totalen Totaux	
II. Wedden off. ond.	44.799.405	127.160.551	220.478.874	1.400.920	393.839.750	II. Trait. off.
» vrij ond.	30.750.920	—	410.889.926	—	441.640.846	» libre.
Werking off. ond.	15.971.473	9.200.396	475.961	5.023.802	30.671.632	Fonct. off.
» vrij ond.	17.678.478	3.598.598	465.706	3.693.454	25.436.236	» libre.
Uitrusting off. ond.	181.132	—	—	—	181.132	Equip. off.
» vrij ond.	—	—	—	—	—	» libre.
III. Wedden off. ond.	—	—	—	—	—	III. Trait. off.
» vrij ond.	—	—	—	—	—	» libre.
Werking off. ond.	—	—	312.287	3.496	315.783	Fonct. off.
» vrij ond.	—	—	—	—	—	» libre.
Uitrusting off. ond.	—	—	1.000.000	500.000	1.500.000	Equip. off.
» vrij ond.	—	—	—	—	—	» libre.
IV. Wedden off. ond.	—	—	90.648	6.947.852	7.038.500	IV. Trait. off.
» vrij ond.	—	—	166.932	251.716.228	251.883.160	» libre.
Werking off. ond.	45.882	1.842.250	4.652.000	10.466.750	17.006.882	Fonct. off.
» vrij ond.	4.474.576	23.515.917	16.574.375	49.371.375	93.936.243	» libre.
Uitrusting off. ond.	—	2.754.371	2.955.074	2.749.372	8.458.817	Equip. off.
» vrij ond.	—	6.688.056	10.621.009	8.422.605	25.731.670	» libre.
V. Wedden off. ond.	—	113.292	—	4.480.574	4.593.866	V. Trait. off.
» vrij ond.	—	29.043	676.765	269.912.520	270.618.328	» libre.
Werking off. ond.	10.122.134	25.545	—	231.919	10.379.598	Fonct. off.
» vrij ond.	4.694.072	—	1.332.426	401.450	6.427.948	» libre.
Uitrusting off. ond.	—	—	—	—	—	Equip. off.
» vrij ond.	—	—	—	—	—	» libre.
VI. Wedden off. ond.	—	—	225.317	482.105	707.422	VI. Trait. off.
» vrij ond.	—	—	3.128.020	12.097.783	15.225.803	» libre.
Werking off. ond.	—	1.483.487	207.500	—	1.690.987	Fonct. off.
» vrij ond.	—	1.752.163	965.125	—	2.717.288	» libre.
Uitrusting off. ond.	—	247.772	500.000	475.000	1.222.772	Equip. off.
» vrij ond.	—	519.482	1.139.326	1.201.736	2.860.544	» libre.
VII. Wedden off. ond.	59.773	4.644.965	16.845.830	5.690.151	27.240.719	VII. Trait. off.
» vrij ond.	1.556.621	3.520.139	3.968.406	2.562.170	11.607.336	» libre.
Werking off. ond.	13.243.910	12.804.315	10.548.760	827.750	37.424.735	Fonct. off.
» vrij ond.	1.369.390	1.246.440	1.147.967	162.140	3.925.937	» libre.
Uitrusting off. ond.	—	1.450.482	2.035.889	3.042.985	6.529.356	Equip. off.
» vrij ond.	—	310.395	344.200	400.000	1.054.595	» libre.
	144.947.766	202.907.659	711.748.323	642.264.137	1.701.867.885	

Globaal krediet voor voornoemde secties (dienstjaar 1958).
Crédit global pour les sections précitées (exercice 1958).

off.	23.732.912
vrij. — libre	54.046
	<u>23.786.958</u>
	1.725.654.843

TABEL I.

Subsidies aan de vrije scholen.

A. — Lager onderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	1.508.750.000	33.204.000	1.541.954.000
1951	1.803.500.000	14.088.000	1.817.588.000
1952	1.882.600.000	27.800.000	1.910.400.000
1953	1.856.754.000	23.240.000	1.879.994.000
1954	1.876.050.000	62.000	1.876.112.000
1955	1.837.267.000	150.000	1.837.417.000
1956	1.934.523.000	250.000	1.934.773.000
1957	2.010.553.000	3.941.000	2.014.494.000
1958	2.388.126.000	34.066.000	2.422.192.000
1959	3.269.020.000	90.852.000	3.359.872.000
1960	3.696.961.000	26.720.000	3.723.681.000
1961	3.832.200.000	420.890.000	4.253.090.000
1962	3.969.287.000	—	3.969.287.000
1963	4.245.287.000	81.787.000	4.327.074.000

B. — Middelbaar onderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	—	—	—
1951	300.000.000	—	300.000.000
1952	265.000.000	3.000.000	268.000.000
1953	254.600.000	16.631.000	271.231.000
1954	512.661.000	8.855.000	521.516.000
1955	538.094.000	8.641.000	546.735.000
1956	356.200.000	62.293.000	418.493.000
1957	362.203.000	101.006.000	463.209.000
1958	478.830.000	49.548.000	528.378.000
1959	1.006.692.000	22.700.000	1.029.392.000
1960	1.321.675.000	—	1.321.675.000
1961	1.571.665.000	—	1.571.665.000
1962	1.939.538.000	192.950.000	2.132.488.000
1963	2.100.900.000	4.600.000	2.105.500.000

C. — Normaalonderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	33.320.000	45.000	33.365.000
1951	34.233.000	105.000	34.338.000
1952	45.852.000	207.000	46.059.000
1953	78.852.000	3.800.000	82.652.000
1954	103.782.000	1.800.000	105.582.000
1955	106.200.000	7.365.000	113.565.000
1956	89.100.000	11.680.000	100.780.000
1957	90.818.000	10.000.000	100.818.000
1958	101.918.000	2.000.000	103.918.000
1959	98.200.000	7.441.000	105.641.000
1960	224.682.000	1.126.000	225.808.000
1961	287.000.000	6.000.000	293.000.000
1962	327.826.000	4.000.000	331.826.000
1963	387.647.000	188.000	387.835.000

D. — Technisch onderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	499.000.000	1.750.000	500.750.000
1951	537.000.000	700.000	537.700.000
1952	641.240.000	211.032.000	852.272.000
1953	892.800.000	20.200.000	913.000.000
1954	924.200.000	40.200.000	964.400.000
1955	1.047.550.000	96.100.000	1.142.155.000
1956	993.951.000	47.135.000	1.041.086.000
1957	1.104.764.000	68.000.000	1.172.764.000
1958	1.424.000.000	79.000.000	1.503.000.000
1959	1.945.562.000	55.000.000	2.000.562.000
1960	2.353.525.000	—	2.353.525.000
1961	2.674.375.000	100.000.000	2.774.375.000
1962	3.202.500.000	272.800.000	3.475.300.000
1963	3.679.500.000	76.000.000	3.755.500.000

TABLEAU I.

Subsidies attribués aux écoles libres.

A. — Enseignement primaire.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	1.508.750.000	33.204.000	1.541.954.000
1951	1.803.500.000	14.088.000	1.817.588.000
1952	1.882.600.000	27.800.000	1.910.400.000
1953	1.856.754.000	23.240.000	1.879.994.000
1954	1.876.050.000	62.000	1.876.112.000
1955	1.837.267.000	150.000	1.837.417.000
1956	1.934.523.000	250.000	1.934.773.000
1957	2.010.553.000	3.941.000	2.014.494.000
1958	2.388.126.000	34.066.000	2.422.192.000
1959	3.269.020.000	90.852.000	3.359.872.000
1960	3.696.961.000	26.720.000	3.723.681.000
1961	3.832.200.000	420.890.000	4.253.090.000
1962	3.969.287.000	—	3.969.287.000
1963	4.245.287.000	81.787.000	4.327.074.000

B. — Enseignement moyen.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	—	—	—
1951	300.000.000	—	300.000.000
1952	265.000.000	3.000.000	268.000.000
1953	254.600.000	16.631.000	271.231.000
1954	512.661.000	8.855.000	521.516.000
1955	538.094.000	8.641.000	546.735.000
1956	356.200.000	62.293.000	418.493.000
1957	362.203.000	101.006.000	463.209.000
1958	478.830.000	49.548.000	528.378.000
1959	1.006.692.000	22.700.000	1.029.392.000
1960	1.321.675.000	—	1.321.675.000
1961	1.571.665.000	—	1.571.665.000
1962	1.939.538.000	192.950.000	2.132.488.000
1963	2.100.900.000	4.600.000	2.105.500.000

C. — Enseignement normal.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	33.320.000	45.000	33.365.000
1951	34.233.000	105.000	34.338.000
1952	45.852.000	207.000	46.059.000
1953	78.852.000	3.800.000	82.652.000
1954	103.782.000	1.800.000	105.582.000
1955	106.200.000	7.365.000	113.565.000
1956	89.100.000	11.680.000	100.780.000
1957	90.818.000	10.000.000	100.818.000
1958	101.918.000	2.000.000	103.918.000
1959	98.200.000	7.441.000	105.641.000
1960	224.682.000	1.126.000	225.808.000
1961	287.000.000	6.000.000	293.000.000
1962	327.826.000	4.000.000	331.826.000
1963	387.647.000	188.000	387.835.000

D. — Enseignement technique.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	499.000.000	1.750.000	500.750.000
1951	537.000.000	700.000	537.700.000
1952	641.240.000	211.032.000	852.272.000
1953	892.800.000	20.200.000	913.000.000
1954	924.200.000	40.200.000	964.400.000
1955	1.047.550.000	96.100.000	1.142.155.000
1956	993.951.000	47.135.000	1.041.086.000
1957	1.104.764.000	68.000.000	1.172.764.000
1958	1.424.000.000	79.000.000	1.503.000.000
1959	1.945.562.000	55.000.000	2.000.562.000
1960	2.353.525.000	—	2.353.525.000
1961	2.674.375.000	100.000.000	2.774.375.000
1962	3.202.500.000	272.800.000	3.475.300.000
1963	3.679.500.000	76.000.000	3.755.500.000

TABEL II.

Subsidies voor de officiële scholen.

A. — Lager onderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	1.217.550.000	28.000.000	1.245.550.000
1951	1.463.750.000	12.825.000	1.476.575.000
1952	1.507.447.000	24.088.000	1.531.535.000
1953	1.604.050.000	20.120.000	1.624.170.000
1954	1.654.050.000	31.000	1.654.081.000
1955	1.750.933.000	2.350.000	1.753.283.000
1956	1.800.740.000	17.500.000	1.818.240.000
1957	1.875.411.000	19.937.000	1.895.348.000
1958	2.109.080.000	26.810.000	2.135.890.000
1959	2.711.775.000	76.429.000	2.788.204.000
1960	3.069.689.000	25.280.000	3.094.969.000
1961	2.986.800.000	219.744.000	3.206.544.000
1962	2.871.540.000	—	2.871.540.000
1963	3.137.335.000	72.198.000	3.209.533.000

B. — Middelbaar onderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	5.000.000	122.000	5.122.000
1951	25.900.000	—	25.900.000
1952	27.394.000	—	27.394.000
1953	24.795.000	14.000	24.809.000
1954	48.055.000	259.000	48.314.000
1955	73.179.000	—	73.179.000
1956	89.971.000	37.526.000	127.497.000
1957	91.252.000	56.230.000	147.482.000
1958	93.836.000	14.697.000	108.533.000
1959	154.360.000	7.585.000	161.945.000
1960	183.257.000	—	183.257.000
1961	197.250.000	—	197.250.000
1962	215.535.000	16.650.000	232.185.000
1963	212.800.000	—	212.800.000

C. — Normaalonderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	8.330.000	15.000	8.345.000
1951	11.411.000	35.000	11.446.000
1952	15.284.000	69.000	15.353.000
1953	26.284.000	1.250.000	27.534.000
1954	34.594.000	600.000	35.194.000
1955	35.400.000	2.455.000	37.855.000
1956	30.000.000	4.000.000	34.000.000
1957	29.282.000	4.750.000	34.032.000
1958	43.082.000	6.000.000	49.082.000
1959	39.650.000	6.007.000	45.657.000
1960	73.000.000	777.000	73.777.000
1961	94.930.000	2.000.000	96.930.000
1962	105.231.000	1.000.000	106.231.000
1963	110.457.000	62.000	110.519.000

D. — Technisch onderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	249.500.000	875.000	250.375.000
1951	268.500.000	350.000	268.850.000
1952	320.620.000	105.516.000	426.136.000
1953	446.400.000	10.000.000	456.400.000
1954	462.100.000	20.000.000	482.100.000
1955	493.000.000	45.500.000	538.500.000
1956	501.800.000	39.060.000	540.860.000
1957	552.137.000	35.000.000	587.137.000
1958	657.000.000	34.000.000	691.000.000
1959	911.650.000	65.000.000	976.650.000
1960	1.042.017.000	—	1.042.017.000
1961	1.170.050.000	50.000.000	1.220.050.000
1962	1.303.800.000	101.200.000	1.405.000.000
1963	1.471.800.000	30.000.000	1.501.800.000

TABLEAU II.

Subsides aux écoles officielles.

A. — Enseignement primaire.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	1.217.550.000	28.000.000	1.245.550.000
1951	1.463.750.000	12.825.000	1.476.575.000
1952	1.507.447.000	24.088.000	1.531.535.000
1953	1.604.050.000	20.120.000	1.624.170.000
1954	1.654.050.000	31.000	1.654.081.000
1955	1.750.933.000	2.350.000	1.753.283.000
1956	1.800.740.000	17.500.000	1.818.240.000
1957	1.875.411.000	19.937.000	1.895.348.000
1958	2.109.080.000	26.810.000	2.135.890.000
1959	2.711.775.000	76.429.000	2.788.204.000
1960	3.069.689.000	25.280.000	3.094.969.000
1961	2.986.800.000	219.744.000	3.206.544.000
1962	2.871.540.000	—	2.871.540.000
1963	3.137.335.000	72.198.000	3.209.533.000

B. — Enseignement moyen.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	5.000.000	122.000	5.122.000
1951	25.900.000	—	25.900.000
1952	27.394.000	—	27.394.000
1953	24.795.000	14.000	24.809.000
1954	48.055.000	259.000	48.314.000
1955	73.179.000	—	73.179.000
1956	89.971.000	37.526.000	127.497.000
1957	91.252.000	56.230.000	147.482.000
1958	93.836.000	14.697.000	108.533.000
1959	154.360.000	7.585.000	161.945.000
1960	183.257.000	—	183.257.000
1961	197.250.000	—	197.250.000
1962	215.535.000	16.650.000	232.185.000
1963	212.800.000	—	212.800.000

C. — Enseignement normal.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	8.330.000	15.000	8.345.000
1951	11.411.000	35.000	11.446.000
1952	15.284.000	69.000	15.353.000
1953	26.284.000	1.250.000	27.534.000
1954	34.594.000	600.000	35.194.000
1955	35.400.000	2.455.000	37.855.000
1956	30.000.000	4.000.000	34.000.000
1957	29.282.000	4.750.000	34.032.000
1958	43.082.000	6.000.000	49.082.000
1959	39.650.000	6.007.000	45.657.000
1960	73.000.000	777.000	73.777.000
1961	94.930.000	2.000.000	96.930.000
1962	105.231.000	1.000.000	106.231.000
1963	110.457.000	62.000	110.519.000

D. — Enseignement technique.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	249.500.000	875.000	250.375.000
1951	268.500.000	350.000	268.850.000
1952	320.620.000	105.516.000	426.136.000
1953	446.400.000	10.000.000	456.400.000
1954	462.100.000	20.000.000	482.100.000
1955	493.000.000	45.500.000	538.500.000
1956	501.800.000	39.060.000	540.860.000
1957	552.137.000	35.000.000	587.137.000
1958	657.000.000	34.000.000	691.000.000
1959	911.650.000	65.000.000	976.650.000
1960	1.042.017.000	—	1.042.017.000
1961	1.170.050.000	50.000.000	1.220.050.000
1962	1.303.800.000	101.200.000	1.405.000.000
1963	1.471.800.000	30.000.000	1.501.800.000

TABEL III.

Kredieten voor het Rijksonderwijs sedert 1950.

A. — Lager onderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	12.233.000	—	12.233.000
1951	12.626.000	—	12.626.000
1952	12.713.000	288.000	14.001.000
1953	14.229.000	480.000	14.709.000
1954	15.611.000	438.000	16.049.000
1955	15.750.000	450.000	16.200.000
1956	16.410.000	12.000	16.422.000
1957	17.922.000	507.000	18.429.000
1958	26.567.000	78.000	26.645.000
1959	50.086.000	365.000	50.451.000
1960	77.145.000	70.000	77.215.000
1961	113.194.000	656.000	113.850.000
1962	152.463.000	2.119.000	155.582.000
1963	200.455.000	1.500.000	201.955.000

B. — Middelbaar onderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	1.091.016.000	6.650.000	1.097.666.000
1951	1.154.979.000	4.787.000	1.159.766.000
1952	1.294.558.000	10.183.000	1.304.741.000
1953	1.363.568.000	34.415.000	1.397.983.000
1954	1.454.847.000	46.507.000	1.501.354.000
1955	1.544.478.000	11.559.000	1.556.037.000
1956	1.709.883.000	7.458.000	1.717.341.000
1957	1.881.564.000	20.936.000	1.902.500.000
1958	2.297.208.000	6.364.000	2.303.572.000
1959	2.579.975.000	24.500.000	2.604.475.000
1960	2.883.836.000	23.765.000	2.907.601.000
1961	3.175.104.000	2.354.000	3.177.458.000
1962	3.403.895.000	11.602.000	3.415.497.000
1963	3.950.542.000	83.484.000	4.034.026.000

C. — Normaalonderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	102.748.000	409.000	103.157.000
1951	104.759.000	244.000	105.003.000
1952	102.197.000	4.752.000	106.949.000
1953	122.658.000	2.911.000	125.569.000
1954	139.327.000	4.893.000	144.220.000
1955	154.597.000	821.000	155.418.000
1956	161.162.000	1.102.000	162.264.000
1957	193.857.000	5.052.000	198.909.000
1958	227.410.000	3.311.000	230.721.000
1959	242.223.000	1.543.000	243.766.000
1960	335.805.000	2.760.000	338.565.000
1961	377.417.000	750.000	378.167.000
1962	395.232.000	2.405.000	397.632.000
1963	450.919.000	11.854.000	462.773.000

D. — Technisch onderwijs.

Bijkredieten voor vroegere dienstjaren

1950	163.446.000	100.000	163.546.000
1951	173.340.000	126.000	173.466.000
1952	193.117.000	3.385.000	196.502.000
1953	191.598.000	4.294.000	195.892.000
1954	202.172.000	2.771.000	204.943.000
1955	248.278.000	2.224.000	250.502.000
1956	320.966.000	6.940.000	327.906.000
1957	413.976.000	29.985.000	443.961.000
1958	560.445.000	15.289.000	575.734.000
1959	711.343.000	3.526.000	714.869.000
1960	888.162.000	50.432.000	932.594.000
1961	995.237.000	1.130.000	996.367.000
1962	1.122.475.000	49.678.000	1.172.153.000
1963	1.284.530.000	44.507.000	1.329.037.000

TABLEAU III.

Crédits attribués à l'enseignement de l'Etat depuis 1950.

A. — Enseignement primaire.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	12.233.000	—	12.233.000
1951	12.626.000	—	12.626.000
1952	12.713.000	288.000	14.001.000
1953	14.229.000	480.000	14.709.000
1954	15.611.000	438.000	16.049.000
1955	15.750.000	450.000	16.200.000
1956	16.410.000	12.000	16.422.000
1957	17.922.000	507.000	18.429.000
1958	26.567.000	78.000	26.645.000
1959	50.086.000	365.000	50.451.000
1960	77.145.000	70.000	77.215.000
1961	113.194.000	656.000	113.850.000
1962	152.463.000	2.119.000	155.582.000
1963	200.455.000	1.500.000	201.955.000

B. — Enseignement moyen.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	1.091.016.000	6.650.000	1.097.666.000
1951	1.154.979.000	4.787.000	1.159.766.000
1952	1.294.558.000	10.183.000	1.304.741.000
1953	1.363.568.000	34.415.000	1.397.983.000
1954	1.454.847.000	46.507.000	1.501.354.000
1955	1.544.478.000	11.559.000	1.556.037.000
1956	1.709.883.000	7.458.000	1.717.341.000
1957	1.881.564.000	20.936.000	1.902.500.000
1958	2.297.208.000	6.364.000	2.303.572.000
1959	2.579.975.000	24.500.000	2.604.475.000
1960	2.883.836.000	23.765.000	2.907.601.000
1961	3.175.104.000	2.354.000	3.177.458.000
1962	3.403.895.000	11.602.000	3.415.497.000
1963	3.950.542.000	83.484.000	4.034.026.000

C. — Enseignement normal.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	102.748.000	409.000	103.157.000
1951	104.759.000	244.000	105.003.000
1952	102.197.000	4.752.000	106.949.000
1953	122.658.000	2.911.000	125.569.000
1954	139.327.000	4.893.000	144.220.000
1955	154.597.000	821.000	155.418.000
1956	161.162.000	1.102.000	162.264.000
1957	193.857.000	5.052.000	198.909.000
1958	227.410.000	3.311.000	230.721.000
1959	242.223.000	1.543.000	243.766.000
1960	335.805.000	2.760.000	338.565.000
1961	377.417.000	750.000	378.167.000
1962	395.232.000	2.405.000	397.632.000
1963	450.919.000	11.854.000	462.773.000

D. — Enseignement technique.

Crédits supplémentaires pour exercices antérieurs

1950	163.446.000	100.000	163.546.000
1951	173.340.000	126.000	173.466.000
1952	193.117.000	3.385.000	196.502.000
1953	191.598.000	4.294.000	195.892.000
1954	202.172.000	2.771.000	204.943.000
1955	248.278.000	2.224.000	250.502.000
1956	320.966.000	6.940.000	327.906.000
1957	413.976.000	29.985.000	443.961.000
1958	560.445.000	15.289.000	575.734.000
1959	711.343.000	3.526.000	714.869.000
1960	888.162.000	50.432.000	932.594.000
1961	995.237.000	1.130.000	996.367.000
1962	1.122.475.000	49.678.000	1.172.153.000
1963	1.284.530.000	44.507.000	1.329.037.000

Achterstallige wedde-toelagen.

Op een vraag i.v.m. het globaal bedrag achterstallige wedde-toelagen, die voor vorige dienstjaren aan het onderwijzend personeel van het gesubsidieerd onderwijs verschuldigd zijn, wordt volgend overzicht medegedeeld.

Achterstallige weddetoelagen	1962 en vorige	1963
1) Sectie IV: middelbaar onderwijs ...	254.014.000	153.500.000
2) Sectie V: technisch onderwijs ...	332.000.000	350.000.000
3) Sectie VI: normaalonderwijs ...	13.000.000	41.250.000

Daar de berekening van deze achterstallen nog niet volledig beëindigd is, berusten de bovenvermelde cijfers op een schatting.

4) Wat het kunstonderwijs betreft, hier is het voorlopig niet mogelijk het bedrag van de nog verschuldigde wedde-toelagen te voorzien, daar nog geen weddeschalen gekend zijn; de betaling van dit onderwijzend personeel gebeurt op basis van voorschotten.

5) Sectie II: lager onderwijs.

De vermoedelijke achterstallige wedde-toelagen, die voor vroegere dienstjaren nog verschuldigd zijn, bedragen voor het kleuter- en lager onderwijs:

Artikel 22 der begroting:

	Litt. A gemeentelijk, kleuter- en lager onderwijs	Litt. B Vrij gesubsidieerd kleuter- en lager onderwijs	Totaal
Dienstjaren 1960 en vorige ...	486.800.000	519.800.000	1.006.600.000
Dienstjaar 1961 ...	7.000.000	8.300.000	15.300.000
Dienstjaar 1962 ...	93.052.000	116.704.000	209.756.000
Dienstjaar 1963 ...	45.500.000	68.500.000	114.000.000

* * *

Het totaal bedrag der aan het gesubsidieerd onderwijs verschuldigde achterstallige wedde-toelagen (kunstonderwijs niet inbegrepen) bedraagt 2.489.420.000 frank.

Nationale culturele instellingen.

Sectie XII voorziet in 169 miljoen voor de nationale culturele instellingen.

Een lid wenst te vernemen welke deze instellingen zijn.

Als antwoord bezorgt de minister voor Nationale Opvoeding en Cultuur volgende lijst:

Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis ...	29.200.000
Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, Brussel ...	18.300.000
Constantin Meunier Museum ...	425.000
Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen ...	3.011.000
Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium ...	24.914.000
Nationale Dienst voor de Jeugd (gemeenschappelijke sector) ...	13.249.000
Dienst van de Kunstpropaganda ...	6.240.000
Nationaal Orkest van België ...	19.900.000
Internationale Muziekwedstrijd « Koningin Elisabeth » ...	100.000
Muziekkapel « Koningin Elisabeth » ...	1.500.000
Comité der Concerten van het Conservatorium te Brussel ...	2.079.000
C. E. B. E. D. E. M. ...	800.000
Nationale Opera ...	32.400.000
Egyptologische stichting « Koningin Elisabeth » ...	70.000
Opgravingen en Archéologische opdrachten ...	2.380.000
Gemeenschappelijk Fonds van de Rijksmusea ...	700.000
Organismen die een opvoedende actie in de Rijksmusea nastreven (gemeenschappelijke sector) ...	775.000
Musea van de Brusselse agglomeratie die niet van de staat afhangen ...	400.000
Bijdragen aan internationale culturele organismen ...	305.000
Nationale prijzen en wedstrijden ...	380.000
Dienst voor de Plastische Kunst (aankoop kunstwerken) (gemeenschappelijke sector) ...	8.500.000
Dienst voor de Volksopleiding (Duitstalige sector) ...	1.400.000
Dienst van het Nationaal Patrimonium (gemeenschappelijke sector) ...	1.735.000

Arriérés de subventions-traitements.

Voici les renseignements fournis en réponse à une question au sujet du montant global des arriérés de subventions-traitements, qui sont encore dus pour des exercices antérieurs au personnel enseignant de l'enseignement subventionné:

Arriérés de subventions-traitements	1962 et antérieurs	1963
1) Section IV: enseignement moyen ...	254.014.000	153.500.000
2) Section V: enseignement technique ...	332.000.000	350.000.000
3) Section VI: enseignement normal ...	13.000.000	41.250.000

Comme le calcul de ces arriérés n'est pas encore entièrement terminé, les chiffres mentionnés ci-dessus sont basés sur des estimations.

4) En ce qui concerne l'enseignement artistique, il n'est provisoirement pas possible de prévoir le montant des subventions-traitements dues, vu que les échelles de traitement ne sont pas encore connues; le paiement de ce personnel enseignant se fait sur la base d'avances.

5) Section II: enseignement primaire.

Les arriérés probables des subventions-traitements de l'enseignement gardien et primaire dus pour les exercices précédents se montent actuellement à:

Article 22 du budget:

	Litt. A enseignement gardien et primaire communal	Litt. B enseignement gardien et primaire libre subventionné	Total
Exercices 1960 et antérieurs ...	486.800.000	519.800.000	1.006.600.000
Exercice 1961 ...	7.000.000	8.300.000	15.300.000
Exercice 1962 ...	93.052.000	116.704.000	209.756.000
Exercice 1963 ...	45.500.000	68.500.000	114.000.000

* * *

Le montant total des subsides-traitements restant dus à l'enseignement subventionné (non compris l'enseignement artistique) s'élève à 2.489.420.000 francs.

Institutions culturelles nationales.

La section XII prévoit 169 millions en faveur des institutions culturelles nationales.

Un membre voudrait savoir quelles sont ces institutions.

En réponse, le Ministre de l'Education Nationale et de la Culture fournit la liste suivante:

Musées royaux d'Art et d'Histoire ...	29.200.000
Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique ...	18.300.000
Musée Constantin Meunier ...	425.000
Commission Royale des Monuments et Sites ...	3.011.000
Institut royal du Patrimoine artistique ...	24.914.000
Service National de la Jeunesse (secteur commun) ...	13.249.000
Service de la Propagande artistique ...	6.240.000
Orchestre National de Belgique ...	19.900.000
Concours international « Reine Elisabeth » ...	100.000
Chapelle musicale « Reine Elisabeth » ...	1.500.000
Comité des Concerts du Conservatoire de Bruxelles ...	2.079.000
C. E. B. E. D. E. M. ...	800.000
Opéra National ...	32.400.000
Fondation Egyptologique « Reine Elisabeth » ...	70.000
Fouilles et missions archéologiques ...	2.380.000
Fonds commun des Musées de l'Etat ...	700.000
Organismes qui poursuivent une action éducative dans les musées de l'Etat (secteur commun) ...	775.000
Musées de l'agglomération bruxelloise qui ne relèvent pas de l'Etat ...	400.000
Cotisations à des organismes culturels internationaux ...	305.000
Concours et prix nationaux ...	380.000
Service des Arts Plastiques (acquisitions des œuvres d'art) (secteur commun) ...	8.500.000
Service de l'Education populaire (secteur d'expression allemande) ...	1.400.000
Service du Patrimoine National (secteur commun) ...	1.735.000

Godsdienstcursussen.

VRAAG :

Artikel 8 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal, technisch en kunstonderwijs, bepaalt dat in de officiële inrichtingen voor lager en secundair onderwijs met volledig leerplan, de lesrooster ten minste twee uren godsdienst en twee uren zedenleer omvat.

Anderzijds bepaalt de wet dat de rijkstoelagen slechts kunnen verleend worden aan de inrichtingen die de wettelijke en reglementaire bepalingen naleven.

Kan de heer Minister mij laten weten welke, met betrekking tot de toepassing van voornoemde wetgeving, de toestand is van het middelbaar, normaal, bewaarschool- en lager onderwijs en van het secundair technisch onderwijs van de provincie Henegouwen?

Kan de heer Minister mij meer in het bijzonder zeggen — onder de inrichtingen van de provincie Henegouwen, bij voorgaande paragraaf bedoeld, en die de toelagen waarin de wet van 29 mei 1959 voorziet, genieten :

1° welke de inrichtingen zijn die noch een leergang in de godsdienst, noch een leergang in de zedenleer, strokend met de wetsbepalingen, organiseerden voor het academiejaar 1963-1964?

2° welke de inrichtingen zijn die uitsluitend een leergang in de zedenleer voor datzelfde jaar organiseerden?

3° welk het bedrag is van de toelagen die niettemin zullen worden toegekend aan de sub 1° en 2° bedoelde inrichtingen voor het lopend academiejaar, ter uitvoering van de wet van 29 mei 1959?

ANTWOORD :

1° en 2°.

In de door het geacht lid bedoelde inrichtingen is het onderwijs in de godsdienst en in de zedenleer niet overeenkomstig de bepalingen van artikel 8 van de wet van 29 mei 1959 georganiseerd.

Een cursus in de menselijke opvoeding en de opvoeding tot burgerzin komt voor op het programma.

Toelagen toegekend in de loop van het kalenderjaar 1962.

Atheneum	9.302.282 (Wedden)	2.343.250 (Werking)
Lyceum	5.940.097 (Wedden)	1.186.250 (Werking)
Normaalschool	3.897.063 (Wedden)	886.250 (Werking)
	<u>19.139.442</u>	<u>4.415.750</u>

* * *

Technisch dagonderwijs	97.253.046 (Wedden)	32.834.860 (Werking)
------------------------	---------------------	----------------------

Cours de religion.

QUESTION :

L'article 8 de la loi du 29 mai 1959 modifiant la législation relative à l'enseignement primaire, moyen, normal, technique et artistique, stipule que, dans les établissements officiels d'enseignement primaire et secondaire de plein exercice, l'horaire comprend au moins 2 heures de religion et 2 heures de morale.

D'autre part, la loi stipule que les subventions de l'Etat ne peuvent être accordées que pour des établissements qui se conforment aux dispositions légales et réglementaires.

Monsieur le Ministre peut-il me faire connaître quelle est, quant à l'application de la législation précitée, la situation de l'enseignement moyen, normal, gardien et primaire et de l'enseignement technique secondaire de la province du Hainaut?

Plus spécialement, Monsieur le Ministre peut-il me dire — parmi les établissements de la province de Hainaut visés au paragraphe précédent et qui bénéficient des subventions de l'Etat prévues par la loi du 29 mai 1959 :

1° quels sont ceux qui n'ont organisé ni cours de religion, ni cours de morale, conforme aux stipulations légales, pour l'année académique 1963-1964?

2° quels sont ceux qui ont organisé le cours de morale seulement pour la même année?

3° quel est le montant des subsides qui seront néanmoins alloués aux établissements visés sous 1° et 2° ci-dessus, pour l'année académique en cours, en application de la loi du 29 mai 1959?

RÉPONSE :

1° et 2°.

Dans les établissements visés par l'honorable membre, l'enseignement de la religion et de la morale n'est pas organisé conformément aux dispositions de l'article 8 de la loi du 29 mai 1959.

Un cours d'éducation civique et humaine figure au programme.

3°.

Subsides alloués au cours de l'année civile 1962.

Athénée	9.302.282 (Traitements)	2.343.250 (Fonctionnement)
Lycée	5.940.097 (Traitements)	1.186.250 (Fonctionnement)
Ec. Normale	3.897.063 (Traitements)	886.250 (Fonctionnement)
	<u>19.139.442</u>	<u>4.415.750</u>

* * *

Enseignement technique du jour	97.253.046 (Traitements)	32.834.860 (Fonctionnement)
--------------------------------	--------------------------	-----------------------------